

❖ **เจ้าของ**

วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

❖ **สำนักงาน**

179/30 ถนนประชาสโมสร ตำบลในเมือง อำเภอเมือง
จังหวัดขอนแก่น 40000

โทรศัพท์ 043-246537 ต่อ 624 โทรสาร 043-246539

<https://www.cas.ac.th>

❖ **วัตถุประสงค์**

1. เพื่อเผยแพร่บทความทางวิชาการ และผลงานวิจัย
ที่เกี่ยวกับ กลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์การแพทย์ สาขา
วิศวกรรมศาสตร์และอุตสาหกรรม สาขาปรัชญา สาขา
นิติศาสตร์ สาขารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
สาขาเศรษฐศาสตร์ สาขาสังคมวิทยา สาขาเทคโนโลยี
สารสนเทศ และนิเทศศาสตร์ สาขาการศึกษา ใน
แนวทางสร้างสรรค์และเป็นประโยชน์ทางวิชาการ
2. เพื่อเป็นสื่อกลางแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์
วิชาการ และประสบการณ์วิชาชีพ ในสาขาวิทยาศาสตร์
การแพทย์ สาขาวิศวกรรมศาสตร์และอุตสาหกรรม
สาขาปรัชญา สาขานิติศาสตร์ สาขารัฐศาสตร์และรัฐ
ประศาสนศาสตร์ สาขาเศรษฐศาสตร์ สาขาสังคมวิทยา
สาขาเทคโนโลยีสารสนเทศ และนิเทศศาสตร์ สาขา
การศึกษา รวมถึงเป็นแหล่งเผยแพร่ผลงานของสมาชิก
วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

❖ **ที่ปรึกษา**

นายกสภาวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

อธิการบดีวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

รองอธิการบดีวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

❖ **บรรณาธิการ**

ศาสตราจารย์ ดร.นายแพทย์กระแส ชนะวงศ์

❖ **บรรณาธิการผู้ช่วย**

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สนใจ ไชยบุญเรือง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อาทิตย์ ฉัตรชัยพลรัตน์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กุหลาบ บุริสาร

❖ **กองบรรณาธิการ**

ศาสตราจารย์ ดร.กนกกร สมปราชญ์

มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

รองศาสตราจารย์ ดร.วิเชียร ชิวพิมาย

มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

รองศาสตราจารย์ ดร.วัลลภา อารีรัตน์

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

รองศาสตราจารย์ ดร.สุรัชย์ จันทร์จรัส

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

รองศาสตราจารย์ ดร.สุกกิจ ศรีปัดดา

วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

รองศาสตราจารย์ ดร.เจษฎ์ โทณะวณิก

วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

รองศาสตราจารย์ ดร.จุฬามาศ จันทร์ศรีสุคต

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

รองศาสตราจารย์ ดร.อักรพนธ์ เนื้อไม้หอม

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

รองศาสตราจารย์ วิณา อิศรางกูร ณ อยุธยา

วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

รองศาสตราจารย์ นฤมล สีนสุพรรณ

วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อาทิตย์ ฉัตรชัยพลรัตน์

วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยยุทธ สิริสุทธิ

มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อารีย์ นัยพินิจ

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นงคินิตย์ จันทร์จรัส

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นวมินทร์ ประชานันท์

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

❖ กองบรรณาธิการ (ต่อ)

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สนใจ ไชยบุญเรือง

วิทยาลัยบัณฑิตเอเซีย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อำนาจ ชนะวงศ์

วิทยาลัยบัณฑิตเอเซีย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กุลลาป ปุริสาร

วิทยาลัยบัณฑิตเอเซีย

ผศ.ดร.ดาวรุวรรณ ถวิลการ

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ดร.นิกัญชลา ลั่นเหลือ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

ขอนแก่น

❖ ฝ่ายจัดการและเลขานุการ

อาจารย์กุสุมา ดำรงชัย

นางสาวอัญชลี มุลทิพย์

นางสาวกัญญาลักษณ์ กว้างสวาสดี

❖ กำหนดออก ปีละ 4 ฉบับ

ฉบับที่ 1 มกราคม – มีนาคม

ฉบับที่ 2 เมษายน – มิถุนายน

ฉบับที่ 3 กรกฎาคม – กันยายน

ฉบับที่ 4 ตุลาคม – ธันวาคม

❖ การส่งเรื่องลงตีพิมพ์

<https://so01.tci-thaijo.org/index.php/CAS>

❖ แหล่งเผยแพร่วารสาร

<https://so01.tci-thaijo.org/index.php/CAS>

- บทความทุกเรื่องได้รับการตรวจสอบทางวิชาการโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ต่อ 1 เรื่อง จากภายในและภายนอก วิทยาลัยบัณฑิตเอเซีย
- การตีพิมพ์และเผยแพร่ของวารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเซียนี้ เนื้อหาบทความ ทรัพย์สินและข้อคิดเห็นใด ๆ ในวารสารถือว่าเป็นของผู้เขียน โดยเฉพาะทางกองบรรณาธิการวารสาร หรือวิทยาลัยบัณฑิตเอเซีย ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วย

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาประเมินบทความที่ตีพิมพ์ในวารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย
ประจำปี 15 ฉบับที่ 1 มกราคม - มีนาคม 2568

ศาสตราจารย์ ดร.กนกพร สมปราชญ์	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
รองศาสตราจารย์ ดร.อัครพนธ์ เนื้อไม้หอม	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
รองศาสตราจารย์ ดร.วัลลภา อารีรัตน์	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
รองศาสตราจารย์ ดร.ไชยา ภาวะบุตร	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
รองศาสตราจารย์ ดร.จุฬามาศ จันทศรีสุคต	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุมาวรรณ วาทกิจ	มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อาทิตย์ ฉัตรชัยพลรัตน์	วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนิวัช แก้วจำนงค์	มหาวิทยาลัยทักษิณ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พนายุทธ เขยบาล	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประกอบ ผลงาม	มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นวมินทร์ ประชานันท์	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยยุทธ สิริสุทธิ	มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยยนต์ เพาพาน	มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิระพร ชะโน	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กุลลาป ปุริสาร	วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย
ดร.สายัณห์ ผาน้อย	วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย
ดร.นิกัญชา ลั่นเหลือ	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น
ดร.ชีวัน ทองสอดแสง	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ขอนแก่น
ดร.กฤษฎาพันธ์ พงษ์บริบูรณ์	วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

บทบรรณาธิการ

วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชียฉบับนี้เป็น ปีที่ 15 ฉบับที่ 1 มกราคม - มีนาคม 2568 เป็นวารสารที่มีคุณภาพฐาน TCI (ศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย) กลุ่มที่ 3 โดยมีเป้าหมายมุ่งมั่นเพื่อขึ้นสู่ฐาน TCI (ศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย) กลุ่มที่ 2 ให้ได้ในอนาคต ซึ่งวิทยาลัยบัณฑิตเอเชียมีความภาคภูมิใจ และได้พัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่องตลอดมา รวม 15 ปี บทความที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชียฉบับนี้ เป็นบทความวิจัยของ คณาจารย์ นักวิจัย บทความวิจัย วิทยานิพนธ์ ในแต่ละกลุ่มสาขาวิชา ทางบรรณาธิการและบรรณาธิการผู้ช่วยร่วมกับเจ้าของบทความที่ต้องแก้ไขปรับปรุง ให้ได้มาตรฐาน แยกเป็นผลงานภายในสถาบัน 4 เรื่อง และภายนอกสถาบัน 8 เรื่อง รวม 12 เรื่อง ผลงานทุกเรื่องล้วนได้ มาตรฐานและมีคุณภาพ โดยมีเกณฑ์การพิจารณาบทความเชิงวิชาการในด้านความถูกต้องของกระบวนการวิจัย อย่างเป็นระบบ สามารถนำผลวิจัยไปใช้อ้างอิงและใช้ประโยชน์ต่อชุมชน สังคม และประเทศชาติ กองบรรณาธิการได้ตระหนักถึง มาตรฐานคุณภาพของวารสารจึงมุ่งมั่นพัฒนาให้วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย เป็นวารสารที่ได้มาตรฐานคุณภาพสามารถใช้ เป็นแหล่งค้นคว้าอ้างอิงทางวิชาการในระดับชาติและระดับสากล อันจะก่อให้เกิดคุณประโยชน์ต่อสังคม และวงพหุวิทยาการได้ อย่างหลากหลายทันต่อการเปลี่ยนแปลง ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อนิสิตนักศึกษา ครู อาจารย์ นักวิชาการ และผู้สนใจใฝ่เรียนรู้จะได้ ใช้เป็นแหล่งสารสนเทศในการพัฒนาองค์ความรู้ที่ทันสมัยสามารถประยุกต์ใช้ในการพัฒนาสังคม วงวิชาชีพและประเทศชาติ ต่อไป

กองบรรณาธิการมีความยินดีรับบทความในกลุ่ม สาขาวิทยาศาสตร์การแพทย์ สาขาวิศวกรรมศาสตร์และ อุตสาหกรรม สาขาปรัชญา สาขานิติศาสตร์ สาขารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ สาขาเศรษฐศาสตร์ สาขาสังคมวิทยา สาขาเทคโนโลยีสารสนเทศ และนิเทศศาสตร์ สาขาการศึกษา และมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ จากทุกองค์กรทั้งภาครัฐ และ เอกชน บทความทุกเรื่องจะได้รับการพิจารณาตรวจสอบคุณภาพจากผู้ทรงคุณวุฒิประจำกองบรรณาธิการ 3 ท่าน ต่อ 1 เรื่อง ที่เป็นผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาเพื่อให้ได้คุณภาพและมาตรฐานวิชาการตามเกณฑ์มาตรฐานของ กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม และมาตรฐาน TCI (ศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย) ที่กำหนดไว้ เริ่มตั้งแต่ ปีที่ 12 ฉบับที่ 2 เมษายน - มิถุนายน 2565 เป็นต้นไป

ท้ายที่สุดนี้กองบรรณาธิการวารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย มีความมุ่งมั่นในการสรรค์สร้างผลงานวิจัย บทความวิชาการ ที่หลากหลายศาสตร์เพื่อเผยแพร่นวัตกรรมแนวคิดใหม่ ๆ สำหรับนักวิชาการ นักวิจัย นักศึกษา และผู้อ่านอย่างเต็มความสามารถ และขอขอบคุณเจ้าของบทความทางวิชาการ และบทความวิจัยทุกเรื่องที่ท่านได้ให้ความเชื่อมั่นในคุณภาพ และสนใจส่งมา ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย ตลอดจนขอขอบพระคุณท่านผู้อ่านที่ให้ความสนใจติดตามวารสารวิทยาลัย บัณฑิตเอเชีย มาอย่างต่อเนื่องตลอดมา และทางกองบรรณาธิการมีความมุ่งมั่นอย่างแน่วแน่ที่จะพัฒนาฐานคุณภาพให้สูงขึ้น พบกันใหม่ฉบับหน้าปีที่ 15 ฉบับที่ 2 ในเดือนมิถุนายนนี้ และ ท่านผู้อ่านสามารถติดตามบทความวารสารทุกฉบับได้ โดยได้ Up load ไว้ใน Website ของวารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชียได้ที่ <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/CAS> ขอขอบคุณท่าน ผู้อ่านทุกท่าน มา ณ โอกาสนี้

ด้วยความปรารถนาดี

กองบรรณาธิการ

สารบัญ

	หน้า
ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหาร สถานศึกษาในอำเภอเมืองยางและอำเภอลำทะเมนชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 อภิชาติ วงคำจันทร์, ธนาศักดิ์ ศิริปัญญนันท์	1
การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค 2W3P ร่วมกับเกมประกอบการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถ และ ความคงทนในการเรียนรู้ เรื่อง คำศัพท์พื้นฐานรายวิชาภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ปริญญช วงเวียน	13
การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ร่วมกับเกมการศึกษา เพื่อพัฒนาทักษะปฏิบัติเรื่องงานประดิษฐ์จากวัสดุเหลือใช้สู่การสร้างรายได้ในอนาคต วิชาการงาน อาชีพ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 รัตนา สุวรรณสิทธิ์	26
กระแสดึกษาในมิติภาวะผู้นำทางสาธารณสุข ศิริณี คำอู	31
ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อรองเท้าฟุตบอลของผู้บริโภคในเขต เทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น แสงวี มีข้า, นพดล มั่งมี, ธนาพันธ์ นัยพินิจ, แสงโสม อมรรัตนพันธ์, บุษบา ขุนอยู่, ทิพวรรณ พรหมลาย	41
การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้เทคนิคปัญหาเป็นฐาน (PBL) ตามหลักอริยสัจ 4 วิชา สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 วัชรินทร์ ม่วงคะลา	51
ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนเมืองภูนิหารายณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 รจนา โคธิเวทย์, อาทิตย์ ฉัตรชัยพลรัตน์, กุหลาบ ปุริสาร	63
การจัดการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิคการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นพื้นฐาน (Creativity Based Learning: CBL) เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ เรื่องงานประดิษฐ์คิดสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงาน อาชีพและเทคโนโลยี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 บุญญารัตน์ ในพิมาย	71
ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่ตำบลโนนประดู่ อำเภอสีดา จังหวัด นครราชสีมา ไอรินดา ขาวนา, ธนาพันธ์ นัยพินิจ, นพดล มั่งมี, วิไลลักษณ์ ฉัตรชัยพลรัตน์, เจนจิรา กัลยารัตน์, กุสุมา ดำรงชัย	86

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้เทคนิคใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based Learning: PBL) เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ เรื่องการแก้ปัญหาอย่างเป็นขั้นตอน วิชาวิทยาการคำนวณ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 สุลีพร ภูมศรี	98
กระแสดึกษาในมิติภาวะผู้นำทางการเมือง รัชดาภรณ์ กาญจนเสถียร	111
การพัฒนาสถานศึกษาพอเพียงสู่การเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษา โรงเรียนโคกสีพิทยาสรรพ์ ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม นิกัญชลา ล้นเหลือ	121

ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษากับประสิทธิผล
การบริหารสถานศึกษาในอำเภอเมืองยางและอำเภอลำทะเมนชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7

The Relationship between management according to the principles of good governance
of educational institutions and the effectiveness of educational institution administration
in Mueang Yang and Lam Thamen Chai under Nakhon Ratchasima Primary
Educational Service Area Office 7

อภิชาติ วงคำจันทร์¹, ธนาศักดิ์ ศิริบุญนนท์²

Aphichart Wongkhumchan¹, Thanasak Siripunyanan²

¹นักศึกษาลัทธิศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

²อาจารย์ที่ปรึกษาประจำคณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

¹Master of Education Program in Educational Administration, Faculty of Education and Liberal Arts,
College of Asian Scholars, Thailand

²Faculty of Education and Liberal Arts, College of Asian Scholars, Thailand

Corresponding author. Email: apichawong057@gmail.com

(Received: March 1, 2025; Revised: March 15, 2025; Accepted: March 18, 2025)

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา ในอำเภอเมืองยางและอำเภอลำทะเมนชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 2) เพื่อศึกษาประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา ในอำเภอเมืองยางและอำเภอลำทะเมนชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 และ 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา ในอำเภอเมืองยางและอำเภอลำทะเมนชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารสถานศึกษาและครู ในอำเภอเมืองยาง และอำเภอลำทะเมนชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 198 คน โดยกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 25 คน ใช้ประชากรเป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครู ได้จากเปิดตารางกำหนดขนาดของเครจซี่และมอร์แกน ได้จำนวน 173 คน แล้วสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีแบบการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) โดยการจับสลาก เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ซึ่งมีค่าความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยการหาค่า IOC ซึ่งมีค่าระหว่าง 0.67-1.00 และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าเท่ากับ 0.963 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product-moment Correlation Coefficient) ผลการวิจัยพบว่า

1. การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาในอำเภอเมืองยางและอำเภอลำทะเมนชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 7 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.74) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านหลักคุณธรรม ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.61)

ด้านหลักความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 4.08$, S.D. = 0.59) ด้านหลักนิติธรรม ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = 0.54) ด้านหลักความโปร่งใส ($\bar{X} = 3.98$, S.D. = 0.49) ด้านหลักการมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 3.95$, S.D. = 0.68) และด้านหลักความคุ้มค่า ($\bar{X} = 3.90$, S.D. = 0.56)

2. ประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาในอำเภอเมืองยางและอำเภอลำทะเมนชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 7 มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = 0.50) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือด้านการบริหารงานบุคคล ($\bar{X} = 4.09$, S.D. = 0.57), ด้านการบริหารงบประมาณ ($\bar{X} = 4.07$, S.D. = 0.58), ด้านการบริหารทั่วไป ($\bar{X} = 4.05$, S.D. = 0.49), และด้านการบริหารงานวิชาการ ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = 0.55)

3. ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษากับประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา ในอำเภอเมืองยางและอำเภอลำทะเมนชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($R_{xy} = 0.824^{**}$)

คำสำคัญ : การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา ; ประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา

Abstract

This study's objective is to 1) to study the administration of the administration of educational institutions in Mueang Yang District and Lam Thamenchai District, under the Nakhon Ratchasima Primary Education Service Area Office, District 7 2) to study the effectiveness of educational institutions in Mueang Yang District and Lam Thamenchai District, under the Office of Nakhon Ratchasima Primary Education Area 7 and 3) to study the relationship between the management of educational institutions and the effectiveness of educational institutions in Mueang Yang District and Lam Tamen Chai District, under the Office of Nakhon Ratchasima Primary Education Area, District 7, the sample group was school administrators and teachers in Mueang Yang District and Lam Thamen Chai District, under the Nakhon Ratchasima Primary Education Area Office, District 7, in the academic year 2023, 198 people, with a sample group of 25 school administrators, using a sample population. The sample group of teachers, 173 people, and then the sample group by a simple random sampling method (Simple random sampling) by lottery. The tool used is a 5-level metered questionnaire (Rating Scale) which has a content validity value (Content Validity) by finding the IOC value which has a value between and find the confidence value of the entire questionnaire by using the value of Cronbach's Alpha Coefficient (Cronbach's Alpha Coefficient) is equal to 0.963. Statistics used in data analysis include frequency, percentage. Pearson's product moment, mean, standard deviation, and correlation coefficient.

The research results found that:

1. Administrative management of educational institutions in Mueang Yang District and Lam Thamen Chai District Under the Nakhon Ratchasima Primary Education Service Area Office, District 7, overall, at a very high level ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.74) When considered individually, it is found that it is at a very high level in all aspects. By sorting the average from high to low, namely the moral principle ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.61)

Principle of responsibility ($\bar{X}$ = 4.08 S.D. = 0.59) Rule of Law ($\bar{X}$ = 4.03, S.D. = 0.54) Transparency Principle ($\bar{X}$ = 3.98, S.D. = 0.49) Mainaspect of participation ($\bar{X}$ = 3.95, S.D. = 0.68) and value for money ($\bar{X}$ = 3.90 S.D.= 0.56)

2. The effectiveness of the management of educational institutions in Mueang Yang District and Lam Thamen Chai District under the Nakhon Ratchasima Primary Education Service Area Office, District 7, has a very high level of practice ($\bar{X}$ 4.06, S.D. = 0.50) when considering individually, it is found that it is at a very high level in all aspects. By ordering the average from high to low is personnel management ($\bar{X}$ = 4.09, S.D. = 0.57) Budget Management ($\bar{X}$ = 4.07, S.D. = 0.58). general administration ($\bar{X}$ = 4.05, S.D. = 0.49), and academic management ($\bar{X}$ = 4.03, S.D = 0.55)

3. The relationship between the management according to the principles of the school and the effectiveness of school management in Mueang Yang District and Lam Thamenchai District under the Nakhon Ratchasima Primary Education Service Area Office, District 7, Overall, there is a high level of positive relationship. Significant Hang Saliti at level 01 (R_{xy} = 0.824**) Important values: Management according to the principles to morality of educational institutions: Effectiveness of school management

Keywords: Good Governance Administration of Educational Institutions; Effectiveness of Educational Institution Administration

1. บทนำ

ยุคปัจจุบันได้เข้าสู่ช่วงเวลาแห่งการเปลี่ยนแปลง เกิดการเจริญเติบโตของ เทคโนโลยีที่หลากหลาย ส่งผลให้ เศรษฐกิจ สังคมและการเมืองของประเทศต่าง ๆ ในโลก เกิดการเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างมากกว่าอดีตที่เคยผ่านมา ซึ่งการเปลี่ยนแปลงในยุคนี้เป็น การเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วมากขึ้น โดยเป็นไปอย่างมีพลังซับซ้อน ไม่สามารถคาดการณ์ล่วงหน้าได้ จึง เกิดเป็นผลกระทบต่าง ๆ (อำนาจ ชีระวนิช, 2553) วิธีการบริหารราชการของประเทศไทยใหม่ทั้งระบบ โดย กำหนดเจตนารมณ์ ของแผ่นดินขึ้นมาเพื่อทุกฝ่ายในประเทศร่วมกันคิด ร่วมกันจัดการ ร่วมกันรับผิดชอบ แก้ปัญหา พัฒนานำพาแผ่นดินไปสู่ ความมั่นคง ความสงบ สันติสุข มีการพัฒนาที่ยั่งยืนและก้าวไกล เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และ วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ตามมาตรา 6 ระบุว่า การบริหารกิจการ บ้านเมืองที่ดี

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล คือ การดำเนินกิจการที่ยึดถือความ สุจริต โปร่งใส ตรวจสอบได้เป็นที่ตั้ง การ ปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลจึงไม่ได้เป็นเพียงหลักประกันแค่การทำหน้าที่ ของผู้บริหารในองค์กรภาครัฐและเอกชนมีความ สุจริตโปร่งใส เชื่อถือได้เท่านั้น แต่ยังส่งผลถึงภาพลักษณ์และบรรยากาศที่เอื้อต่อการติดต่อสัมพันธ์และการสร้างสรรค์คุณภาพ การบริหารงานอีกด้วย ดังนั้นการทำให้องค์กรภาครัฐและเอกชนมีธรรมาภิบาลจึงเป็นยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2554) เจอนไขดังกล่าวส่งผลทำให้ส่วนราชการทุกภาคส่วน ต้องมีการปรับเปลี่ยนวิธีการปฏิบัติงานโดยเฉพาะการมุ่งเน้นที่ประชาชนเป็นศูนย์กลางตลอดจนปรับระบบการทำงานเพื่อมุ่ง ไปสู่การเป็นองค์กรสมัยใหม่ ทำงานเชิงรุก คล่องตัว รวดเร็วมากขึ้นเป็นการทำงานแบบบูรณาการที่มีขีดสมรรถนะสูงและ สามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงของโลกได้ (วีระยุทธ ชาติกาญจน์, 2555)

ดังนั้นหลักธรรมาภิบาลจำเป็นต้องนำมาใช้เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารงาน ของทุกภาคส่วน โดยเฉพาะการบริหารการศึกษาในระดับขั้นพื้นฐาน ทั้งนี้เพราะผู้บริหาร สถานศึกษาเป็นผู้ที่มีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาเพื่อสร้างความ เป็นธรรมของ สังคมให้เกิดขึ้นภายในตัวบุคคลและสังคมตั้งแต่เริ่มต้น จึงต้องเป็นผู้นำและแบบอย่างที่ดี กับนักเรียน ครู และชุมชนโดยการแสวงหาวิธีการที่เหมาะสมมาใช้เป็นแนวทางการบริหาร จัดการศึกษาให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาล (วิรัตน์ รัตนมณี, 2550) คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการได้ ศึกษาและวิเคราะห์หลักธรรมาภิบาลของสถาบัน ต่าง ๆ ในระดับสากลร่วมกับกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องของประเทศไทย ซึ่งประกอบไปด้วย หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2552)

อำเภอเมืองยางและอำเภอลำทะเมนชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 มีความ มุ่งมั่นที่จะเป็นองค์กรผู้นำในการพัฒนาการศึกษา เพื่อให้การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ เป็นองค์กร แห่งการเรียนรู้มีความมั่นคง เป็นกลไกขับเคลื่อนการศึกษาขั้น พื้นฐาน โดยยึดหลักธรรมาภิบาล และเน้นการมีส่วนร่วมจากทุก ภาคส่วน ตรงตาม ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพศักยภาพคน ยุทธศาสตร์ที่ 4 ด้านการ สร้างโอกาสบน ความเสมอภาคและความเท่าเทียมกันทางสังคม และ ยุทธศาสตร์ที่ 6 ด้าน การปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการ ภาครัฐ หลักธรรมาภิบาลเน้นการมี ส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนและความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้าง สนับสนุนการจัดการศึกษาให้นักเรียนบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตรทั้งด้าน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนทุกกลุ่ม สาระการเรียนรู้ ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ควบคู่ไปกับการสร้างเสริมคุณธรรม จริยธรรม สุขนิสัย สุขภาพกาย สุขภาพจิต ที่ดีรวมทั้ง การบริหารจัดการศึกษาของบุคลากรทุกกลุ่ม โดยมีปัจจัยสนับสนุนส่งเสริมการบริหารงาน ในด้านวิชาการ ด้าน บุคลากร ด้านงบประมาณ และการบริหารทั่วไป การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ ในการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล สถานศึกษาต้องมีความ รับผิดชอบต่อสูงขึ้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีความจำเป็นต้องนำหลักธรรมาภิบาล มาใช้ในการ บริหารงาน เพื่อผู้บริหารจะได้บริหารสถานศึกษาให้มีความก้าวหน้า มีศักยภาพและมีประสิทธิภาพอย่างยั่งยืน ก่อให้เกิดความเชื่อมั่น จากภายนอกและนำมา ซึ่งการให้ความร่วมมือในการพัฒนาสถานศึกษาต่อไป

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของ สถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาในอำเภอเมืองยางและอำเภอลำทะเมนชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 โดยการศึกษาการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาล โดยคำนึงถึงประสิทธิผลของ สถานศึกษา และสถานศึกษาสามารถนำความรู้ไปใช้กำหนดนโยบายการวางแผน และการกำหนดแนวทางในการบริหาร สถานศึกษา เพื่อศึกษาการบริหารงานสถานศึกษาและแนวทางในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาที่จะ นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา ในอำเภอเมืองยางและอำเภอ ลำทะเมนชัย สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7

2.2 เพื่อศึกษาประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา ในอำเภอเมืองยางและอำเภอลำทะเมนชัย สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7

2.3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหาร สถานศึกษา ในอำเภอเมืองยางและอำเภอลำทะเมนชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7

3. วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ครูและผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอเมืองยาง และอำเภอลำทะเมนชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ในปีการศึกษา 2566 จาก 39 โรงเรียน จำนวน 454 คน จำนวนผู้บริหาร 48 คน และจำนวนครู 406 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในอำเภอเมืองยางและอำเภอลำทะเมนชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 173 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 25 คน และครูจำนวน 198 คน กำหนดของกลุ่มตัวอย่างโดยเปิดตารางกำหนดขนาดของเครื่องสุ่มและมอร์แกน แล้วสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาในอำเภอเมืองยางและอำเภอลำทะเมนชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้ศึกษาค้นคว้าสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า โดยมีวิธีการตามลำดับขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับ หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลัก ธรรมาภิบาลของสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารสถาน เพื่อนำเนื้อหาหาวิเคราะห์แนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถาม โดยอาศัยข้อมูลจากการศึกษาตาม ข้อ 1 ซึ่งมีเนื้อหาครอบคลุมขอบข่ายการดำเนินงานเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารสถาน

3. สร้างแบบสอบถามที่เกี่ยวข้องกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาและแบบสอบถามที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลการบริหารสถาน

4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นทั้งหมดมาปรับปรุงภาษาให้อ่านง่ายเข้าใจง่ายไม่ซับซ้อนแล้วจัดเรียงข้อคำถามตามรูปแบบของการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของข้อคำถามรายข้อนำแบบตรวจสอบความเที่ยงตรงของข้อคำถามรายข้อไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ซึ่งมีคุณสมบัติเป็นผู้บริหารสถานศึกษาและมีประสบการณ์ทางการบริหารมาไม่ต่ำกว่า 10 ปี จากนั้นนำผลที่ได้รับจากผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่านมาดำเนินการ โดยการหาค่าของดัชนีความสอดคล้องในวัตถุประสงค์ของแต่ละข้อ (Index of Item Objective Congruence)

จากนั้นนำผลที่ได้รับจากผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่านมาดำเนินการ โดยการหาค่าของดัชนีความสอดคล้องในวัตถุประสงค์ของแต่ละข้อ (Index of Item Objective Congruence : IOC) จากผลการศึกษาในครั้งนี้ได้พบว่า มีค่าดัชนีที่มีความสอดคล้องกันในทุกข้อ คือ ทุกข้อคำถามมีค่าดัชนีความสอดคล้อง อยู่ระหว่าง 0.67-1.00

5. นำข้อคำถามที่คัดเลือกไว้ตามข้อ 4. มาสร้างเป็นแบบวัดความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาในอำเภอเมืองยางและอำเภอลำทะเมนชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 โดยจัดเรียงข้อคำถามหรือข้อคำถามตามลำดับของตัวแปรโดยการสุ่ม (Random) แล้วนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน 30 คน แล้วนำข้อมูลที่ได้มาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) โดยพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (α -Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .963

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ วิทยาลัยบัณฑิตเอเซีย ขอความอนุเคราะห์จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 7 เพื่อขอข้อมูลรายชื่อของโรงเรียนในอำเภอเมืองยางและอำเภอลำทะเมนชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 7 ปีการศึกษา 2566
2. ผู้วิจัยขอหนังสือรับรองจากคณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ วิทยาลัยบัณฑิตเอเซีย ถึงประธานศูนย์ในอำเภอเมืองยางและอำเภอลำทะเมนชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 7 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารจำนวน 25 คน และกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครู จำนวน 173 คน รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดเป็น 198 คน
3. กำหนดวันในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้ศึกษาค้นคว้าดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง
4. ผู้วิจัยนำเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลการศึกษาค้นคว้าในรูปแบบ google form

5. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 1 ตารางแสดงจำนวนและร้อยละสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพผู้ตอบ	จำนวน	ร้อยละ
ตำแหน่ง		
1. ผู้อำนวยการ	25	12.63
2. รองผู้อำนวยการ	0	0
3. ครู	173	87.37
รวม	198	100.00
ระดับการศึกษาขั้นสูงสุดในตำแหน่ง		
1. ต่ำกว่าปริญญาตรี	9	4.55
2. ปริญญาตรี	132	66.67
3. สูงกว่าปริญญาตรี	57	28.78
รวม	198	100.00

ตารางที่ 1 ตารางแสดงจำนวนและร้อยละสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม (ต่อ)

สถานภาพผู้ตอบ	จำนวน	ร้อยละ
ประสบการณ์การทำงานในโรงเรียน		
1. น้อยกว่า 5 ปี	19	9.60
2. 5 – 10 ปี	91	45.96
3. มากกว่า 10 ปี	88	44.44
รวม	198	100.00

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ดำรงตำแหน่งครูผู้สอนจำนวน 173 คน คิดเป็นร้อยละ 87.37 การศึกษาขั้นสูงสุดในตำแหน่ง ระดับปริญญาตรี จำนวน 132 คน คิดเป็นร้อยละ 66.67 ประสบการณ์การทำงานในโรงเรียน มากกว่า 10 ปี จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 44.44

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา ในอำเภอเมืองยางและอำเภอลำทะเมนชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 7

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา ในอำเภอเมืองยางและอำเภอลำทะเมนชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 7 โดยรวมและรายด้าน

การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
1. หลักนิติธรรม	4.03	0.53	มาก
2. หลักคุณธรรม	4.18	0.61	มาก
3. หลักความโปร่งใส	3.99	0.49	มาก
4. หลักการมีส่วนร่วม	4.11	0.68	มาก
5. หลักความรับผิดชอบ	3.96	0.68	มาก
6. หลักความคุ้มค่า	3.90	0.56	มาก
รวม	4.03	0.48	มาก

จากตารางที่ 2 ระดับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา ในอำเภอเมืองยางและอำเภอลำทะเมนชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 7 มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ย สูงสุด คือ หลักคุณธรรม ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.61) และหลักความคุ้มค่ามีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X} = 3.90$, S.D. = 0.56)

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา ในอำเภอเมืองยางและอำเภอลำทะเมนชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 7 โดยรวมและรายด้าน

ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
1. ความสามารถในการบริหารงานวิชาการ	4.03	0.55	มาก
2. ความสามารถในการบริหารงานบุคคล	4.07	0.58	มาก
3. ความสามารถในการบริหารงานการเงิน	4.09	0.56	มาก
4. ความสามารถในการบริหารงานทั่วไป	4.05	0.49	มาก
รวม	4.06	0.50	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่าระดับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา ในอำเภอเมืองยางและอำเภอลำทะเมนชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 7 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = 0.50) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การบริหารงานบุคคล ($\bar{X} = 4.07$, S.D.= 0.58) และการบริหารงานวิชาการมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X} = 4.03$, S.D.= 0.55)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายโรงเรียนที่ 4 อำเภอประทาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 7

ตารางที่ 4 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษากับประสิทธิผลของการบริหารสถานศึกษาในอำเภอเมืองยางและอำเภอลำทะเมนชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 7 โดยรวมและรายด้าน

ประสิทธิผลของการบริหารสถานศึกษา					
การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา	ความสามารถในการบริหารงานวิชาการ (Y ₁)	ความสามารถในการบริหารงานบุคคล (Y ₂)	ความสามารถในการบริหารงานการเงิน (Y ₃)	ความสามารถในการบริหารงานทั่วไป (Y ₄)	ภาพรวม (Y)
หลักนิติธรรม (x ₁)	.664**	.709**	.685**	.719**	.715**
หลักคุณธรรม(x ₂)	.797**	.822**	.805**	.796**	.828**
หลักความโปร่งใส (x ₃)	.805**	.812**	.798**	.776**	.821**
หลักการมีส่วนร่วม (x ₄)	.664**	.709**	.685**	.719**	.715**
หลักความรับผิดชอบ (x ₅)	.797**	.822**	.805**	.796**	.828**
หลักความคุ้มค่า(x ₆)	.805**	.812**	.798**	.776**	.821**
ภาพรวม (x)	.792**	.810**	.802**	.801**	.824**

หมายเหตุ **อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

จากตารางที่ 4 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษากับประสิทธิผลของการบริหารสถานศึกษาในอำเภอเมืองยางและอำเภอลำทะเมนชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 7 โดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($R_{xy} = 0.824^{**}$)

6. สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาค้นคว้าเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาในอำเภอเมืองยางและอำเภอลำทะเมนชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 สรุปผลการศึกษาค้นคว้าได้ดังนี้

1. การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาในอำเภอเมืองยางและอำเภอลำทะเมนชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 อยู่ในระดับมาก
2. ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาในอำเภอเมืองยางและอำเภอลำทะเมนชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 อยู่ในระดับมาก
3. ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาในอำเภอเมืองยางและอำเภอลำทะเมนชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($R_{xy} = 0.824^{**}$)

7. อภิปรายผล

ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีประเด็นสำคัญที่สมควรนำมาอภิปราย ดังนี้

1. การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา ในอำเภอเมืองยางและอำเภอลำทะเมนชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมาเขต 7 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = 0.48) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ หลักคุณธรรม หลักความรับผิดชอบ หลักนิติธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม และหลักความคุ้มค่า ด้านที่ผู้บริหารใช้หลักธรรมาภิบาลบริหารสถานศึกษามากที่สุด คือ ด้านหลักคุณธรรม และหลักความคุ้มค่า คือ ด้านที่ผู้บริหารใช้หลักธรรมาภิบาลบริหารสถานศึกษาน้อยที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุจิตรา มีจำรัส (2550) ได้ศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไป น้อยดังนี้ หลักความรับผิดชอบ หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความ คุ้มค่า หลักนิติธรรม และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เสริม เกื้อสงฆ์ (2551) ได้ศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครตรัง พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครตรังใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ 1) หลักความรับผิดชอบ 2) หลักนิติธรรม 3) หลัก คุณธรรม ตามลำดับ และสอดคล้องกับงานวิจัยของทวี อุบแก้ว (2552) ได้ศึกษาสภาพการบริหารจัดการศึกษาที่ดีตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์เขต 2 พบว่า สภาพการบริหารจัดการศึกษาที่ดีตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์เขต 2 โดยภาพรวมหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมากโดยเรียงลำดับจากหลักที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปหาค่าเฉลี่ยต่ำ ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักความโปร่งใส หลักคุณธรรม หลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า และหลักการมีส่วนร่วม

2. ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา ในอำเภอเมืองยางและอำเภอลำทะเมนชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = 0.50) ทั้ง 4 ด้าน คือ 1) การบริหารงานวิชาการ 2) การบริหารงบประมาณ 3) การบริหารงานบุคคล 4) การบริหารทั่วไป โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ การบริหารงานบุคคล การบริหารงบประมาณ การบริหารทั่วไป และการบริหารงานวิชาการ ด้านที่มีการบริหารงานของสถานศึกษามากที่สุด คือ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานวิชาการ คือ ด้านที่มีการบริหารงานของสถานศึกษาน้อยที่สุด

และสอดคล้องกับงานวิจัยของปริญญ์ สมัครการ (2551) ได้ศึกษาการบริหาร โดยใช้หลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 2 พบว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียนโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเห็นว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงจากมากไปหาน้อยดังนี้ การบริหารงานทั่วไป การบริหารงานบุคคล การบริหารงบประมาณ และการบริหารวิชาการ

3. ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษากับประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา ในอำเภอเมืองยางและอำเภอลำทะเมนชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 7 เมื่อพิจารณาโดยรวม มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($R_{xy} = 0.824^{**}$) สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องจาก สถานศึกษาในอำเภอเมืองยางและอำเภอลำทะเมนชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 7 เน้นการบริหารจัดการสถานศึกษาให้ครอบคลุมงานที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยเฉพาะความมุ่งมั่นในการทำงาน มีความรับผิดชอบสูง ปฏิบัติงานเต็มเวลาและเต็มศักยภาพปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ และข้อบังคับทางราชการและสถานศึกษา และปฏิบัติตามจรรยาบรรณ เป็นแบบอย่างที่ดีเพื่อผลประโยชน์ของสถานศึกษา เพื่อเป็นที่ยอมรับของผู้เรียน ครูผู้ปกครอง และชุมชน และส่งเสริมการพัฒนาการใช้หลักธรรมาภิบาลต่อการบริหารงานของสถานศึกษา เป็นอย่างดี สอดคล้องกับงานวิจัยของสุนันทา เงินแจ่ม (2553) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 2 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ทุกด้านมีความสัมพันธ์ทางบวก กับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญที่ .05 โดยเรียงตามลำดับดังนี้ คือ ด้านการวางแผน ($r = .963$) ด้านการตัดสินใจ ($r = .905$) ด้านการประเมินผล และการตรวจสอบ ($r = .899$) ด้านการมีส่วนร่วม ($r = .892$) และด้านความมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ($r = .890$) เมื่อใช้การถดถอยพหุคูณแบบ ขั้นตอน พบว่า มีกลุ่มตัวแปร 4 ตัวที่มีนัยสำคัญของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 2 คือ ด้านการวางแผน (X3) ด้านการตัดสินใจ (X1) ด้านการมีส่วนร่วม (X2) ด้านการประเมินผล และการตรวจสอบ (X5) โดยกลุ่มตัวแปรเหล่านี้ มีอำนาจในการพยากรณ์ได้ ร้อยละ 90.50 ซึ่งสามารถเขียนสมการในรูปคะแนนดิบ (Y) และรูปคะแนนมาตรฐาน (Z) ดังนี้ สมการในรูปคะแนนดิบ = $.351 + .410(X3) + .365(X1) + .135(X2) + .128(X5)$ สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน = $.436(Z3) + .359(Z1) + .158(Z2) + .136(Z5)$ และสอดคล้องกับงานวิจัยของปริญญ์ สมัครการ (2551) ได้ศึกษาการบริหาร โดยใช้หลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 2 พบว่า การบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลและประสิทธิภาพของโรงเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก การเปรียบเทียบระดับการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียนกับการเปรียบเทียบระดับประสิทธิภาพของโรงเรียนไม่แตกต่างกัน การบริหาร โดยใช้หลักธรรมาภิบาลมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิภาพของโรงเรียน โดยรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วินัย สุขसार (2551) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 5 พบว่า 1) ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 5 มีความเป็นธรรมาภิบาล โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) อายุของ ผู้บริหารสถานศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับความเป็นธรรมาภิบาล 3) ประสบการณ์การบริหาร กับความเป็นธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรีเขต 5 มีความสัมพันธ์กับทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

8. ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษา ผู้ศึกษาค้นคว้าได้มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากผลการศึกษา

1.1 จากผลการศึกษาพบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา ในอำเภอเมืองยางและอำเภอลำทะเมนชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ดังนั้นสถานศึกษาควรใช้หลักธรรมาภิบาล ด้านหลักคุณธรรม ผู้บริหารควรมีความอดทน อดกลั้น และมีอารมณ์หนักแน่น มั่นคง เป็นคนมีเหตุผลและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เป็นผู้ที่มีความเสียสละทั้งด้านกำลังกาย ทรัพย์ และปัญญา เพื่อประโยชน์ส่วนรวม เอื้อเฟื้อ และเมตตาใจ เอาใจใส่ ดูแล มีความเสมอภาคและสร้างขวัญกำลังใจบุคลากรในสถานศึกษาอย่างเป็นธรรม

1.2 จากผลการศึกษาพบว่า ประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา ในอำเภอเมืองยางและอำเภอลำทะเมนชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 การบริหารงานของสถานศึกษาที่ผู้บริหารใช้มากที่สุด คือ ด้านการบริหารงานบุคคล ผู้บริหารสถานศึกษาควรบริหารจัดการส่งเสริมให้มีการ ฝึกอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน ส่งเสริมให้บุคลากรปฏิบัติงานอยู่ในจรรยาบรรณและป้องกันการกระทำผิดวินัย ยกย่องบุคลากรที่ปฏิบัติงานตามมาตรฐาน เป็นแบบอย่างที่ดี ส่งเสริมให้บุคลากรทำผลงานทางวิชาการเพื่อขอตำแหน่งที่สูงขึ้น มอบหมายงานตามความรู้ความสามารถ ส่งเสริมให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการบริหารงานในโรงเรียน สร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน ส่งเสริมให้บุคลากรประเมินความรู้ความสามารถของตนเอง พิจารณาความดีความชอบโดยยึดคุณภาพของงานและใช้ระบบคุณธรรม และจัดสวัสดิการที่จำเป็นในสถานศึกษาอย่างพอเพียง

1.3 จากผลการศึกษาพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา กับ ประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา ในอำเภอเมืองยางและอำเภอลำทะเมนชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 ที่มีพยากรณ์สูงสุด คือ หลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า หลักนิติธรรม สถานศึกษาควรเน้นการบริหารจัดการสถานศึกษาให้ครอบคลุมงานที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องโดยเฉพาะความมุ่งมั่นในการทำงาน มีความรับผิดชอบต่อสูง ปฏิบัติงานเต็มเวลาและเต็มศักยภาพปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ และข้อบังคับทางราชการและสถานศึกษา และควรปฏิบัติตามจรรยาบรรณ เป็นแบบอย่างที่ดีเพื่อผลประโยชน์ของสถานศึกษา เพื่อเป็นที่ยอมรับของผู้เรียน ครูผู้ปกครอง และชุมชน และส่งเสริมการพัฒนาการใช้หลักธรรมาภิบาลต่อการบริหารงานของสถานศึกษาให้ดียิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาค้นคว้าครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา ของสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7

2.2 ควรศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา กับ ประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา ในอำเภอเมืองยางและอำเภอลำทะเมนชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 โดยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ

2.3 ควรศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา กับ ประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษาอื่น และภูมิภาคอื่นๆ

9. เอกสารอ้างอิง

- ทวี อุบแก้ว. (2549). สภาพการบริหารจัดการศึกษาที่ดีตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2. คุรุศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ปริญญ์ สมักรการ. (2551). การบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อ ประสิทธิภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- วินัย สุขสาร. (2551). ปัจจัยที่ส่งผลต่อธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 5. วิทยานิพนธ์ ค.ม. อุบลราชธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- วิรัตน์ รัตนมณี. (2550). การศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วีระยุทธ ชาดะกาญจน์. (2555). เทคนิคการบริหารสำหรับนักบริหารการศึกษามืออาชีพ. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2552). คู่มือการจัดระดับการกำกับดูแลองค์การ ภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี. กรุงเทพฯ : พรีเมียร์โพร.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2554). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555 – 2559. กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สุจิตรา มีจำรัส. (2550). การบริหารงานตามธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุนันทา เงินแจ่ม. (2553). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 2. ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. กำแพงเพชร: มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- เสริม เกื้อสังข์. (2551). การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครตรัง. วิทยานิพนธ์ คุรุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต.
- อำนาจ ธีระวนิช. (2553). การจัดการยุคใหม่. กรุงเทพฯ: บริษัทมาเธอร์บอสแพคเกจจิ้ง.
- Krejcie, R.V., & D.W. Morgan. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*. 30(3); 607 – 610.

การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค 2W3P ร่วมกับเกมประกอบการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถ
และความคงทนในการเรียนรู้ เรื่อง คำศัพท์พื้นฐานรายวิชาภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
Learning management using 2W3P techniques in combination with teaching games
to develop learning abilities and persistence in learning on basic vocabulary
in English courses. Grade 4

ปริยานุช วงเวียน

Preeyanoot Wongwian

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

Buriram Elementary Educational Service Area Office 4, Thailand

Corresponding author. Email: pnwong10@cas.ac.th

(Received: March 1, 2025; Revised: March 15, 2025; Accepted: March 18, 2025)

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้านี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาประสิทธิภาพแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ เทคนิค 2W3P ร่วมกับเกมประกอบการสอน เพื่อพัฒนาความสามารถและความคงทนในการเรียนรู้ เรื่อง คำศัพท์พื้นฐานรายวิชาภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 2) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเรียนรู้ร่วมกับการใช้เกมประกอบการสอนสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 3) เพื่อเปรียบเทียบความคงทนของการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้เทคนิค 2W3P ร่วมกับการใช้เกมประกอบการสอน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และ 4) เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษหลังเรียน โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้เทคนิค 2W3P ร่วมกับการใช้เกมประกอบการสอนสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านหนองฟ้า อำเภอสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 21 คน แบ่งเป็นนักเรียนชาย 6 คน นักเรียนหญิง 15 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้ 2) แบบวัดความสามารถในการเรียนรู้คำศัพท์ 3) แบบวัดความคงทนในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ 4) แบบวัดความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่า Z (Wilcoxon signed-rank test)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ประสิทธิภาพแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค 2W3P ร่วมกับเกมประกอบการสอน มีประสิทธิภาพด้านกระบวนการ (E1) คิดเป็น ร้อยละ 81.33 และมีประสิทธิภาพด้านผลลัพธ์ (E2) คิดเป็นร้อยละ 84.26 หรือ E1/E2 เท่ากับ 81.33/84.26 สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ 80/80144
2. เปรียบเทียบความสามารถในการเรียนรู้คำศัพท์ ก่อนเรียนและหลังเรียน จากแบบวัดความสามารถในการเรียนรู้คำศัพท์ ของการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค 2W3P ร่วมกับเกม ประกอบการสอน คะแนนทดสอบก่อนเรียน ในภาพรวมมีคะแนนเท่ากับ 556 คะแนน ($\mu=13.23$, $\sigma=1.63$) ส่วนคะแนน ทดสอบหลังเรียนในภาพรวมมีคะแนนเท่ากับ 1,062 คะแนน ($\mu=25.28$, $\sigma= 1.13$) และเมื่อนำคะแนนไป ทดสอบสมมติฐานในการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน

ด้วยการทดสอบค่า Z (Wilcoxon-signed rank test) ผลปรากฏว่า คะแนนสอบหลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคงทนในการเรียนรู้คำศัพท์ ก่อนเรียนและหลังเรียน จากแบบวัดความสามารถในการเรียนรู้คำศัพท์ ของการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค 2W3P ร่วมกับเกมประกอบการสอน พบว่า มีคะแนนสูงขึ้น โดยคะแนนทดสอบก่อนเรียน ในภาพรวมมีคะแนนเท่ากับ 568 คะแนน ($\mu = 14.21$, $\sigma = 1.64$) ส่วนคะแนนทดสอบหลังเรียนใน ภาพรวมมีคะแนนเท่ากับ 1,070 คะแนน ($\mu = 26.30$, $\sigma = 1.17$) และเมื่อนำคะแนนไปทดสอบสมมติฐานในการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยการทดสอบค่า Z (Wilcoxon-signed rank test) ผลปรากฏว่า คะแนนสอบหลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค 2W3P; เกมประกอบการสอน; ความคงทน; คำศัพท์พื้นฐาน

Abstract

The objective of this study was to: 1) To study the effectiveness of learning management plans using the 2W3P technique in combination with teaching games to improve the ability and persistence of learning on basic vocabulary in English courses, grade 4, according to the specified criteria 80/80, 2) compare learning ability with the use of games in teaching for grade 4 students, 3) to compare the persistence of learning English words. during pre-lesson and post-school by using the 2 W3 P technique learning management method in combination with the use of teaching games for 4th grade students. and 4) study satisfaction with learning English vocabulary after learning by using the 2 W3 P technique learning management method in combination with the use of teaching games for 4th grade students. The sample used in this study was 4th grade students, Ban Nong Fa School, Selaphum District, Roi Et Province. Roi Et Primary Education Area Office District 3 Semester 2 Academic Year 2023. There were 21 students in 1 classroom divided into 6 male students and 15 female students, which were obtained by purposive sampling. The tools used in the study consisted of: 1) Learning management plan, 2) Vocabulary learning ability scale, 3) English vocabulary learning persistence test, 4) Satisfaction scale. Statistics used in data analysis include percentage, mean, standard deviation, and the Z-value test (Wilcoxon signed-rank test).

The results showed that:

1) the results of the analysis of the effectiveness of the learning management plan using the 2W3P technique in combination with teaching games to improve the ability and persistence of learning on basic vocabulary in English courses in grade 4, had a process efficiency (E1) of 81.33 percent and an outcome efficiency (E2) of 84.26 percent, or E1/E2 of 81.33/84.26, higher than the established benchmark of 80/80144.

2) the vocabulary learning ability assessment of learning management using 2W3P techniques in combination with teaching games to develop the ability and persistence in learning basic vocabulary. The English course in grade 4, showed a higher score, with the overall pre-school test score being 556 points ($\mu = 13.23$, $\sigma = 1.63$). The overall post-test score was 1,062 ($\mu = 25.28$, $\sigma = 1.13$). Testing the hypothesis

of comparing pre-school and post-study achievement with the Z-value test (Wilcoxon-signed rank test), the results showed that students' post-study test scores were statistically significantly higher than before at the level of .05.

3) Comparative analysis of vocabulary learning persistence before and after class from the vocabulary learning ability assessment model of learning management using the 2W3P technique in combination with teaching games to improve learning ability and persistence in learning on basic vocabulary. The overall pre-school test score was 568 points ($\mu=14.21$, $\sigma=1.64$), while the overall post-school test score was 1,070 points ($\mu=26.30$, $\sigma=1.17$). Comparing pre-school and post-study achievement with the Z (Wilcoxon-signed rank test), the results showed that students' post-study test scores were statistically significantly higher than before at the .05 level.

Keywords : 2W3P Learning Management; Teaching Games; Persistence; Basic Vocabulary

1. บทนำ

การศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคนและประเทศให้มีความเจริญรุ่งเรืองก้าวหน้าซึ่งสังคมไทยในปัจจุบันเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ที่เปิดกว้าง มีหลากหลายรูปแบบให้คนในสังคมได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองอย่างรวดเร็วโดยการนำเทคโนโลยีเข้ามาพัฒนาแบบการจัดการศึกษาให้สามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลาเพื่อให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเรียนรู้ภาษาอังกฤษซึ่งเป็นภาษาสากลที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารกันทั่วโลก เป็นภาษาที่สองที่คนในสังคมไทยควรจะต้องศึกษาและเห็นคุณค่าในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษให้สามารถสื่อสารกับชาวต่างชาติได้ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือติดต่อสื่อสารในด้านการศึกษาหรือการประกอบอาชีพ ดังนั้นการเรียนรู้ภาษาอังกฤษจึงมีความสำคัญและมีความจำเป็นในชีวิตประจำวันของคนในสังคมไทย (นุสรา ยาบ่า, 2564) กระทรวงศึกษาธิการ (2551) กล่าวถึงการเรียนการสอนภาษาอังกฤษไว้ว่า การจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานมีความคาดหวังว่าเมื่อผู้เรียนเรียนภาษาต่างประเทศอย่างต่อเนื่อง ผู้เรียนจะมีเจตคติที่ดีต่อภาษาต่างประเทศสามารถใช้ภาษาต่างประเทศสื่อสารในสถานการณ์ต่างๆในการแสวงหาความรู้ประกอบอาชีพและศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น รวมทั้งมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องราวและวัฒนธรรมอันหลากหลายของประชาคมโลก และสามารถถ่ายทอดความคิดและวัฒนธรรมไทยไปยังสังคมโลกได้อย่างสร้างสรรค์ ซึ่งการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในปัจจุบันเป็นการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นสาระสำคัญทางด้านภาษาเพื่อการสื่อสาร โดยผู้เรียนต้องมีทักษะสำคัญในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร 4 ทักษะ คือ ทักษะการฟัง ทักษะการพูด ทักษะการอ่าน และทักษะการเขียน สิ่งสำคัญที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะเหล่านี้ได้คือ ผู้เรียนต้องมีความรู้และความจำเกี่ยวกับคำศัพท์เพื่อเป็นพื้นฐานให้ผู้เรียนมีทักษะที่ดีในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร

การจัดการเรียนรู้ในปัจจุบันพบว่า ผลสัมฤทธิ์รายวิชาภาษาอังกฤษยังอยู่ในเกณฑ์ที่ต่ำ ซึ่งเห็นได้ชัดจากการทดสอบรายวิชาภาษาอังกฤษระดับชาติ (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในช่วง 3 ปีย้อนหลัง ที่ผ่านมามีค่าเฉลี่ย 39.24 ปี พ.ศ. 2563 มีคะแนนเฉลี่ย 43.55 และ พ.ศ. 2564 มีคะแนนเฉลี่ย 39.22 (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, 2564) นอกจากนี้การจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนบ้านหนองฟ้าอำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ไม่สามารถบรรลุเป้าหมาย ของหลักสูตรที่วางไว้ เนื่องจากคะแนนสอบวัดผลสัมฤทธิ์จากการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติชั้น พื้นฐาน (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ปีการศึกษา 2564 สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) หรือ สทศ. (2553) รายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้พื้นฐาน 2 (Ordinary National Educational Test: O-net) ในระดับประเทศได้คะแนนเฉลี่ย 39.24 คะแนน ในระดับ สพป.ร้อยเอ็ด เขต 3 ได้คะแนนเฉลี่ย 34.80 คะแนน ซึ่งจากเป้าหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้ คือในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (อังกฤษ) ต้องได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 50.00 คะแนนขึ้นไป (โรงเรียนบ้านหนองฟ้า, 2564) ซึ่งสาเหตุสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้การจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระ การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ไม่บรรลุเป้าหมายของหลักสูตรคือนักเรียนไม่สามารถจำคำศัพท์และนำคำศัพท์มาใช้ได้

การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษนั้น นอกจากการเรียนรู้คำศัพท์จะเป็นสิ่งจำเป็นในการเรียนรู้ภาษาเพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาในการสื่อสารได้แล้ว กระบวนการหรือขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้อีกมีความจำเป็นเช่นกัน เนื่องจากผู้สอนต้องมีการวางแผนเตรียมการสอนให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจและมีประสิทธิภาพสูงสุดในการจัดการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียน โดยมีขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้ภาษาเพื่อการสื่อสารที่สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ประภาศิริ จิตต์อารี (2547) ที่กล่าวว่าการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารให้สอดคล้องกับสไตล์การเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย พบว่ากิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่ใช้ในการฟังและการอ่านโดยฝึกปฏิบัติตามขั้นตอนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารมีการนำเข้าสู่บทเรียนเช่น กิจกรรมเพลง เกม ก่อนขั้นนำเสนอเนื้อหา ขั้นฝึกปฏิบัติ ฝึกทักษะการฟังและอ่านออกเสียงตามครู การแสดงท่าทางประกอบ การแสดงบทบาทสมมติตามสถานการณ์จำลองซึ่งอยู่ในขั้นสุดท้ายเป็นกิจกรรมที่นักเรียนจำนวนมากชอบและเกิดการเรียนรู้ได้ดี และจากงานวิจัยของ สมิตรา อังวัฒนกุล (2537) ซึ่งกล่าวว่าการเรียนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารมีขั้นตอนสำคัญคือ ขั้นการนำเข้าสู่บทเรียน ในขั้นนี้เป็นขั้นที่ให้นักเรียนเกิดความพร้อมและอยากกรูยกรายเรียนในบทใหม่ ขั้นการนำเสนอในขั้นนี้ครูเป็นผู้ให้ข้อมูลทางภาษาแก่นักเรียน โดยการนำเสนอ คำศัพท์ใหม่ เนื้อหาใหม่ให้ผู้เรียนเข้าใจทั้งรูปแบบความหมายและเป็นแบบอย่างที่ต้องในการออกเสียง ขั้นการฝึก ในขั้นนี้ผู้เรียนจะได้ฝึกใช้ภาษาที่เรียนมาแล้วโดยให้ ผู้เรียนได้ใช้ภาษาที่ถูกต้องและคล่องแคล่ว และหากเห็นว่าผู้เรียนมีข้อผิดพลาดในการใช้ภาษาให้ผู้สอนแก้ไขข้อผิดพลาดหลังจากการฝึกของผู้เรียนเพื่อไม่ให้ผู้เรียนรู้สึกเสียความมั่นใจ ขั้นการใช้ภาษา มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนนำคำหรือประโยคที่ฝึกมาแล้วมาใช้ในสถานการณ์ต่างๆในรูปแบบกิจกรรมหลากหลาย เช่น การเล่นเกม การทำชิ้นงาน การทำแบบฝึก การนำเสนอผลงาน ในขั้นนี้เน้นให้ผู้เรียนทำกิจกรรมครูคอยให้ความช่วยเหลือเมื่อผู้เรียนต้องการหรือเมื่อเกิดข้อผิดพลาดขึ้น และขั้นสรุปเป็นขั้นสุดท้ายของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละชั่วโมง จุดประสงค์คือเพื่อสรุปสิ่งที่ได้เรียนแล้ว กิจกรรมที่เสนอแนะไว้ อาจจะเป็นการนำเสนอรายงานของกลุ่ม ทำแบบฝึกหัดเพื่อสรุปความรู้หรือเล่นเกมเพื่อทดสอบสิ่งที่เรียนมาแล้ว ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของ ภูษงค์ มัชฌิโม (2559) ในการจัดการเรียนรู้แบบ 2W3P พบว่ากิจกรรมการเรียนรู้ทักษะการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้เทคนิคการสะกดคำร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบ 2W3P มีค่าประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ค่าดัชนีประสิทธิผลหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ทักษะการอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิคการสะกดคำภาษาอังกฤษร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบ 2W3P โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

อีกทั้งการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษให้ผู้เรียนเรียนรู้คำศัพท์และจำคำศัพท์ได้นั้น ครูผู้สอน ต้องมีสื่อประกอบการเรียนการสอนคำศัพท์ เพื่อให้ให้นักเรียนเรียนรู้ได้อย่างสนุกสนาน มีความสุขและยัง ทำให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียน สามารถสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนได้เป็นอย่างดีโดย จริยาพร ศรีพิทักษ์ พลรบ และรุ่งทิพย์ คำจำ (2551) ได้กล่าวว่ารูปภาพ เกม และปริศนาอักษรไขว้ต่างๆได้ถูกนำมาดัดแปลงเพื่อใช้ในการสะกดคำแก่นักเรียน นักศึกษา ซึ่งนักการศึกษาและนักวิจัยได้หันมาใช้ เกมการสอน (Academic Game) เป็นสื่อประกอบการเรียนการสอนในห้องเรียนกันมากขึ้น เพราะการใช้เกมประกอบการสอนนั้นจะช่วยให้เด็กมีความเชื่อมั่นในตนเอง ฝึกให้นักเรียนรู้จักคิดและตัดสินใจ ด้วยตนเอง ไม่ใช่ให้ครูเป็นผู้กำกับบทบาท การใช้เกมประกอบการสอนจะช่วยให้บรรยากาศในการ เรียนรู้เป็นไปด้วยความเข้าใจสนุกสนาน รวมทั้งยังช่วยให้นักเรียนเกิดทัศนคติที่ดีต่อวิชาที่เรียนอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ ญัฐวรารพร เปลี่ยนปราง (2558) ที่กล่าวว่า เกม

ประกอบการเล่นมีประโยชน์ในการ กระตุ้นให้นักเรียนมีความสนใจภาษาอังกฤษมากขึ้นและหากครูผู้สอนสามารถเลือกสรรหรือดัดแปลงให้ เกมนั้นมีความเหมาะสมกับวัย และระดับชั้นของนักเรียนโดยคำนึงถึงความยากง่ายของคำศัพท์แบบ ประโยคที่ใช้ ตลอดจนวิธีการในการเล่นที่สนุกสนาน เหมาะสมและมีความน่าสนใจ ด้วยเหตุนี้ครูผู้สอน ภาษาอังกฤษในระดับประถมศึกษาจึงควรที่จะได้ตระหนักถึงความสำคัญในการเรียนการสอน ภาษาอังกฤษโดยใช้เกมประกอบการสอนเป็นอย่างมาก เช่น สอนอย่างไรให้นักเรียนรักและสนุกกับวิชา ภาษาอังกฤษ การสอนให้มีวิธีการหรือการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมหรือเป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้ สร้างบรรยากาศในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษที่สนุกสนานมีชีวิตชีวา ดังนั้นการนำเกมมาใช้เป็นสื่อในการเรียนการสอนจึงนับว่ามีประโยชน์อย่างยิ่ง

การจัดการเรียนรู้ภาษาเพื่อการสื่อสารเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้เป็นขั้นตอน โดยมีการสร้างแรงจูงใจ (Warm up) นำเสนอเนื้อหา (Presentation) ฝึก (Practice) นำไปใช้ (Production) และสรุปผล (Wrap up) ซึ่งเป็นลำดับ ขั้นตอนตามกระบวนการเรียนรู้แบบ 2W3P ที่ชัดเจน เป็นขั้นตอนที่เหมาะสมต่อการพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษของผู้เรียน นอกจากนี้การจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมประกอบการสอนทำให้ผู้เรียนเกิดความคงทนในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ มีความสนุกสนานเพลิดเพลิน สร้างบรรยากาศที่ดีในการเรียนรู้และเป็นการพัฒนาร่างกายสติปัญญาของผู้เรียน อีกทั้งสามารถนำเกมเข้ามาใช้ตามขั้นตอนกระบวนการเรียนรู้แบบ 2W3P ซึ่งอยู่ในขั้นฝึก (Practice) เพื่อเป็นการพัฒนาความสามารถและความคงทนในการเรียนรู้คำศัพท์ ภาษาอังกฤษของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากสภาพปัญหาและความสำคัญดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยเล็งเห็นถึงความสำคัญของการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค 2W3P ร่วมกับการใช้เกมประกอบการสอน เพื่อพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้คำศัพท์และความคงทนในการเรียนรู้ เรื่อง คำศัพท์พื้นฐาน 4 รายวิชาภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านหนองฟ้า เพื่อช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีขึ้น มีความสุขสนุกสนานเพลิดเพลิน สร้างบรรยากาศที่ดีในการเรียนรู้ช่วยให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษ ช่วยให้ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้และความ คงทนในการจดจำคำศัพท์ได้ดียิ่งขึ้น

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาประสิทธิภาพแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค 2W3P ร่วมกับการใช้เกมประกอบการสอน เพื่อพัฒนาความสามารถและความคงทนในการเรียนรู้ เรื่อง คำศัพท์พื้นฐานรายวิชาภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80

2.2 เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้เทคนิค 2W3P ร่วมกับการใช้เกมประกอบการสอนสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

2.3 เพื่อเปรียบเทียบความคงทนของการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้เทคนิค 2W3P ร่วมกับการใช้เกมประกอบการสอน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

2.4 เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษหลังเรียน โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้เทคนิค 2W3P ร่วมกับการใช้เกมประกอบการสอนสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

3. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การจัดการเรียนรู้แบบ 2W3P เป็นการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความสามารถในการสื่อสารและใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้อย่างเหมาะสม โดยผ่านกระบวนการจัดการเรียนการสอน ดังนี้

ขั้นการนำเข้าสู่บทเรียน (Warm up) มีจุดมุ่งหมายเพื่อทบทวนความรู้ที่ผู้เรียนเรียนมาแล้ว และเพื่อให้เกิดความพร้อมและอยากเรียนรู้บทเรียนใหม่ผู้สอนต้องเตรียมเนื้อหาเชื่อมโยงไปสู่สาระสำคัญของบทนั้นๆ เมื่อเห็นว่าผู้เรียนมีความพร้อม เกิดความสนุก และกระตือรือร้นที่จะเรียนแล้วก็เริ่มสอนเนื้อหาต่อไป กิจกรรมในขั้นนี้สามารถใช้ได้หลากหลาย เช่น เล่นเกม ปริศนาคำทาย

ขั้นนำเสนอเนื้อหา (Presentation) ในขั้นนี้ผู้สอนจะให้ข้อมูลทางภาษาแก่ผู้เรียน มีการนำเสนอศัพท์ใหม่ เนื้อหาใหม่ ให้เข้าใจทั้งรูปแบบและความหมาย และกิจกรรมที่เหมาะสม ประกอบด้วย การให้ฟังเนื้อหาใหม่ให้ฝึกพูดตาม ผู้สอนต้องเป็นผู้ให้ความรู้ทางภาษาที่ถูกต้อง และเป็นแบบอย่างที่ต้องการในการออกเสียง คือ Informant (ผู้ให้ความรู้) แม้จะไม่เน้นไวยากรณ์มากนัก แต่ต้องพยายามให้ผู้เรียนได้ฝึกพูดในรูปแบบภาษาที่ถูกต้อง (Accuracy) ด้วย

ขั้นฝึก (Practice) ในขั้นนี้ผู้เรียนจะได้ฝึกใช้ภาษาที่เรียนมาแล้วจากขั้นนำเสนอเนื้อหา โดยมีวัตถุประสงค์ให้ใช้ภาษาได้ถูกต้อง ขณะเดียวกันก็เน้นเรื่องการใช้ภาษาให้คล่องแคล่ว (Fluency) การฝึกอาจจะฝึกทั้งชั้น เป็นกลุ่ม เป็นคู่ หรือรายบุคคล ช่วงนี้เป็นโอกาสที่ผู้สอนจะแก้ไขข้อผิดพลาดการใช้ภาษาของผู้เรียน ซึ่งการแก้ไขข้อผิดพลาดนั้นควรทำหลังจากฝึก เพราะหากทำระหว่างที่ผู้เรียนกำลังลองฝึกลองอยู่ความมั่นใจที่จะใช้ภาษาให้คล่องแคล่วอาจลดลงได้

ขั้นการใช้ภาษา (Production) มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนนำคำหรือประโยคที่ฝึกมาแล้วมาใช้กับสถานการณ์ต่างๆ ในรูปแบบกิจกรรมหลากหลาย เพื่อให้เกิดความคล่องแคล่ว (Fluency) และเกิดความสนุกสนาน ขั้นนี้เป็นขั้นที่เน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้ทำกิจกรรม โดยผู้สอนคอยให้ความช่วยเหลือถ้าผู้เรียนผิดพลาด อย่าขัดจังหวะให้ปล่อยไปก่อน เพื่อให้ผู้เรียนรู้สึกสบายใจ กิจกรรมที่กำหนดไว้มีหลากหลาย เช่น การเล่นเกม การทำชิ้นงาน การทำแบบฝึก การนำเสนอผลงาน เป็นต้น

ขั้นสรุป (Wrap up) เป็นขั้นสุดท้ายของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละชั่วโมง ในขั้นนี้จุดประสงค์เพื่อสรุปสิ่งที่ได้เรียนมาแล้ว กิจกรรมที่เสนอแนะคืออาจให้ผู้เรียนนำเสนอรายงานกลุ่ม การทำแบบฝึกหัด สรุปความรู้ หรือเล่นเกมเพื่อทดสอบสิ่งที่เรียนมาแล้วก็ได้จากกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2559)

4. วิธีการดำเนินการศึกษา

4.1 วิธีการดำเนินการศึกษา

การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค 2W3P ร่วมกับเกมประกอบการสอน เพื่อพัฒนาความสามารถและความคงทนในการเรียนรู้ เรื่อง คำศัพท์พื้นฐาน รายวิชาภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) 3 วงรอบ ซึ่งมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

4.1.1 การสร้างแผนการดำเนินงาน ประกอบด้วยผู้ที่เกี่ยวข้องในโรงเรียน

4.1.2 การสร้างทีม โดยในแต่ละทีม ประกอบด้วยสมาชิก

4.1.3 การดำเนินงานในวงรอบที่ 1-3

ขั้นวางแผน (P) Planning - วิเคราะห์ชิ้นงานนักเรียน (กำหนด 1 ปัญหา)

- ออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้

ขั้นดำเนินการ (A) Action - เปิดชั้นเรียน

ขั้นสังเกตการณ์ (O) Observation - สังเกตและเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นสะท้อนผล (R) Reflecting - สรุปและอภิปรายผล

4.2 กลุ่มเป้าหมายที่ศึกษา

กลุ่มเป้าหมายที่ศึกษา ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านหนองฟ้า อำเภอสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 21 คน 1 ห้องเรียน แบ่งเป็นนักเรียนชาย 6 คน นักเรียนหญิง 15 คน

4.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษานี้ผู้ศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วย

4.3.1. แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค 2W3P ร่วมกับเกมประกอบการสอน เพื่อพัฒนาความสามารถและความคงทนในการเรียนรู้ เรื่อง คำศัพท์พื้นฐาน รายวิชาภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านหนองฟ้า แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 3 แผน รวม 3 ชั่วโมง ได้แก่

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง Occupations	จำนวน 1 ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง I know many feelings	จำนวน 1 ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง Opposite words	จำนวน 1 ชั่วโมง

4.3.2 แบบวัดความสามารถในการเรียนรู้คำศัพท์ ก่อนเรียนและหลังเรียน จากการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค 2W3P ร่วมกับเกมประกอบการสอน เพื่อพัฒนาความสามารถและความคงทนในการเรียนรู้ เรื่อง คำศัพท์พื้นฐาน รายวิชาภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านหนองฟ้า เป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

4.3.3 แบบวัดความคงทนในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ ก่อนเรียนและหลังเรียน จากการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค 2W3P ร่วมกับเกมประกอบการสอน เพื่อพัฒนาความสามารถและความคงทนในการเรียนรู้ เรื่อง คำศัพท์พื้นฐาน รายวิชาภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านหนองฟ้า เป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

4.3.4 แบบประเมินความพึงพอใจ ของชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านหนองฟ้า อำเภอสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ที่มีการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค 2W3P ร่วมกับเกมประกอบการสอน เพื่อพัฒนาความสามารถและความคงทนในการเรียนรู้ เรื่อง คำศัพท์พื้นฐาน รายวิชาภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านหนองฟ้า จำนวน 12 ข้อ

4.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ทำการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านหนองฟ้า อำเภอสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 21 คน โดยมีวิธีเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

4.4.1 ให้นักเรียนกลุ่มเป้าหมายที่ศึกษาทำแบบวัดความสามารถในการเรียนรู้คำศัพท์และแบบวัดความคงทนในการเรียนรู้คำศัพท์ แบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ ก่อนการจัดการเรียนรู้การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค 2W3P ร่วมกับเกมประกอบการสอน เพื่อพัฒนาความสามารถและความคงทนในการเรียนรู้ เรื่อง คำศัพท์พื้นฐาน รายวิชาภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านหนองฟ้า แล้วนำแบบวัดมาตรวจให้คะแนน โดยใช้เกณฑ์ตอบถูกให้ข้อละ 1 คะแนน ข้อที่ตอบผิดหรือไม่ตอบหรือตอบมากกว่า 1 ตัวเลือกในข้อเดียวกัน ให้ 0 คะแนน และบันทึกคะแนนเพื่อใช้เป็นคะแนนทดสอบก่อนเรียน (Pretest)

4.4.2 ดำเนินการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค 2W3P ร่วมกับเกมประกอบการสอน เพื่อพัฒนาความสามารถและความคงทนในการเรียนรู้ เรื่อง คำศัพท์พื้นฐาน รายวิชาภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านหนองฟ้า โดยแผนการจัดการเรียนรู้ทั้งหมด 3 แผน จำนวน 3 ชั่วโมง

4.4.3. เมื่อดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามเนื้อหาครบแล้ว ให้นักเรียนกลุ่มเป้าหมายที่ศึกษาทำแบบวัดความสามารถในการเรียนรู้คำศัพท์ โดยเป็นข้อสอบแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ซึ่งเป็นแบบทดสอบคนละชุดกับแบบทดสอบก่อนเรียน แล้วนำแบบวัดความสามารถในการเรียนรู้คำศัพท์ มาตรวจให้คะแนน โดยใช้เกณฑ์ตอบถูกให้ข้อละ 1 คะแนน ข้อที่ตอบผิดหรือไม่ตอบหรือตอบมากกว่า 1 ตัวเลือกในข้อเดียวกันให้ 0 คะแนน และบันทึกคะแนนเพื่อใช้เป็นคะแนนทดสอบหลังเรียน (Post-test)

4.4.4. เมื่อดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามเนื้อหาครบแล้ว ผ่านไป 2 สัปดาห์ ให้นักเรียนกลุ่มเป้าหมายที่ศึกษาทำแบบวัดความคงทนในการเรียนรู้คำศัพท์ โดยเป็นข้อสอบแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ซึ่งเป็นแบบทดสอบคนละชุดกับแบบทดสอบก่อนเรียน แล้วนำแบบวัดความสามารถในการเรียนรู้คำศัพท์ มาตรวจให้คะแนน โดยใช้เกณฑ์ตอบถูกให้ข้อละ 1 คะแนน ข้อที่ตอบผิดหรือไม่ตอบหรือตอบมากกว่า 1 ตัวเลือกในข้อเดียวกันให้ 0 คะแนน และบันทึกคะแนนเพื่อใช้เป็นคะแนนทดสอบหลังเรียน (Post-test)

4.4.5 ให้นักเรียนกลุ่มเป้าหมายที่ศึกษา ทำแบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค 2W3P ร่วมกับเกมประกอบการสอน เพื่อพัฒนาความสามารถและความคงทนในการเรียนรู้ เรื่อง คำศัพท์พื้นฐาน รายวิชาภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านหนองฟ้า จำนวน 12 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของ Likert มี 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

4.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลการจัดการเรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค 2W3P ร่วมกับเกมประกอบการสอน เพื่อพัฒนาความสามารถและความคงทนในการเรียนรู้ เรื่อง คำศัพท์พื้นฐาน รายวิชาภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านหนองฟ้า ผู้ศึกษาได้วิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

4.5.1 วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค 2W3P ร่วมกับเกมประกอบการสอน เพื่อพัฒนาความสามารถและความคงทนในการเรียนรู้ เรื่อง คำศัพท์พื้นฐาน รายวิชาภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านหนองฟ้า โดยใช้การหาค่า E_1/E_2

4.5.2 วิเคราะห์เปรียบเทียบความสามารถในการเรียนรู้คำศัพท์ ก่อนเรียนและหลังเรียน จากแบบวัดความสามารถในการเรียนรู้คำศัพท์ ของการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค 2W3P ร่วมกับเกมประกอบการสอน เพื่อพัฒนาความสามารถและความคงทนในการเรียนรู้ เรื่อง คำศัพท์พื้นฐาน รายวิชาภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านหนองฟ้า โดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานด้วยค่าสถิติการทดสอบค่า Z (Wilcoxon signed-rank test)

4.5.3 วิเคราะห์เปรียบเทียบความคงทนในการเรียนรู้คำศัพท์ ก่อนเรียนและหลังเรียน จากแบบวัดความคงทนในการเรียนรู้คำศัพท์ ของการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค 2W3P ร่วมกับเกมประกอบการสอน เพื่อพัฒนาความสามารถและความคงทนในการเรียนรู้ เรื่อง คำศัพท์พื้นฐาน รายวิชาภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านหนองฟ้า โดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานด้วยค่าสถิติการทดสอบค่า Z (Wilcoxon signed-rank test)

4.5.4 วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค 2W3P ร่วมกับเกมประกอบการสอน เพื่อพัฒนาความสามารถและความคงทนในการเรียนรู้ เรื่อง คำศัพท์พื้นฐาน รายวิชาภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านหนองฟ้า โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

5. สรุปผลการวิจัย

5.1 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค 2W3P ร่วมกับเกมประกอบการสอน เพื่อพัฒนาความสามารถและความคงทนในการเรียนรู้ เรื่อง คำศัพท์พื้นฐานรายวิชาภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านหนองฟ้า มีประสิทธิภาพด้านกระบวนการ (E1) คิดเป็นร้อยละ 81.33 และมีประสิทธิภาพด้านผลลัพธ์ (E2) คิดเป็นร้อยละ 84.26 หรือ E1/E2 เท่ากับ 81.33/84.26 สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ 80/80

5.2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความสามารถในการเรียนรู้คำศัพท์ ก่อนเรียนและหลังเรียน จากแบบวัดความสามารถในการเรียนรู้คำศัพท์ ของการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค 2W3P ร่วมกับเกมประกอบการสอน เพื่อพัฒนาความสามารถและความคงทนในการเรียนรู้ เรื่อง คำศัพท์พื้นฐาน รายวิชาภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านหนองฟ้า พบว่า มีคะแนนสูงขึ้น โดยคะแนนทดสอบก่อนเรียน ในภาพรวมมีคะแนนเท่ากับ 556 คะแนน ($\bar{X} = 13.23$, S.D. = 1.63) ส่วนคะแนนทดสอบหลังเรียนในภาพรวมมีคะแนนเท่ากับ 1,062 คะแนน ($\bar{X} = 25.28$, S.D. = 1.13) และเมื่อนำคะแนนไปทดสอบสมมติฐานในการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยการทดสอบค่า Z (Wilcoxon-signed rank test) ผลปรากฏว่า คะแนนสอบหลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคงทนในการเรียนรู้คำศัพท์ ก่อนเรียนและหลังเรียน จากแบบวัดความสามารถในการเรียนรู้คำศัพท์ ของการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค 2W3P ร่วมกับเกมประกอบการสอน เพื่อพัฒนาความสามารถและความคงทนในการเรียนรู้ เรื่อง คำศัพท์พื้นฐาน รายวิชาภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านหนองฟ้า พบว่า มีคะแนนสูงขึ้น โดยคะแนนทดสอบก่อนเรียน ในภาพรวมมีคะแนนเท่ากับ 568 คะแนน ($\bar{X} = 14.21$, S.D. = 1.64) ส่วนคะแนนทดสอบหลังเรียนในภาพรวมมีคะแนนเท่ากับ 1,070 คะแนน ($\bar{X} = 26.30$, S.D. = 1.17) และเมื่อนำคะแนนไปทดสอบสมมติฐานในการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยการทดสอบค่า Z (Wilcoxon-signed rank test) ผลปรากฏว่า คะแนนสอบหลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.4 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค 2W3P ร่วมกับเกมประกอบการสอน เพื่อพัฒนาความสามารถและความคงทนในการเรียนรู้ เรื่อง คำศัพท์พื้นฐาน รายวิชาภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านหนองฟ้า พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีความพึงพอใจการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค 2W3P ร่วมกับเกมประกอบการสอน เพื่อพัฒนาความสามารถและความคงทนในการเรียนรู้ เรื่อง คำศัพท์พื้นฐาน รายวิชาภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านหนองฟ้า โดยรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.59$, S.D. = 0.43) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือข้อ 9 ($\bar{X} = 4.80$, S.D. = 0.47) โดยลำดับที่สอง คือ ข้อ 6 ($\bar{X} = 4.77$, S.D. = 0.42) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือข้อ 3 ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 0.53)

6. อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค 2W3P ร่วมกับเกมประกอบการสอน เพื่อพัฒนาความสามารถและความคงทนในการเรียนรู้ เรื่อง คำศัพท์พื้นฐาน รายวิชาภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สามารถอภิปรายผลการศึกษาดังนี้

6.1 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค 2W3P ร่วมกับเกมประกอบการสอน เพื่อพัฒนาความสามารถและความคงทนในการเรียนรู้ เรื่อง คำศัพท์พื้นฐานรายวิชาภาษาอังกฤษชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านหนองฟ้า มีประสิทธิภาพด้านกระบวนการ (E₁) คิดเป็นร้อยละ 81.33 และมีประสิทธิภาพด้านผลลัพธ์ (E₂) คิดเป็นร้อยละ 84.26 หรือ E₁/E₂ เท่ากับ 81.33/84.26 สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ 80/80 ทั้งนี้ เป็นผลเนื่องมาจากเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น ได้ผ่านกระบวนการและขั้นตอนการสร้างอย่างเป็น

ระบบ มีการศึกษาสาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดจากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 รวมถึงคู่มือการจัดการเรียนรู้ ตลอดจนการวิเคราะห์เนื้อหาแผนการจัดการเรียนรู้ใช้เทคนิค 2W3P ร่วมกับเกม ประกอบการสอน ที่นำมาบูรณาการผสมผสานเทคนิคและวิธีการเข้าด้วยกัน เพื่อให้แผนการจัดการเรียนรู้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน มีการออกแบบการทดสอบสำหรับการวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับเนื้อหา สาระ วัตถุประสงค์การเรียนรู้ ตรงตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด ทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน ครอบคลุม ด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัยของแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ มนรรดา อัจฉนติก (2559) ได้ศึกษาเรื่องการจัดกิจกรรม การเรียนรู้แบบ 2W3P เพื่อส่งเสริมทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า 1) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ 2W3P เพื่อส่งเสริมทักษะการอ่านภาษาอังกฤษที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์เท่ากับ 91.28/88.68 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 2) ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้แบบ 2W3P ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น มีค่าดัชนี ประสิทธิภาพ 0.6906 หมายความว่าผู้เรียนมีความก้าวหน้าหลังจากเรียนด้วยแบบฝึกเสริมทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ กลุ่ม สาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ร้อยละ 69.06 3) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการ จัดการเรียนรู้แบบ 2W3P โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =4.34, S.D.=0.62) และสอดคล้องกับการศึกษาของ ฤชงค์ มัชฌิโม (2559) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่องการพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิคการสะกดคำประกอบกับการจัดการเรียนรู้ แบบ 2W3P ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่ากิจกรรมการเรียนรู้ทักษะการอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิค การสะกดคำรวมกับการจัดการเรียนรู้แบบ 2W3P มีค่าประสิทธิภาพ (E^1/E^2) เท่ากับ 93.56/76.88 สูงกว่าเกณฑ์ 75/75 ที่ตั้งไว้

6.2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความสามารถในการเรียนรู้คำศัพท์ ก่อนเรียนและหลังเรียน จากแบบวัด ความสามารถในการเรียนรู้คำศัพท์ ของการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค 2W3P ร่วมกับเกมประกอบการสอน เพื่อพัฒนา ความสามารถและความคงทนในการเรียนรู้ เรื่อง คำศัพท์พื้นฐาน รายวิชาภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้าน หนองฟ้า พบว่า มีคะแนนสูงขึ้น โดยคะแนนทดสอบก่อนเรียน ในภาพรวมมีคะแนนเท่ากับ 556 คะแนน ($m=13.23$, $\sigma=1.63$) ส่วนคะแนนทดสอบหลังเรียนในภาพรวมมีคะแนนเท่ากับ 1,062 คะแนน ($m=25.28$, $\sigma=1.13$) และเมื่อนำคะแนนไปทดสอบ สมมติฐานในการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยการทดสอบค่า Z (Wilcoxon-signed rank test) ผลปรากฏว่า คะแนนสอบหลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากผลการ วิเคราะห์จะเห็นได้ว่าผู้เรียนมีพัฒนาการทางการเรียนรู้ในลักษณะที่เพิ่มขึ้น เนื่องจากการจัดการเรียนรู้ตามแผนดังกล่าว ได้ให้ ความสำคัญกับความรู้พื้นฐานการเรียนรู้คำศัพท์ กิจกรรมการเรียนรู้ที่สนุกสนาน ทำให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ เนื้อหาและการเรียนรู้คำศัพท์ โดยมีแบบแผนการเรียนรู้ให้นักเรียนได้เรียนรู้จากสิ่งที่ย่อยที่สุดจนกระทั่งไปสู่ความรู้ที่มีความ ซับซ้อนยิ่งขึ้น โดยครูจะจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับความพร้อมของผู้เรียน สอดคล้องกับการศึกษาของ ฤชงค์ มัชฌิโม (2559) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่องการพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิคการสะกดคำประกอบกับการจัดการเรียนรู้ แบบ 2W3P ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีทักษะการอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิคการ สะกดคำรวมกับการจัดการเรียนรู้แบบ 2W3P หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนมี ความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ทักษะการอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิคการสะกดคำภาษาอังกฤษรวมกับการจัดการเรียนรู้แบบ 2W3P โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.76, S.D. = 0.40) และสอดคล้องกับกนกวรรณ รอดคุ้ม (2557) ได้ศึกษาเรื่องผล การใช้เกมที่มีต่อการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษและความคงทนในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5 จังหวัดตาก ผลการวิจัยพบว่าการใช้เกมสอนคำศัพท์ภาษาอังกฤษนั้นช่วยทำให้นักเรียนเรียนรู้คำศัพท์ได้ดีมี ความเข้าใจและจดจำคำศัพท์ได้แม่นยำมากยิ่งขึ้น ซึ่งผลการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษคะแนนหลังเรียนสูงกว่าคะแนนก่อน เรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และพบว่านักเรียนมีผลการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษหลังเรียนกับความคงทนใน

การเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษหลังเรียน 2 สัปดาห์ ไม่แตกต่างกัน และยังสอดคล้องกับ Dickerson (1997) ได้ทดลองเปรียบเทียบการจำคำศัพท์ของนักเรียนระดับหนึ่งโดยใช้เกมเคลื่อนไหว (Active Game) เกมนิ่ง (Passive Game) และกิจกรรมการสอนปกติเป็นสื่อในการเรียนการสอนแต่ละกลุ่มโดยกลุ่มเกมการเคลื่อนไหวเป็นการเล่นที่เกี่ยวกับการเคลื่อนไหว ส่วนต่างๆของร่างกาย กลุ่มเกมนิ่งเป็นการใช้กระดานคำ กลุ่มกิจกรรมปกติใช้สมุดแบบฝึกหัด พบว่ากลุ่ม เกมเคลื่อนไหวได้รับผลสัมฤทธิ์มากกว่าอีกสองกลุ่มและกลุ่มเกมนิ่งได้รับผลสัมฤทธิ์สูงกว่ากลุ่ม กิจกรรมปกตินอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ Pinter (1998) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการสะกดคำโดยใช้เกม การศึกษากับนักเรียนระดับ 3 จำนวน 94 คน โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็นสองกลุ่ม กลุ่มทดลอง สอนโดยใช้เกมการศึกษา กลุ่มควบคุมสอนโดยใช้ตำราเรียน ภายหลังการทดลอง 3 สัปดาห์ ผลการทดลองพบว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้เกมการศึกษามีความคงทนในการจำสูงกว่านักเรียนที่เรียนจากการสอนตามตำรา

6.3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคงทนในการเรียนรู้คำศัพท์ ก่อนเรียนและหลังเรียน จากแบบวัดความสามารถในการเรียนรู้คำศัพท์ของการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค 2W3P ร่วมกับเกมประกอบการสอน เพื่อพัฒนาความสามารถและความคงทนในการเรียนรู้ เรื่อง คำศัพท์พื้นฐาน รายวิชาภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า มีคะแนนสูงขึ้น โดยคะแนนทดสอบก่อนเรียน ในภาพรวมมีคะแนนเท่ากับ 568 คะแนน ($m = 14.21$, $\sigma = 1.64$) ส่วนคะแนนทดสอบหลังเรียนในภาพรวมมีคะแนนเท่ากับ 1,070 คะแนน ($m = 26.30$, $\sigma = 1.17$) และเมื่อนำคะแนนไปทดสอบสมมติฐานในการเปรียบเทียบความคงทนในการเรียนรู้คำศัพท์ ก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยการทดสอบค่า Z (Wilcoxon-signed rank test) ผลปรากฏว่า คะแนนสอบหลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคงทนในการเรียนรู้คำศัพท์ ก่อนและหลังเรียนดังกล่าว บ่งบอกได้ว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค 2W3P ร่วมกับเกมประกอบการสอน ทำให้นักเรียนได้มีโอกาสได้เรียนรู้คำศัพท์ด้วยตนเอง จนกระทั่งเกิดความรู้ ความเข้าใจ การเรียนรู้คำศัพท์ เนื้อหาสาระของรายวิชา ได้ฝึกการคิดสร้างสรรค์ มีความภูมิใจในตนเอง และมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียน อีกทั้งเทคนิคการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นในเรื่องความรู้ขั้นพื้นฐานของนักเรียน เมื่อนำมาบูรณาการกับกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ ทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์กับผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและตรงตามสมมติฐานที่ผู้ศึกษาตั้งไว้ สอดคล้องกับการศึกษาของ ธนิตา วัชรพิชิตชัย (2555) ได้ศึกษาเรื่องการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์และความคงทนในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยการสอนแบบใช้เกมและบัตรคำศัพท์ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์และความคงทนในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 โรงเรียนบ้านแก้ว อำเภอเมืองจันทบุรี ที่ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้แบ่งเป็นจำนวน 2 ห้อง คือ ห้อง 5/1 จำนวน 36 คน และห้อง 5/2 จำนวน 37 คน รวมทั้งสิ้น 73 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการสอน แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์และความคงทนในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และ t-test ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยการสอนแบบใช้เกมและบัตรคำศัพท์ก่อนและหลังการทดลอง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่แตกต่างกัน และนักเรียนที่สอนด้วยเกมและบัตรคำศัพท์ มีความคงทนในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษไม่แตกต่างกัน

6.4 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค 2W3P ร่วมกับเกมประกอบ การสอน เพื่อพัฒนาความสามารถและความคงทนในการเรียนรู้ เรื่อง คำศัพท์พื้นฐาน รายวิชาภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านหนองฟ้า พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีความพึงพอใจการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค 2W3P ร่วมกับเกมประกอบการสอน เพื่อพัฒนาความสามารถและความคงทนในการเรียนรู้ เรื่อง คำศัพท์พื้นฐาน รายวิชาภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านหนองฟ้า โดยรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.59$, S.D. = 0.43) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ

พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือข้อ 9 ($\bar{X} = 4.80$, S.D. = 0.47) โดยลำดับที่สอง คือข้อ 6 ($\bar{X} = 4.77$, S.D. = 0.42) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือข้อ 3 ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 0.53) สอดคล้องกับ มนรดา อัจฉนติก (2559) ได้ศึกษาเรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ 2W3P เพื่อส่งเสริมทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบ 2W3P โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 0.62) และ ฤชงค์ มัชฌิโม (2559) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่องการพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิคการสะกดคำประกอบกับการจัดการเรียนรู้แบบ 2W3P ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ทักษะการอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิคการสะกดคำภาษาอังกฤษร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบ 2W3P โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.76$, S.D. = 0.40)

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค 2W3P ร่วมกับเกมประกอบการสอน เพื่อพัฒนาความสามารถและความคงทนในการเรียนรู้ เรื่อง คำศัพท์พื้นฐาน รายวิชาภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ ดังนี้

7.1.1 การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค 2W3P ร่วมกับเกมประกอบการสอน เพื่อพัฒนาความสามารถและความคงทนในการเรียนรู้คำศัพท์พื้นฐาน รายวิชาภาษาอังกฤษ ในแต่ละกิจกรรมนั้น ครูผู้สอนควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับเวลาในการทำกิจกรรม เพื่อให้นักเรียนสามารถปฏิบัติกิจกรรมให้เสร็จทันเวลา และเหลือเวลาเรียนในการสะท้อนผลการเรียน เพื่อปรับปรุงกระบวนการสอนต่อไป

7.1.2 การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค 2W3P ร่วมกับเกมประกอบการสอน เพื่อพัฒนาความสามารถและความคงทนในการเรียนรู้คำศัพท์พื้นฐาน รายวิชาภาษาอังกฤษ ครูผู้สอนควรชี้แจงกับนักเรียนให้เข้าใจรูปแบบและการเลือกใช้กิจกรรมได้อย่างเหมาะสมก่อนที่จะให้นักเรียนลงมือปฏิบัติ ควรช่วยในการสรุปและเพิ่มเติมความรู้เมื่อนักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานเสร็จ และสรุปเพื่อประมวลความรู้ที่นักเรียนควรจะได้รับควรส่งเสริม หรือกระตุ้นให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นของตนเองในระหว่างอภิปรายกลุ่ม หรือการนำเสนอผลงานของตนเองหน้าชั้นเรียน และควรเป็นผู้คอยช่วยสนับสนุนเหลือผู้เรียนในทุกขั้นตอน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

7.2 ข้อเสนอแนะเพื่อทำการวิจัยครั้งต่อไป

7.2.1 ควรการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค 2W3P ร่วมกับเกมประกอบการสอน เพื่อพัฒนาความสามารถและความคงทนในการเรียนรู้ เรื่อง คำศัพท์พื้นฐาน รายวิชาภาษาอังกฤษ เพื่อพัฒนาตัวแปรอื่น ๆ เช่น ทักษะการจำคำศัพท์ ทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษ เป็นต้น

7.2.2 ควรการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค 2W3P ร่วมกับเกมประกอบการสอน เพื่อพัฒนาความสามารถและความคงทนในการเรียนรู้ เรื่อง คำศัพท์พื้นฐาน รายวิชาภาษาอังกฤษ ร่วมกับรูปแบบการสอนอื่น ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ เพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความหลากหลาย

8. เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: ครูสภาลาดพร้าว.

จริยาพร ศรีพิทักษ์พลรบ และรุ่งทิพย์ คำจำง. (2551). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่สอนโดยใช้เกมประกอบและสอนตามคู่มือครู. การศึกษาค้นคว้าอิสระศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก.

- ณัฐวรพร เปลี่ยนปราม. (2558). การเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยใช้เกมประกอบการสอนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดทุ่งน้อย อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร, 8(2); 1672-1684.
- ธนิดา วัชรพิชิตชัย. (2555). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์และความคงทนในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยการสอนแบบใช้เกมและบัตรคำศัพท์. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรำไพพรรณี, จันทบุรี.
- ประภาศิริ จิตต์อารี. (2547). การสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารเพื่อให้สอดคล้องกับสไตล์การเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- นกวรณ รอดคุ้ม. (2557). ผลการใช้เกมที่มีต่อการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษและความคงทนในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษและความคงทนในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 5 จังหวัดตาก. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- ภูงศ์ มัชฌิโม. (2559). การพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิคการสะกดคำประกอบกับการจัดการเรียนรู้แบบ 2W3P ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- สุมิตรา อังวัฒนกุล. (2537). วิธีสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Dickerson, Dolorces Powley. (1997, April). A Comparision of the Use of the Active Games Learning Medium with Pasive Games and Traditional Activities as a Means of Reinforcing Recognition of Selected Sight Vocabulary Words with Mid -Year First Grade Children with Limited Sight Vocabulary. **Dissertation Abstracts International**. 36(10); 6456 – A.
- Pinter, Donna D.K. (1998, August). The Effects of and Academic Game on the Spelling Achievement of the Third Grades. **Dissertation Abstracts International**. 2: 710 –A.

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)
ร่วมกับเกมการศึกษา เพื่อพัฒนาทักษะปฏิบัติเรื่องงานประดิษฐ์จากวัสดุเหลือใช้
สู่การสร้างรายได้ในอนาคต วิชาการงานอาชีพ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
Organizing Learning Activities Using Active Learning Processes Combined with
Educational Games to Develop Practical Skills in Handicrafts from Recycled Materials
Toward Future Income Generation in Career and Technology Subject for Grade 3

รัตนา สุวรรณสิทธิ์

Rattana Suwannasit

โรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น เขต 25

Kaennakhon Wittayalai 2 School, The Secondary Educational Service Area Office 25, Thailand

Corresponding author. Email: rattana280@gmail.com

(Received: March 1, 2025; Revised: March 15, 2025; Accepted: March 18, 2025)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ร่วมกับเกมการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะปฏิบัติงานประดิษฐ์จากวัสดุเหลือใช้สู่การสร้างรายได้ในอนาคต วิชาการงานอาชีพ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย 2 โดยใช้กระบวนการ E-PLC 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการเรียนรู้ และ 3) ประเมินทักษะการทำงานเป็นทีม กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 34 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังเรียน และแบบประเมินทักษะการทำงานเป็นทีม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบ t-test

ผลการวิจัยพบว่า

1. แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีประสิทธิภาพสูง ($E_1 = 82.36$, $E_2 = 89.16$) สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (คะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน = 15.83, S.D. = 1.97; หลังเรียน = 19.13, S.D. = 0.83)
3. ทักษะการทำงานเป็นทีมของนักเรียนอยู่ในระดับดีมาก (ร้อยละ 81.83) โดยทุกด้านของทักษะการทำงานเป็นทีมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดีมากผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่าการใช้กระบวนการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับเกมการศึกษาสามารถพัฒนาทักษะปฏิบัติและเสริมสร้างการทำงานเป็นทีมของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ : การงานอาชีพ; อาชีพและเทคโนโลยี; การประดิษฐ์จากวัสดุรีไซเคิล

Abstract

This study aimed to: 1) examine the implementation of active learning combined with educational games to enhance practical skills in crafting with recycled materials for future income generation in the Career and Technology subject for Grade 3 students at Kaennakhon Wittayalai 2 School using the E-PLC process; 2) compare students' learning achievement before and after the learning activities; and 3) assess teamwork skills. The sample group consisted of 34 Grade 9 students. The research instruments included lesson plans, pre- and post-learning achievement tests, and a teamwork skills assessment form. Data were analyzed using percentage, mean, standard deviation, and t-test.

The results revealed that:

1) The instructional plan had a high level of efficiency ($E_1 = 82.36$, $E_2 = 89.16$), exceeding the standard criterion of 80/80.

2) The post-learning achievement scores were significantly higher than the pre-learning scores at the .05 statistical level (pre-test mean = 15.83, S.D. = 1.97; post-test mean = 19.13, S.D. = 0.83).

3) Students' teamwork skills were rated at a high level (81.83%). Each aspect of teamwork skills, including planning, interaction, responsibility, atmosphere creation, and problem-solving, was also rated at a high level. These findings suggest that the integration of active learning and educational games effectively enhances students' practical skills and teamwork abilities.

Keywords: Occupational Work; Career and Technology; Crafting from Recycled Material

1. บทนำ

การจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น จากการวัดผลประเมินผลกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและปีการศึกษา 2566 จากคะแนนเต็ม 100 คะแนน จำนวนนักเรียน 26 คน ผลปรากฏว่าได้อ้อยละ 62.79 ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์ที่โรงเรียนตั้งไว้ ร้อยละ 70 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนเนื้อหาวิชา ยึดตำราเรียน ขาด กระบวนการพัฒนาความรู้ และทักษะ ขาดการปฏิบัติจริง ขาดกิจกรรมที่สอดคล้องกับความสนใจ ไม่สนใจให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้ ขาดการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริงและยังใช้ข้อสอบเป็นเครื่องมือตัดสินความสำเร็จให้ผู้เรียนด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะ ครูผู้รับผิดชอบกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการวิจัยเรื่องการ ประดิษฐ์จากเศษวัสดุเหลือใช้ โดยการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะกระบวนการ เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษา ไปใช้เป็นแนวทางในการ พัฒนากิจกรรมการเรียน การสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

2.1 เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ร่วมกับเกมการศึกษา เรื่องงานประดิษฐ์จากวัสดุเหลือใช้ สู่การสร้างรายได้ในอนาคต วิชาการงานอาชีพ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย 2

2.2 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการจัดการเรียนรู้ก่อนเรียนและหลังเรียน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ร่วมกับเกมการศึกษา เรื่องงานประดิษฐ์จากวัสดุเหลือใช้ สู่การสร้างรายได้ในอนาคต วิชาการงานอาชีพ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย 2

2.3 เพื่อประเมินทักษะการปฏิบัติงานเป็นทีม โดยใช้กระบวนการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ร่วมกับเกมการศึกษา เรื่องงานประดิษฐ์จากวัสดุเหลือใช้ สู่การสร้างรายได้ในอนาคต วิชาการงานอาชีพ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย 2

3. วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 รูปแบบการวิจัย เป็นแบบการทดลอง แบบ One-Group Pretest-posttest Design

3.2 กลุ่มเป้าหมายการวิจัย นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 34 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling)

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 3 แผน รวมเวลา 6 ชั่วโมง 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียน เป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ 3) เครื่องมือในการประเมินผลการวิจัย คือแบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยชี้แจงแนวทางในการทำวิจัยกับนักเรียนกลุ่มเป้าหมายและผู้ช่วยวิจัย จากนั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้สร้างขึ้น และสะท้อนผลการเครื่องมือที่ใช้ในการสะท้อนการปฏิบัติ เมื่อจัดกิจกรรมการเรียนรู้ครบทั้ง 3 วงจร ทำการวิเคราะห์ทักษะการทำงานเป็นทีม และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล 1) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าร้อยละ 2) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยใช้ข้อมูลจากแบบบันทึกผลการจัดการเรียนรู้ แบบสังเกตพฤติกรรมจัดการเรียนรู้

4. ผลการวิจัย

จากการดำเนินการวิจัยข้างต้น สามารถสรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียน พบว่า ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ร่วมกับเกมการศึกษา เพื่อพัฒนาทักษะปฏิบัติ เรื่องงานประดิษฐ์จากวัสดุเหลือใช้สู่การสร้างรายได้ในอนาคต วิชาการงานอาชีพสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย 2 มีประสิทธิภาพด้านกระบวนการ (E1) คิดเป็นร้อยละ 88.73 และมีประสิทธิภาพด้านผลลัพธ์ (E2) คิดเป็นร้อยละ 94.41 สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ 80/80 หรือ E1/E2 เท่ากับ 88.73/94.41

2. ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีประสิทธิผล พบว่า ผลการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย 2 จำนวน 34 คน ที่ผ่านการจัดการเรียนรู้โดยกระบวนการ (Active Learning) ร่วมกับการใช้เกม เพื่อพัฒนาทักษะปฏิบัติเรื่องงานประดิษฐ์จากวัสดุเหลือใช้สู่การสร้างรายได้ในอนาคต วิชาการงานอาชีพสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย 2 มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยเท่ากับ 22.71 คะแนน และ 28.38 ตามลำดับ และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนผลปรากฏว่าคะแนนสอบหลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการวิเคราะห์ทักษะการทำงานเป็นทีมของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย 2 จำนวน 34 คน ที่ผ่านการจัดการเรียนรู้โดยกระบวนการ (Active Learning) ร่วมกับการใช้เกม เพื่อพัฒนาทักษะปฏิบัติเรื่องงานประดิษฐ์จากวัสดุเหลือใช้สู่การสร้างรายได้ในอนาคต วิชาการทำงานอาชีพสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย 2 โดยมีภาพรวมระดับคุณภาพอยู่ในระดับ ดีมาก ร้อยละ 88.11 เมื่อพิจารณาเป็นรายทักษะกระบวนการทำงานเป็นทีม พบว่า ด้านการแสดงความคิดเห็น อยู่ในระดับ ดีมาก ร้อยละ 89.41 ด้านการยอมรับฟังคนอื่น อยู่ในระดับ ดีมาก ร้อยละ 81.76 ด้านการทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย อยู่ในระดับ ดีมาก ร้อยละ 82.35 ด้านความมีน้ำใจ อยู่ในระดับ ดีมาก ร้อยละ 91.17 และด้านการมีส่วนร่วมในการปรับปรุงผลงานกลุ่ม อยู่ในระดับ ดีมาก ร้อยละ 91.76

5. อภิปรายผล

5.1 พัฒนาทักษะในการทำงานเป็นทีม จากผลการทดสอบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหา พบว่านักเรียนผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เนื่องจากนักเรียนมีการแสดงความคิดเห็น ยอมรับฟังคนอื่น มีความรับผิดชอบทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย มีน้ำใจต่อเพื่อน และมีส่วนร่วมในการปรับปรุงผลงานกลุ่ม อีกทั้งการนำเกมต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert)

5.2 พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากผลการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่านักเรียนผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เนื่องจากการจัดการเรียนรู้ครั้งนี้เป็นนวัตกรรมที่ทำให้ผู้เรียนเกิดคิดสร้างสรรค์ พัฒนาทักษะในการเรียนรู้ และได้ฝึกกระบวนการคิดแก้ปัญหาอย่างเป็นขั้นตอน จึงส่งผลให้สามารถทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับกัญญารัตน์ โคจร (2554) ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สามารถช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทักษะการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียนได้ อีกทั้งการจัดการเรียนรู้ด้วยโดยใช้กระบวนการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ร่วมกับการเกมการศึกษา ยังมีความเหมาะสมต่อผู้เรียนที่เน้นการลงมือปฏิบัติจริง การเรียนรู้แบบสนุกสนาน ทำให้การเรียนรู้เป็นเรื่องที่สนุก ลดความเครียด และกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้น ช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะผ่านการทดลองและการสร้างสรรค์ผลงานจริง ทำให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน และส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

6. ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

- กระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ส่งเสริมให้ทุกคนได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นและลงมือทำจริง
- ปรับเปลี่ยนรูปแบบตามความเหมาะสม และปรับเปลี่ยนกิจกรรมตามผลตอบรับของผู้เรียนเพื่อให้เกิด

ประสิทธิภาพสูงสุด

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

นำผลการศึกษาที่ได้มาเป็นข้อมูลเพื่อพัฒนาการเรียนรู้นี้อื่นๆในรายวิชาการงานอาชีพตามแนวทางที่เน้น Active Learning

7. เอกสารอ้างอิง

กาญจนา มหานุกุล. (2566). การพัฒนาทักษะการประดิษฐ์งานจากวัสดุเหลือใช้. วารสารวิจัยการศึกษาและการเรียนรู้. กรมส่งเสริมการเกษตร. (2563). การฝึกทักษะงานประดิษฐ์สำหรับชุมชน. แหล่งที่มา: <https://www.agrinews.go.th>.

- จารุวรรณ ทองหล่อ. (2561). การใช้สื่อการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะงานประดิษฐ์ในเด็ก. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยการศึกษา
พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- ทวีศักดิ์ จินดา. (2560). การพัฒนาทักษะการประดิษฐ์ด้วยการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิทยาลัย
การศึกษา.
- ศิริพร ไชยแสง. (2565). การประดิษฐ์งานจากวัสดุธรรมชาติและวัสดุรีไซเคิล. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช.
- Kanjana Mahanukul. (2023). Developing Crafting Skills Using Recycled Materials. **Journal of Educational
Research and Learning.**
- Jaruwan Thonglor. (2018). **The Use of Learning Media to Promote Crafting Skills in Children.** Bangkok:
Institute of Educational Research.
- Department of Agricultural Extension. (2020). **Crafting Skills Training for Communities.** Source:
<https://www.agrinenews.go.th>.
- Thawisak Jinda. (2017). **Developing Crafting Skills Through Participatory Learning.** Bangkok: College of
Education Publishing.
- Siriporn Chaisaeng. (2022). **Crafting from Natural and Recycled Materials.** Bangkok: Wattanapanich
Publishing.

กระแสดึกษาในมิติภาวะผู้นำทางสาธารณสุข

A Study of Public Health Leadership Dimensions

ศิริณี คำอุ

Siraneekhamou

โรงพยาบาลขอนแก่น

Khon Kaen Hospital, Thailand

Corresponding author. Email: siraneekhumou@gmail.com

(Received: March 1, 2025; Revised: March 15, 2025; Accepted: March 18, 2025)

บทคัดย่อ

บทความนี้มุ่งเน้นศึกษาคุณลักษณะและบทบาทของ ศาสตราจารย์ ดร.นพ.กระแส ชนะวงศ์ ผู้นำในมิติสาธารณสุข ที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาระบบสุขภาพของประเทศไทย โดยใช้แนวคิดภาวะผู้นำทาง สาธารณสุขซึ่งประกอบด้วย วิสัยทัศน์และกลยุทธ์ที่ชัดเจน ความสามารถในการสื่อสาร การตัดสินใจเชิงหลักฐาน การเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง การสร้าง เครือข่ายและความร่วมมือ ความสามารถในการจัดการภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุข ความรับผิดชอบต่อสังคมและจริยธรรม การขับเคลื่อนนโยบายสาธารณสุข ศาสตราจารย์ ดร.นพ.กระแส ชนะวงศ์ มีบทบาทสำคัญในการผลักดันนโยบายและโครงการ ที่เน้นการลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงบริการสุขภาพ เช่น การจัดตั้งสถานีนามัยในชนบท การส่งเสริมการป้องกันโรค และ การพัฒนาสุขภาพจิตผ่านโครงการที่เข้าถึงชุมชน นอกจากนี้ ท่านยังเป็นผู้บุกเบิกการนำเทคโนโลยี Telemedicine มาใช้ใน ระบบสุขภาพไทยเพื่อเพิ่มความสะดวกและประสิทธิภาพในการเข้าถึงบริการ ผลการศึกษาสะท้อนให้เห็นว่า ภาวะผู้นำของ ศาสตราจารย์ ดร.นพ.กระแส ชนะวงศ์ สามารถสร้างการเปลี่ยนแปลงในระบบสุขภาพไทยทั้งในระดับประเทศและระดับ นานาชาติ รวมถึงเป็นแบบอย่างของผู้นำที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในบริบทอื่นได้เพื่อพัฒนาระบบสุขภาพให้ยั่งยืน

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำ; คุณลักษณะ; ภาวะผู้นำทางสาธารณสุข

Abstract

This article focuses on examining the characteristics and leadership roles of Professor Dr. Krasae Chanawongse, a prominent public health leader who has significantly contributed to the development of Thailand's health system. The study applies the conceptual framework of public health leadership, which includes: clear vision and strategic direction, effective communication, evidence-based decision-making, change leadership, network and collaboration building, emergency management capabilities, social accountability and ethics, and public health policy advocacy. Professor Dr. Krasae played a vital role in promoting policies and initiatives aimed at reducing health disparities, such as establishing rural health stations, promoting disease prevention, and advancing mental health through community-based programs. Additionally, he pioneered the adoption of telemedicine technology in the Thai health system to enhance service accessibility and efficiency. The study highlights that Professor Dr. Krasae's leadership has driven transformative changes in

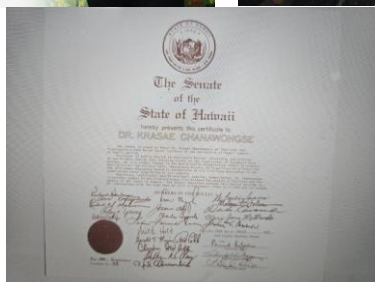
both national and international public health systems, and serves as an exemplary model of leadership that can be adapted in other contexts to foster sustainable health system development.

Keywords: leadership; characteristics; public health leadership

1. บทนำ

ในยุคของการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและเทคโนโลยี ระบบสาธารณสุขต้องเผชิญกับความท้าทายที่ซับซ้อนมากขึ้น ตั้งแต่การจัดการโรคติดต่อและโรคไม่ติดต่อ ไปจนถึงการจัดการปัญหาสุขภาพจิต การมีผู้นำที่มีคุณภาพและวิสัยทัศน์ชัดเจน จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่สามารถผลักดันให้ระบบสาธารณสุขสามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (กุหลาบ ปุริสาร, 2562; Goleman, 2000) บทบาทสำคัญของผู้นำในมิติสุขภาพ จึงมุ่งเน้นที่การกำหนดและดำเนินนโยบาย เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน (WHO, 2020) การวางแผนและบริหารจัดการทรัพยากรอย่างเหมาะสม เพื่อลดผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน (Ginter et al., 2018) และการลดช่องว่างทางสุขภาพระหว่างกลุ่มประชากรต่าง ๆ และสร้างระบบสุขภาพที่เท่าเทียมและยั่งยืน (Nort house, 2021)

หนึ่งในบุคคลที่มีบทบาทสำคัญทางสาธารณสุขของประเทศไทย คือ ศ.ดร.นพ.กระแส ชนะวงศ์ หรือที่รู้จักกันในนาม "หมอแมกไซไซ" ท่านเป็นผู้นำที่มีบทบาทสำคัญในการผลักดันการเปลี่ยนแปลง ของวงการสาธารณสุขทั้งของประเทศไทย และนานาชาติ เป็นบุคคลที่มีภาวะผู้นำสูง จนได้รับรางวัลการันตีมากมาย อาทิ รางวัลแพทย์ชนบทดีเด่น (คนแรก) จากคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล (พ.ศ. 2515) รางวัลแมกไซไซ สาขาผู้นำชุมชน จากมูลนิธิรามอน แมกไซไซ ประเทศฟิลิปปินส์ (พ.ศ. 2516) รางวัลนักสาธารณสุขดีเด่นระหว่างประเทศ (Ralph Sacks Prize) จาก Western Consortium in Public Health ประเทศสหรัฐอเมริกา ย่อยเป็นนักสาธารณสุขดีเด่นระหว่างประเทศ (พ.ศ. 2529) รางวัลศิษย์เก่าดีเด่นจากคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล (พ.ศ. 2536) รางวัลมหิตลหายากรจากสมาคมศิษย์เก่า มหาวิทยาลัยมหิดล (พ.ศ. 2538) รางวัลศิษย์เก่าดีเด่น (ในรอบ 70) จากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (พ.ศ. 2547) รางวัลนักทรัพยากรมนุษย์ดีเด่นแห่งประเทศไทย โดยสถาบันทรัพยากรมนุษย์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (พ.ศ. 2556) และล่าสุดกับรางวัลปูชนียแพทย์จากแพทยสภา (พ.ศ. 2559) เป็นต้น

แนวคิดและการปฏิบัติของท่านสะท้อนให้เห็นถึงลักษณะผู้นำ ที่สามารถนำพาองค์กรผ่านสถานการณ์ที่ซับซ้อน และมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนในการพัฒนาระบบสุขภาพ (กุหลาบ ปุริสาร, 2560; owell & Avolio, 1992) ภาวะผู้นำของท่านไม่เพียงแต่สะท้อนถึงความสามารถในการจัดการและการบริหารที่มีประสิทธิภาพ แต่ยังรวมถึงการสร้างเชื่อมั่นและแรงบันดาลใจให้แก่บุคลากรในองค์กร ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนนโยบายและโครงการที่มีผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน (กุหลาบ ปุริสาร, 2562; Dubrin, 2007) ตัวอย่างสำคัญของความเป็นผู้นำของ ศาสตราจารย์ ดร.นพ.กระแส ชนวงค์ คือการริเริ่มโครงการที่เน้นการสร้างความรู้ความเข้าใจในการเข้าถึงบริการสาธารณสุขในพื้นที่ชนบท ท่านได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาศักยภาพบุคลากรทางการแพทย์ในพื้นที่ห่างไกล และผลักดันให้มีการจัดตั้งศูนย์สุขภาพชุมชนที่สามารถให้บริการได้อย่างครอบคลุม (กุหลาบ ปุริสาร, 2562) การดำเนินการเช่นนี้สะท้อนถึงภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ (Visionary Leadership) ซึ่งมุ่งเน้นการวางแผนระยะยาวเพื่อสร้างระบบสุขภาพที่ยั่งยืน บทความนี้มุ่งเน้นการศึกษาคุณลักษณะและบทบาทของ ศาสตราจารย์ ดร.นพ.กระแส ชนวงค์ ในการพัฒนาระบบสาธารณสุขของประเทศไทย โดยใช้กรณีศึกษาและการวิเคราะห์แนวคิดภาวะผู้นำในมิติสาธารณสุข ซึ่งสามารถนำไปปรับใช้ในบริบทอื่นได้

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อศึกษาคุณลักษณะภาวะผู้นำในมิติสาธารณสุข ของศาสตราจารย์ ดร.นพ.กระแส ชนวงค์

2.2 เพื่อวิเคราะห์บทบาทของ ศาสตราจารย์ ดร.นพ.กระแส ชนวงค์ ในการผลักดันนโยบายและโครงการด้านสาธารณสุขที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน

3. วิธีการศึกษา

โดยการทบทวนเอกสารและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำในมิติสาธารณสุข และผลงานท่าน ศาสตราจารย์ ดร.นพ.กระแส ชนวงค์ จากเอกสารตำรา และการสืบค้นข้อมูลจากวารสาร ฐานข้อมูลต่างๆ website online รวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำข้อมูลมาทำการวิเคราะห์เป็นหมวดหมู่ (Content analysis)

4. ผลการศึกษา

4.1 คุณลักษณะภาวะผู้นำในมิติสุขภาพของ ศ.นพ.กระแส ชนวงค์

ศาสตราจารย์ ดร. นพ.กระแส ชนวงค์ เกิดที่อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น ในครอบครัวชาวนาที่ยากจน ในวัยเด็กต้องดิ้นรนทำงานด้วยการเดินขายน้ำที่สถานีรถไฟเพื่อส่งตัวเองเรียนหนังสือมาตั้งแต่อายุ 13 ปี แต่ในที่สุดก็สามารถจบการศึกษาจากคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดลในปี พ.ศ.2503 แต่แทนที่จะประกอบอาชีพในเมืองหลวงอย่างสุขสบาย ศาสตราจารย์ ดร. นพ.กระแส ชนวงค์ กลับอุทิศตัวโดยใช้วิชาชีพเพื่อดูแลรักษาประชาชนที่ยากจนในชนบทห่างไกล โดยหลังจากจบการศึกษานายแพทย์กระแสก็ได้กลับไปบ้านเกิดเพื่อตั้งสถานพยาบาลแห่งแรกในอำเภอพล ซึ่งแต่เดิมไม่มีหมอหรือสถานพยาบาลใดๆ มาก่อน นายแพทย์กระแสเป็นผู้เริ่มต้นบุกเบิกการรักษาพยาบาลประชาชนที่ยากจนในอำเภอพล โดยบุกเบิกทำทุกอย่าง ตลอดจนได้ชักชวนให้ ข้าราชการ ชาวบ้าน และพ่อค้าในท้องถิ่น ช่วยกันสนับสนุนการตั้งสถานพยาบาลแห่งนี้ ผลงานจากการอุทิศตัวของนายแพทย์กระแสได้รับการยกย่องอย่างกว้างขวาง และนายแพทย์กระแสได้รับรางวัลแมกไซไซ สาขาผู้นำชุมชนในปีพ.ศ. 2516 ผลการศึกษาภาวะผู้นำในมิติสาธารณสุขของ ศาสตราจารย์ ดร.นพ.กระแส ชนวงค์ อธิบายได้ดังนี้

4.1.1 ภาวะผู้นำในมิติสาธารณสุข (Public Health Leadership)

แนวคิดภาวะผู้นำทางด้านสาธารณสุข พัฒนามาจากทฤษฎีภาวะผู้นำทั่วไป ที่ถูกนำมาประยุกต์ใช้ในบริบทของการสาธารณสุข โดยมีนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญหลายท่านที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาแนวคิดนี้ หนึ่งในนั้นคือ

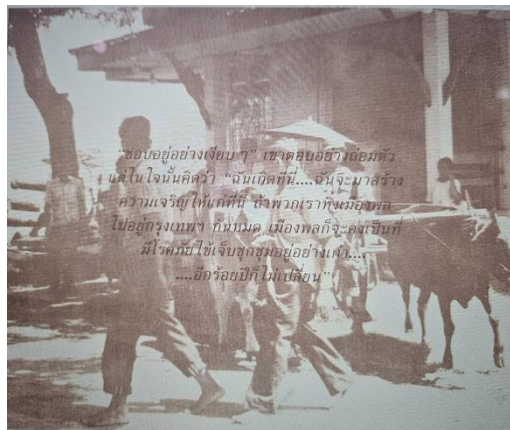
Bernard M. Bass ผู้พัฒนาทฤษฎีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Transformational Leadership Theory) ในปี 1985 ซึ่งเน้นการสร้างแรงบันดาลใจและการเปลี่ยนแปลงในองค์กร ทฤษฎีนี้ถูกนำมาประยุกต์ใช้ในด้านสาธารณสุขเพื่อเสริมสร้างภาวะผู้นำที่มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ แนวคิดภาวะผู้นำทางสุขภาพยังได้รับการพัฒนาผ่านการวิจัยและประสบการณ์ของผู้เชี่ยวชาญด้านสาธารณสุขทั่วโลก โดยมีการนำทฤษฎีภาวะผู้นำต่าง ๆ มาปรับใช้เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการและความท้าทายเฉพาะในด้านสุขภาพ สรุปองค์ประกอบสำคัญดังนี้

- 1) มิวส์ทัศน์และกลยุทธ์ (Vision and Strategy) ผู้นำด้านสาธารณสุขต้องสามารถกำหนดทิศทางที่ชัดเจนและวางแผนกลยุทธ์ที่เหมาะสมในการพัฒนาสุขภาพของประชาชน (Green et al., 2015)
- 2) ความสามารถในการสื่อสาร (Communication Skills) ภาวะผู้นำด้านสาธารณสุขต้องอาศัยทักษะการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ เพื่อสร้างความเข้าใจและการยอมรับจากประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (Rowitz, 2014)
- 3) การตัดสินใจเชิงหลักฐาน (Evidence-Based Decision Making) การใช้ข้อมูลทางวิทยาศาสตร์และงานวิจัยมาสนับสนุนการตัดสินใจ เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ภาวะผู้นำมีประสิทธิภาพมากขึ้น (Brownson et al., 2018)
- 4) การบริหารจัดการทรัพยากรและบุคลากร (Resource and Workforce Management) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และการจัดสรรทรัพยากรทางการแพทย์ให้เพียงพอ ถือเป็นปัจจัยที่ช่วยให้ระบบสาธารณสุขดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Gebbie et al., 2013)
- 5) การเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Change Leadership) การนำพาองค์กรให้สามารถปรับตัวและพัฒนาอย่างต่อเนื่องเป็นบทบาทสำคัญของผู้นำด้านสาธารณสุข (Kotter, 2012)
- 6) การสร้างเครือข่ายและความร่วมมือ (Collaboration and Partnership) ผู้นำต้องสามารถสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานสาธารณสุข องค์กรภาคเอกชน และภาคประชาสังคมเพื่อให้เกิดผลลัพธ์ด้านสุขภาพที่ยั่งยืน (Wright et al., 2016)
- 7) ความสามารถในการจัดการภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุข (Crisis and Emergency Management) การรับมือกับโรคระบาดหรือภัยพิบัติทางสุขภาพต้องอาศัยการบริหารจัดการภาวะฉุกเฉินที่มีประสิทธิภาพ (Reynolds & Seeger, 2016)
- 8) ความรับผิดชอบต่อสังคมและจริยธรรม (Ethical and Social Responsibility) ผู้นำสาธารณสุขต้องตัดสินใจโดยคำนึงถึงจริยธรรมและความเป็นธรรมเพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่ดีต่อประชาชนทุกกลุ่ม (Beauchamp & Childress, 2013)
- 9) การขับเคลื่อนนโยบายสาธารณสุข (Public Policy Advocacy) การสนับสนุนและผลักดันนโยบายด้านสุขภาพที่เหมาะสมเป็นหน้าที่สำคัญของผู้นำในภาคสาธารณสุข (Mason et al., 2020)

4.1.2 การวิเคราะห์ภาวะผู้นำในมิติสาธารณสุข ในบริบทของ ศาสตราจารย์ ดร.นายแพทย์กระแส ชนวงค์

1) เป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน ท่านเป็นผู้นำที่มีการประพฤติปฏิบัติตัวที่ดี ทำงานโดยมุ่งผลประโยชน์ขององค์กร สังคมส่วนรวม และประเทศชาติเป็นสำคัญ ท่านเป็นผู้เสียสละเพื่อส่วนรวม ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่หายากในสังคมปัจจุบัน รักศักดิ์ วัฒนพานิช อดีตอธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ กล่าวถึงความประทับใจที่มีต่อศ.ดร.นพ.โกระแสว่า ท่านอาสาทำทุกอย่างหากเป็นการกระทำเพื่อประชาชน เช่น การให้ความรู้เกี่ยวกับแพทย์เป็นวิทยาทาน โดยไม่รับค่าตอบแทนใดๆ คุณหมอมองการณ์ไกล ว่าสุขภาพของชาชนบทยังจะต้องดีขึ้น สิ่งใดที่ตนสามารถเสียสละให้ส่วนรวมได้คุณหมอมจะทำทันที ท่านให้ความรู้แก่ประชาชน โดยการจัดอบรมสัมมนาเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยและการเป็นผู้นำชุมชน ให้กับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ครู หรือแม้กระทั่งคนถีบสามล้อด้วยตัวของท่านเอง นอกจากนั้นคนไข้ทุกคนของคุณหมอเปรียบเสมือนคนในครอบครัวของท่านเอง ท่านจะไม่พูดถึงเงินตราเลย ขอให้คนไข้หายป่วยคุณหมอก็สุขใจแล้ว ชาวอำเภอพลตระหนักข้อนี้เป็นอย่างจริงจังตั้งสมญานามนี้

ว่า “คุณหมอพ่อพระ” (กุหลาบ ปุริสาร, 2567) วิลาส มณีวัต คอลัมนิสต์ชื่อดัง จากหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ (2516) อ้างถึงในหนังสือภาวะผู้นำทรงพลังสโตร์หมอกระแส “จากสุขลาสู่อาเซียน” เขียนบทความถึง ศ.ดร.นพ.กระแส ว่า “นายแพทย์กระแส ชนะวงศ์ คือพ่อพระของชาวเมืองพล ชาวบ้านรักประดุจพ่อ ชุมชนไทยยังไม่สิ้นคนดี...คนที่เกิดมา เพื่อจะสร้างความเจริญให้กับท้องถิ่นชนบท...คนซึ่งรักเมืองไทยและคนไทย”

2) มีความสามารถในการสื่อสารที่ยืดเยื้อและเป็นเลิศ ท่านเป็นคนที่สามารถถ่ายทอดวิสัยทัศน์ ข้อมูลข่าวสารที่เหมาะสม ไปสู่ผู้อื่นได้อย่างเหมาะสมกับโอกาสต่างๆ มีความชัดเจนทั้งการพูดและการเขียน สามารถโน้มน้าวให้อีกฝ่ายยอมรับสนับสนุนในสิ่งที่เสนอได้ (กุหลาบ ปุริสาร, 2562) ส่งผลให้เกิดการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ บุคลิกภาพของท่านเป็นคนเรียบง่าย ประณีประนอม ไม่ก้าวร้าว มีความอ่อนน้อมถ่อมตน และจะกล่าวชื่นชมผู้ร่วมงานในระหว่างประชุมหรือการพบปะเจรจาในทางส่วนตัวอยู่เสมอ เป็นผู้ทำโอกาสศึกษาคน พยายามเข้าใจเหตุผล อารมณ์ความรู้สึกของคน และมีความจริงใจกับเพื่อนร่วมงาน เป็นผู้พยายามศึกษาวิเคราะห์และประเมินพฤติกรรมส่วนตัวของคู่สนทนาอยู่เสมอเป็นคนใจเย็น ยอมรับความแตกต่างของมนุษย์ เป็นสุภาพบุรุษ มองศัตรูคือมิตรที่ยังไม่มีเวลาจับเข้าคุกกัน (สรร หนองสองห้อง, 2548) คุณลักษณะที่โดดเด่นของคุณหมอกระแสคือท่านเป็นผู้ที่มีความสามารถในการสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น “คุณหมอพูดเสมอว่า ก่อนการสื่อสารต้องรู้จักฟัง ผู้นำต้องมีความสามารถในการสื่อสาร โดยเฉพาะการฟัง เนื่องจากอุปกรณ์ที่จำเป็นในการทำงานคือการรับฟัง ผู้นำที่ดีจะต้องเป็นผู้รับฟังอย่างตั้งใจ ไม่ออกคำสั่ง ไม่ชอบสั่งการ เมื่อเราพูดเราจะรู้เฉพาะสิ่งที่เราพูด แต่เมื่อเราฟังเราจะรู้สิ่งที่เราไม่รู้ ผู้นำจะต้องเรียนรู้ที่จะเข้าใจคนที่เรานำ เพื่อรับฟังปัญหาตลอดจนความคิดเห็นต่าง และคอยเป็นที่ปรึกษาในการแก้ปัญหา ปรับปรุงการทำงาน ให้สัมฤทธิ์ตามจุดหมาย (รัฐกร วงศ์นิวัตร, 2565)

3) การตัดสินใจเชิงหลักฐาน ด้วยแนวทางการตัดสินใจที่ยึดหลักฐานเชิงประจักษ์ ท่านได้เน้นการใช้ข้อมูลและหลักฐานที่ชัดเจน ในการวางแผนและดำเนินงานต่าง ๆ เพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับความต้องการของสังคม จากการศึกษาของกุหลาบ ปุริสาร (2562) พบว่าคุณหมอ กระแส ชนะวงศ์ มีภาวะผู้นำที่ทรงพลัง ซึ่งไม่ได้เกิดขึ้นจากความบังเอิญ แต่เป็นผลมาจากการทำงานอย่างหนักตลอดชีวิต ท่านมีความสามารถในการค้นหาเป้าหมายที่ชัดเจนให้กับตนเอง และใช้ชีวิตอยู่กับเป้าหมายนั้นทุกวัน นอกจากนี้ ท่านยังตระหนักถึงตนเองและผู้อื่นอย่างสมบูรณ์ ทั้งในด้านความคิด จิตใจ ร่างกาย และจิตวิญญาณ ซึ่งสอดคล้องกับหลักการของผู้นำที่ทรงพลัง ที่ต้องอาศัยการตัดสินใจบนพื้นฐานของหลักฐานและข้อมูลที่น่าเชื่อถือ

4) เป็นนักบริหารจัดการทรัพยากรและบุคลากร ศาสตราจารย์ ดร. นพ.กระแส ชนวงค์ มีวิสัยทัศน์

ในการสร้างความเท่าเทียมในการเข้าถึงบริการสาธารณสุข ผลักดันนโยบายการกระจายบริการสุขภาพสู่พื้นที่ชนบท โดยผลักดันให้มีการจัดตั้งสถานอนามัยในพื้นที่ชนบท รวมถึงการพัฒนาศักยภาพบุคลากรทางการแพทย์ในพื้นที่ห่างไกล ตัวอย่างที่ชัดเจนคือโครงการ “สถานอนามัยเคลื่อนที่” ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานระหว่างประเทศอย่างองค์การอนามัยโลก (World Health Organization, 2020) เพื่อเพิ่มการเข้าถึงบริการสาธารณสุขในกลุ่มประชากรที่ยากจนและด้อยโอกาส

5) เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่มีความสามารถในการสร้างแรงบันดาลใจให้กับทีมงานและผู้ตาม

โดยเฉพาะในการกระตุ้นให้บุคลากรตระหนักถึงความสำคัญของบทบาทในการพัฒนาสุขภาพชุมชน ท่านเป็น “เพชรน้ำหนึ่ง” ในมุมมองของศาสตราจารย์พล กลกิจ อดีตอธิการบดีมหาวิทยาลัยขอนแก่น ซึ่งเป็นอาจารย์ของคุณหมอกระแส ได้เขียนถึงความเป็น “หมอชนบท” และความเป็นเพชรเม็ดงามของคุณหมอว่า “มหาวิทยาลัยขอนแก่น” ได้ตั้งคณะแพทย์ขึ้นมา ได้พยายามสร้างและปรับปรุงหลักสูตรเพื่อผลิตบัณฑิตให้เป็นหมอที่แข็งแกร่งทั้งด้านวิชาการและการปฏิบัติ เพื่อรักและเข้าสู่ชนบทเช่นคุณหมอกระแส” นั้นย่อมแสดงถึงรูปแบบการปฏิบัติของคุณหมอคือ เป็นแรงบันดาลใจให้กับดวงการแพทย์และเป็นแบบอย่างที่ดีสำหรับหมอในอนาคตที่มีได้รังเกียจชนบท อันเป็นรากเหง้าของสังคมไทย เปรียบประดุจ “ทองคำที่บริสุทธิ์” แม้จะอยู่ในพื้นที่ทุรกันดารที่ย่อมรักษาธาตุแท้ความเป็นทองคำไว้ได้ เป็นมุมมองของ พล.ต.ต.ทวีศุภตะบุตร ที่มีต่อคุณหมอ กระแส ชนวงค์โดยบอกว่า “ฉันใดก็ตาม บุคคลที่มุ่งแต่กระทำความดี มีวิริยะและอดุสาหะเน้นอุดมการณ์ แม้จะประกอบการทำงานในท้องถิ่นทุรกันดารห่างไกลความเจริญก็ย่อมได้รับเกียรติคุณตามผลแห่งการกระทำนั้น” พญ.สุพัฒนา บุญยานิตย์ ได้เขียนไว้ในบทความ อนุสรณ์แห่งความรักและศรัทธา นายแพทย์ ดร.กระแส ชนวงค์ นักบริหารสาธารณสุขสรุปได้ว่า “ในขณะที่ท่านสมัครมาเป็นแพทย์ที่เทศบาลเมืองพล ซึ่งเป็นแพทย์ปริญาคนแรกที่ทำให้บริการแพทย์แผนปัจจุบันที่ประชาชนในละแวกนั้นไม่เคยได้รับมาก่อน ผู้คนต่างหวั่นไหวมารับบริการทั้งคนในพื้นที่และจังหวัดใกล้เคียง จากสภาพสุขภาพที่เกาทรุดโทรมรองรับผู้มารับบริการได้ไม่เพียงพอ ได้พยายามปรับปรุงซ่อมแซมหลายครั้งแต่ยังไม่ดีขึ้น ท่านได้ใช้ขัจจุญ์ให้ผู้นำชุมชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ประชาชน สละเงินคนละ 1 บาท เพื่อช่วยสร้างสถานบริการให้แพทย์สามารถให้บริการประชาชนผู้ซึ่งส่วนใหญ่ยากจน ได้ตลอด 24 ชั่วโมง จนสามารถสร้างสถานบริการที่ดีกว่าสถานอนามัยชั้น 1 สำเร็จ (รัฐกร วงศ์นิวัตร, 2565) ท่านเป็นดังเช่น “ทองคำที่บริสุทธิ์” การสร้างศรัทธาให้แก่ประชาชน จนสามารถสร้างสถานอนามัยชั้นหนึ่งราคาหลายล้านบาทโดยไม่พึ่งงบประมาณแผ่นดิน ได้ชี้ให้เห็นถึงภาวะผู้นำที่โดดเด่นของคุณหมอคือ การสร้างศรัทธาให้เกิดขึ้นจนเกิดผลดีแก่ประชาชนนับแสนคน ซึ่งคุณหมอได้ทุ่มเทร่างกาย แรงสติปัญญา เพื่อสาธารณประโยชน์อย่างแท้จริง สมกับรางวัลแมกไซไซ อันทรงเกียรติที่ได้รับ (สุรน ชื่นสมจิตต์ อ้างในกุหลาบ บุริสาร, 2567)

6) การสร้างเครือข่ายและความร่วมมือ ด้วยประสบการณ์และความเชี่ยวชาญของท่านในด้าน

สาธารณสุขระหว่างประเทศ ศาสตราจารย์พิเศษ ดร. นายแพทย์กระแส ชนวงค์ ได้มีส่วนสำคัญในการพัฒนาสุขภาพของประชาชนทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ มีบทบาทสำคัญในการก่อตั้งสถาบันพัฒนาสุขภาพอาเซียน (ASEAN Institute

for Health Development) ที่มหาวิทยาลัยมหิดล ซึ่งเป็นสถาบันที่มุ่งเน้นการวิจัยและพัฒนาสุขภาพในภูมิภาคอาเซียนโดยความร่วมมือกับประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาค ได้มีส่วนร่วมในโครงการวิจัยนานาชาติ เช่น โครงการพัฒนาวัคซีนป้องกันโรคไข้เลือดออกร่วมกับสถาบันวิจัยในยุโรปและเอเชีย ซึ่งเป็นก้าวสำคัญในการสร้างความร่วมมือทางการแพทย์ระหว่างประเทศ นอกจากนี้ยังได้รับเชิญให้เป็นที่ปรึกษาด้านนโยบายสาธารณสุขในประเทศเพื่อนบ้าน เช่น เวียดนามและกัมพูชา เพื่อช่วยพัฒนาระบบสุขภาพในภูมิภาค (Heifetz, Grashow, & Linsky, 2009) ท่านได้มีส่วนร่วมในโครงการสาธารณสุขระหว่างประเทศหลายโครงการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในฐานะผู้ก่อตั้งและประธานกรรมการมูลนิธิริคซ์ไทย (CARE International Thailand) ซึ่งเป็นองค์กรที่มุ่งเน้นการพัฒนาสุขภาพและคุณภาพชีวิตของประชาชนในประเทศไทย โดยได้รับการสนับสนุนและความร่วมมือจากองค์กรระหว่างประเทศ ซึ่งรางวัลที่ท่านได้รับ รางวัลนักสาธารณสุขดีเด่นระหว่างประเทศจาก Western Consortium in Public Health ประเทศสหรัฐอเมริกา ในปี พ.ศ. 2529 เป็นสิ่งที่สะท้อนถึงความมุ่งมั่นและผลงานที่โดดเด่นในด้านสาธารณสุขระดับนานาชาติ

7) ความสามารถในการจัดการภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุข ด้วยประสบการณ์และความเชี่ยวชาญของท่าน ศ.ดร.นพ.กระแส ได้มีส่วนสำคัญในการพัฒนาระบบการจัดการภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุขของประเทศไทย โดยเฉพาะในฐานะประธานกรรมการมูลนิธิเตรียมความพร้อมป้องกันภัยพิบัติแห่งเอเชีย (Asian Disaster Preparedness Center: ADPC) ท่านได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาและส่งเสริมการเตรียมความพร้อมของชุมชนในการรับมือกับภัยพิบัติ หนึ่งในผลงานที่โดดเด่นคือการจัดทำเอกสารชุด "พร้อมรับมือปรับตัวต่อภัยพิบัติอย่างสร้างสรรค์ เพิ่มพลังให้ชุมชน" ซึ่งรวบรวมประสบการณ์และบทเรียนจากโครงการต่าง ๆ ของ ADPC ในการเสริมสร้างความพร้อมรับมือภัยพิบัติในประเทศไทย (Asian Disaster Preparedness Center [ADPC], 2015) นอกจากนี้ ท่านยังมีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบการจัดการสาธารณสุขของประเทศไทย โดยเน้นการลดความเสี่ยงและการเตรียมความพร้อมในระดับชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีความเข้มแข็งและสามารถรับมือกับภัยพิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Prevention Web, 2013)

8) มีความรับผิดชอบต่องานและจริยธรรม แพทย์หญิง สุพัฒนา บุญญานิตย์ ได้เขียนบทความพร้อมยกคำกล่าวที่คุณหมอกระแสนเคยกล่าวไว้ว่า “ในประเทศไทยมีคนไทย 90 เปอร์เซ็นต์มีภูมิลำเนาอยู่นอกเขตเทศบาล ฉะนั้นคำว่า คนไทย ส่วนใหญ่คือคนบ้านนอก แต่บริการสาธารณะต่างๆ ของรัฐนั้น คนชนบทไม่ค่อยได้รับ เราขัดแย้งบริการการแพทย์แต่เพียงการแพทย์ชั้นสองให้แก่เขา ทั้งที่บรรพบุรุษของเราก็ได้หลังเลียดทาแผ่นดินและพลีชีพเพื่อรักษาเอกราชให้พวกเราเท่าๆกับบรรพบุรุษของเรา” ซึ่งท่านมีความมั่นใจและมุ่งมั่นศรัทธาในตัวเองว่า ท่านจะต้องทำให้คนชนบทเข้าถึงการแพทย์ที่ทันสมัย ด้วยแรงกตัญญูต่อถิ่นกำเนิดท่านได้กลับมาทำงานที่อำเภอบ้านเกิดคือ อำเภอพล และเป็นผู้บุกเบิกงานแพทย์เพื่อชนบทอย่างแท้จริง การที่คุณหมอกระแสนทำสำเร็จ ก็เพราะได้แสดงให้เห็นประชาชนเห็นว่า ท่านเป็นคนเช่นไร ทำเพื่อผู้อื่นโดยสุจริตใจ คนไข้ไม่ว่ายากจนเพียงใด จะมาเรียกร้องในยามวิกาล หรือปรับทุกข์ด้วยความเชื่อถือศรัทธาทันทีออกเหนือจากความเป็นหมอ คุณหมอกระแสนจะยินดีรับฟังและเต็มใจให้ความช่วยเหลือเสนอ(รัฐกร วงศ์นิวัตร, 2565) นั่นทำให้ท่านได้แรงศรัทธาจากประชาชน และจากผู้นำชุมชน จนได้รับการยกย่องให้คุณหมอเป็น “คำครองเมือง” คุณสุเทพ สนธิประสาธต์ อดีตเทศมนตรีตำบลเมืองพล กล่าวว่า “คุณหมอเริ่มรับงานอาสา ในตำแหน่งหมอบ้านนอก คุณหมอต้งงานหามรุ่งหามค่ำ เป็นบุคคลที่มีความคิดริเริ่มที่ดีและใหม่เสมอ จนกระทั่งคณะผู้บริหารเทศบาลในยุคนั้นเห็นดีเห็นชอบและให้การสนับสนุน คุณหมอพยายามสร้างผลงานรวมพลังคนในการระดมทุนจากแรงศรัทธาของประชาชนแทบทั้งสิ้น จนสามารถสร้างเป็นตึกอำนวยการของสถานอนามัยชั้นหนึ่ง คุณหมอได้รับเกียรติจากกรมอนามัย ตั้งให้เป็นผู้อำนวยการศูนย์อนามัยแม่และเด็กชุมชนที่ 41 กรมอนามัยได้มอบหมายงานสำคัญระดับชาติมาให้คุณหมอ คือ งานวางแผนครอบครัวในเขตชนบท และงานนี้เป็นผลที่น่าพึงพอใจ คุณหมอได้รับรางวัล นายแพทย์ตัวอย่างที่มีผลงานดีเด่นของประเทศไทยจากแพทย์สภาแห่งประเทศไทย ซึ่งนายแพทย์น้อยคนนักจะได้รับเกียรติอันสูงส่งนี้ (กุหลาบ ปุริสาร, 2567)

9) บทบาทในการผลักดันนโยบายและโครงการด้านสาธารณสุขที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน ศาสตราจารย์ ดร. นพ.กระแส ชนะวงศ์ ท่านสามารถสร้างความเปลี่ยนแปลงในระบบสาธารณสุขไทยอย่างยั่งยืน ความสามารถในการสร้างความไว้วางใจและแรงบันดาลใจให้กับทั้งบุคลากรและประชาชน เป็นตัวอย่างที่ชัดเจนของการใช้ภาวะผู้นำเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม ดังนี้

9.1) ผลักดันนโยบายการป้องกันและส่งเสริมสุขภาพ ท่านได้ผลักดันโครงการที่มุ่งเน้นการป้องกันโรค เช่น โครงการรณรงค์การฉีดวัคซีนป้องกันโรคในเด็กและผู้สูงอายุ ซึ่งลดอัตราการตายจากโรคติดต่อในพื้นที่ชนบท นอกจากนี้ท่านยังส่งเสริมการสร้างองค์ความรู้ในชุมชนเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพผ่านการอบรมและให้คำปรึกษาในระดับชุมชน (กุหลาบ ปุริสาร, 2562)

9.2) ผลักดันนโยบายสุขภาพจิต ในช่วงที่มีความตึงเครียดจากวิกฤตเศรษฐกิจและโรคระบาด ศ.นพ.กระแส ได้เสนอให้มีการจัดตั้งศูนย์สุขภาพจิตระดับชุมชน เพื่อให้บริการคำปรึกษาและดูแลผู้ที่มีภาวะซึมเศร้าหรือความเครียดสูง ตัวอย่างเช่น โครงการ “ใจเย็น” ซึ่งให้บริการผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์และเครือข่ายอาสาสมัครในชุมชน (Northouse, 2021)

9.3) ผลักดันนโยบายการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในระบบสาธารณสุข ศาสตราจารย์ ดร. นพ.กระแส ชนะวงศ์ เป็นผู้นำในการนำเทคโนโลยี Telemedicine มาใช้ในประเทศไทย เพื่อลดความแออัดในโรงพยาบาลและเพิ่มความสะดวกสบายให้กับผู้ป่วย โดยเฉพาะในช่วงการระบาดของ COVID-19 การใช้ Telemedicine ช่วยให้ผู้ป่วยสามารถปรึกษาแพทย์ได้จากระยะไกล ลดความเสี่ยงในการติดเชื้อ และเพิ่มประสิทธิภาพการดูแลสุขภาพในสถานการณ์ที่มีทรัพยากรจำกัด (World Health Organization, 2020)

5. บทสรุป

บทความนี้ได้วิเคราะห์คุณลักษณะและบทบาทของ ศาสตราจารย์ ดร. นพ.กระแส ชนวงค์ ในมิติภาวะผู้นำทางสาธารณสุข ที่ช่วยสร้างแรงบันดาลใจและความไว้วางใจในหมู่บุคลากรและประชาชน ท่านมีวิสัยทัศน์ในการผลักดันการกระจายบริการสุขภาพไปยังพื้นที่ชนบท ลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงบริการสุขภาพ และส่งเสริมสุขภาพในทุกมิติ ตัวอย่างสำคัญของความสำเร็จคือโครงการสถานีอนามัยเคลื่อนที่และการริเริ่มใช้ Telemedicine ซึ่งเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการในสถานการณ์วิกฤต ภาวะผู้นำของ ศ.นพ.กระแส ไม่เพียงแต่สร้างผลกระทบในระดับประเทศ แต่ยังมีบทบาทสำคัญในความร่วมมือทางการแพทย์ระหว่างประเทศ โครงการต่าง ๆ ที่ท่านริเริ่มได้กลายเป็นตัวอย่างที่ชัดเจนของการใช้ภาวะผู้นำเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม นอกจากนี้ แนวทางและปรัชญาการทำงานของท่านยังสามารถประยุกต์ใช้ในบริบทอื่นเพื่อพัฒนาระบบสุขภาพให้มีความยั่งยืน บทสรุปนี้สะท้อนให้เห็นว่า ศ.นพ.กระแส ชนวงค์ เป็นต้นแบบของผู้นำที่สามารถสร้างความเปลี่ยนแปลงเชิงระบบในด้านสุขภาพ และการศึกษาแนวทางภาวะผู้นำของท่านจะช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แการะบบสุขภาพในปัจจุบันและอนาคต ควรนำหลักคิดและภาวะผู้นำของศาสตราจารย์ ดร. นพ.กระแส ชนวงค์ ไปประยุกต์ใช้ในการทำงานให้มีประสิทธิภาพ ทั้งด้านการพัฒนาดตนเอง การเรียนการสอน การทำงาน และการปรับตัวให้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลกในอนาคต

6. เอกสารอ้างอิง

- กุหลาบ ปุริสาร. (2560). ภาวะผู้นำที่เป็นเลิศ: กรณีศึกษาคุณหมอแมกไซไซ ศาสตราจารย์ ดร.นายแพทย์กระแส ชนวงค์. วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย, 7(1), 19-23.
- กุหลาบ ปุริสาร. (2562). ภาวะผู้นำที่มีประสิทธิภาพในศตวรรษที่ 21 ของ "คุณหมอแมกไซไซ". วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย, 9(1), 1-5.
- กุหลาบ ปุริสาร. (2567). เอกสารประกอบการบรรยายเรื่อง ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการนวัตกรรมผู้นำด้านการศึกษ. บรรยายเมื่อ วันที่ 21 ธันวาคม 2567.
- รัฐกร วงศ์นิวัตร. (2565). 85 ภาวะผู้นำแห่งอนาคต ศาสตราจารย์ ดร.นายแพทย์กระแส ชนวงค์. (พิมพ์ครั้งที่ 5). ขอนแก่น, เอส. อาร์. ปรีณัติ แมสโปรดักชั่น จำกัด.
- Asian Disaster Preparedness Center. (2015). พร้อมรับปรับตัวต่อภัยพิบัติอย่างสร้างสรรค์ เพิ่มพลังให้ชุมชน. [cited 2025 Feb 16]. Available from <https://www.adpc.net/igo/category/ID938/doc/2015-vaq1Th-ADPC-empoweringcommthai.pdf>.
- Beauchamp, T. L., & Childress, J. F. (2013). **Principles of biomedical ethics**. Oxford University Press.
- Brownson, R. C., Baker, E. A., Deshpande, A. D., & Gillespie, K. N. (2018). **Evidence-based public health**. Oxford University Press.
- Dubrin, A. J. (2007). **Leadership: Research Findings, Practice, and Skills**. Houghton Mifflin Company.
- Gebbie, K. M., Rosenstock, L., & Hernandez, L. M. (2013). **Who will keep the public healthy? Educating public health professionals for the 21st century**. National Academies Press.
- Green, L. W., Kreuter, M. W., & Deeds, S. G. (2015). **Health program planning: An educational and ecological approach**. McGraw-Hill.
- Heifetz, R., Grashow, A., & Linsky, M. (2009). **The practice of adaptive leadership: Tools and tactics for changing your organization and the world**. Harvard Business Review Press.

- Kotter, J. P. (2012). **Leading change**. Harvard Business Press.
- Mason, D. J., Gardner, D. B., Outlaw, F. H., & O'Grady, E. T. (2020). **Policy and politics in nursing and health care**. Elsevier Health Sciences.
- Northouse, P. G. (2021). **Leadership: Theory and practice (9th ed.)**. SAGE Publications.
- Reynolds, B., & Seeger, M. W. (2016). Crisis and emergency risk communication as an integrative model. **Journal of Health Communication**, 10(1), 43-55.
- Rowitz, L. (2014). **Public health leadership: Putting principles into practice**. Jones & Bartlett Learning.
- World Health Organization. (2020). **Health workforce leadership and management: Competencies, education and training**. WHO Press.

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อรองเท้าฟุตบอลของผู้บริโภค
ในเขตเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

Marketing Mix Factors Affecting Consumers' Decision-Making in Purchasing Football Boots
in Mueang Khon Kaen District, Khon Kaen Province

แสงรวี มีข้า¹, นพดล มั่งมี², ธนาพันธ์ นัยพินิจ³, แสงโสม อมรรัตนพันธ์⁴, บุชบา ขุนอยู่⁵, ทิพวรรณ พรหมฉาย⁶

Sangrawee Meekham¹, Thanaphan Naipinit², Noppadol Mungmee³, Busaba Khoonyoo⁴,

Thippawan Promlai⁵, Sangsom Amornrattanaphan⁶

¹⁻²หลักสูตรบริหารมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

³⁻⁵หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต/คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

⁶หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

¹⁻²Master of Business Administration, College of Asian Scholars, Thailand

³⁻⁵Bachelor of Business Administration of Business Administration, College of Asian Scholars, Thailand

⁶Bachelor of Science Program Information Technology, College of Asian Scholars, Thailand

Corresponding author. Email: noppadol@cas.ac.th

(Received: March 1, 2025; Revised: March 15, 2025; Accepted: March 18, 2025)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาระดับส่วนประสมทางการตลาดของผู้บริโภคในเขตเทศบาลนครขอนแก่น 2) เพื่อศึกษาระดับการตัดสินใจซื้อรองเท้าฟุตบอลของผู้บริโภคในเขตเทศบาลนครขอนแก่น 3) เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อรองเท้าฟุตบอลของผู้บริโภค ในเขตเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริโภคที่มีความต้องการเลือกซื้อรองเท้าฟุตบอล ในเขตเทศบาลนครขอนแก่น จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.90 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับส่วนประสมทางการตลาดของผู้บริโภคในเขตเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14$) เมื่อพิจารณารายด้าน ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับ พบว่า ด้านการส่งเสริมการตลาด ($\bar{X} = 4.22$) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ด้านผลิตภัณฑ์ ($\bar{X} = 4.18$) ด้านราคา ($\bar{X} = 4.09$) และ ด้านช่องทางในการจัดจำหน่าย ($\bar{X} = 4.08$)

2. ระดับการตัดสินใจเลือกซื้อรองเท้าฟุตบอลของผู้บริโภคในเขตเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$) เมื่อพิจารณารายด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับ พบว่า ด้านการตัดสินใจซื้อ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($x = 4.28$) รองลงมาคือ ด้านการรับรู้ถึงความต้องการ ($\bar{X} = 4.19$) และด้านพฤติกรรมภายหลังการซื้อ ($\bar{X} = 4.15$)

3. การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณพบว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 4 ตัว ร่วมกันอธิบายปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อรองเท้าฟุตบอลของผู้บริโภคในเขตเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น อธิบายปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจร้อยละ 72.80 โดยเมื่อพิจารณาตัวแปรอิสระที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อรองเท้าฟุตบอลของผู้บริโภคในเขตเทศบาลนครขอนแก่น ได้ดีที่สุดคือ ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ (X_1) ($\beta=0.343$) รองลงมาเป็น ด้านราคา (X_2) ($\beta=0.219$) ด้านการส่งเสริมการตลาด (X_4) ($\beta=0.152$) และด้านช่องทางการจัดจำหน่าย (X_3) ($\beta=0.127$) สามารถเขียน สมการพยากรณ์ในรูปของคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานได้ ดังนี้ สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ $\hat{Y} = .409 + .343(X_1) + .219(X_2) + .152(X_4) + .127(X_3)$

คำสำคัญ : การตัดสินใจซื้อ; ส่วนประสมทางการตลาด; รองเท้าฟุตบอล

Abstract

The objectives of this research were 1) to study of the marketing mix level of consumers in Khon Kaen Municipality 2) to study on the Purchasing decision football Boots of consumers in Khon Kaen Municipality 3) to study marketing mix factors affecting for purchasing decision football boots in khon kaen municipality khon kaen province. The sample group consisted of 400 consumers who wanted to buy football boots in Khon Kaen Municipality. The research instruments were a questionnaire five rating scale questions with a confidence value of 0.90. The statistics used for data analysis were percentage, mean, standard deviation, and Stepwise Multiple Regression Analysis.

The research findings were as follows:

1) Marketing mix level of consumers in Khon Kaen Municipality Khon Kaen Province Overall, it is at a high level ($x=4.14$) when considering each aspect. with the highest average of the 3 ranks, it was found that the marketing promotion aspect ($x= 4.22$) had the highest average product side ($x=4.18$), price side ($x= 4.09$) and distribution channel side ($x = 4.08$)

2) The level of decision making for purchasing football shoes by consumers in Khon Kaen Municipality. Khon Kaen Province It is at a high level ($x=4.16$). When considering the 3 highest average aspects, it was found that the purchasing decision aspect It has the highest mean ($x= 4.28$), followed by awareness of needs ($x= 4.19$) and post-purchase behavior ($x=4.15$).

3) The multiple regression analysis found that the four independent variables jointly explained the factors affecting the decision to buy football boots of consumers in Khon Kaen Municipality, Khon Kaen Province, explaining the factors affecting the decision by 72.80 percent. When considering the independent variables that had the best influence on the decision to buy football shoes of consumers in Khon Kaen Municipality, the product factor (x_1) ($\beta=0.343$) was followed by price factors (x_2) ($\beta=0.219$), marketing promotion factors (x_4) ($\beta=0.152$), and distribution channels (x_3) ($\beta=0.127$). The prediction equation can be written in the

form of raw scores and standard scores as follows: Raw Score Predictive Equation: $\hat{Y} = .409 + .343(X_1) + .219(X_2) + .152(X_4) + .127(X_3)$

Keywords: Decision-Making, Marketing mix, Football Boots.

1. บทนำ

ปัจจุบัน กระแสนิยมของ กีฬาฟุตบอลเป็นเกมกีฬาที่ยิ่งใหญ่เป็นที่นิยมทั้งผู้เล่นและผู้ชมจะเห็น ได้ว่าบนพื้นโลกนี้มีการแข่งขันฟุตบอลทุกวัน เป็นกีฬาที่ทำให้ผู้เล่นมีสังคมกว้างขวาง มีโอกาสได้พบปะผู้คนมากมายและยังสามารถทำให้ผู้เล่นได้รับเกียรติยศ ชื่อเสียง มีทางเดินในชีวิตที่มากขึ้น บางคนได้รับทุนการศึกษาจากสถาบันการศึกษาที่มีชื่อเสียง ตลอดจนเป็นอาชีพที่สามารถเลี้ยงตัวเองได้ในปัจจุบัน ซึ่งนับวันจะมีเพิ่มมากขึ้น โดยส่วนใหญ่แล้วกีฬาเกือบทุกชนิดจำเป็นต้องมีรองเท้ากีฬาเป็นส่วนประกอบในการ ทำกิจกรรมกีฬานั้น ๆ เพราะนอกจากจะสวมใส่เพื่อความสวยงาม ยังสามารถช่วยป้องกัน หรือลดอาการบาดเจ็บที่อาจเกิดขึ้นขณะเล่นกีฬา “กระแสการออกกำลังกายและการเล่นกีฬา ที่ได้รับความนิยมมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง รวมถึงกระแสความนิยมของการแข่งขันกีฬาหลาย ๆ อย่าง ทั้งฟุตบอลไทยลีก วอลเลย์บอล แบดมินตัน กอล์ฟ ฯลฯ และการมีนักกีฬาไทยที่มี ชื่อเสียงหลายคนเป็นแรงบันดาลใจ เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ตลาดเสื้อผ้า รองเท้า อุปกรณ์ กีฬาต่าง ๆ มีความคึกคักมากขึ้น และอาจกล่าวได้ว่านี่เป็นหนึ่งในไม่กี่ธุรกิจที่ยังสามารถ เติบโตได้อย่างต่อเนื่อง ท่ามกลางสภาพเศรษฐกิจและกำลังซื้อที่ไม่เอื้ออำนวยนัก” (หนังสือพิมพ์ประชาชาติธุรกิจ ออนไลน์, 2562)

สถานการณ์ของอุตสาหกรรมการกีฬาของประเทศไทย ผลผลิตนักกีฬาแบรนด์ชั้นนำต่างชาติยังคงเป็นผู้นำตลาดจากรายงานของกรมพัฒนาธุรกิจการค้า พบว่าผลผลิตนักกีฬาแบรนด์ชั้นนำจากต่างชาติยังคงเป็นผู้นำตลาดผลผลิตนักกีฬาในประเทศไทย ส่งผลทำให้การเติบโตของมูลค่าตลาดของการค้าส่งค้าปลีกเสื้อผ้ากีฬารองเท้ากีฬา และอุปกรณ์กีฬาที่เกิดขึ้นในปี 2566 และคาดว่าจะเติบโตในปี 2567 อาจไม่สามารถขับเคลื่อนเศรษฐกิจมหภาคของประเทศไทยได้มากเท่าที่ควร เนื่องจากผู้บริโภคยังคงให้ค่านิยมซื้อผลผลิตนักกีฬาแบรนด์ต่างชาติมากกว่า ทั้งนี้จะเห็นได้ว่า มูลค่ารายได้รวมของบริษัทผลผลิตนักกีฬาต่างชาติดังกล่าวมีมูลค่าสูงมาก อีกทั้งยังมีการเติบโตอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งรายได้ของบริษัท อาดีดาส (ประเทศไทย) จำกัด บริษัท ไนกี้ (ประเทศไทย) จำกัด และ บริษัท ดีแคทลอน (ประเทศไทย) จำกัด ซึ่งมีการเติบโตของรายได้รวมในปี 2566 7.2 พันล้านบาท 3.8 พันล้านบาท และ 2.4 พันล้านบาท กระแสนิยม Sport Fashion ที่เลือกสวมใส่ชุดกีฬาและรองเท้ากีฬาในชีวิตประจำวัน ทั้งการเรียนการทำงาน และการท่องเที่ยว ประกอบกับกระแสการตื่นตัวด้านสุขภาพของประชาชน ส่งผลดีต่อตลาดเสื้อผ้าและรองเท้ากีฬาเป็นอย่างมาก โดยช่วยผลักดันให้มูลค่าการตลาดของธุรกิจค้าส่งค้าปลีกเสื้อผ้ากีฬาและรองเท้ากีฬาเติบโตในอัตราสูงอย่างมีนัยสำคัญ เห็นได้จากการที่รายได้รวมของแบรนด์ที่เป็นผู้นำตลาดในธุรกิจค้าส่งค้าปลีกเสื้อผ้ากีฬาและรองเท้ากีฬา เช่น Nike Adidas Warrix และ Skechers ในปี 2566เติบโตเป็นอย่างมากเมื่อเปรียบเทียบกับรายได้ในปี 2565 ทั้งนี้ กระแสนิยม Sport Fashion คาดว่าจะดำเนินต่อไป ส่งผลดีต่อการเติบโตของธุรกิจเสื้อผ้าและรองเท้ากีฬาในปี 2567 และการเติบโตในระยะยาว (กรมพัฒนาธุรกิจการค้า, 2567)

จากความเป็นมาและเหตุผลข้างต้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อรองเท้าฟุตบอลของผู้บริโภคในเขตเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น เพราะมีผลิตภัณฑ์หลายประเภทครอบคลุมเกือบทุกชนิดกีฬา เพื่อเป็นประโยชน์กับผู้ที่ต้องการศึกษาเรื่องดังกล่าวและเป็นประโยชน์กับผู้ประกอบการ ธุรกิจประเภทนี้ที่จะใช้วางแผนกับกลุ่มผู้บริโภคที่เป็นนักกีฬาต่อไปในอนาคต

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาระดับส่วนประสมทางการตลาดของผู้บริโภคในเขตเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น
- 2.2 เพื่อศึกษาระดับการตัดสินใจซื้อรองเท้าฟุตบอลของผู้บริโภคในเขตเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น
- 2.3 เพื่อปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อรองเท้าฟุตบอลของผู้บริโภคในเขตเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

3. สมมติฐานการวิจัย

1. ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดด้านผลิตภัณฑ์ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อรองเท้าฟุตบอลของผู้บริโภคในเขตเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น
2. ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดด้านราคาส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อรองเท้าฟุตบอลของผู้บริโภคในเขตเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น
3. ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดด้านช่องทางการจัดจำหน่ายส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อรองเท้าฟุตบอลของผู้บริโภคในเขตเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น
4. ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดด้านส่งเสริมการตลาดส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อรองเท้าฟุตบอลของผู้บริโภคในเขตเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

4. ทฤษฎีแนวคิดงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความหมายของการตัดสินใจซื้อ ผู้ซื้อจะมีขั้นตอนการตัดสินใจซื้อที่เหมือนกัน ซึ่งแบ่งได้ 5 ขั้นตอน คือ 1) การรับรู้ถึงความต้องการ 2) การค้นหาข้อมูลผู้บริโภคจะหาข้อมูลผลิตภัณฑ์หรือบริการให้มากที่สุด 3) การประเมินทางเลือก 4) การตัดสินใจ 5) พฤติกรรมภายหลังการซื้อ การตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคเริ่มต้นจากได้รับแรงกระตุ้น เมื่อรับรู้แล้วจึงเกิดความสนใจ จึงเข้าสู่กระบวนการค้นหาข้อมูล อาจได้มาจากการโฆษณา ประชาสัมพันธ์ จากเพื่อน จากผู้ที่เคย มีใช้มาก่อน และนำมาวิเคราะห์ผ่านเข้าสู่กระบวนการทางความคิดของผู้บริโภค ซึ่งเกิดจากตัวแปร ต่างๆ เช่น การเรียนรู้การรับรู้ทัศนคติ และผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ ร่วมกับลักษณะประชากรศาสตร์ของผู้บริโภค อายุ อาชีพ รายได้ เหลือต่อเดือน การศึกษา การดำเนินชีวิต และ บุคลิกภาพ หลังจากนั้นผู้บริโภคก็จะทำการตัดสินใจที่จะตอบสนองต่อสิ่งกระตุ้นว่าจะทำอย่างไร

แนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีส่วนประสมทางการตลาด

Kotler และ Lane (2016) ส่วนประสมทางการตลาด หมายถึง กลุ่มเครื่องมือด้าน การตลาดที่บริษัทนำมาใช้เพื่อเป้าหมายด้านการตลาด ซึ่งมีความสำคัญและมีอิทธิพลเป็นอย่างยิ่ง ต่อการดำเนินธุรกิจ เป็นปัจจัยที่ผู้บริหารและฝ่ายการตลาดจะพัฒนาปรับปรุงเพื่อให้เหมาะสมกับ สภาพแวดล้อม และเป้าหมายขององค์กร

McCarthy (1993) ได้กล่าวไว้ว่า “ส่วนประสมทางการตลาด (Marketing Mix) ประกอบด้วย ผลิตภัณฑ์สินค้า (Product) ราคา (Price) สถานที่ หรือ ช่องทางการจัดจำหน่าย (Place) และ การส่งเสริมการขาย (Promotion) หรือ 4Ps เป็นเครื่องมือการตลาดที่นำมาผสมผสาน ปรับใช้ต่อสินค้า และการให้บริการ

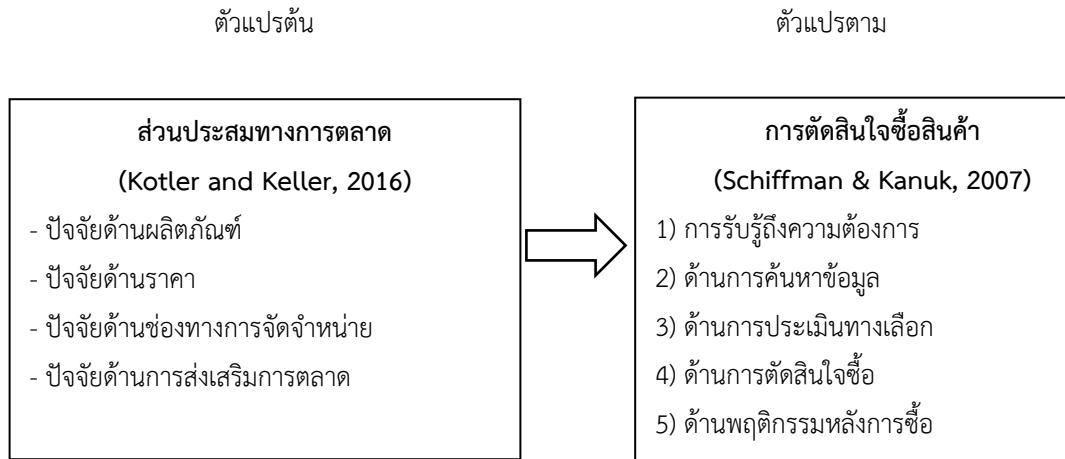
เสรี วงษ์มณฑา (2552) ได้กล่าวไว้ว่า ส่วนประสมทางการตลาด (Marketing Mix หรือ 4Ps) ไว้ว่า ส่วนประสมทางการตลาด หมายถึง ตัวแปรทางการตลาดที่ควบคุม ได้ เพื่อตอบสนองความพึงพอใจแก่กลุ่มเป้าหมาย หรือเป็นเครื่องมือที่ใช้ร่วมกันเพื่อให้บรรลุ วัตถุประสงค์ทางการติดต่อสื่อสารขององค์กร

สรุปได้ว่าปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด หมายถึง เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินงานในการทำธุรกิจแข่งขัน ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางการจำหน่าย ด้านการส่งเสริมการตลาด ที่กล่าวมาส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อรองเท้าฟุตบอลของผู้บริโภคในเขตเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

แนวคิดเกี่ยวกับกีฬาฟุตบอลและรองเท้าฟุตบอล

การเลือกรองเท้าที่เหมาะสมไม่เพียงแค่ว่าเพื่อความสะดวกสบาย แต่ยังเพื่อป้องกันการบาดเจ็บและเพิ่มความสามารถในการเล่น การเลือกรองเท้าที่ไม่เหมาะสม สามารถทำให้เกิดปัญหากับข้อเท้า เข่า หรือแม้แต่หลังได้ ดังนั้นการเข้าใจความต้องการของตนเอง และเลือกซื้อรองเท้าที่เหมาะสมจึงเป็นสิ่งที่ควรทำก่อนอื่นเรามาทำความรู้จักพื้นของสนามฟุตบอลแต่ละประเภทกันก่อนว่ามีอะไรบ้าง เพื่อใช้เป็นตัวช่วยในการเลือกรองเท้าฟุตบอลให้เหมาะสม ด้วยวิวัฒนาการที่ก้าวหน้ามากขึ้นจึงทำให้บริษัทชื่อดังต่างๆ เกี่ยวกับทางด้านกีฬาได้มีการพัฒนารองเท้าฟุตบอลให้ดูน่าสนใจและดึงดูดลูกค้ามากยิ่งขึ้นด้วยปัจจัยที่ต่าง ๆ กันเช่น วัสดุที่ใช้ทำรองเท้า ดีไซน์ที่แปลกใหม่ สีของรองเท้าที่ดูโดดเด่น แต่ที่สำคัญที่สุดและขาดไม่ได้เลยคือความชอบและความเหมาะสมของผู้ใส่นั้นเอง ด้วยเหตุนี้จึงทำให้บริษัทยี่ห้อดังทั้งหลายได้ผลิตรองเท้าออกมา 3 ประเภทใหญ่ๆ ได้แก่ 1) Heritage เป็นรองเท้าที่ผลิตออกมาในรูปแบบคลาสสิก สไตล์ของรองเท้ารุ่นนี้ดูเรียบง่ายไม่เน้นสีโดดเด่นเน้นไปทางสีขาวและสีดำโดยส่วนใหญ่ วัสดุนี้ทำจากหนังแท้มีความนุ่มสบายและกระชับเป็นอย่างมาก แต่ปัจจุบันถือว่าเป็นรุ่นที่ผู้คนนิยมใช้ไม่น้อยจึงได้มีการทำสีให้ดูโดดเด่นมากยิ่งขึ้น 2) Power ปัจจุบันเป็นรองเท้าที่มีความนิยมนามากที่สุดในบรรดา 3 ประเภทเนื่องจากเป็นรองเท้าที่เหมาะสมสำหรับผู้เล่นทุกตำแหน่งและทุกลักษณะการเล่น วัสดุที่ใช้ทำจากหนังแท้หรือหนังสังเคราะห์เป็นรองเท้าที่มีน้ำหนักค่อนข้างเยอะจึงไม่ค่อยเหมาะสำหรับผู้เล่นจำพวกปีกที่ต้องใช้ความเร็วสูง ปัจจุบันบางรองเท้ายี่ห้อได้มีการติดแผ่นยางบริเวณเท้าเพื่อเหมาะแก่การยิงฟรีคิกที่ดีอีกด้วย 3) Speed เป็นรองเท้าที่เหมาะสมแก่การวิ่งการใช้ความเร็วหรือนักเตะที่มีลูกเล่นแพรวพราวและทุกยี่ห้อส่วนใหญ่จะเน้นสีที่โดดเด่นมาก มีน้ำหนักเบาที่สุดในบรรดาทุกประเภทส่วนใหญ่วัสดุที่ใช้ในการผลิตจะเป็นหนังสังเคราะห์ที่มีลักษณะเบา

5. กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

6. ผลการวิจัย

6.1 ส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อรองเท้าฟุตบอลของผู้บริโภคในเขตเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14$) เมื่อพิจารณาารายด้าน ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด พบว่า ด้านการส่งเสริมการตลาด ($\bar{X} = 4.22$) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ด้านผลิตภัณฑ์ ($\bar{X} = 4.18$) ด้านราคา ($\bar{X} = 4.09$) และด้านช่องทางในการจัดจำหน่าย ($\bar{X} = 4.08$)

6.2 การตัดสินใจเลือกซื้อรองเท้าฟุตบอลของผู้บริโภคในเขตเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$) เมื่อพิจารณาารายด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดพบว่า ด้านการตัดสินใจซื้อ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.28$) รองลงมาคือ ด้านการรับรู้ถึงความต้องการ ($\bar{X} = 4.19$) ด้านพฤติกรรมภายหลังการซื้อ ($\bar{X} = 4.15$) ด้านการประเมินทางเลือก ($\bar{X} = 4.11$) และด้านการค้นหาข้อมูล ($\bar{X} = 4.08$)

6.3 การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณพบว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 4 ตัว ร่วมกันอธิบายปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อรองเท้าฟุตบอลของผู้บริโภคในเขตเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น อธิบายปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจร้อยละ 72.80 ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการ (4P's) ประกอบด้วย ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ (X_1) ปัจจัยด้านราคา (X_2) ปัจจัยด้านช่องทางการจัดจำหน่าย (X_3) ปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาด (X_4) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยเมื่อพิจารณาตัวแปรอิสระที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อรองเท้าฟุตบอลของผู้บริโภคในเขตเทศบาลนครขอนแก่น ได้ดีที่สุดคือ ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ (X_1) ($\beta=0.343$) รองลงมาเป็น ด้านราคา (X_2) ($\beta=0.219$) ด้านการส่งเสริมการตลาด (X_4) ($\beta=0.152$) และด้านช่องทางการจัดจำหน่าย (X_3) ($\beta=0.127$) ตามลำดับ โดยสมการพยากรณ์ในรูปของคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานได้ ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$\hat{Y} = .409 + .343(X_1) + .219(X_2) + .152(X_4) + .127(X_3)$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$\hat{Z} = .216Z_{X_1} + .165Z_{X_2} + .107Z_{X_4} + .075Z_{X_3}$$

7. สรุปการวิจัย

7.1 ระดับส่วนประสมทางการตลาดของผู้บริโภคในเขตเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14$) เมื่อพิจารณารายด้าน ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับ พบว่า ด้านการส่งเสริมการตลาด ($\bar{X} = 4.22$) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ด้านผลิตภัณฑ์ ($\bar{X} = 4.18$) ด้านราคา ($\bar{X} = 4.09$) และ ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ($\bar{X} = 4.08$)

7.2 ระดับการตัดสินใจเลือกซื้อรองเท้าฟุตบอลของผู้บริโภคในเขตเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$) เมื่อพิจารณารายด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับ พบว่า ด้านการตัดสินใจซื้อ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 4.28$) รองลงมา คือ ด้านการรับรู้ถึงความต้องการ ($\bar{X} = 4.19$) และด้านพฤติกรรมภายหลังการซื้อ ($\bar{X} = 4.15$)

7.3 การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณพบว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 4 ตัว ร่วมกันอธิบายปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อรองเท้าฟุตบอลของผู้บริโภคในเขตเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น อธิบายปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจร้อยละ 72.80 โดยเมื่อพิจารณาตัวแปรอิสระที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อรองเท้าฟุตบอลของผู้บริโภคในเขตเทศบาลนครขอนแก่น ได้ดีที่สุดคือ ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ (X_1) ($\beta=0.343$) รองลงมาเป็น ด้านราคา (X_2) ($\beta=0.219$) ด้านการส่งเสริมการตลาด (X_4) ($\beta=0.152$) และ ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย (X_3) ($\beta=0.127$) สามารถเขียน สมการพยากรณ์ในรูปของคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานได้

ตารางที่ 1 สรุปผลการทดสอบสมมติฐานที่ 1

สมมติฐาน	ความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม	ผลการทดสอบสมมติฐาน
1. ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการ (4P's) ด้านผลิตภัณฑ์ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้า	ความสัมพันธ์ทิศทางเดียวกัน	สอดคล้อง
2. ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการ (4P's) ด้านราคาส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้า	ความสัมพันธ์ทิศทางเดียวกัน	สอดคล้อง
3. ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการ (4P's) ด้านช่องทางการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้า	ความสัมพันธ์ทิศทางเดียวกัน	สอดคล้อง
4. ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการ (4P's) ด้านการส่งเสริมการตลาดส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้า	ความสัมพันธ์ทิศทางเดียวกัน	สอดคล้อง

8. อภิปรายผล

8.1 ระดับส่วนประสมทางการตลาดของผู้บริโภคในเขตเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14$) เมื่อพิจารณารายด้าน ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับ พบว่า ด้านการส่งเสริมการตลาด ($\bar{X} = 4.22$) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ด้านผลิตภัณฑ์ ($\bar{X} = 4.18$) ด้านราคา ($\bar{X} = 4.09$) และ ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ($\bar{X} = 4.08$) สอดคล้องกับงานวิจัยของปรมินทร์ ประชาชนะชัย (2566) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการซื้อรองเท้าวิ่งไนกี้ (NIKE) ของผู้บริโภคใน อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยาปัจจัยในการตัดสินใจที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อรองเท้าวิ่งไนกี้ (NIKE) ของผู้บริโภคใน อำเภอพระนครศรีอยุธยาจังหวัดพระนครศรีอยุธยาโดยภาพรวมมีระดับการตัดสินใจซื้อ อยู่ในระดับมาก น่าจะซื้อเมื่อพิจารณา

เป็นรายด้านพบว่า ด้านผลิตภัณฑ์ มีระดับความสำคัญอยู่ในระดับ มากที่สุดรองลงมาคือด้านช่องทางการจัดจำหน่ายด้านราคาและด้าน การส่งเสริมการตลาด มีระดับความสำคัญอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

8.2 ระดับการตัดสินใจเลือกซื้อรองเท้าฟุตบอลของผู้บริโภคในเขตเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.16$) เมื่อพิจารณารายด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับ พบว่า ด้านการตัดสินใจซื้อ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.28$) รองลงมาคือ ด้านการรับรู้ถึงความต้องการ ($\bar{X} = 4.19$) และด้านพฤติกรรมภายหลังการซื้อ ($\bar{X} = 4.15$) สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทิพย์วดี บุญโชติ (2562) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจและความตั้งใจซื้อรองเท้าส้นกีเกอร์แบรนด์เนมของผู้บริโภค ในเขตกรุงเทพมหานครผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของผู้บริโภค ได้แก่ ปัจจัยด้าน ผลิตภัณฑ์ ปัจจัยด้าน ราคา และปัจจัยด้านคุณค่าตราสินค้า ตามลำดับ ในส่วนของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้อรองเท้าส้นกีเกอร์แบรนด์เนมของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าปัจจัยที่ส่งผล ได้แก่ ปัจจัยด้านคุณค่าตราสินค้าและปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาด ตามลำดับ

8.3 ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อรองเท้าฟุตบอลของผู้บริโภคในเขตเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณพบว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 4 ตัว ร่วมกันอธิบายปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อรองเท้าฟุตบอลของผู้บริโภคในเขตเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น พบว่า ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการ คือ 1.ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ 2.ปัจจัยด้านราคา 3.ปัจจัยด้านช่องทางการจัดจำหน่าย 4. ปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาด ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อรองเท้าฟุตบอลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยเมื่อพิจารณาตัวแปรที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อรองเท้าฟุตบอลของผู้บริโภค ได้ดีที่สุด คือ ปัจจัยปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ รองลงมาเป็น ปัจจัยด้านราคา ด้านการส่งเสริมการตลาด และด้านช่องทางการจัดจำหน่าย เนื่องจากปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการ ในปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ นั้นถือเป็นสิ่งที่ผู้บริโภคให้ความสำคัญมากผู้บริโภคคำนึงถึงผลิตภัณฑ์ต้องสามารถตอบสนองการใช้งานตามวัตถุประสงค์ได้รวมถึงผลิตภัณฑ์ต้องมีความคงทน มีคุณภาพที่ดี สามารถใช้งานได้ในช่วงเวลาที่เหมาะสม และผลิตภัณฑ์มีความทันสมัยมีรูปลักษณ์ภายนอกที่สวยงามสร้างความภาคภูมิใจให้แก่ผู้ใช้ทำให้อยากใช้ทุกครั้ง ที่เห็น เมื่อผลิตภัณฑ์มีคุณภาพตรงตามความต้องการของผู้บริโภคเกิดความพึงพอใจต่อผลิตภัณฑ์เพราะได้ของดีมีคุณภาพในราคาที่พอใจ สอดคล้องกับงานวิจัยของเจีย หลี (2564) ได้ศึกษาปัจจัยด้านส่วนประสมทางการตลาด ค่านิยม และการโฆษณาของบุคคลที่มีชื่อเสียงที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อรองเท้ากีฬาของสุภาพสตรีในกรุงเทพมหานคร ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ค่านิยม และการโฆษณาของบุคคลที่มี ชื่อเสียง ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อรองเท้ากีฬาของสุภาพสตรีในกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กับงานวิจัยของวรารักษ์ อ่ำศรีเวียง,พิธารักษ์ ธนิตเบญจสิทธิ์ และนทีทิพย์ สรรพตานนท์ (2565) ได้ศึกษาพฤติกรรมและปัจจัยทางการตลาดที่มีต่อการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์รองเท้ากีฬาฟุตบอลของประชาชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ตัดสินใจเลือกซื้อรองเท้ากีฬาโดยเพื่อน เลือกซื้อรองเท้ากีฬาในโอกาสที่รองเท้าชำรุด เมื่อต้องการซื้อรองเท้ากีฬาฟุตบอลจะหาจากแหล่งนิตยสารฟุตบอล ซื้อรองเท้ากีฬาฟุตบอลจากร้านขายรองเท้ากีฬาในห้างสรรพสินค้า ถ้าต้องการซื้อรองเท้ากีฬาฟุตบอล จะเลือกซื้อยี่ห้อเดิมกับงานวิจัยของนพกฤษฎ์ ธนพรพัฒนรักษา และกุลพิชญ์ โภโคยอุดม (2567) ได้ศึกษาปัจจัยองค์ประกอบของผลิตภัณฑ์และเครื่องมือการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อรองเท้าฟุตบอลของผู้บริโภคชาวไทย ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยด้านผลประโยชน์หลัก ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์พื้นฐาน ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ที่คาดหวัง ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ที่เป็นส่วนเพิ่มเติม ปัจจัยด้านศักยภาพเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ การตลาดผ่านช่องทางการเสริม การตลาดผ่านการประชาสัมพันธ์ออนไลน์ การตลาดแบบพันธมิตร การตลาดโฆษณาด้วยรูปภาพ และการตลาดผ่านสื่อสังคม ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์รองเท้าฟุตบอลของผู้บริโภคชาวไทย

9. ข้อเสนอแนะ

การศึกษา ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อรองเท้าฟุตบอลของผู้บริโภคในเขตเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่ได้จากงานวิจัยได้ดังนี้

9.1 จากผลการวิจัย พบว่า ผู้ประกอบการธุรกิจรองเท้าฟุตบอล ควรคำนึงถึงปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ อันดับแรก เนื่องจากส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อรองเท้าฟุตบอลมากที่สุด และมีค่าเฉลี่ยสูงเป็นอันดับ 2 รองจากการส่งเสริมการตลาด

9.2 ควรมีการขยายขอบเขตการวิจัยให้กว้างขึ้นเนื่องจากการวิจัยนี้วิเคราะห์กลุ่มตัวอย่างในพื้นที่อำเภอหรือจังหวัดอื่น ๆ เพื่อค้นหาเหตุปัจจัยอื่น ๆ ที่สามารถส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อรองเท้าฟุตบอลของผู้บริโภคให้ครอบคลุมทั่วประเทศ

9.3 ในการศึกษาครั้งนี้ใช้วิธีการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามเพียงอย่างเดียวดังนั้นเพื่อให้การวิจัยครั้งต่อไปมีความครบถ้วนสมบูรณ์มากขึ้นควรทำการวิจัยเชิงคุณภาพหรือควรใช้เทคนิคของเครื่องมือในการวิจัยอื่นๆ เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกมากขึ้น

10. เอกสารอ้างอิง

กรมพัฒนาธุรกิจการค้า.(2567). “ระบบคลังข้อมูลธุรกิจ.” (สืบค้นวันที่ 5 ธันวาคม 2567). สืบค้นจาก <http://datawarehouse.dbd.go.th/bdw/search/search2.html>.

ขวัญชนก พะลัง. (2561) .การโฆษณาโดยใช้บุคคลที่มีชื่อเสียง ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อรองเท้ากีฬาสถาบันในกีฬของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร.การค้นคว้าอิสระ (บธ.ม.).บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

จอมพล ศรีสุข. (2563). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อรองเท้ากีฬายี่ห้อไนกี้ (NIKE) ของผู้บริโภคที่เป็นนักกีฬาสถาบันในเขตมหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร. (การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสยาม.

เจีย หลี. (2564). ปัจจัยด้านส่วนประสมทางการตลาด ค่านิยม และการโฆษณาของบุคคลที่มีชื่อเสียงที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อรองเท้ากีฬาสถาบันในกรุงเทพมหานคร. การค้นคว้าอิสระ (บธ.ม.). บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

ทิพย์วดี บุญโชติ. (2562) .ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจและความตั้งใจซื้อรองเท้าสตั๊ดแบรนด์เนมของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร. ปริญญาการจัดการมหาบัณฑิต. วิทยาลัยการจัดการ. มหาวิทยาลัยมหิดล.

ฉันพิสิษฐ์ อินทวงศ์. (2563). ปัจจัยทางการตลาดที่มีผลต่อพฤติกรรมการเลือกซื้อรองเท้าผ้าใบสตั๊ดทางออนไลน์และออฟไลน์ของผู้บริโภคใน จังหวัดเชียงใหม่. บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต.สาขาวิชาบริหารธุรกิจ.มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

ฉันวพล จันทร์จัน. (2559). ภาพลักษณ์และค่านิยมที่มีอิทธิพลต่อการ ตัดสินใจซื้อรองเท้ากีฬาสถาบันเนมของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร. การค้นคว้าอิสระ (บธ.ม.). บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

ธีรวัชร ธีรขวัญโรจน์. (2556). การตลาดบริการ Service Marketing. (พิมพ์ครั้งที่ 14). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ ส.เอเชียเพรส.

ธนวรรณ แสงสุวรรณและคณะ. (2552). การบริหารการตลาด. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ :เอ็กซ์. เปอร์เนท.

นงนภัส เสาวรส. (2561). การจับจ่ายออนไลน์ผ่านเว็บไซต์สาขาค้าของกลุ่มคน รุ่นมิลเลนเนียล. วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาตรี. คณะเกษตรศาสตร์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม : มหาวิทยาลัยนเรศวร.

- นพกฤษฎี ธนพรพัฒนรักษ์และกุลพิชญ์ โภโคยอุดม. (2567). องค์ประกอบของผลิตภัณฑ์และเครื่องมือการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อรองเท้าฟุตบอลของผู้บริโภคชาวไทย. วารสารวิทยาศาสตร์การกีฬาและสุขภาพ, 25(1); 143–159. สืบค้นจาก https://he02.tci-thaijo.org/index.php/spsc_journal/article/view/267229.
- ปรมินทร์ ประชาชนะชัย. (2566). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการซื้อรองเท้าวิ่งไนกี้(NIKE) ของผู้บริโภคในอำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. คณะบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ปิยมาภรณ์ ช่วยชูหนู. (2559). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าผ่านทางสังคมออนไลน์. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- Kotler, Philip. (2012). **Marketing Management**. 14th ed. S.L.: Pearson.
- Kotler, Philip and Keller, Kevin Lane. (2012). **Marketing Management**. 14th ed. S.L.: Pearson
- Kotler, Philip and Keller Kelvin Lane. (2016). **Marketing Management**. (15th global edition) Edinburgh: Pearson Education.
- Lawler J., D. Anderson and E. Rosenberg. (2014). “A Study of Customer Relationship Management in Financial Services on the Web,” WIT Press. 206 ; October, 2020.
- McCarthy, E. Jerome and. Perreault William. (1993). **Basic Marketing**. (10th ed). Illinois. Ridchard D: Irwin, Inc.
- Patcheep K. 2011. **Factors Influencing Thai Adolescents’ Eating Behavior**. School of Nursing Sciences, Faculty of Medicine and Health Sciences University of East Anglia. 253-257.

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้เทคนิคปัญหาเป็นฐาน (PBL) ตามหลักอริยสัจ 4
วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
Development of Academic Achievement Using Problem-Based Learning (PBL)
Technique Based on the Four Noble Truths in Social Studies, Religion,
and Culture for Grade 6

วัชรินทร์ ม่วงกะลา

Watcharin Muangkala

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4

Khon Kaen Primary Educational Service Area Office 4, Thailand

Corresponding author. Email: Watcharinm6666@gmail.com

(Received: March 1, 2025; Revised: March 15, 2025; Accepted: March 18, 2025)

บทคัดย่อ

การศึกษาในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้เทคนิคปัญหาเป็นฐาน (PBL) ตามหลักอริยสัจ 4 วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่องศาสนากับการดำเนินชีวิต ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านห้วยนาคำ ให้มีค่าตามเกณฑ์ร้อยละ 80 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้เทคนิคปัญหาเป็นฐาน (PBL) ตามหลักอริยสัจ 4 วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่องศาสนากับการดำเนินชีวิต ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านห้วยนาคำ 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคปัญหาเป็นฐาน (PBL) ตามหลักอริยสัจ 4 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้เทคนิคปัญหาเป็นฐาน (PBL) ตามหลักอริยสัจ 4 วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านห้วยนาคำ จำนวน 3 แผนเรียนรู้ 2) แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เป็นแบบ ประเมิน 4 ตัวเลือก ก่อนเรียนจำนวน 30 ข้อ หลังเรียน จำนวน 30 ข้อ 3) แบบประเมินความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคปัญหาเป็นฐาน (PBL) ตามหลักอริยสัจ 4 จำนวน 20 ข้อ

ผลการศึกษาพบว่า

1. การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคปัญหาเป็นฐาน (PBL) ตามหลักอริยสัจ 4 วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านห้วยนาคำ มีผลสัมฤทธิ์เท่ากับร้อยละ 83.18 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดร้อยละ 80
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคปัญหาเป็นฐาน (PBL) ตามหลักอริยสัจ 4 วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านห้วยนาคำ พบว่า ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แสดงถึง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีคะแนนสูงขึ้น และจากการทดสอบค่าที (t-test) พบว่า คะแนนทดสอบก่อนเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X}$ = 22.97, S.D. = 2.25) และทดสอบหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X}$ = 33.27, S.D. = 2.20) มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้
3. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคปัญหาเป็นฐาน (PBL) ตามหลักอริยสัจ 4 วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านห้วยนาคำ พบว่า ความพึงพอใจของ

นักเรียน หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคปัญหาเป็นฐาน (PBL) ตามหลักอริยสัจ 4 ผลการประเมินโดยรวม ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$, S.D.= 0.54)

คำสำคัญ : การใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL); อริยสัจ 4; เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

Abstract

The objectives of this study were to: 1) develop academic achievement by using problem-based techniques (PBL) according to the Four Noble Truths in social studies, religion and culture, on religion and lifestyle. of students in Grade 6 at Ban Hua Na Kham School, the value meets the criteria of 80 percent. 2) Compare academic achievement. Before studying and after studying using problem-based techniques (PBL) according to the Four Noble Truths in Social Studies, Religion and Culture, on religion and lifestyle. of students in Grade 6 at Ban Hua Na Kham School, 3) study the satisfaction of Grade 6 students with learning management using problem-based techniques (PBL) according to the principles of the Four Noble Truths. Tools used in the study include: 1) management plan Learn to develop academic achievement by using problem-based techniques (PBL) according to the Four Noble Truths in Social Studies, Religion, and Culture for Grade 6 students at Ban Hua Na Kham School, 3 learning plans. 2) Achievement measurement for social studies, religion and culture, with 4 multiple choice options, 30 questions before class, 30 questions after class. 3) Satisfaction assessment form for learning management. Using problem-based techniques (PBL) according to the Four Noble Truths, totaling 20 items.

The results of the study found that:

1. Learning management using problem-based techniques (PBL) according to the Four Noble Truths in social studies, religion, and culture for primary school students. Year 6 Ban Hua Na Kham School, the achievement was 83.18 percent, which is higher than the specified criteria of 80 percent.

2. Academic achievement from organizing learning using problem-based techniques (PBL) according to the principles of the Four Noble Truths in social studies, religion, and culture. of students in Grade 6 at Ban Hua Na Kham School, it was found that the mean and standard deviation represent academic achievement. Have a higher score and from the t-test, it was found that the test scores before studying have a mean of ($\bar{X} = 22.97$, SD = 2.25) and a post-test has a mean of ($\bar{X} = 33.27$, SD = 2.20). They are significantly different at the .05 level. Established assumptions.

3. Student satisfaction with learning management using problem-based techniques (PBL) according to the Four Noble Truths in Social Studies, Religion, and Culture for Grade 6 students at Ban Hua Na Kham School, it was found that student satisfaction After organizing learning using problem-based techniques (PBL) according to the Four Noble Truths, overall evaluation results the mean is at a high level ($\bar{X} = 4.34$, SD= 0.54).

Keywords: Problem-Based Learning (PBL); The Four noble Truths; Comparing academic achievements

1. บทนำ

การเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning) เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ลักษณะของปัญหาในการจัดการเรียนรู้การเตรียมตัวของครูก่อนการ จัดการเรียนรู้ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้การ ประเมินผลการเรียนรู้และบทบาทของครูในการจัดการ เรียนรู้ การเรียนรู้ที่เน้นในสิ่งที่ผู้เรียนอยากเรียนรู้เกี่ยวข้องกับบทเรียน อาจเป็นปัญหาของตนเอง หรือปัญหาของกลุ่ม ซึ่งครูจะต้องมีการปรับเปลี่ยนแผนการจัดการเรียนรู้ตามความสนใจของผู้เรียน ตามความเหมาะสม จากนั้นครูและเด็กร่วมกันคิดกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับปัญหานั้น โดยปัญหาที่ จะนำมาใช้ในการจัดการ เรียนรู้บางครั้งอาจเป็นปัญหาของสังคมที่ครูเป็นผู้กระตุ้นให้คิดจาก สถานการณ์ข่าว เหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น จะเน้นที่ กระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน และต้องเรียนรู้ จากการเรียน (learning to learn) เน้นปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนในกลุ่ม การ ปฏิบัติและการเรียนรู้ ร่วมกัน (Collaborative Learning) นำไปสู่การค้นคว้าหาคำตอบหรือสร้างความรู้ใหม่บนฐานความรู้ เดิมที่ผู้เรียนมีมาก่อนหน้านี้จุดมุ่งหมายเพื่อฝึกทักษะการคิดแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผลและเป็นระบบให้แก่นักเรียน โดยจัด กิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นทักษะกระบวนการคิดแก้ปัญหา การคิด สร้างสรรค์คิดวิจารณ์ การสืบค้นและรวบรวมข้อมูล กระบวนการกลุ่ม การบันทึกและการ อภิปรายในหลักธรรมอริยสัจ หมายถึง ความจริงอันประเสริฐ 4 ประการ อันเป็นหลักคำ สอนสำคัญของพระพุทธศาสนาที่กระบวนการแก้ปัญหา ได้ดังนี้ ปัญหา : ทุกข์ (ธรรมที่ควรรู้) ความจริงที่ว่าด้วยความทุกข์ คือ ความไม่สบายกาย ไม่ สบายใจ มนุษย์ทุกคนไม่ว่าจะเป็นเด็กหรือผู้ใหญ่ ต่างก็มีความทุกข์ด้วยกันทั้งนั้น ความทุกข์จึงเกิด ขึ้นกับใครก็ได้ทุกขณะ เราจึงไม่ควรประมาทและพร้อมที่จะเผชิญหน้ากับความจริงของทุกขนั้น ๆ ความทุกข์เกิดขึ้นที่ไหน และมีกระบวนการเกิดขึ้นได้อย่างไร ฉะนั้น ความสุขและความทุกข์ของ คนเรานั้นเกิดขึ้นที่กายและที่ใจ เมื่อมีการกระทำเกิดขึ้น หรือมีพฤติกรรมเกิดขึ้น และเมื่อการกระทำนั้นผ่านไปแล้ว บางทีก็ทำให้เกิดความสุขและความทุกข์ได้เช่น จดจำการกระทำนั้น ได้และได้นึกคิด เกี่ยวกับการกระทำนั้น ทำให้เกิดความไม่พอใจ เกิดความแค้นใจ เกิดความโศกเศร้าใจ เป็นต้น เรียกว่า ความ ทุกข์ สาเหตุ : สมุทัย (หลักธรรมที่ควรละ) ความจริงที่ว่าด้วยเหตุให้เกิดทุกข์คือ เหตุเกิดแห่งความทุกข์เพราะความทุกข์หรือ ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นมีสาเหตุเกิดจากอะไรบางอย่างไม่ได้เกิดขึ้นลอย ๆ โดยไม่มีเหตุหลักธรรมที่ควรละ เพื่อไม่ให้เกิดทุกข์ ต่างๆที่ควรรู้ วิธีการแก้ไขปัญหา : นิโรธ (หลักธรรมที่ทำให้บรรลุ) ความจริงที่ว่าด้วยความดับทุกข์ คือ ความดับทุกข์หรือดับ ปัญหาต่าง ๆ พุทธศาสนามีหลักคำสอนเกี่ยวกับเรื่องความสุขมากมาย จุดหมายสูงสุด คือ นิพพาน เป็นบรมสุขที่สูงที่สุด แบ่ง ออกเป็น สามิสุข คือ ความสุขทางกายที่เกิดจากวัตถุภายนอก เรียกว่า กามสุข คือความสุขที่เกิด ประสาทสัมผัสทั้ง 5 (ตา หู จมูก ลิ้น กาย) ทำให้เกิดความพอใจ เป็นความสุขของคนทั่วไป นิรามิสุข คือ ความสุขที่ไม่อิงอาศัยวัตถุภายนอก เรียกว่า ความสุขทางใจ ความสุขประเภทนี้มีตั้งแต่ ขั้นต่ำสุดไปจนถึงสูงสุด คือ นิพพาน ความสุขขั้นต่ำ คือ การได้รับอบอุ่นจากพ่อแม่ ความไม่มีศัตรู ไม่มีผู้เกลียดชัง มีผู้ให้ความรักใคร่ นับถือ ยกย่องสรรเสริญ ไม่คิดร้ายต่อใคร ไม่มีความวิตกกังวล ไม่ หวาดระแวง ไม่คิดฟุ้งซ่าน การดำเนินการ : มรรค (หลักธรรมที่ควรเจริญ หรือทำให้เกิดขึ้น) ความจริงที่ว่าด้วยทางแห่ง ความ ดับทุกข์) มรรค คือ ข้อปฏิบัติที่ทำให้พ้นจากความทุกข์หรือปัญหาต่างๆ เช่น มัชฌิมาปฏิปทา มี 8 ประการ 1. การมีกัลยาณมิตร คือการมีเพื่อนที่ดีที่แนะนำประโยชน์ 2. ความถึงพร้อมด้วยศีล คือ การมีวินัย มีระเบียบในชีวิตของตนและการอยู่ร่วมกัน 3. ความถึงพร้อมด้วยฉันทะ คือ ความพอใจใฝ่รักในปัญญา ในจริยธรรม ใฝ่รู้ความจริง และใฝ่ในความดี 4. ความถึงพร้อมด้วยการ ที่จะฝึกฝนพัฒนาด้านการรู้จักฝึกฝนพัฒนาด้าน 5. ความถึงพร้อมด้วยทวิญญู คือ การยึดถือ เชื่อถือในหลักการและมีความเห็น ความเข้าใจ พื้นฐานที่มองเห็นสิ่งทั้งหลายตามเหตุผล 6. ความถึงพร้อมด้วยความไม่ประมาท คือ มีความกระตือรือร้นอยู่เสมอ เห็นคุณค่าของกาลเวลา เห็นความเปลี่ยนแปลงเป็นสิ่งที่กระตุ้นเตือนให้เร่งรัดการค้นคว้าให้เข้าถึงความจริงหรือในการทำชีวิตที่ ดีงามให้สำเร็จ 7. การรู้จักใช้ความคิดที่ถูกวิธีคิดเป็น คิดอย่างมีระเบียบ รู้จักคิดพิจารณา เพื่อนำมาใช้พัฒนาตนให้ก้าวหน้ายิ่ง ๆ ขึ้นไป เรียกว่า โยนิโสมนสิการ

ดังนั้น ผู้ศึกษาวิจัยจึงได้ศึกษาเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อทำความเข้าใจกับปัญหาและหาแนวทางแก้ไขปัญหานั้น ซึ่งผู้วิจัยจึงได้ใช้กระบวนการเรียนรู้แบบ Active Learning โดยใช้ปัญหา เป็นฐาน (Problem-Based Learning) และ หลักธรรมอริยสัจ 4 ในการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนบ้านห้วยน้ำคำ อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น โดยเน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ กระตุ้นให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้อย่างอิสระ เน้นการทำงานกลุ่ม เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการสื่อสารที่ดีเข้าใจผู้อื่นมากขึ้น และยังมีอิสระในการค้นคว้าหาข้อมูล เพื่อมาตอบโจทย์ปัญหาที่ผู้สอนสร้างขึ้น การได้มีอิสระในการค้นหาคำตอบหรือข้อมูลจะ ส่งผลให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ซึ่งกันและกัน ส่งผลให้มีการพัฒนาทักษะด้านการคิด และความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ได้โดยตรงอีกด้วย นอกจากนี้ยังเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนรู้และเป็นแนวทางในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้ สูงขึ้น และยังเป็นแนวทางในการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ เป็นนวัตกรรมสำคัญที่จะพัฒนาการเรียนการสอนให้มี ประสิทธิภาพ

จากสภาพการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2566 พบว่าทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียน มีคะแนน เฉลี่ยค่อนข้างต่ำกว่าทักษะอื่น ๆ ซึ่งสาเหตุอาจมาจากหลาย ประการด้านสภาพแวดล้อมสภาพแวดล้อม และสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน มีอยู่อย่างหลากหลาย แต่มีการใช้งานอย่างไม่ ถูกต้อง และไม่ได้ให้ความสำคัญ ด้านผู้เรียน เข้าถึงการใช้อุปกรณ์การเรียนการสอนในปริมาณน้อย ขาดการแก้ปัญหาวิธีการใช้ การ เข้าถึงเทคโนโลยีความเข้าใจ ตลอดจนบริบททางครอบครัว และความแตกต่างระหว่างบุคคล ด้านผู้สอน ขาดเตรียมการสอน เนื่องภาระงานในหน้าที่อื่น ๆ ที่ต้องต้องรับผิดชอบ

ผู้ศึกษาในฐานะครูผู้สอน จึงต้องการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านห้วยน้ำคำ อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น ตามบริบทสถานศึกษา ประกอบกับชุมชนที่อยู่ใกล้ขีดธรรมชาติสภาพแวดล้อมของผู้เรียนเอื้ออำนวยต่อการ เรียน ในการพัฒนาต่อยอดทางสังคมให้กับผู้เรียน มีระบบการคิดที่ดีมีเหตุผลมากขึ้น มีความร่วมมือระหว่างผู้สอนและผู้เรียน เพื่อผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียน และการใช้ชีวิตอย่างมีความสุขในสังคม

จากสภาพปัญหาที่พบผู้ศึกษาในฐานะครูผู้สอน จึงต้องการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนใน รายวิชาสังคมศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านห้วยน้ำคำ ผู้ศึกษาจึงได้ ศึกษาการจัดการเรียนรู้ตามหลักอริยสัจ 4 และ การใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) ที่มีกระบวนการคิดแก้ปัญหาอย่างเป็นขั้นตอน โดยสร้างสถานการณ์การเรียนรู้ พร้อมทั้งสร้างบทเรียนแบบทดสอบ และแบบประเมินผล เพื่อพัฒนาศักยภาพทางด้าน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น และเป็นไปตามเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ ยังเป็นการ สนับสนุนให้เด็กนักเรียนมีความ อยากรู้อยากเรียน เกิดการเรียนรู้อย่างเต็มประสิทธิภาพ และสามารถ นำแบบฝึกทักษะไปพัฒนาปรับใช้การเรียนการสอนใน รายวิชาอื่น ๆ

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้เทคนิคปัญหาเป็นฐาน (PBL) ตามหลักอริยสัจ 4 วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่องศาสนากับการดำเนินชีวิต ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านห้วยน้ำคำ ให้มีค่าตาม เกณฑ์ร้อยละ 80

2.2 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้เทคนิคปัญหาเป็นฐาน (PBL) ตามหลัก อริยสัจ 4 วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่องศาสนากับการดำเนินชีวิต ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียน บ้านห้วยน้ำคำ

2.3 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคปัญหาเป็นฐาน (PBL) ตามหลักอริยสัจ 4

3. วิธีดำเนินการศึกษา

3.1 วิธีดำเนินการศึกษา

การดำเนินการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการทดลองสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคปัญหาเป็นฐาน (PBL) ตามหลักอริยสัจ 4 ด้วยตนเองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 1 ห้อง จำนวนนักเรียน 30 คน ใช้เวลาในการทดลอง 3 ชั่วโมง ทั้งนี้ไม่รวมเวลาทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน โดยมีขั้นตอนการดำเนินการศึกษา ดังนี้

3.1.1 ทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคปัญหาเป็นฐาน (PBL) ตามหลักอริยสัจ 4 เรื่อง ศาสนากับการดำเนินชีวิต โดยแบบทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ที่ผู้รายงานสร้างขึ้น จำนวน 30 ข้อ

3.1.2 ดำเนินการสอนตามตารางการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง ศาสนากับการดำเนินชีวิต โดยใช้เทคนิคปัญหาเป็นฐาน (PBL) ตามหลักอริยสัจ 4 ระหว่างวันที่ พฤศจิกายน ถึง ธันวาคม พ.ศ. 2566

3.1.3 เมื่อดำเนินการสอนครบทุกแผนแล้ว ทำการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน (Post-test) โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้เทคนิคปัญหาเป็นฐาน (PBL) ตามหลักอริยสัจ 4 เรื่อง ศาสนากับการดำเนินชีวิต ชุดเดียวกับที่ใช้ทดสอบก่อนเรียน

3.2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านห้วยน้ำคำ อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 4 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 30 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ แบ่งเป็น 3 ส่วน ตามลักษณะการใช้ดังนี้

3.3.1 แผนการจัดการเรียนรู้การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้เทคนิคปัญหาเป็นฐาน (PBL) ตามหลักอริยสัจ 4 วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง ศาสนากับการดำเนินชีวิต ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านห้วยน้ำคำ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การกำหนดแผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่	เรื่อง	จำนวนเวลาเรียน (ชม.)
1	แบบอย่างการทำความดี	1
2	การพัฒนาจิตตามแนวทางของศาสนา	1
3	ศาสนสถานและการปฏิบัติตนที่เหมาะสมเมื่ออยู่ในศาสนสถาน	1
รวม 2 แผนการจัดการเรียนรู้		3 ชั่วโมง

โดยมีขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) ตามหลักอริยสัจ 4 มี 5 ขั้นตอน ดัง ตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การกำหนดขั้นตอนกิจกรรมการสอน บูรณาการอริยสัจ 4

ขั้นตอนการสอน	แนวทาง/เนื้อหาการสอน/กิจกรรม	หลักอริยสัจ 4
ขั้นที่ 1	ผู้สอนนำเข้าสู่บทเรียน เชื่อมโยงความรู้เก่ามาสู่ความรู้ใหม่ วัตถุประสงค์เนื้อหาและวิธีการเรียน ทดสอบก่อนเรียน วัดความรู้พื้นฐานของ ผู้เรียน ก่อนสอนจริง	ทุกข์ คือ การตั้งปัญหาให้เกิดขึ้นตามเนื้อหาที่จะเรียน
ขั้นที่ 2	ตั้งหัวข้อปัญหา เพื่อการค้นพบ สืบแสวงหา เหตุ ผล	
ขั้นที่ 3	กิจกรรมสร้างองค์ความรู้ จากปัญหาที่ตั้งไว้ สืบค้น ด้วยวิธีการที่หลากหลายที่ผู้เรียนจะหาได้ เกิดปฏิสัมพันธ์แบบกลุ่มผู้เรียน ครูคอยให้กำลังใจ อำนวยความสะดวก สนับสนุนความคิดและชักนำเข้าความรู้ที่ถูกต้อง ผู้เรียนขยายผลความรู้ต่อเนื่อง และการแก้ไขสถานการณ์	สมุทัยคือ เชื่อมโยงความรู้เก่ากับความรู้ใหม่ที่จะเกิดขึ้นในกิจกรรมการเรียน
ขั้นที่ 4	ผู้เรียน สร้างผังความคิด (Mind mapping) เชื่อมโยงระดมสมอง เกิดกระบวนการกลุ่มครูแนะนำ การสร้างผังความคิดที่ถูกต้อง คือ ของเส้น หัวข้อหลักหลากหลาย หัวข้อรอง และข้อมูลย่อย	นิโรธ คือ วิธีการแสวงหาความรู้ของผู้เรียน ที่มีความคิดที่หลากหลาย
ขั้นที่ 5	ได้การสรุปผล ผังความคิดที่หลากหลาย เกิดความจำระยะยาว และปรับตามสถานการณ์ได้ ผู้เรียนนำเสนอจากสิ่งที่ได้เรียนรู้ผู้สอน ทดสอบหลังเรียนประจำหน่วยการเรียนรู้	มรรค คือ ผลที่เกิดขึ้น ผู้เรียนมีการลำดับความคิดได้ การยอมรับความคิดเห็น และความแตกต่างระหว่างบุคคลภายใน ชั้นเรียน การช่วยเหลือ การ แก้ปัญหา กล้าเผชิญสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

3.3.2 แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่องศาสนากับการดำเนินชีวิต เป็นแบบ ปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ กำหนดการให้ค่าคะแนน คือ ตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิดหรือไม่ตอบได้ 0 คะแนน

3.3.3 แบบประเมินความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคปัญหาเป็นฐาน (PBL) ตามหลักอริยสัจ 4 จำนวน 20 ข้อ

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการปฏิบัติการในชั้นเรียน (Action Research) ผู้ศึกษาได้ดำเนินการวิจัยเพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้เทคนิคปัญหาเป็นฐาน (PBL) ตามหลักอริยสัจ 4 วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านห้วยน้ำคำ และความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนเรียนรู้โดยใช้เทคนิคปัญหาเป็นฐาน (PBL) ตามหลักอริยสัจ 4 วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองกับกลุ่มตัวอย่าง คือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านห้วยน้ำคำ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 30 คน

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.6.1 การตรวจสอบเครื่องมือสำหรับศึกษา มีรายละเอียดดังนี้

3.6.1.1 ตรวจสอบคุณภาพของแผนจัดการเรียนรู้ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคปัญหาเป็นฐาน (PBL) ตามหลักอริยสัจ 4 วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านห้วยน้ำคำ ได้แก่ ความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Validity)

3.6.1.2 ตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง ศาสนากับการดำเนินชีวิต ได้แก่ ความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Validity) ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญ ค่าความยาก (P) และค่าอำนาจจำแนก (r) ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้วิธีการของคูเดอร์ - ริชาร์ดสัน (Kuder Richardson) จากสูตร KR- 20

3.6.1.3 ตรวจสอบคุณภาพของแบบประเมินความพึงพอใจ โดยหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ความพึงพอใจ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (พิสนุ พงศ์ศรี, 2551)

3.6.2 การวิเคราะห์ข้อมูล มีรายละเอียดดังนี้

3.6.2.1 วิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนจากแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่องศาสนากับการดำเนินชีวิต ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคปัญหาเป็นฐาน (PBL) ตามหลักอริยสัจ 4 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านห้วยน้ำคำ ก่อนเรียนและหลังเรียน วิเคราะห์คะแนนเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้ t-test for Dependent Sample

3.6.2.2 วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ใช้เทคนิคปัญหาเป็นฐาน (PBL) ตามหลักอริยสัจ 4 โดยกำหนดค่าระดับความพึงพอใจแต่ละช่วงคะแนนและความหมาย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553) เกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพจากแบบสอบถามความพึงพอใจ

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับน้อยที่สุด

โดยให้ค่าความเหมาะสมเฉลี่ย 3.51 ขึ้นไปจึงถือว่าเป็นแบบสอบถามความพึงพอใจที่ใช้ได้ในระดับดีมาก

4. ผลการศึกษา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลผลการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้เทคนิคปัญหาเป็นฐาน (PBL) ตามหลักอริยสัจ 4 วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่องศาสนากับการดำเนินชีวิต ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านห้วยน้ำคำ ผู้ศึกษาค้นคว้าได้นำเสนอดังนี้

ตอนที่ 1 การหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้เทคนิคปัญหาเป็นฐาน (PBL) ตามหลักอริยสัจ 4 วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่องศาสนากับการดำเนินชีวิต ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านห้วยน้ำคำ ให้มีค่าตามเกณฑ์ร้อยละ 80

ตารางที่ 3 ตารางแสดงค่าคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าร้อยละของการหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้เทคนิคปัญหาเป็นฐาน (PBL) ตามหลักอริยสัจ 4 วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่องศาสนากับการดำเนินชีวิต ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านห้วยน้ำคำ ให้มีค่าตามเกณฑ์ร้อยละ 80

การทดสอบ		N	$\bar{x}$	S.D.	ร้อยละ
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	ก่อนเรียน	30	22.97	2.25	57.43
	หลังเรียน	30	33.27	2.20	83.18

จากตาราง 3 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้เทคนิคปัญหาเป็นฐาน (PBL) ตามหลักอริยสัจ 4 วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่องศาสนากับการดำเนินชีวิต ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านห้วยน้ำคำ มีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน 22.97 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.25 คิดเป็นร้อยละ 57.43 และมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน 33.27 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.20 คิดเป็นร้อยละ 83.18

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้เทคนิคปัญหาเป็นฐาน (PBL) ตามหลักอริยสัจ 4 วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่องศาสนากับการดำเนินชีวิต ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านห้วยน้ำคำ พบว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์ในการทำแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน ทาง การเรียนโดยใช้เทคนิคปัญหาเป็นฐาน (PBL) ตามหลักอริยสัจ 4 วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่องศาสนากับการดำเนินชีวิต ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านห้วยน้ำคำ ก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 22.97 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.25 คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 33.27 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.20 ค่าเฉลี่ยผลต่างของคะแนนหลังเรียนและก่อนเรียน เท่ากับ 10.30

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้เทคนิคปัญหาเป็นฐาน (PBL) ตามหลักอริยสัจ 4 วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่องศาสนากับการดำเนินชีวิต ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านห้วยน้ำคำ

การทดสอบ	จำนวนนักเรียน	$\bar{x}$	S.D.	D	t	Df	Sig.(1-tailed)
ก่อนเรียน	30	22.97	2.25	10.30	29.75*	29	0.000
หลังเรียน	30	33.27	2.20				

* ที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 4 พบว่า การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้เทคนิคปัญหาเป็นฐาน (PBL) ตามหลักอริยสัจ 4 วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่องศาสนากับการดำเนินชีวิต ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านห้วยน้ำคำ มีผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 22.97 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 2.25 คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 33.27 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.20 มีความก้าวหน้าเฉลี่ยของนักเรียนเท่ากับ 10.30 และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนก่อนและหลังเรียน พบว่า คะแนนสอบหลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์การศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนโดยใช้เทคนิคปัญหาเป็นฐาน (PBL) ตามหลักอริยสัจ 4 วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่องศาสนากับการดำเนินชีวิต ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านห้วยนาคำ ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน เป็นรายด้าน 4 ด้าน ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจของนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย ที่มีต่อการจัดการเรียนโดยใช้เทคนิคปัญหาเป็นฐาน (PBL) ตามหลักอริยสัจ 4 วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่องศาสนากับการดำเนินชีวิต ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านห้วยนาคำ โดยรวม 4 ด้านดังต่อไปนี้

ที่	รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ			
		$\bar{X}$	S.D.	แปลความ	ลำดับที่
1	ด้านที่ 1 ด้านเนื้อหาสาระการเรียนรู้	4.15	0.68	มาก	2
2	ด้านที่ 2 ด้านกิจกรรมการจัดการเรียนรู้	4.41	0.57	มาก	1
3	ด้านที่ 3 ด้านคุณลักษณะครูผู้สอน	4.07	0.73	มาก	3
4	ด้านที่ 4 ด้านการสร้างบรรยากาศเพื่อการเรียนรู้	4.05	0.71	มาก	4
รวม		4.34	0.54	มาก	

จากตาราง 5 พบว่าความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนโดยใช้เทคนิคปัญหาเป็นฐาน (PBL) ตามหลักอริยสัจ 4 วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่องศาสนากับการดำเนินชีวิต ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านห้วยนาคำ ผลการประเมินโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$, S.D.= 0.54) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีความพึงพอใจมากที่สุด โดยแบ่งในแต่ละด้านดังนี้ ด้านที่ 2 ด้านกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.57) ด้านที่ 1 ด้านสาระการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.15$, S.D. = 0.68) ด้านที่ 3 ด้านคุณลักษณะครูผู้สอน ($\bar{X} = 4.07$, S.D.= 0.73) ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดในด้านที่ 4 ด้านการสร้างบรรยากาศเพื่อการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.05$, S.D.= 0.71) ตามลำดับ

5. การอภิปรายผลการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ พบประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

5.1 การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้เทคนิคปัญหาเป็นฐาน (PBL) ตามหลักอริยสัจ 4 วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่องศาสนากับการดำเนินชีวิต ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านห้วยนาคำ มีผลสัมฤทธิ์เท่ากับ 83.18 ซึ่งหมายความว่า นักเรียนได้คะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 22.97 คิดเป็นร้อยละ 57.43 เมื่อนักเรียนได้เรียนรู้เพิ่มเติมทำให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นเท่ากับ 33.27 คิดเป็นร้อยละ 83.18 แสดงว่า การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้เทคนิคปัญหาเป็นฐาน (PBL) ตามหลักอริยสัจ 4 วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่องศาสนากับการดำเนินชีวิต ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านห้วยนาคำ ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษา มีผลสัมฤทธิ์สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานร้อยละ 80 ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้เนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคปัญหาเป็นฐาน (PBL) ตามหลักอริยสัจ 4 วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สามารถทำให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาการเรียนรู้ด้านทักษะการคิดแก้ปัญหา การแยกองค์ประกอบโครงสร้างของปัญหาจากเหตุผลหลัก เหตุผลรอง และข้อมูลส่วนย่อย มีการสร้างระบบการทำงานร่วมกัน

การแบ่งภาระงาน การรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่าง ทักษะการสืบค้นข้อมูล การเรียบเรียงข้อมูล ความสามัคคี กล้าแสดงออก กล้าแสดงความคิดเห็นที่เป็นไปในทางที่เหมาะสม ผู้เรียนมีการตัดสินใจด้วยเหตุผลมากขึ้น ส่งผลต่อ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น ซึ่งพบว่ามีความสอดคล้องกับ (ภัทราวดี มากมี 2565) ได้กล่าวสรุปว่า การเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน หรือ PBL ทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการคิดวิเคราะห์ คิดแก้ปัญหา และคิดอย่างสร้างสรรค์ ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนและได้ลงมือปฏิบัติมากขึ้น แสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากแหล่งทรัพยากรเรียนรู้ ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา การที่ผู้เรียนต้องหาความรู้อย่างต่อเนื่อง ทำให้การเรียนรู้เป็นกระบวนการตลอดชีวิต (Lifelong process) เพราะความรู้เก่า จะถูกนำมาเชื่อมโยง ให้เข้ากับความรู้ใหม่ตลอดเวลา จึงทำให้ผู้เรียนเป็นคนไม่ล้าหลัง ทันเหตุการณ์ ทันโลก และสามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมโลกในอนาคตได้อย่างดีที่สุด และการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานนั้นเหมาะสมกับรายวิชา ที่เน้นทักษะการคิดวิเคราะห์ และทักษะการคิดขั้นสูงให้กับผู้เรียน ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ มีการฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ตามกรอบมาตรฐาน ที่สำคัญผู้เรียนควรมีพื้นฐานความรู้ หรือประสบการณ์มาบ้างจะช่วยให้การเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานราบรื่นมากยิ่งขึ้น และผลการศึกษาพบว่า มีความ สอดคล้องกับ (วาสนา จินดาสวัสดิ์ ,สิน งามประโคน และพีรวัฒน์ ชัยสุข 2565) ได้กล่าวสรุปว่า กระบวนการทางการคิดที่เป็นสิ่งจำเป็นที่ทุกคนต้องใช้ในชีวิตประจำวัน ถ้าทุกคนได้รับการฝึกให้รู้วิธีการคิดแก้ปัญหาอยู่เสมอ ยิ่งถ้าสามารถนำหลักอริยสัจ 4 ไปใช้ในการเรียนการสอน การปฏิบัติฝึกฝน จนเป็นนิสัย ย่อมเป็นประโยชน์แก่ผู้ได้รับการฝึกฝน บุคคลที่ประสบกับปัญหาต่าง ๆ แล้ว สามารถหาแนวทางในการแก้ปัญหาจนประสบความสำเร็จได้ ย่อมประสบผลสำเร็จ ส่วนนวัตกรรมการเรียนการสอนตาม หลักอริยสัจ 4 เป็นหลักการสอนที่พระพุทธเจ้าทรงใช้สอนพุทธบริษัท 4 มานานแล้ว แต่ยังไม่ทันสมัยและเหมาะสมกับการนำมาประยุกต์ใช้ สำหรับการเรียนการสอนและการนำไปแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต ให้มีความสุขได้ทุกสถานการณ์เพราะหลักอริยสัจ 4 เป็นชุดความรู้ที่มีคุณค่าที่สุด ซึ่งในทางพระพุทธศาสนา เรียกว่า ชุดองค์ความรู้ที่ประเสริฐ

5.2 จากการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาสังคมศึกษา โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) ตามหลักอริยสัจ 4 ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยใช้เทคนิคปัญหาเป็นฐาน (PBL) ตามหลักอริยสัจ 4 วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่องศาสนากับการดำเนินชีวิต พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนั้นได้ ผ่านการวางแผนบทเรียนให้ถูกต้อง มีระบบ โดยมีการศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง 2560) (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) และดำเนินตามขั้นตอนปัญหาเป็นฐานอย่างมีระบบ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการจัดการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนฝึกการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ฝึกสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง และยังเน้นกระบวนการเรียนแบบกลุ่ม ให้ผู้เรียนได้ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ฝึกความรับผิดชอบ สามารถแบ่งหน้าที่กันเองได้ โดยมีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามจริง ซึ่งผู้เรียนมีผลงานที่น่ายอมรับและบรรลุตามจุดประสงค์ที่กำหนด ซึ่งพบว่ามีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ (ธีรภัทร์ นิตยกุลเศรษฐ์ 2563) ได้ศึกษาการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน เรื่อง ประเด็นสำคัญ ทางประวัติศาสตร์ไทย กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัย พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบปัญหา เป็นฐาน เรื่อง ประเด็นสำคัญทางประวัติศาสตร์ไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผลการศึกษายังพบว่า มีความสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ (พระมหาประเสริฐ ขาติเมธี (โนโธสง) 2561) ได้ศึกษา การใช้วิธีสอนแบบอริยสัจสี่ ในสาระพระพุทธศาสนา นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านหลักร้อย จังหวัดนครราชสีมา และศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยการใช้วิธีสอนแบบอริยสัจสี่ ในสาระพระพุทธศาสนา หน่วยการเรียนรู้เรื่อง ศาสนพิธี พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

6.1.1 ครูผู้สอนที่จะนำแผนการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) ตาม หลักอริยสัจ 4 เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีข้อจำกัดด้านเวลา ในการจัดการ เรียนการสอน เนื่องจากเป็นชั้นเรียนที่มีกิจกรรมเข้ามามาก อาจทำให้เวลาในการเรียนไม่พอต่อการ พัฒนาการคิด แต่ถ้าหากจัดสรรเวลาเหมาะสม แผนการจัดการ เรียนรู้จะเป็นประโยชน์อย่างมากต่อการพัฒนาผู้เรียน

6.1.2 การนำแผนการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) ตาม หลักอริยสัจ 4 ต้องคำนึงถึงวัยของผู้เรียน สื่อการสอนควรมีความพร้อม สำหรับการเลือกปัญหาหรือ สถานการณ์ควรเป็นเรื่องที่ใกล้ตัวผู้เรียนและหลากหลาย คำตอบไม่ควรตายตัวหรือมีคำตอบอยู่มากกว่าหนึ่งคำตอบ ครูผู้สอนควรกระตุ้นอยู่เป็นระยะ ๆ จะทำให้การจัดการเรียนรู้ไม่น่าเบื่อ และผู้เรียนให้ความร่วมมือในการเรียนรู้

6.1.3 ครูผู้สอนควรนำแผนการจัดการเรียนรู้โดยปัญหาเป็นฐาน ไปประยุกต์ใช้กับสาระ อื่น ๆ ที่มีอยู่ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม พร้อมทั้งบูรณาการกับรายวิชา กลุ่มสาระอื่นๆ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการ กระบวนการคิดที่ต่อเนื่อง จะส่งผลให้การการคิด การมอง ปัญหา การระบุแนวทางแก้ปัญหาเป็นระบบมากยิ่งขึ้น

6.1.4 ควรมีการวัดและประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้และทักษะ กระบวนการทำงาน ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนมีแรงกระตุ้นที่จะปรับปรุงและพัฒนางานให้ดีขึ้น

6.1.5 โรงเรียนหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบควรส่งเสริมหรือจัดอบรมเผยแพร่การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้โดย ใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) ตาม หลักอริยสัจ 4 ให้แพร่หลายมากขึ้น

6.2 ข้อเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้าครั้งต่อไป

6.2.1 ควรมีการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) ตามหลัก อริยสัจ 4 ในรายวิชาอื่น ในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม หรือเนื้อหาอื่น และระดับชั้นอื่น ๆ เพื่อศึกษาพัฒนา ทางการเรียนรู้ต่อเนื่อง

6.2.2 ควรพัฒนาการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) ตามหลักอริยสัจ 4 เพื่อส่งเสริม ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการแก้ปัญหาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ไปปรับใช้กับการจัดการเรียนรู้รูปแบบอื่น เพื่อให้เกิด ความต่อเนื่องและหลากหลายของข้อมูล

6.2.3 ควรมีการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) ตามหลักอริยสัจ 4 เพื่อพัฒนาการกระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

7. เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551**. กรุงเทพมหานคร : กระทรวงศึกษาธิการ.
- บุญชม ศรีสะอาด และคณะ. (2558). **พื้นฐานการวิจัยทางการศึกษา**. (พิมพ์ครั้งที่ 7). มหาสารคาม
- พิสนุ พองศรี. (2551). **วิจัยชั้นเรียนหลักการและเทคนิคปฏิบัติ**. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: บริษัทด้านสุทธาการพิมพ์ จำกัด.
- ไพโรจน์ คะเซนทร์. (2556). (มปป) **การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน** สืบค้น จาก www.wattoongpel.com/Sarawichakarn/wichakarn/1-10 การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน10.pdf
- ภัทราวดี มากมี. (2554). **การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน**. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์นเอเชีย, 5(1).

- ธีรภัทร์ นิตยกุลเศรษฐ์. (2563). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน เรื่อง ประเด็นสำคัญทางประวัติศาสตร์ไทย กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- พระมหาประเสริฐ ขาดเมธี (โนไธสง). (2561). การใช้วิธีสอนแบบอริยสัจสี่ ในสาระพระพุทธศาสนา นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านหลักร้อย จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ศิริพร จันลา. (2560). การพัฒนาการจัดการเรียนรู้สาระเศรษฐศาสตร์ โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- Arends Richard I. (1987), **Learning to Teach**. 4th ed. New Jersey: McGraw-Hill. Barrow, Howard S. 1985. **How to Design a Problem Based Curriculum for the Preclinical Years**. New York: Springer Publishing.
- Jason A. Orozco, Rosanelia T. Yangco. (2016). Problem-Based Learning: Effects on Critical and Creative Thinking Skills in Biology. **The Asian Journal of Biology Education**, 9, December.
- Joyce, B, & Weil, M. (1996). **Model of teaching**. 5th ed. Boston: Allyn and Bacon.
- Likert Rensis A. (1961). **New Patterns of Management**. New York: McGraw-Hill Book Company Inc.

**ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดสภาพแวดล้อม
ในสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนเมืองกุฉินารายณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3**
Creative Leadership of School Administrators
Affecting the Environmental Management in Kuchinarai City Schools Group,
Kalasin Primary Educational Service Area Office 3

รจนา โคธิเวทย์¹ อาทิตย์ ฉัตรชัยพลรัตน์² และ กุหลาบ ปุริสาร³

Rojana Khothiwet ¹ Artit Chutchaipolrut² and Kularb Purisarn³

^{1,2,3}หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ วิทยาลัยบัณฑิตเอเซีย

^{1,2,3}Master of Education Program in Educational, Faculty of Education And Liberal Arts, College of Asian Scholars

Corresponding author. Email: rjn120232@gmail.com

(Received: March 1, 2025; Revised: March 15, 2025; Accepted: March 18, 2025)

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนเมืองกุฉินารายณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 2) ศึกษาสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนเมืองกุฉินารายณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 3) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนเมืองกุฉินารายณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 และ 4) หาอำนาจการทำนายของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนเมืองกุฉินารายณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ครูและผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนเมืองกุฉินารายณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 จำนวน 154 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่า IOC ระหว่าง .70 – 1.00 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.988 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ

ผลการศึกษา ปรากฏว่า 1) ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนเมืองกุฉินารายณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก 2) สภาพแวดล้อมในสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนเมืองกุฉินารายณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก 3) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนเมืองกุฉินารายณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน ในระดับค่อนข้างสูง (Pearson Correlation = 0.786, Sig = 0.000) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 4) ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนเมืองกุฉินารายณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับมากที่สุด ($R = 0.818$) และอำนาจการนำนายมีความน่าเชื่อถือ ร้อยละ 67.00 ($R^2 = 0.670$)

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์; การจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา

Abstract

This independent study aimed to; 1) study the level of creative leadership of school administrators in Kuchinarai city schools group, Kalasin Primary Educational Service Area Office 3, 2) study the level of school environment in Kuchinarai city schools group, Kalasin Primary Educational Service Area Office 3, 3) analyze the relationship between creative leadership of school administrators affecting the environmental management in Kuchinarai city schools group, Kalasin Primary Educational Service Area Office 3, and 4) find the predictive power of creative leadership of school administrators affecting the environmental management in Kuchinarai city schools group, Kalasin Primary Educational Service Area Office 3. The samples used in this study were teachers and school administrators in Kuchinarai city schools group, Kalasin Primary Educational Service Area Office 3, Kalasin, 154 people. The instrument used for data collection was a questionnaire with a 5-level rating scale, with an IOC value between .70 - 1.00 and a reliability of 0.988. The statistics used for data analysis were frequency distribution, percentage, mean, standard deviation, and multiple regression analysis.

The results of the study showed that; 1) The creative leadership of school administrators in Kuchinarai city schools group, Kalasin Primary Educational Service Area Office 3, overall and in each aspect, was at a high level. 2) The environment in Kuchinarai city schools group, Kalasin Primary Educational Service Area Office 3, overall and in each aspect, was at a high level. 3) The creative leadership of school administrators in Kuchinarai city schools group, Kalasin Primary Educational Service Area Office 3, with a statistical significance at the 0.01 level, which is related in the same direction at a fairly high level (Pearson Correlation = 0.786, Sig = 0.000). 4) The creative leadership of school administrators in Kuchinarai city schools group, Kalasin Primary Educational Service Area Office 3, with a statistical significance at the 0.05 level, with a relationship at the highest level ($R = 0.818$) and can be predicted at a reliability of 67.00 percent ($R^2 = 0.670$).

Keywords: Creative Leadership of School Administrators; The Environmental Management in Schools

1. บทนำ

ผู้บริหารถือเป็นบุคคลสำคัญต่อการพัฒนาสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสำเร็จตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา สำหรับผู้นำยุคใหม่จึงต้องมีการปรับตัวและ เปลี่ยนแปลงความเป็นผู้นำที่มีอยู่ให้ทันกับเหตุการณ์ปัจจุบันตลอดเวลา สามารถนำองค์กรสู่เป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพพร้อมกันเพื่อความเป็นหนึ่งขององค์กร ซึ่งคุณสมบัติต่าง ๆ เหล่านี้เป็นคุณสมบัติของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ การศึกษาภาวะผู้นำจึงมีพัฒนาการมาโดยตลอดแต่แนวคิดดังกล่าวก็ไม่เพียงพอที่จะอธิบายเกี่ยวกับผู้นำรุ่นใหม่และการศึกษาของไทยได้ จึงได้มีความพยายามที่จะพัฒนาภาวะผู้นำที่มีความชัดเจนภาวะและเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์จึงเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งที่จะพัฒนาด้วยวิธีการวิจัยทั้งในเชิงแนวคิดรูปแบบ และกระบวนการ (อิตีซาม เจะหะ, 2564)

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์เป็นการประสานให้เกิดความสมดุลระหว่างความเร่งด่วนและการเปลี่ยนแปลงอย่างช้า ๆ ทั้งที่อาจเกิดขึ้นและยังไม่มีเกิดขึ้นเพื่อนำไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ เนื่องจากภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์เกี่ยวข้องกับการติดต่อ

ประสานงานกับบุคคลที่มีความคิดเห็นตรงกันและบุคคลที่มีความคิดเห็นแตกต่างกัน จึงเปิดโอกาสให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน อย่างไรก็ตามผลลัพธ์ที่ได้อาจไม่ใช่ความคิดเห็นที่สอดคล้องกันเสมอไป แต่อาจเกิดจากความคิดเห็นที่แตกต่างกันซึ่งความคิดเห็นที่ตรงกันในเชิงสร้างสรรค์สามารถนำไปสู่การคิดเชิงสร้างสรรค์ได้ การประสานงานระหว่างบุคคลที่มีความคิดเห็นตรงกันและบุคคลที่มีความคิดเห็นแตกต่างกันเป็นรูปแบบหนึ่งของภาวะผู้นำที่ช่วยพัฒนาสมรรถนะและความสามารถของบุคคลภายในองค์กร เพื่อส่งเสริมให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ในทุกสถานที่และทุกระดับ (Harris, 2009)

กลุ่มโรงเรียนเมืองภูผารายณ์ เป็นกลุ่มโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 มีทั้งหมด 17 โรงเรียน ส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนขนาดเล็กและเป็นโรงเรียนที่ไม่ได้มีงบประมาณที่สูงมาก ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาภายในกลุ่มโรงเรียนเมืองภูผารายณ์ต้องมีความสามารถในการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาให้เหมาะสมในการเรียนการสอนให้มากที่สุด ซึ่งจากข้อมูลข้างต้น สามารถกล่าวได้ว่า ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์จะนำพาองค์กรสู่การเปลี่ยนแปลง ในการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาทำให้สถานศึกษาเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดทักษะสำหรับการทำงานและการเรียนรู้ โดยที่กลุ่มโรงเรียนเมืองภูผารายณ์ มีปัญหาหลายประการที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการทำงานและการพัฒนาผู้เรียน เช่น การขาดความร่วมมือระหว่างบุคลากรหากมีความแตกต่างหรือขัดแย้งระหว่างครูและผู้บริหาร การประสานงานที่ไม่ดีอาจทำให้การทำงานในโรงเรียนมีประสิทธิภาพต่ำ รวมไปถึงการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาซ้ำ ซึ่งหากการนำแนวคิดใหม่ ๆ มาใช้ไม่ทันกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว อาจทำให้โรงเรียนไม่ได้รับประโยชน์จากแนวทางการศึกษาใหม่ๆ หรือเทคโนโลยีที่ทันสมัย นอกจากนี้ขาดความคิดสร้างสรรค์ในกระบวนการเรียนการสอน หากการสอนยังใช้วิธีการแบบเดิม ๆ และไม่สามารถนำเอานวัตกรรมมาใช้ในการพัฒนาเรียนรู้ ทำให้ผลการเรียนไม่พัฒนาตามที่ควรจะเป็นและการบริหารจัดการทรัพยากรที่ไม่เหมาะสมทรัพยากรที่มีไม่ถูกใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด เช่น อุปกรณ์การเรียนการสอนที่ไม่ทันสมัย หรือการจัดการเวลาและบุคลากรที่ไม่เหมาะสม

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้ศึกษามีความสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนเมืองภูผารายณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 เพื่อนำผลการศึกษาที่ได้ไปเป็นสารสนเทศในการกำหนดแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

2.1 เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนเมืองภูผารายณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3

2.2 เพื่อศึกษาระดับสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนเมืองภูผารายณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3

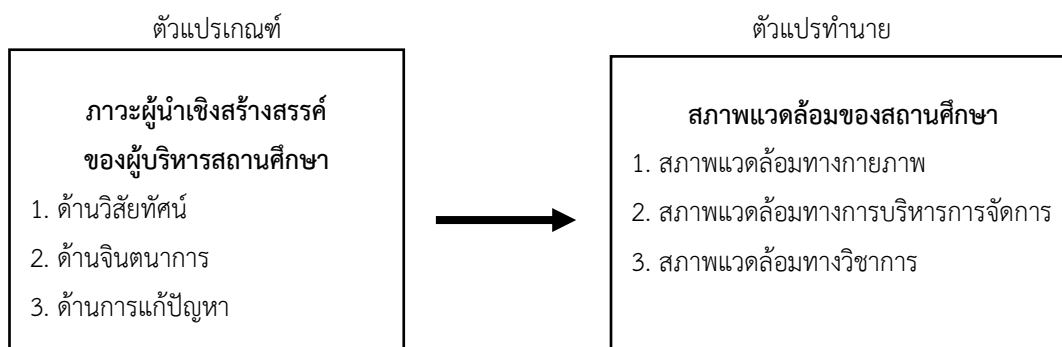
2.3 เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนเมืองภูผารายณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3

2.4 เพื่อหาอำนาจการทำนายของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนเมืองภูผารายณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3

3. กรอบแนวคิดในการศึกษา

การศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนเมืองภูผารายณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาวรรณกรรม

และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์และสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา เพื่อกำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการศึกษา

4. วิธีดำเนินการศึกษา

4.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคครั้งนี้ คือ ครูและผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนเมืองภูผารายณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 จำนวน 226 คน แบ่งออกเป็น ผู้อำนวยการ 15 คน รองผู้อำนวยการ 3 คน และครูผู้สอน 208 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3, 2567)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูและผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนเมืองภูผารายณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 โดยใช้ประชากรผู้อำนวยการและรองผู้อำนวยการทั้งหมดเป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 18 คน และหากกลุ่มตัวอย่างจากจำนวนประชากรของครู จำนวน 208 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie and Morgan (1970) ทำให้ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 136 คน รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่างคือ 154 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Sampling)

4.2 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษาคครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) ประกอบด้วย 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามต้องทำเครื่องหมายถูกในช่องว่างตามตัวเลือกที่กำหนดให้ในแบบสอบถาม โดยลักษณะคำถามเป็นแบบให้เลือกตอบ (Check List)

ส่วนที่ 2 ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยใช้คำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 5 ระดับของ Likert Scale (Likert, 1987)

ส่วนที่ 3 สภาพแวดล้อมของสถานศึกษา โดยใช้คำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 5 ระดับของ Likert Scale (Likert, 1987)

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะ

4.3 การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

4.3.1 นำแบบสอบถามฉบับร่างเสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจพิจารณาแก้ไข

4.3.2 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ให้ครอบคลุมและสอดคล้องกับการศึกษา โดยผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านจะให้คะแนนตามเกณฑ์ ดังนี้

ให้คะแนน +1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นเป็นตัวแทนของลักษณะที่ต้องการวัด

ให้คะแนน 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นเป็นตัวแทนของลักษณะที่ต้องการวัดนั้นหรือไม่

ให้คะแนน -1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่ใช่อะไรของลักษณะที่ต้องการวัด

4.3.3 วิเคราะห์ความตรงเชิงเนื้อหาโดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามของแบบสอบถามกับลักษณะที่จะวัด (IOC : Index of Objective Congruence)

4.3.4 เลือกข้อคำถามที่ค่า IOC มากกว่า 0.65 เพื่อนำข้อคำถามไปใช้ในการทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามได้ในลำดับต่อไป

4.3.5 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบอีกครั้ง จากนั้นนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

4.3.6 นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาจากการทดลองใช้ มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Coefficient of Alpha) ซึ่งจะต้องมีค่ามากกว่า 0.70 (Cronbach, 1990) เพื่อนำข้อคำถามไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้ในลำดับต่อไป

4.3.7 จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

4.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.4.1 ผู้ศึกษาดำเนินการขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูและผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนเมืองกุสินารายณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 จำนวน 154 คน

4.4.2 ผู้ศึกษาดำเนินการติดต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

4.4.3 ผู้ศึกษาดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเองและแบบสอบถามออนไลน์ตามเวลาที่กำหนดและนำมาวิเคราะห์ข้อมูล

4.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

4.5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามส่วนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล โดยใช้สถิติการแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

4.5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามส่วนที่ 2 ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4.5.3 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามส่วนที่ 3 สภาพแวดล้อมของสถานศึกษา โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4.5.4 การวิเคราะห์ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนเมืองกุสินารายณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Liner Regression Analysis) เพื่อหาความสัมพันธ์หรือสร้างสมการพยากรณ์ตัวแปรทำนายจากกลุ่มตัวแปรเกณฑ์ว่าตัวแปรเกณฑ์ตัวใดส่งผลหรือมีอิทธิพลต่อตัวแปรทำนาย

5. สรุปผลการศึกษา

5.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนเมืองกุฉินารายณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนเมืองกุฉินารายณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.95$, S.D. = 0.701) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่าด้านวิสัยทัศน์ ($\bar{X} = 3.98$, S.D. = 0.738) มีระดับความคิดเห็นสูงสุด รองลงมาด้านการแก้ปัญหา ($\bar{X} = 4.02$, S.D. = 0.779) และน้อยที่สุดคือ ด้านจินตนาการ ($\bar{X} = 3.83$, S.D. = 0.777)

5.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนเมืองกุฉินารายณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนเมืองกุฉินารายณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.94$, S.D. = 0.596) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ มีระดับความคิดเห็นสูงสุด ($\bar{X} = 3.98$, S.D. = 0.726) รองลงมาคือ ด้านสภาพแวดล้อมทางการบริหารจัดการ ($\bar{X} = 3.94$, S.D. = 0.612) และน้อยที่สุดคือ ด้านสภาพแวดล้อมทางวิชาการ ($\bar{X} = 3.88$, S.D. = 0.793)

5.3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนเมืองกุฉินารายณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 พบว่า โดยภาพรวม ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนเมืองกุฉินารายณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน ในระดับค่อนข้างสูง (Pearson Correlation = 0.795, Sig = 0.000)

5.4 ผลการวิเคราะห์หาอำนาจการทำนายของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนเมืองกุฉินารายณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนเมืองกุฉินารายณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยที่มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับมากที่สุด ($R = 0.818$) และสามารถพยากรณ์ได้ด้วยความน่าเชื่อถือร้อยละ 66.90 ($R^2 = 0.669$) ส่วนอีกร้อยละ 33.00 คือปัจจัยอื่น ๆ นอกเหนือจากปัจจัยที่ใช้ในการศึกษา

6. อภิปรายผล

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนเมืองกุฉินารายณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ผลการศึกษาพบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก อาจเนื่องมาจากผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนและเปิดรับแนวคิดใหม่ ๆ ในการพัฒนาโรงเรียน ประการที่สอง มีการส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กรที่เอื้อต่อความคิดสร้างสรรค์และการทำงานร่วมกันของบุคลากรทางการศึกษา นอกจากนี้ผู้บริหารมีทักษะการบริหารจัดการที่ดี สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน อีกทั้งยังให้ความสำคัญกับการพัฒนาครูและบุคลากรผ่านการอบรมและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ปัจจัยเหล่านี้ช่วยสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาโรงเรียนในทิศทางที่ดีขึ้น

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาระดับสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนเมืองกุฉินารายณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ผลการศึกษาพบว่า สภาพแวดล้อมในสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนเมืองกุฉินารายณ์

นารายณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก อาจเนื่องมาจากการที่โรงเรียนมีโครงสร้างพื้นฐานที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เช่น อาคารเรียนที่ได้มาตรฐาน ห้องเรียนสะอาด ปลอดภัย และมีสื่อการเรียนการสอนที่เพียงพอ ประการที่สอง มีบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาทักษะของนักเรียน ทั้งในด้านการเรียน กิจกรรมเสริมหลักสูตร นอกจากนี้ ความร่วมมือระหว่างผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ยังช่วยสร้างสภาพแวดล้อมที่ดี ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและพัฒนาคุณภาพการศึกษา โรงเรียนยังให้ความสำคัญกับความปลอดภัย สุขอนามัย และสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ปัจจัยเหล่านี้ล้วนช่วยให้โรงเรียนสามารถสร้างบรรยากาศที่เหมาะสมต่อการพัฒนาศักยภาพของนักเรียนและบุคลากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนเมืองกุดินารายณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ผลการศึกษาพบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนเมืองกุดินารายณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน ในระดับค่อนข้างสูง อาจเนื่องมาจากการที่ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์มักมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล สามารถคิดริเริ่มและพัฒนานวัตกรรมเพื่อปรับปรุงสภาพแวดล้อมของโรงเรียนให้เหมาะสมต่อการเรียนรู้ พวกเขาสามารถสร้างแรงบันดาลใจให้ครู บุคลากร และนักเรียนมีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน นอกจากนี้ ผู้นำที่มีความคิดสร้างสรรค์มักเปิดโอกาสให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและสนับสนุนแนวคิดใหม่ ๆ ซึ่งส่งผลให้เกิดการปรับปรุงสิ่งแวดล้อมทางกายภาพและบรรยากาศของโรงเรียนให้ดียิ่งขึ้น การบริหารที่เน้นการมีส่วนร่วมและส่งเสริมวัฒนธรรมการเรียนรู้ที่เปิดกว้าง ยังช่วยให้สภาพแวดล้อมของโรงเรียนเอื้อต่อการพัฒนาทั้งในด้านการเรียนและสังคมของนักเรียนและบุคลากร

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 4 เพื่อหาอำนาจการทํานายของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนเมืองกุดินารายณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ผลการศึกษาพบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนเมืองกุดินารายณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับมากที่สุด โดยที่ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนเมืองกุดินารายณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ประกอบด้วย ด้านวิสัยทัศน์ และด้านการแก้ปัญหา มีอิทธิพลต่อการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนเมืองกุดินารายณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์สามารถกำหนดแนวทางการพัฒนาโรงเรียนได้อย่างชัดเจนผ่านวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล ทำให้สามารถสร้างแผนงานและกลยุทธ์ที่ส่งเสริมสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ดีขึ้น นอกจากนี้ ความสามารถในการแก้ปัญหา อย่างสร้างสรรค์ช่วยให้สามารถรับมือกับอุปสรรคและความท้าทายต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังสามารถปรับตัวให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาและความต้องการของนักเรียนและครูได้ดี ส่งผลให้บรรยากาศในโรงเรียนมีความเอื้อต่อการเรียนรู้ มีการบริหารจัดการที่เป็นระบบ และเกิดการพัฒนาอย่าง

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

1) ด้านวิสัยทัศน์ ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้การสนับสนุน ส่งเสริมให้บุคลากรเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางและเป้าหมายจัดการศึกษา และสามารถเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงและสามารถขับเคลื่อนผู้บริหารสถานศึกษามุ่งสู่ความเป็นเลิศ

2) ด้านจินตนาการ ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงานด้วยการคิดหลายมิติและคิดหลายแง่หลายมุม และ ควรนำเอาทรัพยากรที่มีอยู่มาคิดสร้างสิ่งใหม่ให้เกิดประโยชน์ และคุ้มค่ามากยิ่งขึ้น

3) ด้านการแก้ปัญหา ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาตนเองเพื่อให้มีกระบวนการหรือขั้นตอนที่ผ่านการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการแก้ไขปัญหา และควรมีการวิเคราะห์สาเหตุร่วมกันกับครูและบุคลากรเพื่อให้ทราบถึงที่มาของปัญหาที่แท้จริง

7.2 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1) ควรทำการศึกษาปัจจัยอื่น ๆ เช่น วัฒนธรรมองค์กร หรือภาวะผู้นำด้านอื่น ๆ ของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนเมืองกุฉินารายณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ได้หลากหลายมากยิ่งขึ้น

2) การศึกษาในครั้งนี้ได้ทำการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัยในการศึกษาครั้งต่อไป ควรทำการเก็บข้อมูลโดยใช้การสัมภาษณ์เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

8. เอกสารอ้างอิง

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3. (2567). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567.

กาฬสินธุ์ : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3

อิตติขาม เจ๊ะหะ. (2564). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

ปัตตานี เขต 2. การค้นคว้าอิสระหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.

Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychological testing* (5th ed.). New York : Harper Collins Publishers; 202-204

Harris, A. (2009). Creative leadership. *Journal of Management in Education*, 23(1); 9-11.

Krejcie, R.V. and Morgan, D.W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30; 607-610.

Likert, R. (1987). *The Human Organization: Its Management and Value*. New York : McGraw - Hill.

การจัดการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิคการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นพื้นฐาน (Creativity Based Learning: CBL)
เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ เรื่องงานประดิษฐ์คิดสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้
การงานอาชีพและเทคโนโลยี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
Learning management using creative teaching techniques as a basis (Creativity Based
Learning: CBL) to develop creativity. About creative inventions Careers
and Technology Learning Group of students in Prathom 2

บุญญารัตน์ ไนพิมาย

Bunyarat Naiphimai

สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดนครราชสีมา

Nakhon Ratchasima Provincial Office of Learning Encouragement, Thailand

Corresponding author. Email: bunyarat2727@gmail.com

(Received: March 1, 2025; Revised: March 15, 2025; Accepted: March 18, 2025)

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ ของแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิคการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นพื้นฐาน (Creativity Based Learning: CBL) เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ เรื่องงานประดิษฐ์คิดสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ตามเกณฑ์ 80/80 2) เพื่อศึกษาค่าดัชนีประสิทธิผล ของการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นพื้นฐาน (Creativity Based Learning: CBL) เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ เรื่องงานประดิษฐ์คิดสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 3) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนของการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิคการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นพื้นฐาน (Creativity Based Learning: CBL) เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ 4) เพื่อประเมินทักษะในการคิดสร้างสรรค์ ของการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิคการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นพื้นฐาน (Creativity Based Learning: CBL) เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์

ผลการวิจัย พบว่า 1) ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิคการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นพื้นฐาน (Creativity Based Learning: CBL) เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ เรื่องงานประดิษฐ์คิดสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดเหม่งสูง มีประสิทธิภาพด้านกระบวนการ (E1) คิดเป็นร้อยละ 80.00 และมีประสิทธิภาพด้านผลลัพธ์ (E2) คิดเป็นร้อยละ 82.50 สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ 80/80 หรือ E1/E2 เท่ากับ 80.00/82.50 2) ผลการวิเคราะห์ดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิคการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นพื้นฐาน (Creativity Based Learning: CBL) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 พบว่า ค่าดัชนีประสิทธิผล (E.I.) มีค่าเท่ากับ 0.74 หรือมีความก้าวหน้าทางด้านการเรียนคิดเป็นร้อยละ 74 ซึ่งมีค่าดัชนีประสิทธิผลสูงกว่าที่เกณฑ์กำหนด 0.50 3) ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนของนักเรียน ที่เรียนโดยใช้จัดการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิคการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นพื้นฐาน (Creativity Based Learning: CBL) พบว่า มีคะแนนสูงขึ้น โดยคะแนนทดสอบก่อนเรียนในภาพรวมมีคะแนนเท่ากับ 119 คะแนน ($\mu=9.92$, $\sigma = 3.37$) ส่วนคะแนนทดสอบหลังเรียนในภาพรวมมีคะแนนเท่ากับ 297 คะแนน ($\mu =24.75$, $\sigma = 1.22$) และเมื่อนำคะแนนไปทดสอบสมมติฐานในการเปรียบเทียบ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยการทดสอบค่า Z (Wilcoxon-signed rank test) ผลปรากฏดังนี้ ผลการวิเคราะห์ทักษะการ

ทำงานเป็นกลุ่มของนักเรียน พบว่า มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 9.92 และหลังเรียนมีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 24.75 และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนก่อนเรียนและหลัง เรียน ผลปรากฏว่า คะแนนสอบหลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : เทคนิคการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นพื้นฐาน (Creativity Based Learning: CBL); งานประดิษฐ์คิดสร้างสรรค์; ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

Abstract

The objectives were 1) to study the efficiency of learning management of the learning management plan Using creative teaching techniques (Creativity Based Learning: CBL) to develop creativity according to the 80/80 criteria, 2) to study the effectiveness index. of learning management using creative teaching techniques as a basis (Creativity Based Learning: CBL) to develop creativity, 3) to compare the academic achievement before and after the learning management program, using creative teaching techniques as a basis (Creativity Based Learning: CBL) to develop creativity and 4) to assess creative thinking skills. of learning management using creative teaching techniques as a basis (Creativity Based Learning: CBL) to develop creativity, in Prathom 2 at Wat Hem Sung School.

The results of the research found that: 1) The results of the analysis of the efficiency of the learning management plan Using creative teaching techniques as a basis (Creativity Based Learning: CBL) to develop creativity, process efficiency (E1) is 80.00 percent. and efficiency in results (E2) calculated as 82.50 percent, higher than the standard criteria set for 80/80 or E1/E2 equal to 80.00/82.50, 2) The effectiveness index of the learning management plan. using creative teaching techniques as a basis (Creativity Based Learning: CBL) to develop creativity. found that, the Effectiveness Index (E.I.) value is equal to 0.74, or 74% of educational progress, which has an Effectiveness Index value higher than the specified criteria of 0.50, 3) Results of the comparative analysis of students' academic achievement before and after studying. it was found that have a higher score The overall pre-test score was 119 points ($\mu=9.92$, $\sigma = 3.37$), while the overall post-test score was 297 points ($\mu=24.75$, $\sigma = 1.22$). Comparison assumptions academic achievement before studying and after studying by testing the Z value (Wilcoxon-signed rank test), found that there were academic achievement scores before studying. The average score was 9.92 and after studying the average score was 24.75. When comparing the scores before studying and after studying, the results showed that the students' test scores after studying were higher than before studying. Statistically significant at the .05 level.

Keywords : Creativity Based Learning (CBL) teaching techniques; creative inventions; academic achievement

1. บทนำ

การศึกษาที่มีความสำคัญที่จะมุ่งเน้นการพัฒนาตัวคุณภาพของความรู้และการเรียนรู้เพื่อเกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเอง การเรียนรู้ในชีวิตประจำวัน เพราะการศึกษาช่วยให้เรารู้ว่าเราควรพัฒนาตัวเองเพื่อที่จะใช้ชีวิตในแต่ละวัน ปรับการใช้ชีวิตให้เหมาะสมและเข้ากับคนอื่นได้และไม่เป็นภาระของสังคม แต่การศึกษาในสมัยนี้ยังมีข้อจำกัดอยู่ เพราะการเรียนการสอนแต่ละบทเรียนนั้นจะเป็นการเรียนแบบที่กำหนดไว้โดยระบบการศึกษา (God, 2019) “คนไทยทุกคนได้รับการศึกษา และเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21” เรากำลังอยู่ในช่วงเวลา แห่งการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในสภาพแวดล้อมที่ประเทศต่างๆ มีความเชื่อมโยงกันมากขึ้นเรื่อย ๆ และระบบการศึกษาจำเป็นต้องปรับตัว การปฏิรูปหลักสูตรการศึกษาเป็นอีกเรื่องที่สำคัญ เพราะหลักสูตรการศึกษาคือกรอบที่กำหนดวิสัยทัศน์และแนวทางในการกำหนดเป้าหมาย การเรียนรู้และผลลัพธ์ที่คาดหวังให้เกิดขึ้นกับนักเรียน นักศึกษาทั่วประเทศ ดังนั้น กระบวนการปฏิรูปหลักสูตรการศึกษาจึงควรนำไปสู่การปลูกฝังความรู้ ทักษะ ทศนคติ และค่านิยมต่างๆ ที่เยาวชนจำเป็นต้องมี เพื่อให้พวกเขาเติบโตได้ไม่แพ้ในโลกปัจจุบัน แต่รวมถึงอนาคต (Delany, 2016) การเปลี่ยนแปลงการพัฒนาทางการศึกษา ทั้งในเรื่องของเทคโนโลยี รูปแบบ เครื่องมือ สื่อการสอน เพื่อให้ผู้เรียน มีความพร้อมในการชีวิต จึงจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนการเรียนการสอนทั้งตัวผู้เรียนและตัวผู้สอน (ถนอมพร เลหาจรัสแสง, 2560)

การสอนโดยใช้เทคนิคการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นพื้นฐาน (Creativity Based Learning: CBL) ได้นำเสนอขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการ 6 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 กระตุ้นความสนใจแม้ในรูปแบบการสอนแบบปกติจะมีขั้นนำเข้าสู่บทเรียน เพื่อนำผู้เรียนเข้าสู่เนื้อหาบทเรียนของเราอยู่แล้วก็ตาม แต่ในการจัดการเรียนรู้แบบ CBL นั้น มีความจำเป็นมากที่เราจะต้องกระตุ้นความสนใจผู้เรียน การทำให้ผู้เรียนนั้นมีความอยากรู้อยากเรียน อยากรู้ อยากค้นหาคำตอบ ถือเป็นปัจจัยสำคัญสู่ความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอนแบบ CBL ขั้นตอนที่ 2 ตั้งปัญหาและแบ่งกลุ่มตามความสนใจ ขั้นตอนต่อมาหลังจากการกระตุ้นความสนใจคือการตั้งปัญหา และแบ่งกลุ่มผู้เรียนตามความสนใจ กระบวนการนี้ทั้งหมดจะเป็นการใช้ปัญหาเป็นตัวนำ ขั้นการตั้งปัญหาในรูปแบบของการจัดการเรียนการสอนแบบ CBL นั้นผู้สอนไม่ได้เป็นผู้กำหนดคำถามให้ตั้งแต่แรก แต่จะเป็นการปล่อยให้ผู้เรียนค้นหาปัญหาที่ตนเองสงสัย โดยปัญหาที่เกิดขึ้นนั้นจะเป็นปัญหาที่ผู้เรียนสนใจในบทเรียน เมื่อผู้เรียนค้นพบปัญหาที่ตนเองสงสัยแล้วนั้นจึงทำการแบ่งกลุ่มตามความสนใจ จำนวนของกลุ่มนั้นจะตั้งขึ้นตามจำนวนปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน และสมาชิกของแต่ละกลุ่มนั้นก็เกิดจากความพอใจของผู้เรียนเอง และดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าวด้วยตนเอง

ขั้นตอนที่ 3 ค้นคว้าและคิด ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่ใช้เวลามากที่สุดในการจัดการกระบวนการเรียนการสอนแบบ CBL ผู้สอนจะปล่อยให้ผู้เรียนนั้นได้ใช้เวลาในการเรียนรู้ได้อย่างเต็มที่ ผู้สอนนั้นมีหน้าที่เดินให้คำปรึกษาตามกลุ่ม ให้คำปรึกษาเวลาที่ผู้เรียนมีปัญหา ผู้สอนจะต้องหักห้ามใจไม่ให้สอน แต่จะเปลี่ยนหน้าที่จากการสอนทั่วไปที่คอยบอกต่อนือหาคำตอบและตัดสินความถูกต้องของคำตอบ เป็นผู้ให้คำปรึกษา ชี้แนะ และตอบคำถามด้วยคำถาม เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้คิด โดยหลีกเลี่ยงการตัดสิน และการอธิบายเนื้อหาอย่างละเอียดอันจะเป็นการส่งผลให้ผู้เรียนหมดอิสระทางความคิด แต่จะใช้วิธีการง่ายๆ เช่นการถามกลับ จะดีหรือ แย่ใจหรือ ทำไมถึงคิดแบบนั้น มันมีวิธีการอื่นที่ดีกว่านี้หรือไม่ หรือเพื่อนๆ คิดเห็นอย่างไรในเรื่องนี้

ขั้นตอนที่ 4 นำเสนอในขั้นตอนนี้ผู้เรียนนั้นจะได้นำเสนอผลงาน ที่ตนเองที่ได้ไปค้นคว้าและคิดออกมา และผลงานที่นำเสนอขึ้นมานั้นอยากให้ผู้สอนพึงระลึกไว้ว่าเป็นผลงานแห่งความทุ่มเทของผู้เรียนอย่างแท้จริง ดังนั้นเมื่อผู้เรียนออกมาทำการเสนอหน้าชั้น ผู้สอนนั้นจำเป็นต้องปล่อยให้ผู้เรียนนั้นนำเสนอจนจบ โดยที่ผู้สอนนั้นไม่มีความจำเป็นต้องแทรกแซงระหว่างการนำเสนอ แสดงความคิดเห็น หรือซักถามใดใด ผู้ที่มีหน้าที่หลักในการแสดงความคิดเห็น และซักถามนั้นคือผู้เรียนร่วมชั้น

ขั้นตอนที่ 5 ประเมินผล ขั้นตอนนี้เป็นการประเมินผลกิจกรรมทั้งหมดที่ผู้เรียนได้ทำมาตลอดเวลาของการเรียนรู้ในรูปแบบ CBL ก่อนอื่นต้องทำความเข้าใจในรูปแบบของการประเมินผลก่อน สิ่งที่ไม่ควรจะเป็นกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ หรือ

หลักสูตรแกนกลางต้องการนั้น คือการที่ผู้เรียนมีการพัฒนาทั้งด้านของ (1)ความรู้ (Knowledge) (2)ทักษะ (Skill) (3) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ (Attitude) ดังนั้นการประเมินผลนั้นจึงจำเป็นต้องทำให้ครอบคลุมทั้ง 3 ด้านนี้ เพื่อให้ได้คุณภาพของผู้เรียนที่เป็นมาตรฐาน โดยปกติแล้วผู้สอนจะคุ้นเคยกับการประเมินด้านความรู้ นั่นก็คือการจัดสอบ หรือการหาคะแนนจากแบบทดสอบต่างๆที่แสดงให้เห็นว่าผู้เรียนนั้นมีความรู้ แต่ในส่วนของการประเมินด้านทักษะ และการประเมินด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์นั้นไม่มีความชัดเจนมากนัก จึงกลายเป็นว่าคะแนนที่เราเห็นกันจากการเรียนรู้ในรูปแบบปกตินี้มักจะเป็นคะแนนของความรู้ทั้งสิ้น (วิริยะ ฤชชัยพาณิชย์ และกิจวัตร จันทรี, 2567)

จากหลักการและการศึกษางานวิจัยดังกล่าวข้างต้น ทำให้ผู้ศึกษาเกิดความสนใจ ที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิคการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นพื้นฐาน (Creativity Based Learning: CBL) เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ เรื่องงานประดิษฐ์คิดสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดเหมสูง ด้วยกระบวนการ E-PLC เพื่อให้ผู้เรียนสามารถก้าวข้ามสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างสมบูรณ์ ผู้ศึกษาในฐานะผู้สอนได้ตระหนักถึงปัญหาข้างต้น จึงมีความสนใจที่จะจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิคการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นพื้นฐาน (Creativity Based Learning: CBL) ในการกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้สอดคล้องต่อการพัฒนาผู้เรียนจากสภาพปัญหาดังกล่าว ทั้งนี้ เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ เรื่องงานประดิษฐ์คิดสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดเหมสูง ต่อไป

2. วัตถุประสงค์การศึกษา

2.1 เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ ของแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิคการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นพื้นฐาน (Creativity Based Learning: CBL) เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ เรื่องงานประดิษฐ์คิดสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดเหมสูง ตามเกณฑ์ 80/80

2.2 เพื่อศึกษาค่าดัชนีประสิทธิผล ของการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นพื้นฐาน (Creativity Based Learning: CBL) เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ เรื่องงานประดิษฐ์คิดสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดเหมสูง

2.3 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนของการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิคการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นพื้นฐาน (Creativity Based Learning: CBL) เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ เรื่องงานประดิษฐ์คิดสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดเหมสูง

2.4 เพื่อประเมินทักษะในการคิดสร้างสรรค์ ของการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิคการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นพื้นฐาน (Creativity Based Learning: CBL) เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ เรื่องงานประดิษฐ์คิดสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดเหมสูง

3. แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

รูปแบบการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นพื้นฐาน (Creativity-based Learning : CBL) เป็นวิธีการจัดการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นรูปแบบการเรียนที่พัฒนามาจากโครงสร้างการเรียนการสอน แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning) และแนวทางการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์แบบความคิดแนวขนานของ เอ็ดเวิร์ด เดอ โบโน (Edward De Bono) เป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยการนำกระบวนการสอนแบบ Active Learning มาใช้ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนลงมือกระทำ ด้วยตนเอง โดยมีผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวกและคอยให้คำแนะนำ ส่งผลให้

ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เกิดทักษะในการคิดวิเคราะห์ เกิดทักษะการคิดสร้างสรรค์ และมีความสุขในการเรียนเพิ่มขึ้น ตลอดจนเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานเป็นทีมของผู้เรียน

วิริยะ ฤชชัยพาณิชย์ และวรวรรณ นิมิตรพงษ์กุล (2562) กล่าวว่า วิธีการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL) เป็นการเรียนรู้แบบต้นตัว ทำให้เด็กทุกคนกลายเป็นคนร่าเริงมีเสียงหัวเราะ และกล้าแสดงความคิดเห็น เด็ก ๆ ได้ค้นคว้าจากสื่อเทคโนโลยีได้เรียนแบบค้นคว้า คิด และนำเสนอ ได้ทำงานเป็นกลุ่ม โดยเน้นกระบวนการลงมือทำด้วยความกระตือรือร้นในการค้นคว้า โดยนำหลักการสอน Active Learning มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ * อาจารย์สาขาวิชาภาษาไทย (ค.บ.) คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 นี้กลายเป็นส่วนหนึ่งในการกระตุ้นให้เกิดการปฏิรูปการศึกษา เพื่อเปลี่ยนแปลงระบบการเรียนการสอนแบบดั้งเดิม เพราะการสอนแบบเดิมผู้เรียนอาจได้ความรู้ แต่ขาดทักษะโลกของงานและสังคมยุคศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นยุคแห่งข้อมูลข่าวสารยุคที่ต้องการคนที่มีทักษะการคิดการแก้ปัญหาและความคิดสร้างสรรค์ รูปแบบการเรียนการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐานนี้เป็นส่วนหนึ่ง ในวิธีการของการจัดการเรียนการสอนโดยมีผู้เรียนเป็นสำคัญ รูปแบบการสอนนี้ได้ทำการวิจัยต่อยอดมาจาก Problem-Based Learning (PBL) ซึ่งเป็น หนึ่งในแนวทางการสอนที่ได้ผลดีในหลายประเทศ แต่สิ่งที่ยังขาดหายไปในการเรียนแบบ PBL คือทักษะในเรื่องความคิดสร้างสรรค์ จึงได้นำเอาทฤษฎีความคิดสร้างสรรค์เข้ามาใช้ร่วมกับ PBL เพื่อสร้างรูปแบบการเรียนใหม่ที่น่าจะเหมาะสมและสามารถพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 ได้อีกด้วย (บุษยา ธงนำทรัพย์ 2562) การสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL) มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเอง โดยมีผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวก และให้คำแนะนำ ตลอดจนการ ตั้งคำถามให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ เพื่อให้ผู้เรียนได้ค้นคว้าหาคำตอบด้วยตนเอง จากนั้นนำมาเสนอ สรุป และประเมินผลโดยเพื่อนร่วมห้อง รวมถึงครูผู้สอนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

วิริยะ ฤชชัยพาณิชย์ และวรวรรณ นิมิตรพงษ์กุล (2562) กล่าวถึง กระบวนการเรียนรู้ของวิธีสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL) มี 5 ขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นกระตุ้นความสนใจ เป็นการกระตุ้นเชิงบวกที่ส่งผลให้ผู้เรียนสนใจ อยากเรียน อยากรู้ อยากค้นหาคำตอบ และตื่นตัวในการค้นหาคำตอบด้วยตนเอง เช่น การนำปัญหาที่ผู้เรียนสนใจ มาตั้งเป็นหัวข้อให้ค้นคว้าหรือใช้เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียนหรือสิ่งที่ผู้เรียนสนใจเป็นตัวกระตุ้นด้วยวิธีนี้เด็กจะไม่ได้เรียนเพื่อสอบ แต่เรียนเพื่อรู้และความรู้ที่เด็กค้นหาก็สามารถนำไปใช้ในชีวิตได้จริง กระตุ้นการเรียนรู้ด้วย สื่อคลิบวิดีโอ เกม เป็นตัวเลือกที่ดีมากในการกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน เพราะเด็กได้ฝึกทักษะการสื่อสารด้านปฏิสัมพันธ์ การทำงานร่วมกับผู้อื่น รู้จักแพ้ชนะ และรู้จักปรับปรุงแก้ไขตนเองมากกว่าการคิดเอาชนะอย่างเดียว

2. ขั้นตั้งปัญหาและแบ่งกลุ่ม เนื้อหาที่สอนมีประโยชน์อะไรหรือนำไปใช้งาน เรื่องอะไรที่เกี่ยวข้องกับชีวิตจริงอย่างไร การนำปัญหาในชีวิตจริงเป็นตัวตั้ง เช่น อ่านออกเสียงผิดจะทำให้ความหมายผิดตามไปด้วยหรือไม่

3. ขั้นการค้นและคิดหนึ่งในบริบทของ CBL คือ การให้ความสมัครใจความสนใจและ ความร่วมมือกันของเด็ก ดังนั้นการแบ่งกลุ่มเพื่อค้นและคิดจึงให้แบ่งตามความสนใจซึ่งจะทำให้เด็กร่วมกันค้นคว้าในเรื่องที่ตนสนใจเป็นการค้นหาคำตอบ ความ “อยากรู้” ครูควรตั้งปัญหาให้แต่ละกลุ่มค้นคว้า เรื่องที่แตกต่างกันเพราะจะทำให้เด็กได้ความรู้นอกเหนือจากเรื่องของตนเองค้นหาเองและไม่เบื่อกับที่จะฟังกลุ่มอื่นนำเสนอ* อาจารย์สาขาวิชาภาษาไทย (ค.บ.) คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

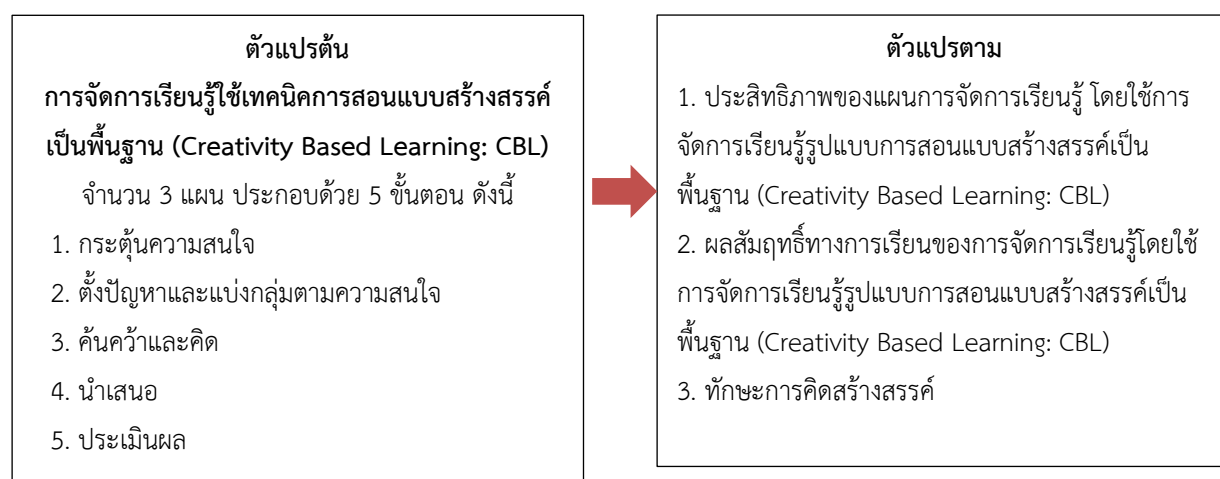
4. ขั้นนำเสนอ หลังจากที่ได้ค้นคว้าหาข้อมูลและร่วมกันคิดหาข้อสรุปแล้วเด็ก ๆ จะออกมานำเสนอผลงานทีละกลุ่ม ยิ่งเด็กมีโอกาสนำเสนอบ่อย ๆ ก็ยิ่งเพิ่มพูนทักษะการนำเสนอ ส่วนสมาชิกในกลุ่มก็เกิดทักษะการทำงานร่วมกัน ทักษะการค้นคว้าและทักษะการคิด ครูส่งเสริมทักษะต่าง ๆ โดยสนับสนุนและเปิดโอกาสให้แสดงความสามารถตามความถนัดให้กับผู้เรียน เช่น นำเสนอด้วย PowerPoint พุดคนเดียว อภิปรายกลุ่มหรือนำเสนอเป็นโปสเตอร์ แร่ล่ง Facebook แร่ล่งเพลง หรือนำเสนอทางโซเชียลมีเดีย ครูควรกำหนดกติกาของห้องเรียน เช่น ต้องฟังเวลาเพื่อนนำเสนอ ครูอาจใช้วิธีถามนักเรียนกลุ่ม

อื่น ๆ ทันทีหลังจากจบการนำเสนอหรือให้ผู้เรียนต่างกลุ่มถามคำถาม เพื่อเป็นการกระตุ้นให้ตั้งใจฟัง ควรให้เวลากับการถามตอบ เพราะเป็นกระบวนการที่ทำให้ผู้นำเสนอและผู้ฟังได้ทบทวนตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลที่นำเสนอ ครูช่วยเพิ่มเติมหรือแก้ไขได้

5. **ขั้นประเมินผล** การประเมินผลจึงจำเป็นต้องทำให้ครอบคลุมทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (Attributes) และควรแยกแสดงผลแต่ละด้านโดยไม่นำมารวมกันเพื่อให้ผู้เรียนใช้ผลการประเมินไปพัฒนาตนเอง

4. กรอบแนวคิดในการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสารตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นพื้นฐาน (Creativity Based Learning: CBL) เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ เรื่องงานประดิษฐ์คิดสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดเหมสูง ผู้ศึกษาจึงกำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษา ไว้ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการศึกษา

5. การดำเนินการศึกษา

5.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

5.1.1 ประชากร

ประชากรที่ศึกษา ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดเหมสูง อำเภोजักราช จังหวัดนครราชสีมา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 12 คน

5.1.2 กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ศึกษา คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดเหมสูงประกอบด้วย นักเรียนชาย 10 คน นักเรียนหญิง 2 คน รวม 12 คน

5.2 วงรอบปฏิบัติการ PAOR ต่อ 1 แผนการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 การวางแผน (Planning)

- วิเคราะห์ปัญหา
- ศึกษาตำรา วารสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้เกี่ยวกับการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ เรื่องงานประดิษฐ์คิดสร้างสรรค์ โดยใช้เทคนิคการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นพื้นฐาน (Creativity Based Learning: CBL)

- สร้างแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นพื้นฐาน (Creativity Based Learning: CBL) เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ เรื่องงานประดิษฐ์คิดสร้างสรรค์

- สร้างเกณฑ์การประเมิน

- ประชุมทีม PLC ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูพี่เลี้ยง ครูผู้สร้างแรงบันดาลใจ ครูร่วมวิชาชีพ ศึกษาวิเคราะห์ อาจารย์นิเทศก์ และครูผู้สอน

ขั้นที่ 2 การปฏิบัติ (Acting)

- ดำเนินการสอนตามแผนการสอนที่สร้างขึ้น โดยใช้เทคนิคการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นพื้นฐาน (Creativity Based Learning: CBL) ซึ่งประกอบด้วย

1. ขั้นกระตุ้นความสนใจ
2. ขั้นตั้งปัญหาและแบ่งกลุ่ม
3. ขั้นการค้นและคิดหนึ่งในบริบทของ CBL
4. ขั้นนำเสนอ
5. ขั้นประเมินผล

อัดคลิปวีดิทัศน์การสอน 15-20 นาที

ขั้นที่ 3 การสังเกตผล (Observing)

- สังเกตกระบวนการปฏิบัติและผลของการปฏิบัติโดยใช้เครื่องมือที่ขึ้นสังเกตสร้างขึ้น เก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นที่ 4 การสะท้อนผล (Reflecting)

- ผู้ศึกษา และทีม PLC นำข้อมูลที่ได้จากการสังเกตมาวิเคราะห์ วิพากษ์ ประเมินผลการจัดกิจกรรมในแต่ละแผนการสอน และจากวงรอบปฏิบัติการแต่ละวงรอบ เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานที่จะนำไปสู่การปรับปรุงแผน การจัดการเรียนรู้ และวางแผนการปฏิบัติการต่อไป

ขั้นที่ 5 การวางแผนใหม่ (Re-Planning)

ประชุมทีม E-PLC เพื่อศึกษาทบทวนผลการดำเนินงาน กำหนดประเด็นปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหา (การออกแบบการสอน) และรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นพื้นฐาน (Creativity Based Learning: CBL)

ขั้นที่ 6 การปฏิบัติการใหม่ (Re-Acting)

- ดำเนินการสอนตามแผนการสอนที่สร้างขึ้นโดยใช้เทคนิคการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นพื้นฐาน (Creativity Based Learning: CBL) มีแนวการดำเนินงานเหมือนกับขั้นตอนที่ 2 ซึ่งประกอบด้วย

1. ขั้นกระตุ้นความสนใจ
2. ขั้นตั้งปัญหาและแบ่งกลุ่ม
3. ขั้นการค้นและคิดหนึ่งในบริบทของ CBL
4. ขั้นนำเสนอ

5. ขึ้นประเมินผล

ขั้นที่ 7 การสังเกตผลใหม่ (Re-Observing)

- สังเกตกระบวนการปฏิบัติและผลของการปฏิบัติโดยใช้เครื่องมือที่ขึ้นสังเกต สร้างขึ้น เก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อประเมินผลที่เกิดและการตีความปรากฏการณ์ระบอบความรู้ใหม่หรือการเรียนรู้ใหม่ที่เกิดขึ้น เหมือนขั้นตอนที่ 3

ขั้นที่ 8 การสะท้อนผลใหม่ (Re-Reflecting)

- เหมือนขั้นตอนที่ 4 ผู้ศึกษา และทีม PLC นำข้อมูลที่ได้จากการสังเกตมาวิเคราะห์ สังเคราะห์แล้วเขียนเป็นสรุปผลและจัดทำเป็นเอกสาร

ขั้นที่ 9 การสรุปผล (Conclusion)

- จัดทำรายงานสรุปผล จัดประชุมเชิงวิชาการ เพื่อนำเสนอผลงานวิจัยต่อไป

5.3 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย

1. แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิคการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นพื้นฐาน (Creativity Based Learning: CBL) เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ เรื่องงานประดิษฐ์คิดสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดเหม่งสูง ด้วยกระบวนการ E-PLC แผนการจัดการเรียนรู้ รวม 3 ชั่วโมง ได้แก่

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 10 เรื่องวัสดุ และเครื่องมือที่ใช้ในงานประดิษฐ์	จำนวน 1 ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 11 เรื่องกระบวนการออกแบบงานประดิษฐ์	จำนวน 1 ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 12 เรื่องรู้จักคิดประดิษฐ์ได้	จำนวน 1 ชั่วโมง

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน การจัดการเรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยใช้เทคนิคการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นพื้นฐาน (Creativity Based Learning: CBL) เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ เรื่องงานประดิษฐ์คิดสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดเหม่งสูง ด้วยกระบวนการ E-PLC เป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 10 ข้อ

5.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ทำการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดเหม่งสูง อำเภोजักราช จังหวัดนครราชสีมา ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 12 คน โดยมีวิธีเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ให้นักเรียนกลุ่มเป้าหมายทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 10 ข้อ ก่อนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นพื้นฐาน (Creativity Based Learning: CBL) เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ เรื่องงานประดิษฐ์คิดสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดเหม่งสูง ด้วยกระบวนการ E-PLC แล้วนำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมาตรวจให้คะแนน โดยใช้เกณฑ์ตอบถูกให้ข้อละ 1 คะแนน ข้อที่ตอบผิดหรือไม่ตอบหรือตอบมากกว่า 1 ตัวเลือกในข้อเดียวกัน ให้ 0 คะแนน และบันทึกคะแนนเพื่อใช้เป็นคะแนนทดสอบก่อนเรียน (Pretest)

2. การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นพื้นฐาน (Creativity Based Learning: CBL) เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ เรื่องงานประดิษฐ์คิดสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดเหม่งสูง ด้วยกระบวนการ E-PLC โดยแผนการจัดการเรียนรู้ทั้งหมด 3 แผน จำนวน 3 ชั่วโมง ประกอบด้วย

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 10 เรื่องวัสดุ และเครื่องมือที่ใช้ในงานประดิษฐ์	จำนวน 1 ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 11 เรื่องกระบวนการออกแบบงานประดิษฐ์	จำนวน 1 ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 12 เรื่องรู้จักคิดประดิษฐ์ได้	จำนวน 1 ชั่วโมง

3. เมื่อดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามเนื้อหาครบแล้ว ผู้ศึกษาสรุปผลการประเมินทักษะการปฏิบัติงานของผู้เรียน จำนวน 7 รายการ จากแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 12 เรื่องรู้จักคิดประดิษฐ์ได้ โดยให้ผู้เรียนเลือกประดิษฐ์ชิ้นงานเพียง 1 ชิ้น

4. เมื่อดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามเนื้อหาครบแล้ว ให้นักเรียนกลุ่มเป้าหมายทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยเป็นข้อสอบแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 10 ข้อ แล้วนำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมาตรวจให้คะแนน โดยใช้เกณฑ์ตอบถูกให้ข้อละ 1 คะแนน ข้อที่ตอบผิดหรือไม่ตอบหรือตอบมากกว่า 1 ตัวเลือกในข้อเดียวกันให้ 0 คะแนน และบันทึกคะแนนเพื่อใช้เป็นคะแนนทดสอบหลังเรียน (Post-test)

5. ตรวจสอบการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบสอบถามความพึงพอใจ สรุปคะแนนทักษะการปฏิบัติงาน แล้วนำมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ เพื่อทดสอบสมมติฐาน

5.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือใช้เทคนิคการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นพื้นฐาน (Creativity Based Learning: CBL) เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ เรื่องงานประดิษฐ์คิดสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดเหมืองสูง ด้วยกระบวนการ E-PLC ผู้ศึกษาได้วิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้โดยเทคนิคการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นพื้นฐาน (Creativity Based Learning: CBL) เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ เรื่องงานประดิษฐ์คิดสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดเหมืองสูง ด้วยกระบวนการ E-PLC โดยใช้สูตรการหาค่า E1/E2

2. วิเคราะห์หาค่าดัชนีประสิทธิผล (Effectiveness Index: E.I.) ของการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นพื้นฐาน (Creativity Based Learning: CBL) เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ เรื่องงานประดิษฐ์คิดสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดเหมืองสูง ด้วยกระบวนการ E-PLC โดยใช้สูตรการหาค่า E.I.

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน จากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิคการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นพื้นฐาน (Creativity Based Learning: CBL) เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ เรื่องงานประดิษฐ์คิดสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดเหมืองสูง ด้วยกระบวนการ E-PLC โดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานด้วยค่าสถิติการทดสอบค่าที่ (t-test dependent samples)

4. วิเคราะห์การประเมินทักษะในการคิดสร้างสรรค์ ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ โดยเทคนิคการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นพื้นฐาน (Creativity Based Learning: CBL) เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ เรื่องงานประดิษฐ์คิดสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดเหมืองสูง ด้วยกระบวนการ E-PLC โดยนำคะแนนที่ได้มาหาค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผลตามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

6. สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาการจัดการเรียนรู้ โดยเทคนิคการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นพื้นฐาน (Creativity Based Learning: CBL) เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ เรื่องงานประดิษฐ์คิดสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดเหมสูง ด้วยกระบวนการ E-PLC สามารถสรุปผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ได้ ดังนี้

1) ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ โดยเทคนิคการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นพื้นฐาน (Creativity Based Learning: CBL) เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ เรื่องงานประดิษฐ์คิดสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดเหมสูง มีประสิทธิภาพด้านกระบวนการ (E1) คิดเป็นร้อยละ 80.00 และมีประสิทธิภาพด้านผลลัพธ์ (E2) คิดเป็นร้อยละ 82.50 สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ 80/80 หรือ E1/E2 เท่ากับ 80.00/82.50

2) ผลการวิเคราะห์ดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้ โดยเทคนิคการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นพื้นฐาน (Creativity Based Learning: CBL) เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ เรื่องงานประดิษฐ์คิดสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดเหมสูง พบว่า ค่าดัชนีประสิทธิผล (E.I.) มีค่าเท่ากับ 0.74 หรือมีความก้าวหน้าทางด้านการเรียนคิดเป็นร้อยละ 74 ซึ่งมีค่าดัชนีประสิทธิผลสูงกว่าที่เกณฑ์กำหนด 0.50

3) ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนของนักเรียน ที่เรียนโดยใช้จัดการเรียนรู้ โดยเทคนิคการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นพื้นฐาน (Creativity Based Learning: CBL) เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ เรื่องงานประดิษฐ์คิดสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดเหมสูง ด้วยกระบวนการ E-PLC พบว่า มีคะแนนสูงขึ้น โดยคะแนนทดสอบก่อนเรียนในภาพรวมมีคะแนนเท่ากับ 119 คะแนน ($\mu=9.92$, $\sigma = 3.37$) ส่วนคะแนนทดสอบหลังเรียนในภาพรวมมีคะแนนเท่ากับ 297 คะแนน ($\mu =24.75$, $\sigma = 1.22$) และเมื่อนำคะแนนไปทดสอบสมมติฐานในการเปรียบเทียบ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยการทดสอบค่า Z (Wilcoxon-signed rank test) ผลปรากฏดังนี้ ผลการวิเคราะห์ทักษะการทำงานเป็นกลุ่มของนักเรียน ที่เรียนโดยใช้จัดการเรียนรู้ โดยเทคนิคการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นพื้นฐาน (Creativity Based Learning: CBL) เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ เรื่องงานประดิษฐ์คิดสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดเหมสูง พบว่า มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 9.92 และหลังเรียนมี คะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 24.75 และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนก่อนเรียนและหลัง เรียน ผลปรากฏว่า คะแนนสอบหลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4) ผลประเมินทักษะในการคิดสร้างสรรค์ ของการจัดการเรียนรู้ โดยเทคนิคการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นพื้นฐาน (Creativity Based Learning: CBL) เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ เรื่องงานประดิษฐ์คิดสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดเหมสูง พบว่า ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ โดยเทคนิคการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นพื้นฐาน (Creativity Based Learning: CBL) เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ เรื่องงานประดิษฐ์คิดสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดเหมสูง มีประสิทธิภาพด้านกระบวนการ (E1) คิดเป็นร้อยละ 80.00 และมีประสิทธิภาพด้านผลลัพธ์ (E2) คิดเป็นร้อยละ 82.50 สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ 80/80 หรือ E1/E2 เท่ากับ 80.00/82.50

7. อภิปรายผลการศึกษา

การจัดการเรียนรู้โดยเทคนิคการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นพื้นฐาน (Creativity Based Learning: CBL) เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ เรื่องงานประดิษฐ์คิดสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดเหม่งสูง สามารถอภิปรายผลการศึกษาได้ ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ โดยเทคนิคการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นพื้นฐาน (Creativity Based Learning: CBL) เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ เรื่องงานประดิษฐ์คิดสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดเหม่งสูง มีประสิทธิภาพด้านกระบวนการ (E1) คิดเป็นร้อยละ 80.00 และมีประสิทธิภาพด้านผลลัพธ์ (E2) คิดเป็นร้อยละ 82.50 สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ 80/80 หรือ E1/E2 เท่ากับ 80.00/82.50 ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ได้จัดทำอย่างมีระบบ มีขั้นตอนศึกษาแนวคิดทฤษฎีการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้จากการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้จากอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ตลอดจนผู้เชี่ยวชาญที่ได้ให้ข้อเสนอแนะ แนวทาง เพื่อให้ได้แผนการจัดการเรียนรู้ที่มีความถูกต้อง และสามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผลการศึกษพบว่าผลของการสร้างชุดกิจกรรมมีค่าประสิทธิภาพ 80.00/82.50 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ที่กำหนดไว้ จากแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องงานประดิษฐ์คิดสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดเหม่งสูง มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับ พงศธร สิ่งสำราญ (2565) การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการพัฒนาแบบแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยการสร้างสรรค์เป็นฐานสู่ชุมชน (CBL plus) เพื่อเสริมสร้างทักษะความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 วิธีการดำเนินการวิจัย คือ การวิจัยและพัฒนา (Research & Development) แบ่งขั้นตอนการดำเนินการเป็น 4 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวทางการพัฒนา (Analysis: R1) ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ (Design and Development : D1) ระยะที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ (Implementation : R2) และ ระยะที่ 4 การประเมินรูปแบบการจัดการเรียนรู้ (Evaluation : D2) ผลวิจัยรายงานผลตามระยะวิจัย 4 ระยะ 1) สภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวทาง การจัดการเรียนรู้ด้วยการสร้างสรรค์เป็นฐานสู่ชุมชน (CBL) เพื่อเสริมสร้างทักษะความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม พบว่า มีวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ด้วยการสร้างสรรค์เป็นฐานสู่ชุมชน (CBL) มีพื้นฐานจากการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน (PBL: Problem -based learning) และครูรับรู้ว่าการจัดการเรียนรู้ด้วยการสร้างสรรค์เป็นฐานสู่ชุมชน (CBL plus) ยังเป็นเรื่องใหม่ยังไม่ชัดเจนเรื่องหลักการ ขั้นตอนและการนำไปสู่การปฏิบัติ 2) ผลการสังเคราะห์รูปแบบการจัดการเรียนรู้ได้กระบวนการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยการสร้างสรรค์เป็นฐานสู่ชุมชน (CBL plus) พบว่า มี 6 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 กระตุ้นความสนใจ ขั้นตอนที่ 2 ตั้งปัญหาและแบ่งกลุ่ม ขั้นตอนที่ 3 ค้นคว้าและคิดผ่าน PLC ขั้นตอนที่ 4 นำเสนอ ขั้นตอนที่ 5 ประเมินผล และ ขั้นตอนที่ 6 การบริการสังคมและจิตสาธารณะ 3) การทดลองใช้รูปแบบ พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยการสร้างสรรค์เป็นฐานสู่ชุมชน (CBL plus) เพื่อเสริมสร้างทักษะความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการประเมินทักษะความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ทุกด้าน ได้แก่ การคิดสร้างสรรค์ (Think Creativity) การทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสร้างสรรค์ (Work Creativity with Others) และ การนำเอานวัตกรรมมาสู่การปฏิบัติ (Implement Innovations) โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด 4) การประเมินรูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยการสร้างสรรค์เป็นฐานสู่ชุมชน (CBL plus) เพื่อเสริมสร้างทักษะความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม พบว่า ความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยรูปแบบ CBL plus ในประเด็นต่างๆ อยู่ในระดับมากที่สุด

2. ผลการวิเคราะห์หัตถ์ดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้ โดยเทคนิคการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นพื้นฐาน (Creativity Based Learning: CBL) เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ เรื่องงานประดิษฐ์คิดสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดเหมสูง พบว่า ค่าดัชนีประสิทธิผล (E.I.) มีค่าเท่ากับ 0.74 หรือมีความก้าวหน้าทางด้านการเรียนคิดเป็นร้อยละ 74 ซึ่งมีค่าดัชนีประสิทธิผลสูงกว่าที่เกณฑ์กำหนด 0.50 เมื่อนำคะแนนไปทดสอบสมมติฐานในการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยการทดสอบค่า z (Wilcoxon signed rank test) คะแนนหลังเรียนสูงกว่าคะแนนก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 3 ทั้งนี้เพราะเนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเรื่องงานประดิษฐ์คิดสร้างสรรค์เป็นสิ่งที่ใกล้ตัวนักเรียนและเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน ที่ผู้ศึกษานำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งเป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่สามารถพัฒนากระบวนการเรียนรู้และกระบวนการคิดระดับสูงได้เป็นอย่างดีเป็นการบูรณาการเชื่อมโยงระหว่างเนื้อหาสาระกับการพัฒนากระบวนการคิด ที่สำคัญคือการพัฒนาและปลูกฝังให้เด็กคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สร้างประสบการณ์การเรียนรู้แสวงหาความรู้ด้วยตนเองอย่างเป็นระบบ ทำให้นักเรียนเกิดความเข้าใจในบทเรียน ช่วยพัฒนาทักษะการคิดและส่งผลให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น สอดคล้องกับ เผ่าไทยเสียงแจ่ม. (2564) ผลการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐานที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาและความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาสังคมศึกษาก่อนและหลังเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน กลุ่มตัวอย่างของการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/7 จำนวน 31 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาสังคมศึกษา 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องทวีปอเมริกาใต้ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 20 ข้อ 3) แบบประเมินความคิดสร้างสรรค์ การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่า t ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .052) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน มีความคิดสร้างสรรค์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนของนักเรียน ที่เรียนโดยใช้จัดการเรียนรู้ โดยเทคนิคการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นพื้นฐาน (Creativity Based Learning: CBL) เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ เรื่องงานประดิษฐ์คิดสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดเหมสูง ด้วยกระบวนการ E-PLC พบว่า มีคะแนนสูงขึ้น โดยคะแนนทดสอบก่อนเรียนในภาพรวมมีคะแนนเท่ากับ 119 คะแนน ($\mu=9.92$, $\sigma = 3.37$) ส่วนคะแนนทดสอบหลังเรียนในภาพรวมมีคะแนนเท่ากับ 297 คะแนน ($\mu =24.75$, $\sigma = 1.22$) และเมื่อนำคะแนนไปทดสอบสมมติฐานในการเปรียบเทียบ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยการทดสอบค่า Z (Wilcoxon-signed rank test) ผลปรากฏดังนี้ ผลการวิเคราะห์ทักษะการทำงานเป็นกลุ่มของนักเรียน ที่เรียนโดยใช้จัดการเรียนรู้ โดยเทคนิคการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นพื้นฐาน (Creativity Based Learning: CBL) เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ เรื่องงานประดิษฐ์คิดสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดเหมสูง พบว่า มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 9.92 และหลังเรียนมี คะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 24.75 และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนก่อนเรียนและหลัง เรียน ผลปรากฏว่า คะแนนสอบหลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ผู้ศึกษาจึงได้มีการจัดการเรียนรู้โดยเทคนิคการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นพื้นฐาน (Creativity Based Learning: CBL) เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ เรื่องงานประดิษฐ์คิด

สร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดเหม่งสูง ด้วยกระบวนการ E-PLC เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้เรียนได้เกิดทักษะกระบวนการคิดสร้างสรรค์ ผู้เรียนมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนในกลุ่มที่ได้ไปศึกษาข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ได้มีโอกาสฝึกฝนตนเองให้มีลักษณะเป็นคนช่างคิด ช่างสังเกต และวิเคราะห์วิจารณ์รู้จักคิดหาเหตุผลเพื่อตอบปัญหาต่างๆ ได้ด้วยตนเอง ทำให้บรรยากาศในชั้นเรียนเป็นไปอย่างตื่นตัว สนุกสนานร่าเริง ทำให้ผู้เรียนสนใจการเรียน สอดคล้องกับ อัญชลี ครุธงาม (2558) การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อ (1) เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรงานประดิษฐ์ ผลิตภัณฑ์จากผ้าทอคูบัวตามแนวเศรษฐกิจสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (2) เพื่อพัฒนา หลักสูตรงานประดิษฐ์ผลิตภัณฑ์จากผ้าทอคูบัวตามแนวเศรษฐกิจสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (3) เพื่อทดลองใช้หลักสูตรงานประดิษฐ์ผลิตภัณฑ์จากผ้าทอคูบัวตามแนวเศรษฐกิจสร้างสรรค์สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ (4) เพื่อประเมินและปรับปรุงหลักสูตรงานประดิษฐ์ผลิตภัณฑ์จากผ้าทอคูบัวตามแนว เศรษฐกิจสร้างสรรค์เฉพาะประเด็นเกี่ยวกับผลการเรียนรู้ ความสามารถในการทำโครงงานงานประดิษฐ์จากผ้า ทอคูบัวตามแนวเศรษฐกิจสร้างสรรค์ และประเมินความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อหลักสูตรงานประดิษฐ์ผลการวิจัย พบว่า (1) นักเรียนเห็นความสำคัญให้พัฒนาหลักสูตรงานประดิษฐ์ผลิตภัณฑ์จากผ้าทอ คูบัวตามแนวเศรษฐกิจสร้างสรรค์ เพราะนักเรียนได้เรียนรู้เกี่ยวผลิตภัณฑ์ในท้องถิ่น และเกิดจิตสำนึกในการรัก และหวงแหนของที่มีอยู่ในท้องถิ่นตนเอง มีความสามารถในการทำโครงงานงานประดิษฐ์ สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันและสร้างอาชีพได้ โดยมีครูผู้สอนและผู้รู้ในท้องถิ่นเข้าร่วมจัดกิจกรรมการเรียนรู้และ ประเมินผล (2) หลักสูตรงานประดิษฐ์ผลิตภัณฑ์จากผ้าทอคูบัวตามแนวเศรษฐกิจสร้างสรรค์ มีเป้าหมาย (2.1) ให้นักเรียนรู้และเข้าใจหลักการ ทักษะพื้นฐานในการประดิษฐ์ผลิตภัณฑ์งานประดิษฐ์ มีสมรรถนะด้านความคิด สร้างสรรค์ (2.2) มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์และมีเจตคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพ (2.3) ได้ศึกษาเนื้อหาเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ความเป็นมาของผ้าทอคูบัว ขั้นตอนการทำโครงงานงานประดิษฐ์ (2.4) โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ วิธีสอนแบบโครงงานโดยมีแผนการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 เรื่องงานประดิษฐ์จากผ้าทอคูบัว จำนวน 4 แผน (2.6) หลักสูตรมีความเหมาะสมและสอดคล้อง โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.67- 1.00 (3) หลักสูตรงานประดิษฐ์ผลิตภัณฑ์จากผ้าทอคูบัวตามแนวเศรษฐกิจสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1 ผู้วิจัยได้นำหลักสูตรไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบรมราชินีนาถราช วิทยาลัย ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 24 คน ใช้เวลา 20 ชั่วโมง โดยผู้วิจัยจัดการเรียนแบบ โครงงาน ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับผ้าทอคูบัว โดยการนำนักเรียนไปศึกษานอกสถานที่ สืบค้นทางอินเทอร์เน็ต เก็บ รวบรวมข้อมูลร่วมกันอภิปราย ให้นักเรียนท ำโครงงานประดิษฐ์ตามความสนใจ พบว่านักเรียนมีความตั้งใจรับผิดชอบ และร่วมกันทำโครงงาน (1) ผลการเรียนรู้ของนักเรียนเรื่องประวัติและความเป็นมาของผ้าทอคูบัว หลังการใช้หลักสูตรสูงกว่าก่อนการใช้หลักสูตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (2) นักเรียนมีความสามารถ ในการทำโครงงานงานประดิษฐ์ผลิตภัณฑ์จากผ้าทอคูบัวอยู่ในระดับดี (3) ผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์จากผ้าทอคูบัว ของนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี (4) ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อหลักสูตร ด้านที่นักเรียนมีความเห็น อยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านการวัดและประเมินผล โดยครูผู้สอนใช้การวัดผลและประเมินผลด้วยการปฏิบัติ และใช้สถานที่จริงในชุมชนเป็นแหล่งเรียนรู้

4.ผลประเมินทักษะในการคิดสร้างสรรค์ ของการจัดการเรียนรู้ โดยเทคนิคการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นพื้นฐาน (Creativity Based Learning: CBL) เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ เรื่องงานประดิษฐ์คิดสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดเหม่งสูง พบว่า ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ โดยเทคนิคการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นพื้นฐาน (Creativity Based Learning: CBL) เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ เรื่องงานประดิษฐ์คิดสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดเหม่งสูง มีประสิทธิภาพด้านกระบวนการ (E1) คิดเป็นร้อยละ 80.00 และมีประสิทธิภาพด้านผลลัพธ์ (E2) คิดเป็นร้อยละ 82.50 สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ 80/80 หรือ E1/E2 เท่ากับ 80.00/82.50 สอดคล้อง

กับศรีนวล ลักษณะวิสามัญ (2561) ความมุ่งหมายของการวิจัยครั้งนี้พัฒนาความคิดสร้างสรรค์งานประดิษฐ์ของใช้จาก วัสดุเหลือใช้ ชุดของใช้ของชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้วิธีการสอนแบบสร้างสรรค์การประดิษฐ์ เศษวัสดุเหลือใช้ ให้ความคิดสร้างสรรค์ สามารถ นำไป พัฒนาต่อยอดให้เกิดประโยชน์ใน ชีวิตประจำวันได้ และเป็นการสร้างการคิดวิเคราะห์สำหรับ นักเรียนบางคนที่สามารถดัดแปลงรูปแบบ ชิ้นงานประดิษฐ์เป็นรูปแบบต่าง ๆ ด้วยตัวเอง

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะจากผลการศึกษา

8.1.1 ควรเพิ่มหรือเปลี่ยนกลุ่มเป้าหมาย โดยให้จำนวนกลุ่มเป้าหมายเพิ่มขึ้นหรือเปลี่ยนระดับชั้นของกลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้ทราบความแตกต่างและเห็นประสิทธิภาพของเครื่องมือ

8.1.2 ก่อนทำการวิจัยควรปฐมนิเทศนักเรียนกลุ่มเป้าหมายเพื่อให้เข้าใจรูปแบบการจัดการเรียนรู้และเนื้อหาที่ใช้ให้ชัดเจนก่อน

8.1.3 เมื่อจบเนื้อหาเรื่องหนึ่งแล้วควรให้ผู้เรียนเปลี่ยนหน้าที่หรือเปลี่ยนกลุ่มหมุนเวียนกันไป เพื่อให้ผู้เรียนทุกคนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกันในห้องเรียน และไม่เกิดความเบื่อหน่าย

8.1.4 การจัดการเรียนรู้โดยเทคนิคการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นพื้นฐาน (Creativity Based Learning: CBL) เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ผู้สอนควร เลือกเนื้อหาสาระที่ใกล้ตัวเพื่อสร้างความสนใจและความกระตือรือร้นของนักเรียน ซึ่งจะทำให้เด็กนักเรียนมองเห็นภาพของสถานการณ์และผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับตนเองได้อย่างชัดเจน อันเป็นตัวกระตุ้น ให้ นักเรียนเกิดข้อสงสัยหรือเกิดคำถาม และต้องการแสวงหาคำตอบในสิ่งที่ตนเองอยากรู้ นำไปสู่การแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และที่สำคัญนักเรียนเกิดทักษะการความคิดสร้างสรรค์เพิ่มขึ้น

8.2 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

8.2.1 จากการศึกษา พบว่า ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระและมี ความก้าวหน้าทางการเรียน เพิ่มขึ้น ดังนั้น ครูผู้สอนควรนำไปประยุกต์ใช้และพัฒนาแผนการจัดการ เรียนรู้ให้ทันสมัยอยู่เสมอ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการ พัฒนาด้านการศึกษาต่อไป

8.2.2 ครูควรมีการเตรียมความพร้อมในเรื่องของเนื้อหา รูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ และสนุกกับการเรียน

8.3 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

8.3.1 ควรนำการจัดการเรียนรู้โดยเทคนิคการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นพื้นฐาน (Creativity Based Learning: CBL) ไปใช้ในการพัฒนา ความสามารถในการคิดระดับสูงด้านอื่น เช่น การคิดอย่างมีวิจารณญาณ เป็นต้น

8.3.2 ควรนำการจัดการเรียนรู้โดยเทคนิคการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นพื้นฐาน (Creativity Based Learning: CBL) ไปใช้ร่วมกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบอื่น เช่น การจัดการเรียนรู้นอกสถานที่เพื่อพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีม เป็นต้น

9. เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง 2560) สำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์ การเกษตรแห่งประเทศไทย.
กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ (ฉบับปรับปรุง
พ.ศ. 2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. https://rbss.ac.th/?page_id=4052

เผ่าไทย เสี่ยงแจ่ม และสันติรัฐ ทองไทย. (2564). ผลของการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐานที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาและความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. **วารสารครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์**, 4(1), 62-70.

วิริยะ ฤชชัยพาณิชย์ และวรวรรณ นิมิตรพงษ์กุล. (2562). **สอนสร้างสรรค์ เรียนสนุกยุค 4.0**. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดเคชั่น.

วิริยะ ฤชชัยพาณิชย์. (2558). การสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน Creativity Based Learning (CBL). กรุงเทพฯ. **วารสารนวัตกรรมการเรียนรู้**, 1(2); 23-37.

อัญชลี ครุธงาม. (2558). การพัฒนาหลักสูตรงานประดิษฐ์ผลิตภัณฑ์จากผ้าทอคูบัวตามแนวเศรษฐกิจสร้างสรรค์สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์หลักสูตรและการนิเทศ สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ในเขตพื้นที่ตำบลโนนประดู่ อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา
Factors Affecting the Quality of Life of the Elderly in the Area of Non Pradu Subdistrict,
Sida District, Nakhon Ratchasima Province

ไอรินลา ชาวนา¹, ธนาพันธ์ นัยพินิจ², นพดล มั่งมี³, วิไลลักษณ์ ฉัตรชัยพลรัตน์⁴, เจนจิรา กัลยารัตน์⁵, กุสุมา ดำรงชัย⁶

Irinlada Chawna¹, Noppadol Mungmee², Thanaphan Naipinit³, Wilailak Chatchaiponrat⁴,

Jenjira Kanlayarat⁵, Kusuma Damrongchai

³⁻⁶หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยบัณฑิตเอเซีย

¹⁻²Master of Business Administration, College of Asian Scholars ⁴⁻⁶Bachelor of Business Administration

of Business Administration, College of Asian Scholars, Thailand

Corresponding author. Email: noppadol@cas.ac.th

(Received: March 1, 2025; Revised: March 15, 2025; Accepted: March 18, 2025)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาคุณภาพการให้บริการงานสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนประดู่ 2) เพื่อเปรียบเทียบคุณภาพการให้บริการงานสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนประดู่ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล 3) เสนอแนวทางการพัฒนาการให้บริการงานสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนประดู่ อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ตำบลโนนประดู่ อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมาจำนวน 247 คน และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.956 และแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างในการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ค่าความแปรปรวน พบความแตกต่างเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธี Least significant difference (LSD)

ผลการวิจัย พบว่า

1. คุณภาพการให้บริการงานสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนประดู่ อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านความเป็นรูปธรรมของบริการ รองลงมา คือ ด้านความเชื่อถือไว้วางใจได้ ด้านการตอบสนองต่อผู้รับบริการ ด้านการรู้จักและเข้าใจผู้รับบริการ และด้านการให้ความเชื่อมั่นต่อผู้รับบริการ

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นคุณภาพการให้บริการงานสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนประดู่ อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา กับปัจจัยส่วนบุคคลพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุ ด้านระดับการศึกษา และด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และปัจจัยส่วนบุคคล ด้านเพศ ด้านอาชีพ และด้านสถานภาพไม่แตกต่างกัน

3. แนวทางการพัฒนาการให้บริการงานสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนประดู่ อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา เสนอแนวทาง 2 ด้าน ที่มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าค่าเฉลี่ยรวม 1. ด้านการให้ความเชื่อมั่นต่อผู้รับบริการ 2. ด้านการรู้จักและเข้าใจผู้รับบริการ

คำสำคัญ: คุณภาพ; สวัสดิการสังคม; ผู้สูงอายุ

Abstract

This research aimed to 1) study the quality of social welfare services for the elderly of Non Pradu Subdistrict Administrative Organization, 2) compare the quality of social welfare services for the elderly of Non Pradu Subdistrict Administrative Organization classified by personal factors, and 3) guidelines the development of social welfare services for the elderly of Non Pradu Subdistrict Administrative Organization, Sida District, Nakhon Ratchasima Province. The sample group consisted of 247 elderly people in Non Pradu Subdistrict, Sida District, Nakhon Ratchasima Province, and the interview group consisted of 5 executives of the Subdistrict Administrative Organization. The research instruments were a 5-point rating scale questionnaire with a reliability of 0.956 and a semi-structured interview form for data collection. The statistics used for analysis were percentage, mean, standard deviation, t-test, and one-way ANOVA were used for the analysis of the differences by pairwise comparison using the Least Significant Difference (LSD)

The research results found that

1. The quality of social welfare services for the elderly of Non Pradu Subdistrict Administrative Organization, Sida District, Nakhon Ratchasima Province was at a high level overall. When considering each aspect, it was found that the aspect with the highest average value was the tangibility, followed by the reliability and responsiveness, empathy and the assurance.

2. The compare opinions on the quality of social welfare services for the elderly of Non Pradu Subdistrict Administrative Organization, Sida District, Nakhon Ratchasima Province according to personal factors, it was found that personal factors of age, education level, and average monthly income were significantly different at a statistical level of .05, and personal factors for gender, occupation, and status which were not different.

3. Guidelines for the development of social welfare services for the elderly of Non Pradu Subdistrict Administrative Organization, Sida District, Nakhon Ratchasima Province, proposes 2 approaches with an average value lower than the overall average: 1. In terms of providing confidence to service recipients, 2. In terms of knowing and understanding service recipients.

Keywords: Quality; Social Welfare; Elderly people

1. บทนำ

การสูงวัยของประชากรเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นทั่วโลก และเป็นประเด็นที่รัฐบาลประเทศต่างๆ ให้ความสนใจอย่างยิ่ง ขณะที่ประชากรโลกมีอัตราการเพิ่มที่ลดลง จำนวนและสัดส่วนของประชากรผู้สูงอายุกลับเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ในปี 2565 ในกลุ่มประเทศอาเซียน สิงคโปร์มีอัตราผู้สูงอายุมากที่สุด (ร้อยละ 23) รองลงมาเป็นประเทศไทย (ร้อยละ 19) จะเห็นได้ว่าประเทศไทยโดยรวมมีอัตราการเพิ่มลดลง ในขณะที่ประชากรผู้สูงอายุกลับเพิ่มขึ้นด้วยอัตราที่รวดเร็ว (กรมกิจการผู้สูงอายุ, 2566) การดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุของประเทศไทย มีลักษณะเป็นการบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์กับหน่วยงานภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นหน่วยงานภาครัฐที่ได้รับการถ่ายโอนภารกิจด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ทั้งการจ่ายเบี้ยยัง

ชีพผู้สูงอายุการขับเคลื่อนชมรมผู้สูงอายุ ตลอดจนการจัดสวัสดิการสังคมและการสังคมสงเคราะห์อื่น ๆ ให้แก่ผู้สูงอายุ (สุดา รัตน์ สุตสมบูรณ์, 2559,) เพื่อรองรับการเพิ่มขึ้นของประชากรกลุ่มผู้สูงอายุ และเพื่อยกระดับการจัดบริการและสวัสดิการทางสังคมในการคุ้มครอง ส่งเสริม และพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุแบบครบวงจร สามารถตอบสนองปัญหาและความต้องการของผู้สูงอายุและชุมชนได้อย่างเป็นรูปธรรม (กรมกิจการผู้สูงอายุ, 2566)

จากข้อมูลการเข้ารับบริการสวัสดิการผู้สูงอายุในปีงบประมาณ 2566 ซึ่งในแต่ละเดือนผู้สูงอายุจะเข้ามารับเงินสวัสดิการผู้สูงอายุที่องค์การบริหารส่วนตำบลโนนประดู่ มีจำนวนมาก จึงทำให้เกิดปัญหาการให้บริการในด้านต่างๆ เช่น สถานที่ให้บริการมีไม่เพียงพอ และขาดความเหมาะสมสำหรับการจัดกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุรวมถึงปัญหาเรื่องกิจกรรมและบริการที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงอายุ ทำให้ผู้วิจัยเห็นช่องว่างในการพัฒนาคุณภาพการบริการงานสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนประดู่และเพื่อให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีแก่องค์การบริหารส่วนตำบลประชาชนผู้มาใช้บริการเกิดความมั่นใจในตัวเจ้าหน้าที่ที่ให้บริการ เกิดความมั่นใจในตัวขององค์การ การกำหนดมาตรฐาน การพัฒนาทรัพยากรบุคคล และสภาพแวดล้อม ซึ่งถ้าหากไม่สามารถแก้ปัญหาเหล่านี้ได้ จะส่งผลเสียกับองค์กร พนักงานที่ให้บริการทำให้ประชาชนไม่ยอมมาติดต่อราชการ เพราะไม่มีความมั่นใจในศักยภาพการให้บริการและจะส่งผลในด้านลบระยะยาวต่อองค์การบริหารส่วนตำบล

จากเหตุผลข้างต้นที่กล่าวมา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาคุณภาพการให้บริการงานสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนประดู่ อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา เป็นแนวทางในการพัฒนาองค์กร และทรัพยากรมนุษย์ อันเป็นข้อเสนอแนะทางพัฒนาคุณภาพการบริการขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนประดู่ เพื่อให้มีคุณภาพการให้บริการที่พึงประสงค์ อันจะนำมาสู่การพัฒนาเป็นต้นแบบในการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลและเกิดประโยชน์ในการตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงของสังคมผู้สูงอายุในอนาคตต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาคุณภาพการให้บริการงานสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนประดู่ อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา

2.2 เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับคุณภาพการให้บริการงานสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนประดู่ อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา

2.3 เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการให้บริการงานสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนประดู่ อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา

3. สมมติฐานการวิจัย

ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกับคุณภาพการให้บริการงานสวัสดิการสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนประดู่ อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมาแตกต่างกัน

4. ทฤษฎีแนวคิดงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับคุณภาพการให้บริการ

แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพการบริการจากนักวิชาการหลาย ๆ ท่านโดยเสนอประเด็นสำคัญๆ ดังนี้

ความหมายของคุณภาพการบริการ ความหมายของคุณภาพการบริการ เป็นสิ่งสำคัญสำหรับงานให้บริการต่างๆ ซึ่งปัจจุบันต่างก็ให้ความสำคัญเป็นอย่างมากทั้งในภาครัฐภาคธุรกิจ และภาคเอกชนเกี่ยวกับความหมายของคุณภาพ การให้บริการนั้น ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึง ดังต่อไปนี้

ชัยสมพล ชาวประเสริฐ (2552) ได้กล่าวว่า คุณภาพการบริการ หมายถึง สิ่งที่ถูกความต้องการ หรือหวังไว้ได้รับการตอบสนอง ส่วนบริการที่เกินความต้องการของลูกค้า หมายถึง บริการที่ลูกค้าได้รับ ดีกว่าที่หวังไว้ทำให้เกิดความรู้สึกประทับใจ

สมิต สัณณกร (2556) ได้ให้ความหมายของการบริการ ไว้ว่า การบริการเป็นสิ่งที่สำคัญ เป็นการ ติดต่อหรือการดำเนินการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้มาใช้บริการให้สามารถใช้ประโยชน์ โดยทุกการดำเนิน งานต้องมีการบริการ ซึ่งงานบริการมีลักษณะเฉพาะ

Parasuraman et al, (1998) ได้ให้ความหมายของคุณภาพบริการ ว่าเป็นการรับรู้ของลูกค้าซึ่ง วัดจากระดับของความสำเร็จ หรือความล้มเหลวในการประสพจากเหตุการณ์นั้น ๆ

ผู้วิจัยสรุป ได้ว่าความสำคัญของคุณภาพในการบริการเป็นเรื่องที่จำเป็นอย่างยิ่งทั้งในเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณที่จะสร้างความพึงพอใจให้กับผู้รับบริการ ความพึงพอใจของผู้รับบริการและรับรู้ว่ามีคุณค่าเกินกว่าความคาดหวังที่ตั้งไว้ เป็นที่น่าประทับใจต่อบริการนั้น ทำให้ผู้รับบริการพึงพอใจ ประทับใจ และกลับมาใช้บริการอีก

แนวคิดเกี่ยวกับสวัสดิการผู้สูงอายุ

การให้ความหมายหรือการกำหนดว่าบุคคลจะเข้าสู่วัยสูงอายุเมื่อใดขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายด้าน เช่น สภาพทางสังคม กฎหมาย และประเพณีปฏิบัติของแต่ละประเทศที่ผู้สูงอายุอาศัยอยู่มีผู้ให้ ความหมายของผู้สูงอายุและการจัดว่าบุคคลเข้าสู่วัยสูงอายุหรือไม่ พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 กำหนดว่าผู้สูงอายุเริ่มเมื่ออายุเท่าใดนั้นขึ้นอยู่กับความ แตกต่างกันในแต่ละสังคมสำหรับสังคมไทยนั้นกำหนดว่าผู้สูงอายุหมายถึงบุคคลที่มีสัญชาติไทยและมี อายุตั้งแต่ 60 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ (กระทรวงสาธารณสุข, 2551) แบ่งผู้สูงอายุเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอายุ 60-69 ปี, กลุ่มอายุ 70-79 ปี และกลุ่มอายุ 80 ปีขึ้นไป องค์การอนามัยโลก (World Health Organization, 2010) กำหนดความหมายของ “ผู้สูงอายุ” หมายถึง ผู้ที่มีอายุ 60 ปีหรือมากกว่าเมื่อนับตามวัยหรือผู้ที่สังคมยอมรับว่าสูงอายุจากการกำหนดของสังคมหรือผู้ที่เกษียณอายุจากการทำงาน ทั้งนี้ผู้สูงอายุไม่ได้มีลักษณะเหมือนกันหมด องค์การอนามัยโลกได้แบ่งเกณฑ์อายุตามสภาพของการมีอายุเพิ่มขึ้น ดังนี้

- 1) ผู้สูงอายุ (Elderly) มีอายุระหว่าง 60-74 ปี
- 2) คนชรา (Old) มีอายุระหว่าง 75-90 ปี
- 3) คนชรามาก (Very old) มีอายุ 90 ปีขึ้นไป

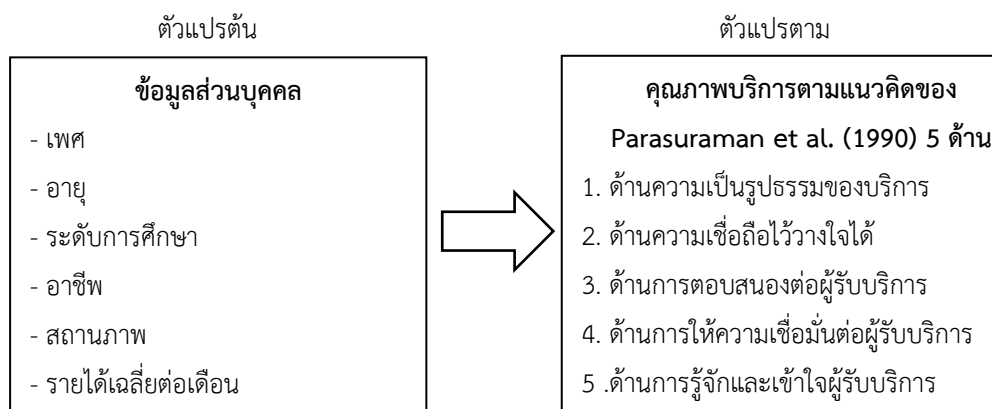
องค์การสหประชาชาติ (United Nations, 2007) ได้ให้นิยามคำว่า “ผู้สูงอายุ” หมายถึง ประชากรทั้งเพศชายและเพศหญิงซึ่งมีอายุมากกว่า 60 ปีขึ้นไป

แนวคิดเกี่ยวกับสวัสดิการผู้สูงอายุในประเทศไทย

สวัสดิการผู้สูงอายุ คือ บริการที่จัดโดยรัฐ ภาคเอกชนและประชาชนในรูปแบบโครงการ กิจกรรม การคุ้มครองส่งเสริม สนับสนุนการเข้าถึงสิทธิและประโยชน์ของผู้สูงอายุทั่วไปกับผู้สูงอายุที่อยู่ในภาวะยากลำบาก ซึ่งแบ่งเป็น 4 ด้าน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2553, หน้า 8) ได้แก่ 1) ด้านความมั่นคงในชีวิต 2) ด้าน

การศึกษา 3) ด้านเศรษฐกิจ 4) ด้านสังคม โดยรัฐถือว่าเป็นหน้าที่สำคัญการดูแลทุกข์สุขของประชาชนในประเทศจากการรวบรวมข้อมูลข้างต้นที่กล่าวมา ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า สวัสดิการผู้สูงอายุ คือ บริการที่จัดโดยรัฐ ภาคเอกชนและประชาชน สนับสนุนการเข้าถึงสิทธิและประโยชน์ของผู้สูงอายุทั่วไปกับผู้สูงอายุที่อยู่ในภาวะยากลำบาก ดังนั้นงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แนวคิดเกี่ยวกับสวัสดิการผู้สูงอายุของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2553) มาใช้เป็นกรอบแนวคิดงานวิจัย แบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความมั่นคงในชีวิต ด้านการศึกษา ด้านเศรษฐกิจ และด้านสังคม ซึ่งแนวคิดเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุเหล่านี้มีความสำคัญต่อการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุด้วย

5. กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

6. ผลการวิจัย

6.1 ผลการวิเคราะห์ระดับคุณภาพการให้บริการงานสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนประดู่ อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา พบว่า คุณภาพการให้บริการงานสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนประดู่ อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านความเป็นรูปธรรมของบริการ ($\bar{X} = 4.55$) อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาเท่ากันคือ ด้านความเชื่อถือไว้วางใจได้และด้านการตอบสนองต่อผู้รับบริการ ($\bar{X} = 4.49$) อยู่ในระดับมาก ด้านการรู้จักและเข้าใจผู้รับบริการ ($\bar{X} = 4.47$) อยู่ในระดับมาก และด้านการให้ความเชื่อมั่นต่อผู้รับบริการ ($\bar{X} = 4.44$) อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

6.2 ผลการเปรียบเทียบคุณภาพการให้บริการงานสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนประดู่ อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา กับปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน โดยใช้สถิติการวิเคราะห์การทดสอบค่าที (t-test) สำหรับเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่ม 2 กลุ่มที่เป็นอิสระต่อกัน ใช้สถิติการวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว F-test (One-Way ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

- ผลการเปรียบเทียบคุณภาพการให้บริการงานสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนประดู่ อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา กับปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ โดยรวมไม่แตกต่างกัน
- ผลการเปรียบเทียบคุณภาพการให้บริการงานสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนประดู่ อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา กับปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุ พบว่า โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่

เดือน และ (3) ผู้สูงอายุที่รายได้ 5,000-10,000 บาทต่อเดือน มีความคิดเห็นคุณภาพการให้บริการงานสวัสดิการสังคมแตกต่างจากผู้สูงอายุที่มีรายได้มากกว่า 20,000 บาทต่อเดือน

6.3 แนวทางการพัฒนาการให้บริการงานสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนประดู่ อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา ผู้วิจัยเลือกประเด็นในการสัมภาษณ์เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการให้บริการงานสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ โดยใช้ค่าเฉลี่ยของระดับคุณภาพการให้บริการงานสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุโดยรวม ที่มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าค่าเฉลี่ยรวม พบว่ามี 2 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านการให้ความเชื่อมั่นต่อผู้รับบริการ 2. ด้านการรู้จักและเข้าใจผู้รับบริการ ซึ่งผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นผู้บริหารองค์กรภาครัฐหรือภาคเอกชน จำนวน 5 ท่าน เพื่อพิจารณาให้แนวทางการพัฒนาการให้บริการงานสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนประดู่ อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา ดังรายละเอียดต่อไปนี้

- ด้านการให้ความเชื่อมั่นต่อผู้รับบริการ จากการสัมภาษณ์ด้านการให้ความเชื่อมั่นต่อผู้รับบริการ สรุปได้ว่าเจ้าหน้าที่ควรให้บริการด้วยความสุภาพ นอบน้อม ใช้คำเรียกที่เหมาะสม และสื่อสารด้วยน้ำเสียงอ่อนโยนชัดเจน ควรมีบุคลิกภาพเรียบร้อย ยิ้มแย้มแจ่มใส และกระตือรือร้นในการช่วยเหลือโดยคำนึงถึงความปลอดภัยของผู้สูงอายุ นอกจากนี้ควรใส่ใจในรายละเอียด เช่น สังเกตความต้องการของผู้สูงอายุ รับฟังปัญหาด้วยความตั้งใจ และไม่ด่วนสรุปหรือตัดสินใจแทน ควรใช้เวลาในการพิจารณาและเคารพการตัดสินใจของผู้สูงอายุ รวมถึงวางตัวเสมือนเป็นลูกหลานที่ดี มีความอดทน เข้าใจพฤติกรรมของผู้สูงอายุ และสร้างบรรยากาศที่อบอุ่นแต่ยังคงความเป็นมืออาชีพ

- ด้านการรู้จักและเข้าใจผู้รับบริการจากการสัมภาษณ์ด้านการรู้จักและเข้าใจผู้รับบริการ สรุปได้ว่า เจ้าหน้าที่ควรตระหนักถึงข้อจำกัดด้านสุขภาพของผู้สูงอายุแต่ละราย และปรับการให้บริการให้เหมาะสม เช่น ช่วยอ่านเอกสาร จัดเตรียมอุปกรณ์อำนวยความสะดวก และพูดชัดเจนขึ้นสำหรับผู้ที่มีปัญหาการได้ยิน นอกจากนี้ ควรปรับวิธีสื่อสารให้เหมาะสมกับระดับการศึกษาและใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย รวมถึงสื่อประกอบการอธิบาย เจ้าหน้าที่ต้องให้บริการอย่างเสมอภาค ไม่เลือกปฏิบัติ เคารพศักดิ์ศรีของผู้สูงอายุ และเข้าใจพื้นฐานทางวัฒนธรรม ความเชื่อ และสภาพจิตใจของผู้สูงอายุ เพื่อให้สามารถให้บริการได้อย่างเหมาะสมและสร้างบรรยากาศที่เป็นมิตร

7. สรุปการวิจัย

7.1 ผลการวิเคราะห์ระดับคุณภาพการให้บริการงานสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนประดู่ อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา พบว่า คุณภาพการให้บริการงานสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนประดู่ อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($X=4.49$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านความเป็นรูปธรรมของบริการ ($X=4.55$) อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาเท่ากันคือ ด้านความเชื่อถือไว้วางใจได้และด้านการตอบสนองต่อผู้รับบริการ ($X=4.49$) อยู่ในระดับมาก ด้านการรู้จักและเข้าใจผู้รับบริการ ($X=4.47$) อยู่ในระดับมาก และด้านการให้ความเชื่อมั่นต่อผู้รับบริการ ($X=4.44$) อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

7.2 เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับคุณภาพการให้บริการงานสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนประดู่ อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา และผลการทดสอบสมมติฐานจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

7.3 แนวทางการพัฒนาการให้บริการงานสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนประดู่ อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา ผู้วิจัยเลือกประเด็นในการสัมภาษณ์เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการให้บริการงานสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ โดยใช้ค่าเฉลี่ยของระดับคุณภาพการให้บริการงานสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุโดยรวม ที่มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าค่าเฉลี่ยรวม พบว่ามี 2 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านการให้ความเชื่อมั่นต่อผู้รับบริการ 2. ด้านการรู้จักและเข้าใจผู้รับบริการ

ตารางที่ 1 สรุปผลการทดสอบสมมติฐานที่ 1

สมมติฐาน	สถิติที่ใช้	ผลการทดสอบ	Sig.
1) ปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศที่แตกต่างกัน มีความเห็นต่อคุณภาพการให้บริการงานสวัสดิการสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนประดู่ อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา แตกต่างกัน	T-test	ไม่สอดคล้อง	0.242
2) ปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุที่แตกต่างกัน มีความเห็นต่อคุณภาพการให้บริการงานสวัสดิการสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนประดู่ อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา แตกต่างกัน	F-test	สอดคล้อง	0.001
3) ปัจจัยส่วนบุคคลด้านระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน มีความเห็นต่อคุณภาพการให้บริการงานสวัสดิการสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนประดู่ อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา แตกต่างกัน	F-test	สอดคล้อง	0.000
4) ปัจจัยส่วนบุคคลด้านอาชีพที่แตกต่างกัน มีความเห็นต่อคุณภาพการให้บริการงานสวัสดิการสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนประดู่ อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา แตกต่างกัน	F-test	ไม่สอดคล้อง (แตกต่างบางคู่)	0.088
5) ปัจจัยส่วนบุคคลด้านสถานภาพที่แตกต่างกัน มีความเห็นต่อคุณภาพการให้บริการงานสวัสดิการสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนประดู่ อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา แตกต่างกัน	F-test	ไม่สอดคล้อง	0.246
6) ปัจจัยส่วนบุคคลด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกัน มีความเห็นต่อคุณภาพการให้บริการงานสวัสดิการสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนประดู่ อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา แตกต่างกัน	F-test	สอดคล้อง	0.000

8. อภิปรายผล

8.1 ผลระดับคุณภาพการให้บริการงานสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนประดู่ อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ กรกมล บุญแพทย์ (2561) ที่ศึกษาความต้องการสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุความคาดหวังที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในคุณภาพการให้บริการในเขตเทศบาลตำบลหลักห้า จังหวัดสมุทรสาคร พบว่า ความพึงพอใจของผู้สูงอายุในคุณภาพการให้บริการภาพรวมอยู่ในระดับมาก และยังไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาอำพล สมปนฺน พโล (มูระคา) (2564) ที่ศึกษาคุณภาพการให้บริการงานสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุของเทศบาลนครแม่สอด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก พบว่า คุณภาพการให้บริการงานสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุตามหลักสังฆวัตรธรรมและตามหลักคุณภาพการให้บริการงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปัจจุบันให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุมากขึ้น ซึ่งเป็นไปตามทิศทางของแผนปฏิบัติการด้านผู้สูงอายุระยะที่ 3 (พ.ศ. 2566-2580) ที่มุ่งเน้นการบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ในการจัดบริการสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุอย่างมีประสิทธิภาพ (กรมกิจการผู้สูงอายุ, 2564)

8.2 ผลการเปรียบเทียบคุณภาพการให้บริการงานสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนประดู่ อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา กับปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ผู้สูงอายุที่มีเพศ อาชีพ และสถานภาพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณภาพการให้บริการไม่แตกต่างกัน ในขณะที่ผู้สูงอายุที่มีอายุ ระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1) ปัจจัยด้านเพศ อาชีพ และสถานภาพ

การที่ผู้สูงอายุที่มีเพศ อาชีพ และสถานภาพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณภาพการให้บริการไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะองค์การบริหารส่วนตำบลโนนประดู่มีการให้บริการที่เท่าเทียมกันแก่ผู้สูงอายุทุกคน โดยไม่เลือกปฏิบัติตามเพศ อาชีพ หรือสถานภาพ ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ โสภิตา โกมินทร (2558) ที่ศึกษาความพึงพอใจของประชาชนต่อคุณภาพการให้บริการงานสวัสดิการและสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาชะเมา อำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความพึงพอใจต่อคุณภาพการให้บริการไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ การที่ผู้สูงอายุที่มีอาชีพและสถานภาพต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน อาจเนื่องมาจากองค์การบริหารส่วนตำบลโนนประดู่มีการกำหนดมาตรฐานการให้บริการที่ชัดเจนและนำไปปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ ทำให้ผู้สูงอายุทุกกลุ่มได้รับการที่มีคุณภาพเท่าเทียมกัน สอดคล้องกับหลักการให้บริการสาธารณะที่ดีตามแนวทางธรรมาภิบาล ที่เน้นความเสมอภาคและเท่าเทียมในการให้บริการ ตามที่ พระมหาอำพล สมปนฺน พโล (มูระคา) (2564) ได้อธิบายไว้ในงานวิจัยเกี่ยวกับหลักการให้บริการตามหลักสังคหวัตถุธรรม

2) ปัจจัยด้านอายุ ระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน การที่ผู้สูงอายุที่มีอายุ ระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณภาพการให้บริการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อาจเป็นเพราะปัจจัยเหล่านี้ส่งผลต่อความคาดหวัง การรับรู้ และความต้องการในการรับบริการที่แตกต่างกัน ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ โสภิตา โกมินทร (2558) ที่พบว่า ประชาชนที่มีอายุ ระดับการศึกษา และรายได้ต่างกัน มีความพึงพอใจต่อคุณภาพการให้บริการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และงานวิจัยของ ปิยะนุช ต้นเจริญ (2563) ที่พบว่า ระดับการศึกษาและรายได้เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการรับรู้และความคาดหวังในคุณภาพการให้บริการ ในส่วนของปัจจัยด้านอายุที่แตกต่างกัน มีผลต่อความคิดเห็นต่อคุณภาพการให้บริการที่แตกต่างกัน โดยพบว่าผู้สูงอายุที่มีอายุ 80 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นต่อคุณภาพการให้บริการสูงกว่าผู้สูงอายุกลุ่มอื่น สอดคล้องกับงานวิจัยของ มณฑา จำปาเหลือง และ ดวงใจ คำทิพย์ (2565) ที่พบว่า ผู้สูงอายุในวัยปลาย (อายุ 80 ปีขึ้นไป) มักมีความต้องการด้านการดูแลและช่วยเหลือมากกว่าผู้สูงอายุวัยต้นและวัยกลาง ทำให้เมื่อได้รับการที่ตอบสนองความต้องการ จะมีความพึงพอใจและมีความคิดเห็นในเชิงบวกต่อคุณภาพการให้บริการมากกว่า ส่วนปัจจัยด้านระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน ที่พบว่าผู้สูงอายุที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. ขึ้นไป มีความคิดเห็นต่อคุณภาพการให้บริการสูงกว่ากลุ่มอื่น อาจเป็นเพราะผู้สูงอายุที่มีการศึกษาสูงมักมีความเข้าใจในสิทธิและการเข้าถึงบริการได้ดีกว่า รวมทั้งสามารถสื่อสารและแสดงความต้องการของตนเองได้ชัดเจน ส่งผลให้ได้รับการที่ตรงตามความต้องการมากกว่า สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทิพวรรณ เลหาศิริวงศ์ (2564) ที่พบว่า ระดับการศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการรับรู้และความพึงพอใจในคุณภาพการให้บริการของผู้สูงอายุ สำหรับปัจจัยด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกัน ที่พบว่าผู้สูงอายุที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001 บาทขึ้นไป มีความคิดเห็นต่อคุณภาพการให้บริการสูงกว่ากลุ่มอื่น อาจเป็นเพราะผู้สูงอายุที่มีรายได้นี้สูงมักมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจและมีคุณภาพชีวิตที่ดีกว่า ทำให้มีความพร้อมในการเข้าถึงบริการและมีความคาดหวังในระดับที่สอดคล้องกับการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบล สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรเทพ ศิริวนารังสรรค์ และคณะ (2563) ที่พบว่า ปัจจัยทางเศรษฐกิจมีความสัมพันธ์กับการเข้าถึงบริการและความพึงพอใจในคุณภาพการให้บริการของผู้สูงอายุ อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยนี้แตกต่างจากงานวิจัยของ เดชชนะ อุสาพรหม (2559) ที่ศึกษาคุณภาพการใช้บริการของเทศบาลตำบลสามผง อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ และสถานภาพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณภาพการให้บริการไม่แตกต่างกัน แต่ประชาชนที่มีระดับการศึกษาและอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่าง

กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ความแตกต่างนี้อาจเกิดจากบริบทและลักษณะของประชากรในพื้นที่ที่แตกต่างกัน รวมถึงนโยบายและรูปแบบการให้บริการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่อาจมีความแตกต่างกัน

3) แนวทางการพัฒนาการให้บริการงานสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ ผลการวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการให้บริการงานสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนประดู่ พบว่ามี 2 ด้านที่ควรได้รับการพัฒนาคุณภาพการให้บริการเป็นลำดับแรก คือ ด้านการให้ความเชื่อมั่นต่อผู้รับบริการ และด้านการรู้จักและเข้าใจผู้รับบริการ เนื่องจากเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่น ผลการวิจัยพบว่า 1) ด้านการให้ความเชื่อมั่นต่อผู้รับบริการ ประกอบด้วย การให้บริการด้วยความสุภาพ นอบน้อม การมีบุคลิกภาพเรียบร้อย ยิ้มแย้มแจ่มใส การมีความกระตือรือร้นในการช่วยเหลือ การใส่ใจในรายละเอียด การใช้เวลาและเคารพการตัดสินใจของผู้สูงอายุ และการวางตัวเสมือนเป็นลูกหลานที่ดี แนวทางการพัฒนาดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุริยาวิธ งามภูธร (2562) ที่พบว่า เจ้าหน้าที่หรือบุคลากรต้องมีความรู้ความสามารถ มีทักษะการติดต่อสื่อสาร มีความสุภาพ นุ่มนวล มีวาทะที่อ่อนน้อม มีมารยาทที่ดีต่อผู้รับบริการ ซึ่งจะช่วยสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้สูงอายุที่มารับบริการ 2) ด้านการรู้จักและเข้าใจผู้รับบริการ ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาด้านการรู้จักและเข้าใจผู้รับบริการ ประกอบด้วย การตระหนักถึงข้อจำกัดด้านสุขภาพของผู้สูงอายุแต่ละราย การปรับการให้บริการให้เหมาะสม การปรับวิธีสื่อสารให้เหมาะกับระดับการศึกษาและใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย การให้บริการอย่างเสมอภาค ไม่เลือกปฏิบัติ และการเข้าใจพื้นฐานทางวัฒนธรรม ความเชื่อ และสภาพจิตใจของผู้สูงอายุ แนวทางการพัฒนาดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทิพวรรณ เลาหศิริวงศ์ (2564) ที่พบว่า การให้บริการที่ตอบสนองความต้องการเฉพาะรายบุคคล (Personalized Service) สามารถยกระดับคุณภาพการให้บริการแก่ผู้สูงอายุได้อย่างมีประสิทธิภาพ

9. ข้อเสนอแนะ

การศึกษา ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อรองเท้าฟุตบอลของผู้บริโภคในเขตเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่ได้จากงานวิจัยได้ดังนี้

1. จากผลการวิจัย พบว่า ผู้ประกอบการธุรกิจรองเท้าฟุตบอล ควรคำนึงถึงปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ อันดับแรกเนื่องจากส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อรองเท้าฟุตบอลมากที่สุด และมีค่าเฉลี่ยสูงเป็นอันดับ 2 รองจากการส่งเสริมการตลาด
2. ควรมีการขยายขอบเขตการวิจัยให้กว้างขึ้นเนื่องจากการวิจัยนี้วิเคราะห์กลุ่มตัวอย่างในพื้นที่อำเภอหรือจังหวัดอื่น ๆ เพื่อค้นหาเหตุปัจจัยอื่น ๆ ที่สามารถส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อรองเท้าฟุตบอลของผู้บริโภคให้ครอบคลุมทั่วประเทศ
3. ในการศึกษาครั้งนี้ใช้วิธีการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามเพียงอย่างเดียวดังนั้นเพื่อให้การวิจัยครั้งต่อไปมีความครบถ้วนสมบูรณ์มากขึ้นควรทำการวิจัยเชิงคุณภาพหรือควรใช้เทคนิคของเครื่องมือในการวิจัยอื่นๆ เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกมากขึ้น

10. เอกสารอ้างอิง

กรมกมล บุญแพทย์. (2561). ความต้องการสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุความคาดหวังที่ส่งผลต่อความพึงพอใจ ในคุณภาพการให้บริการในเขตเทศบาลตำบลหลักห้าจังหวัดสมุทรสาคร. งานนิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.

กรมการปกครอง. (2567). สถิติประชากรทางการทะเบียนราษฎร. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 15 กันยายน 2567. แหล่งที่มา: <https://stat.bora.dopa.go.th/stat/statnew/statMONTH/statmonth>.

- กรมกิจการผู้สูงอายุ. (2558). **คู่มือการดำเนินงานศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ (ศพอส.)**. กรุงเทพฯ: กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.
- กรมกิจการผู้สูงอายุ. (2564). **สังคมผู้สูงอายุในปัจจุบันและเศรษฐกิจในประเทศไทย**. สืบค้นเมื่อ 2 มีนาคม 2567, จาก <https://www.dop.go.th/th/know/15/926>.
- กรมกิจการผู้สูงอายุ. (2564). **แผนปฏิบัติการด้านผู้สูงอายุ ระยะที่ 3 (พ.ศ. 2566-2580)**. กรุงเทพฯ: กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.
- กรมกิจการผู้สูงอายุ. (2566). **รายงานสถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ. 2566**. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย.
- _____. (2566). **สถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ.2565**. กรุงเทพฯ : บริษัทอัมรินทร์ คอร์เปอเรชั่นส์จำกัด (มหาชน).
- กรมกิจการผู้สูงอายุ. (2567). **ระบบฐานข้อมูลผู้สูงอายุจังหวัดนครราชสีมา**. สืบค้นเมื่อ 2 มีนาคม 2567, จาก <https://www.dop.go.th/th/know/stats/korat-elderly>
- กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2547). **พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546**. กรุงเทพฯ: เจ. เอส. การพิมพ์.
- กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2562). **มาตรการขับเคลื่อนระเบียบวาระแห่งชาติ เรื่อง สังคมสูงอายุ (ฉบับปรับปรุง)**. กรมกิจการผู้สูงอายุ กรุงเทพฯ: บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน).
- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2557). **การใช้ SPSS for Windows ในการวิเคราะห์ข้อมูล**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สามลดา.
- กัลยารัตน์ ชีระชนชัยกุล. (2562). **อิทธิพลของแรงสนับสนุนทางสังคมและคุณภาพชีวิตที่มีต่อความสุขของผู้สูงอายุเขตกรุงเทพมหานคร ปทุมธานี นนทบุรี และสมุทรปราการ**. ปริญญา บธ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- เกษม ตันติผลาชีวะ และกุลยา ตันติผลาชีวะ. (2548). **การรักษาสุขภาพในวัยสูงอายุ**. กรุงเทพมหานคร: อรุณการพิมพ์.
- จักรวาล สุขไมตรี. (2564). **รูปแบบการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในยุค New Normal**. วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ, 6(7), 124-138.
- ชัยสมพล ชาวประเสริฐ (2552). **การตลาดบริการ**. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ, ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- ณัฐปราย ชัยสินคุณานต์. (2554). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลสามตามอำเภอกุเรื่อ จังหวัดเลย**. วิทยานิพนธ์ ร.บ.ม. เลย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- เดชนะ อุตสาหกรรม. (2559). **คุณภาพการให้บริการของเทศบาลตำบลสามผอง อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม**. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ทิพวรรณ เลหาศิริวงศ์. (2564). **แนวทางการพัฒนาคุณภาพการบริการงานสวัสดิการผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ชนบท**. วารสารการบริหารท้องถิ่น, 14(3); 457-472.
- เทพศักดิ์ บุญยรัตน์. (2554). **รัฐประศาสนศาสตร์กับการปฏิรูประบบราชการ ในประมวลสาระชุดวิชาแนวคิดทฤษฎีและหลักการรัฐประศาสนศาสตร์**. พิมพ์ครั้งที่ 7, นนทบุรี. โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- นัสมล บุตรวิเศษ และอุปภิฐา อินทรสาด. (2563). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ: กรณีศึกษาอำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา**. พระนครศรีอยุธยา: คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). **การวิจัยเบื้องต้น ฉบับปรับปรุงใหม่**. พิมพ์ครั้งที่10. กรุงเทพฯ: บริษัท สุวีริยาสาส์น จำกัด.
- ประทีป กาลแก้ว และคณะ. (2566). **การรับรู้และความคาดหวังต่อคุณภาพบริการปฐมภูมิของผู้รับบริการจังหวัดขอนแก่น**. วารสารสาธารณสุขและวิทยาศาสตร์สุขภาพ, 6(1); 44-58.

ปิยากร หวังมหาพร และคณะ. (2562). การศึกษาและพัฒนารูปแบบการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุในประเทศไทย. **วารสารสังคมสงเคราะห์ศาสตร์**, 27(2); 31-56.

ปิยะนุช ตันเจริญ. (2563). คุณภาพการให้บริการสาธารณะด้านงานสวัสดิการของ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองชุมพลเหนือ อำเภอยะย้อย จังหวัดเพชรบุรี. **วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา**, 15(1); 188-213.

ปิยากร หวังมหาพร และ ญาณภัทร เพ็ญศิริ. (2562). การร่วมผลิตในการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุในพื้นที่สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ (เขตวังทองหลางและเขตห้วยขวาง) กรุงเทพมหานคร. **วารสารการเมืองการบริหารและกฎหมาย**, 13(2).

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้เทคนิคใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based Learning : PBL)
เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ เรื่องการแก้ปัญหาย่อยเป็นขั้นตอน
วิชาวิทยาการคำนวณ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
Developing academic achievement Using problem-based techniques (Problem-based
Learning : PBL) To develop analytical thinking skills Regarding solving problems step
by step Computational Science Grade 2

สุลีพร ภูชมศรี

Suleepon puchomsri

สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์เขต 2

Kalasin Primary Educational Service Area Office 2, Thailand

Corresponding author. Email: noppadol@cas.ac.th

(Received: March 1, 2025; Revised: March 15, 2025; Accepted: March 18, 2025)

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาแผนการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค ใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem - Based Learning หรือ PBL) เพื่อพัฒนาทักษะในการคิดแก้ปัญหา วิชาวิทยาการคำนวณ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหนองแซงวิทยา ที่มีประสิทธิภาพให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค ใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem - Based Learning หรือ PBL) เพื่อพัฒนาทักษะในการคิดแก้ปัญหา 3) เพื่อประเมินทักษะปฏิบัติของนักเรียนที่เรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค ใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem - Based Learning เพื่อพัฒนาทักษะในการคิดแก้ปัญหา เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน และแบบประเมินทักษะการปฏิบัติงานเป็นทีม สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ยประชากร (μ) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) การทดสอบ สมมติฐานค่า Z (Wilcoxon-Signed Rank Test)

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้เทคนิคใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based Learning : PBL) เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ เรื่องการแก้ปัญหาย่อยเป็นขั้นตอน มีประสิทธิภาพด้านกระบวนการ (E_1) คิดเป็นร้อยละ 82.36 และมีประสิทธิภาพด้านผลลัพธ์ (E_2) คิดเป็นร้อยละ 89.17 หรือ E_1/E_2 เท่ากับ 82.36/89.17 ซึ่งมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ 80/80 2) ผลการวิเคราะห์ดัชนีประสิทธิผลของการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้เทคนิคใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based Learning : PBL) เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ พบว่า ค่าดัชนีประสิทธิผล ($E.I.$) มีค่าเท่ากับ 0.82 หรือมีความก้าวหน้าทางการเรียนคิดเป็นร้อยละ 82 ซึ่งมีค่าดัชนีประสิทธิผลสูงกว่าที่เกณฑ์กำหนด 0.50 3) ผลการวิเคราะห์การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้เทคนิคใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based Learning : PBL) เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ พบว่า มีคะแนนสูงขึ้น โดยคะแนนทดสอบก่อนเรียนในภาพรวมมีคะแนนเท่ากับ 489 คะแนน ($\mu=20.38$, $\sigma = 4.51$) ส่วนคะแนนทดสอบหลังเรียนในภาพรวมมีคะแนนเท่ากับ 609 คะแนน ($\mu =25.38$, $\sigma = 5.03$) และ 4) ผลการวิเคราะห์ทักษะการทำงานเป็นทีมของนักเรียนที่เรียนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based Learning : PBL) เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ เรื่องการแก้ปัญหาย่อยเป็นขั้นตอน วิชาวิทยาการคำนวณ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหนองแซงวิทยา พบว่า มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อน

เรียน มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 20.38 และหลังเรียนมี คะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 25.38 และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน ผลปรากฏว่า คะแนนสอบหลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

คำสำคัญ : การสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน; ทักษะการคิดวิเคราะห์; ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

Abstract

The objective of this study was: 1) to develop a plan for organizing cooperative learning activities using techniques Use problem-based learning (Problem - Based Learning or PBL) to develop problem-solving skills, Grade 2 students at Nong Khae Witthaya School Effective according to the 80/threshold/80, 2) to compare academic achievement before and after organizing learning using techniques. to develop problem-solving skills, 3) to evaluate the practical skills of students who study using learning management using techniques. to develop problem-solving skills Grade 2 students at Nong Khae Witthaya School Regarding basic problem solving for Grade 2 students Tools used include: learning management plan the test to measure academic achievement before studying and after studying. and team performance skills assessment form Statistics used include%) Population average (μ) Standard deviation (σ) Test Assumption Z (Wilcoxon-Signed Rank Test).

The research results found that: 1) The efficiency of academic achievement development. Using problem-based learning techniques to develop analytical thinking skills, process efficiency (E1) was 82.36 percent and results efficiency (E2) was 89.17 percent, or E1/E2 was 82.36/89.17, which was more efficient than the specified standard 80/80, 2) the effectiveness index of academic achievement development using problem-based learning techniques to develop analytical thinking skills it was found that the Effectiveness Index (EI) has a value of 0.82 or has academic progress of 82 percent, which has an effectiveness index value higher than the specified threshold of 0.50, 3) the analysis of academic achievement development found that the scores were higher. The overall pre-class test score was 489 points ($\mu=20.38$, $\sigma = 4.51$) As for the overall post-class test score, the score was 609 points ($\mu =25.38$, $\sigma = 5.03$) and 4) the teamwork skills of students studying using problems as a base. to develop analytical thinking skills, it was found that the academic achievement score before studying had an average score of 20.38 and after studying there was an average score of 25.38 and when comparing the scores before studying and after studying, the resultsIt appears that students' post-test scores were higher than before. Statistically significant at the.05 level, which is in line with the set assumptions

Keywords: problem-based teaching; analytical thinking skills; academic achievement

1. บทนำ

การจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตการเรียนรู้ในกลุ่มสาระวิชา (Content หรือ Subject matter) ควรเป็นการเรียนจากการค้นคว้าด้วยตนเองของศิษย์ โดยมีครูเป็นผู้แนะนำ และช่วยออกแบบกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนแต่ละคนสามารถประเมินความก้าวหน้าการเรียนรู้ของตนเองได้โดยเน้นที่องค์ความรู้ ทักษะความเชี่ยวชาญ และสมรรถนะที่เกิดขึ้นกับตัวผู้เรียน (วิจารณ์ พานิช, 2555) สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดีมีปัญญามีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ ผู้เรียนต้องมีความรู้อันเป็นสากล และมีความสามารถในการสื่อสารการคิดแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้เพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560:24) หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งทางด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกความ เป็นพลเมืองไทย และเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐานรวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษา การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถ เรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ตามศักยภาพ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดให้สาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โดยมุ่งให้เยาวชนทุกคนได้เรียนรู้คณิตศาสตร์อย่างต่อเนื่องตามศักยภาพ นำความรู้ทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ไปใช้ในการแก้ปัญหา การดำเนินชีวิตและการศึกษา การมีเหตุผล มีเจตคติที่ดีต่อคณิตศาสตร์ พัฒนาการคิดอย่างเป็นระบบและสร้างสรรค์โดยกำหนดสาระ หลักที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนทุกคน ดังนี้ จำนวนและการดำเนินการ การวัด เรขาคณิต พีชคณิต การวิเคราะห์ข้อมูลและความน่าจะเป็น ทักษะ และกระบวนการทางคณิตศาสตร์ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) ซึ่งตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จัดทำขึ้นโดยคำนึงถึงการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นสำคัญ คือ การเตรียมผู้เรียนให้มีทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การแก้ปัญหา การคิดสร้างสรรค์ การใช้เทคโนโลยี การสื่อสารและการร่วมมือ ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนรู้เท่าทัน การเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสภาพแวดล้อม สามารถแข่งขันและอยู่ร่วมกับประชาคมโลกได้ ทั้งนี้การจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ที่ประสบความสำเร็จนั้น จะต้องเตรียมผู้เรียนให้มีความพร้อมที่จะเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ พร้อมทั้งจะประกอบอาชีพเมื่อจบการศึกษา หรือสามารถศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ดังนั้นสถานศึกษาควรจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมตามศักยภาพของผู้เรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

2.1 เพื่อพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค ใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem - Based Learning หรือ PBL) เพื่อพัฒนาทักษะในการคิดแก้ปัญหา วิชาวิทยาการคำนวณ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหนองแซงวิทยา ที่มีประสิทธิภาพ ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

2.2 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค ใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem - Based Learning หรือ PBL) เพื่อพัฒนาทักษะในการคิดแก้ปัญหา วิชาวิทยาการคำนวณ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหนองแซงวิทยา เรื่องการแก้ปัญหาเบื้องต้น

2.3 เพื่อประเมินทักษะปฏิบัติของนักเรียนที่เรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค ใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem - Based Learning หรือ PBL) เพื่อพัฒนาทักษะในการคิดแก้ปัญหา วิชาวิทยาการคำนวณ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหนองแซงวิทยา เรื่องการแก้ปัญหาเบื้องต้น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

3. แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.1 วิธีการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem - Based Learning หรือ PBL)

ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน อันได้แก่

ขั้นที่ 1 กำหนดปัญหา

ผู้สอนสร้างสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อกระตุ้นผู้เรียน โดยอาจเป็นการแนะนำแนวทาง ยกตัวอย่างสถานการณ์ หรือถามคำถามที่ให้เกิดข้อสงสัย เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและมองเห็นปัญหา มีโอกาสเลือกเฟ้นและเสนอปัญหาที่หลากหลาย และสามารถแบ่งกลุ่มตามความสนใจ ซึ่งก่อนที่จะกำหนดปัญหานั้น ครูผู้สอนควรทดสอบความรู้พื้นฐานของผู้เรียนเสียก่อน เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดปัญหา ซึ่งต้องเหมาะสมกับความรู้พื้นฐานที่ผู้เรียนมี

ขั้นที่ 2 ทำความเข้าใจกับปัญหา

ผู้สอนจะกระตุ้นผู้เรียนด้วยคำถามหรือการเสริมแรง เพื่อให้ผู้เรียนทำความเข้าใจกับปัญหาที่อยากรู้ โดยเน้นให้เกิดการระดมสมอง เพื่อหาแนวทางและวิธีการในการหาคำตอบ โดยมีครูผู้สอนคอยดูแลตรวจสอบเพื่อให้เกิดความถูกต้อง

ขั้นที่ 3 ดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ผู้เรียนจะต้องดำเนินการศึกษาค้นคว้าอย่างเป็นระบบร่วมกัน โดยมีการกำหนดกติกา วางเป้าหมาย และดำเนินกิจกรรมตามระยะเวลาที่กำหนด โดยมีครูผู้สอนคอยให้คำชี้แนะและอำนวยความสะดวก

ขั้นที่ 4 สังเคราะห์ความรู้

ผู้เรียนแต่ละคนสังเคราะห์ความรู้ที่ได้จากการค้นคว้า โดยมีการนำเสนอภายในกลุ่ม เพื่อหาข้อสรุป ทบทวนและตรวจสอบความถูกต้อง โดยมีครูผู้สอนถามคำถามโดยกระตุ้นให้ผู้เรียนมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและเกิดความคิดรวบยอด

ขั้นที่ 5 สรุปและประเมินค่าของคำตอบ

ผู้เรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอข้อสรุปที่ได้มาสร้างเป็นองค์ความรู้ใหม่ และเลือกวิธีที่จะนำเสนอสู่ภายนอก โดยผ่านความเห็นชอบจากครูผู้สอนในการตรวจสอบความถูกต้อง และความเหมาะสมในการนำเสนอ

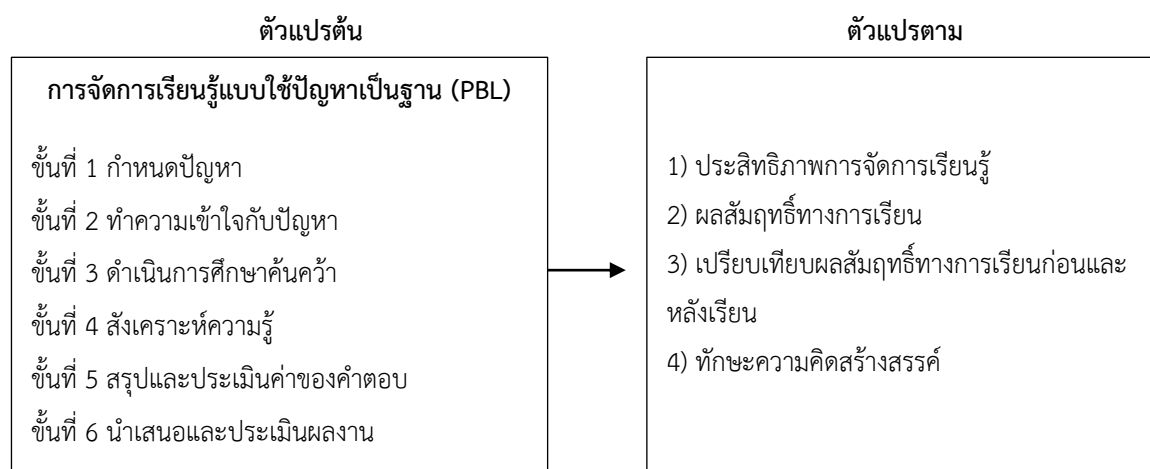
ขั้นที่ 6 นำเสนอและประเมินผลงาน

ผู้เรียนแต่ละกลุ่มนำองค์ความรู้ที่ได้ไปนำเสนอตามวิธีการที่ได้กำหนดไว้ เพื่อเผยแพร่ออกสู่สาธารณะ โดยครูผู้สอนประเมินผลการเรียนรู้จากการดำเนินงานของผู้เรียนตามสภาพจริง

การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน นับว่าเป็นหนึ่งในแนวการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับการศึกษาในศตวรรษที่ 21 เพราะเป็นหนึ่งในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยสามารถนำมาใช้กับผู้เรียนแทบทุกระดับชั้น โดยขึ้นอยู่กับการค้นหาปัญหาที่เหมาะสมกับพื้นฐานความรู้ของผู้เรียน

4. กรอบแนวคิดในการศึกษา

ผู้ศึกษาได้ทำไดกำหนดกรอบแนวคิดการศึกษาค้างนี้ การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้เทคนิคใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based Learning : PBL) เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ เรื่องการแก้ปัญหาอย่างเป็นขั้นตอน วิชาวิทยาการคำนวณ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหนองแข้ววิทยา ศึกษาจึงกำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษาไว้ ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการศึกษา

5. การดำเนินการศึกษา

5.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

5.1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหนองแข้ววิทยา อำเภอนองบุรี จังหวัดกาฬสินธุ์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 12 คน

5.1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหนองแข้ววิทยา ประกอบด้วยนักเรียนชาย 7 คน นักเรียนหญิง 5 คน รวม 12 คน โดยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง เนื่องจากได้รับมอบหมายให้ทำการสอนห้องนี้

5.2 การศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพ (PAOR)

ศึกษาดำเนินการวิจัยเชิงปฏิบัติการโดยมีกระบวนการปฏิบัติอย่างเป็นระบบ 4 ขั้นตอน คือ ขั้นการวางแผน ขั้นลงมือปฏิบัติ ขั้นสังเกตการณ์ และขั้นสะท้อนผล โดยดำเนินการต่อเนื่องกัน ไป จนกว่าจะพึงพอใจหรือได้ข้อสรุปที่มีประสิทธิภาพ โดยผู้ศึกษามีส่วนร่วมในการปฏิบัติเพื่อมุ่งพัฒนาและปรับปรุงการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

5.2.1 ออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ (ขั้น Plan)

เริ่มต้นด้วยการสำรวจปัญหาสำคัญที่ต้องการให้มีการแก้ไข วางแผนร่วมกันสำรวจสภาพปัญหาว่าเป็นอย่างไร ปัญหาที่ต้องการแก้ไขต้องมีการเปลี่ยนแปลงในเรื่องใดบ้างในการวางแผนมีการปรึกษาร่วมกันระหว่างผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหมด จากนั้นได้นำปัญหามาทำการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ ด้วยเทคนิคการสอนมาช่วยในการจัดการเรียนการสอนตามสภาพปัญหาที่พบ

5.2.2 วิเคราะห์ปัญหา (ขั้น Plan)

วิเคราะห์สภาพและปัญหา เพื่อเป็นแนวทางในการหาโครงสร้างของปัญหาอย่างเป็นระบบ ทบทวนปัญหาอย่างกว้างขวาง ร่วมกันนำแนวคิดที่ได้จากการวิเคราะห์มาวางแผน ในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้เทคนิคใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based Learning : PBL) เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ เรื่องการแก้ปัญหาอย่างเป็นขั้นตอน วิชาวิทยาศาสตร์คำนวณ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหนองแข้ววิทยา โดยคำนึงว่ากิจกรรมนั้นต้องประกอบด้วยอะไรบ้าง ต้องแก้ไขอย่างไร และผู้ได้รับผิดชอบ

5.2.3 วิพากษ์แผนการจัดการเรียนรู้ (ขั้น Plan)

การวิพากษ์แผนการจัดการเรียนรู้ขึ้น เพื่อหาข้อที่ควรปรับปรุงและพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ให้มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากขึ้น สำหรับการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้เทคนิคใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based Learning : PBL) เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ เรื่องการแก้ปัญหาอย่างเป็นขั้นตอน วิชาวิทยาการคำนวณ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหนองแข้ววิทยา

5.2.4 ปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ (ขั้น Plan)

เมื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของแผนการจัดการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based Learning : PBL) เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ เรื่องการแก้ปัญหาอย่างเป็นขั้นตอน วิชาวิทยาการคำนวณ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหนองแข้ววิทยา ผู้ศึกษาดำเนินการแก้ไขปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ตามคำแนะนำ

5.2.5 นำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้งาน (ขั้น Acting)

เมื่อปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้แล้ว ผู้ศึกษาดำเนินการสอนตามการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิคใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based Learning : PBL) เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ เรื่องการแก้ปัญหาอย่างเป็นขั้นตอน วิชาวิทยาการคำนวณ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหนองแข้ววิทยา เป็นระยะเวลา 3 สัปดาห์ ด้วยการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ทั้งหมด คือ แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 2 แผนการจัดการเรียนรู้ รวม 3 ชั่วโมง

5.2.6 ขึ้นสังเกต (ขั้น Observation)

ในขณะปฏิบัติกิจกรรมมีการสังเกต จดบันทึกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ทั้งที่คาดหวัง และไม่คาดหวังขณะที่ดำเนินกิจกรรมตามขั้นตอนที่วางไว้ สิ่งที่ได้อะจากการสังเกตเป็นกระบวนการ ของการปฏิบัติการ การสังเกตครั้งนี้รวมถึงการรวบรวมผลการปฏิบัติที่เห็นด้วยตา การได้ฟัง รวมทั้งการใช้เครื่องมือ เช่น แบบทดสอบซึ่งนำมาใช้ขณะที่กำลังดำเนินการทำการปฏิบัติการวิจัย

5.2.7 ขึ้นสะท้อนผล (ขั้น Reflection)

เป็นขั้นสุดท้ายของวงจรการทำวิจัยปฏิบัติการ เป็นการประเมินหรือตรวจสอบกระบวนการ ปัญหา หรืออุปสรรคต่อการปฏิบัติการ ที่ผู้วิจัยและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทำการตรวจสอบปัญหาที่เกิดขึ้นโดยผ่านการอภิปรายปัญหา ซึ่งจะได้แนวทางของการพัฒนาขั้นตอนการดำเนินการและเป็นพื้นฐานข้อมูลนำไปสู่การปรับปรุงและวางแผนปฏิบัติต่อไป

โดยวงจรของ 4 ขั้นตอนดังกล่าวจะมีลักษณะการดำเนินการเป็นบันไดเวียน (Spiral) และกระทำซ้ำตามวงจรจนกว่าจะได้ผลปฏิบัติตามจุดมุ่งหมาย ซึ่งผู้ศึกษาได้เก็บรวบรวมข้อมูล ตามขั้นตอน PAOR จำนวน 3 วงรอบ แล้วนำข้อมูลที่ได้จากการทดลองมาวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อทำการสรุปผลการศึกษาต่อไป

5.3 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบด้วย

5.3.1 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง การแก้ปัญหาเบื้องต้น จำนวน 1 ชั่วโมง

5.3.2 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง การแสดงขั้นตอนการแก้ปัญหา - การใช้สัญลักษณ์ จำนวน 2 ชั่วโมง

5.3.3 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางเรียน

1) เรื่อง การแก้ปัญหาเบื้องต้น

2) เรื่อง การแสดงขั้นตอนการแก้ปัญหา - การใช้สัญลักษณ์

3) เรื่อง การแก้ปัญหาเบื้องต้น นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหนองแซงวิทยา อำเภอนองสูงศรี จังหวัดกาฬสินธุ์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 12 คน ใช้สำหรับทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 10 ข้อ คะแนนเต็ม 10 คะแนน

5.4 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

5.4.1 แผนการจัดการเรียนรู้ หาค่าความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 คน ได้ค่า IOC เท่ากับ 0.67-1.00

5.4.2 แผนการจัดการเรียนรู้และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายข้อที่มีค่าความยากง่าย (P) อยู่ที่ 0.26-0.78 และค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ที่ 0.25-0.87 แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรของ Lovett เท่ากับ 0.85

5.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ทำการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหนองแซงวิทยา รายวิชาวิทยาการคำนวณ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 12 คน โดยมีวิธีเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

5.5.1 ให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 10 ข้อ ก่อนการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้เทคนิคใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based Learning : PBL) เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ เรื่องการแก้ปัญหาอย่างเป็นขั้นตอน วิชาวิทยาการคำนวณ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหนองแซงวิทยา แล้วนำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมาตรวจให้คะแนน โดยใช้เกณฑ์ตอบถูกให้ข้อละ 1 คะแนน ข้อที่ตอบผิด ให้ 0 คะแนน และบันทึกคะแนน เพื่อใช้เป็นคะแนนทดสอบก่อนเรียน (E_1) คือ ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1)

5.5.2 การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้เทคนิคใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based Learning : PBL) เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ เรื่องการแก้ปัญหาอย่างเป็นขั้นตอน วิชาวิทยาการคำนวณ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหนองแซงวิทยา ด้วยกระบวนการ E-PLC โดยใช้แผนการจัดการการเรียนรู้ 2 แผนการเรียนรู้ ใช้เวลารวม 3 ชั่วโมง ประกอบด้วย

1. แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง การแก้ปัญหาเบื้องต้น จำนวน 1 ชั่วโมง

2. แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง การแสดงขั้นตอนการแก้ปัญหา จำนวน 2 ชั่วโมง

5.5.3 เมื่อดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามเนื้อหาครบแล้ว ให้นักเรียนกลุ่มเป้าหมาย ทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยเป็นข้อสอบแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 10 ข้อ ซึ่งเป็นแบบทดสอบคนละชุดกับแบบทดสอบก่อนเรียน แล้วนำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมาตรวจให้คะแนน โดยใช้เกณฑ์ตอบถูกให้ข้อละ 1 คะแนน ข้อที่ตอบผิดหรือไม่ตอบหรือตอบมากกว่า 1 ตัวเลือกในข้อเดียวกันให้ 0 คะแนน และบันทึกคะแนนเพื่อใช้เป็นคะแนนทดสอบหลังเรียน (Post-test)

5.5.4 นำข้อมูลที่ได้จากการทดลองไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ เพื่อสรุปผลการทดลองตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาต่อไป

5.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้สำหรับการศึกษา เพื่อจะนำไปทดลองใช้จริงในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 โดยผู้ศึกษาได้ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

5.6.1 การสร้างและหาคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิคใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based Learning : PBL) เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ วิชาวิทยาการคำนวณ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหนองแขววิทยา ด้วยกระบวนการ E-PLC ซึ่งผู้ศึกษาสร้างขึ้น จำนวน 2 แผนการจัดการเรียนรู้ มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

5.6.1.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) และหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนหนองแขววิทยา ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2563

5.6.1.2 ศึกษาแนวคิดข้อตกลงเบื้องต้นทางการเรียนรู้และผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนโดยใช้การจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอน ใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based Learning : PBL) เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ โดยรวบรวมข้อมูลข้อมูลจากหนังสือและงานวิจัยมาสร้างกระบวนการสอน สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนสำหรับกลุ่มทดลอง

5.6.1.3 วิเคราะห์และเลือกเนื้อหาสาระเพื่อนำมาสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้การจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบ ใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based Learning : PBL) เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์

5.6.1.4 ดำเนินการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้และเอกสารประกอบการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบ ใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based Learning : PBL) เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ จำนวน 2 แผน โดยแผนที่ 1 จำนวน 1 ชั่วโมง แผนที่ 2 จำนวน 2 ชั่วโมง รวมทั้งหมด 3 ชั่วโมง ซึ่งแบ่งเนื้อหา ดังนี้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง การแก้ปัญหาเบื้องต้น จำนวน 1 ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง การแก้ปัญหา - การใช้สัญลักษณ์ จำนวน 2 ชั่วโมง

5.6.1.5 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น เสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อตรวจสอบ ความถูกต้อง เหมาะสม ความสอดคล้องกับสาระสำคัญ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังจุดประสงค์การเรียนรู้ สื่อหรือ อุปกรณ์การเรียนรู้ การวัดผล และการประเมินผล

6. สรุปผลการศึกษาวิจัย

การศึกษการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้เทคนิคใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based Learning : PBL) เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ เรื่องการแก้ปัญหาอย่างเป็นขั้นตอน วิชาวิทยาการคำนวณ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหนองแขววิทยา สามารถสรุปผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ได้ ดังนี้

6.1 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้เทคนิคใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based Learning : PBL) เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ เรื่องการแก้ปัญหาอย่างเป็นขั้นตอน วิชาวิทยาการคำนวณ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหนองแขววิทยา สามารถสรุปผล จากแบบทดสอบระหว่างเรียนทั้งหมดและหลังเรียน มีค่าร้อยละ 89.02 / 90.29 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80

6.2 ผลการวิเคราะห์ดัชนีประสิทธิผลการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้เทคนิคใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based Learning : PBL) เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ เรื่องการแก้ปัญหาอย่างเป็นขั้นตอน วิชาวิทยาการคำนวณ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหนองแขววิทยา ผลการวิเคราะห์ดัชนีประสิทธิผล ซึ่งมีเกณฑ์ที่ยอมรับได้ คือ ค่าดัชนีประสิทธิผลที่มีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป และเป็นตัวเลขที่แสดงให้เห็นถึงความก้าวหน้าในการเรียนของผู้เรียน โดยพิจารณาจาก

คะแนนสอบก่อนเรียน-หลังเรียน พบว่าผลการวิเคราะห์ดัชนีประสิทธิผลโดยภาพรวม มีค่า เท่ากับ 0.8363 หมายถึง ผู้เรียนมีพัฒนาการทางการเรียนรู้ในลักษณะที่เพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ 83.63 ซึ่งมากกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

6.3 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการสอนโดยใช้เทคนิคใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based Learning : PBL) เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ เรื่องการแก้ปัญหาอย่างเป็นขั้นตอน วิชาวิทยาการคำนวณ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหนองแข้ววิทยา พบว่ามีคะแนนสูงขึ้น โดยคะแนนทดสอบก่อนเรียน ในภาพรวมมีคะแนนเท่ากับ 178 คะแนน ($\mu=10.47$, $\sigma = 4.32$) ส่วนคะแนนทดสอบหลังเรียนในภาพรวมมีคะแนนเท่ากับ 307 คะแนน ($\mu=18.06$, $\sigma= 1.92$) และเมื่อนำคะแนนไปทดสอบสมมติฐานในการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยการทดสอบค่า Z (Wilcoxon signed rank test) ผลปรากฏว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ซึ่งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

7. อภิปรายผล

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้เทคนิคใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based Learning : PBL) เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ เรื่องการแก้ปัญหาอย่างเป็นขั้นตอน วิชาวิทยาการคำนวณ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหนองแข้ววิทยา สามารถอภิปรายผลการศึกษาได้ ดังนี้

7.1 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพแผนการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้เทคนิคใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based Learning : PBL) เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ เรื่องการแก้ปัญหาอย่างเป็นขั้นตอน วิชาวิทยาการคำนวณ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหนองแข้ววิทยา การประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องการแก้ปัญหาอย่างเป็นขั้นตอน วิชาวิทยาการคำนวณ ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 พบว่าผลการหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ 89.02 / 90.29 ซึ่งตามเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ได้จัดทำอย่างมีระบบ มีขั้นตอนศึกษาแนวคิดทฤษฎีการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้จากการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้จากอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ตลอดจนผู้เชี่ยวชาญที่ได้ให้ข้อเสนอแนะแนวทางเพื่อให้ได้แผนการจัดการเรียนรู้ที่มีความถูกต้องและสามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องแนวคิดของ ทิศนา ขัมมณี (2543) ได้กำหนดองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ ดังนี้ 1) ชื่อกิจกรรม 2) คำชี้แจง 3) จุดมุ่งหมาย 4) ความคิดรวบยอด 5) สื่อ 6) เวลาที่ใช้ 7) ขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรม และได้อธิบายว่า ในการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ ครูผู้สอนเป็นผู้กระตุ้นความคิดของนักเรียนให้นักเรียนแสวงหาความรู้ เพื่อนำมาประมวลหาคำตอบหรือข้อสรุปด้วยตนเอง โดยที่ครูช่วยอำนวยความสะดวกในการเรียนการสอนในด้านต่างๆ ให้แก่นักเรียน เป็นการจัดการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้นักเรียนเกิดความคิดวิเคราะห์ในเรื่องที่เรียน สามารถตั้งคำถามและสืบเสาะหาคำตอบด้วยตนเองได้นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ สุจิตมา สรรเสริฐ (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (problem-based learning) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาการพัฒนาความสามารถการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 (2) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (3) ศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน การพัฒนาความสามารถการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (problem-based learning) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาการพัฒนาความสามารถการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 (2) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (3) ศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักเรียนชั้น

ประถมศึกษาปีที่ 5/2 โรงเรียนพระยาประเสริฐสุนทราศรัย (กระจ่าง สิงหเสนี) แขวงวังทองหลาง กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 เลือกมา 1 ห้องเรียน จำนวน 40 คน จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (1) แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน กลุ่มสาระวิทยาศาสตร์ หน่วยการเรียนรู้เรื่องความหลากหลายของพืชและสัตว์ กับหน่วยการเรียนรู้เรื่องวัสดุในชีวิตประจำวัน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยแผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 7 แผน (2) แบบประเมินความสามารถในการแก้ปัญหาวิชาวิทยาศาสตร์ (3) แบบสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน (4) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ (5) แบบทดสอบความพึงพอใจของนักเรียนที่มีผลต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า (1) นักเรียนมีคะแนนความสามารถในการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ผ่านเกณฑ์ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 จำนวน 5 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 83.33 มีไม่ผ่านเกณฑ์ จำนวน 1 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 16.66 (2) นักเรียนมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 ตามที่กำหนดไว้ จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 57.50 มีไม่ผ่านเกณฑ์ จำนวน 17 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 42.50 (3) ความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.27) เมื่อพิจารณาแต่ละด้านมีระดับความพึงพอใจเรียงตามลำดับ ดังนี้ ด้านการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.27) ด้านผู้สอน ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.24) ด้านการประเมินผล ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.24) และด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = 0.23) ชุตินา สรรเสริฐ (2560) จากแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องการแก้ปัญหาอย่างเป็นขั้นตอน วิชาวิทยาการคำนวณ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหนองแข้ววิทยา มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้

ผลการวิเคราะห์ดัชนีประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based Learning : PBL) เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ เรื่องการแก้ปัญหาอย่างเป็นขั้นตอน วิชาวิทยาการคำนวณ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหนองแข้ววิทยา เกณฑ์ที่ยอมรับได้ คือ ค่าดัชนีประสิทธิผลที่มีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป และเป็นตัวเลขที่แสดงให้เห็นถึงความก้าวหน้าในการเรียนของผู้เรียน โดยพิจารณาจากคะแนนสอบก่อนเรียน-หลังเรียน พบว่าผลการวิเคราะห์ดัชนีประสิทธิผลโดยภาพรวม มีค่า เท่ากับ 0.8363 หมายถึง ผู้เรียนมีพัฒนาการทางการเรียนรู้ในลักษณะที่เพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ 83.63 ซึ่งมากกว่าเกณฑ์ที่กำหนด คะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ผู้ศึกษาจึงได้มีการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based Learning : PBL) เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ เรื่องการแก้ปัญหาอย่างเป็นขั้นตอน วิชาวิทยาการคำนวณ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหนองแข้ววิทยา เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้เรียนได้เกิดทักษะกระบวนการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์และการลงมือฝึกปฏิบัติ ผู้เรียนมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนในกลุ่มที่ได้ไปศึกษาข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ รวบรวมข้อมูลและวางแผนแนวทางการปฏิบัติ ได้มีโอกาสฝึกฝนตนเองให้มีลักษณะเป็นคนช่างคิด ช่างสังเกต และวิเคราะห์วิจารณ์ รู้จักการแก้ปัญหาอย่างเป็นขั้นตอน ทำให้บรรยากาศในชั้นเรียนเป็นไปอย่างตื่นตัวสนุกสนานเข้าใจ ทำให้ผู้เรียนสนใจการเรียน สอดคล้องกับหลักจิตวิทยา คือเมื่อผู้เรียนสามารถค้นพบคำตอบด้วยตนเองเป็นการช่วยเพิ่มแรงจูงใจภายในมากกว่าการเรียนแบบท่องจำ ทำให้ปัญญาของผู้เรียนฉลาดยิ่งขึ้นทำให้ผู้เรียนเป็นนักสร้างสรรค์เป็นผู้ที่สามารถจัดระเบียบสิ่งที่พบเห็นได้อย่างเหมาะสม ฝึกฝนให้เกิดเทคนิคในการสืบเสาะหาความรู้ด้วยตนเอง และช่วยให้นักเรียนสามารถ แก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุณี ศรีประภา (2547) อ้างอิงในพุทธิพงษ์ ศุภมัสดุองกูร (2558)

7.2 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้เทคนิคใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based Learning : PBL) เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ เรื่องการแก้ปัญหาอย่างเป็นขั้นตอน วิชาวิทยาการคำนวณ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหนองแข้ววิทยา ด้วยกระบวนการ E-PLC พบว่า มีคะแนนสูงขึ้น โดยคะแนนทดสอบก่อนเรียน ในภาพรวมมีคะแนนเท่ากับ 178 คะแนน ($\mu=10.47$, $\sigma = 4.32$) ส่วนคะแนนทดสอบหลังเรียนในภาพรวมมีคะแนนเท่ากับ 307 คะแนน ($\mu=18.06$, $\sigma= 1.92$) และเมื่อนำคะแนนไปทดสอบสมมติฐานในการ

เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยการทดสอบค่า Z (Wilcoxon signed rank test) ผลปรากฏว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ซึ่งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 3 ทั้งนี้เพราะเนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหาอย่างเป็นขั้นตอน ใช้งานด้านการบริหาร ทางบริษัท รวมถึงมีความจำเป็นทางด้านระบบการศึกษา ซึ่งเป็นเรื่องที่ใกล้ตัวนักเรียนและเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันนักเรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ การจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการสอน โดยใช้เทคนิคใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based Learning : PBL) เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ที่ผู้ศึกษานำมาใช้ในการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนซึ่งเป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่สามารถพัฒนากระบวนการเรียนรู้และกระบวนการคิดระดับสูงได้เป็นอย่างดีเป็นการบูรณาการเชื่อมโยงระหว่างเนื้อหาสาระกับการพัฒนากระบวนการคิด ที่สำคัญคือการพัฒนาและปลูกฝังให้เด็กคิดเป็นทำเป็นและแก้ปัญหาเป็น เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สร้างประสบการณ์การเรียนรู้แสวงหาความรู้ด้วยตนเองอย่างเป็นระบบทำให้นักเรียนเกิดความเข้าใจในบทเรียน ช่วยพัฒนาทักษะการคิดและส่งผลให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น สอดคล้องกับวัชร เล่าเรียนดี (2550) อ้างอิงใน Norman (1992) อ้างถึง (นภารัตน์ ศรีคำเวียง, 2558) ได้เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ระหว่างแบบจำลองที่เป็นระบบ (Systematic Modeling) กับวัฏจักรการเรียนรู้ (Learning Cycle) ผลปรากฏว่า ผู้เรียนที่เรียนโดยผู้สอนเป็นผู้สอนแบบจำลองที่เป็นระบบมีผลสัมฤทธิ์ทางทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ สูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยผู้สอนเป็นผู้สอนแบบวัฏจักรการเรียนรู้

เวิร์คและเฟรเซอร์ (Wolk and Fraser, 2007) ศึกษาบรรยากาศการเรียนรู้ เจตคติ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยจัดกิจกรรมทดลองรูปแบบการสืบเสาะหา ความรู้ในรายวิชาฟิสิกส์ พบว่า การทดลองแบบเน้นรูปแบบการสืบเสาะหาความรู้ ทำให้นักเรียน เกิดความสนใจในการเรียน มีเจตคติและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าการสอนที่ไม่เน้นการสืบ เสาะหาความรู้

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะจากผลการศึกษา

8.1.1 ควรเพิ่มหรือเปลี่ยนกลุ่มเป้าหมาย โดยให้จำนวนกลุ่มเป้าหมายเพิ่มขึ้นหรือเปลี่ยนระดับชั้นของกลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้ทราบความแตกต่างและเห็นประสิทธิภาพของเครื่องมือ

8.1.2 ก่อนทำการวิจัยควรปฐมนิเทศนักเรียนกลุ่มเป้าหมายเพื่อให้เข้าใจรูปแบบการจัดการเรียนรู้ และเนื้อหาที่ใช้ให้ชัดเจนก่อน

8.1.3 เมื่อจบเนื้อหาเรื่องหนึ่งแล้วควรให้ผู้เรียนเปลี่ยนหน้าที่หรือเปลี่ยนกลุ่มหมุนเวียนกันไป เพื่อให้ผู้เรียนทุกคนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกันในห้องเรียน และไม่เกิดความเบื่อหน่าย

8.1.4 การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based Learning : PBL) ผู้สอนควร เลือกเนื้อหาสาระที่ใกล้ตัวเพื่อสร้างความสนใจและความกระตือรือร้นของนักเรียน ซึ่งจะทำให้นักเรียนมองเห็นภาพของสถานการณ์ และผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับตนเองได้อย่างชัดเจน อันเป็นตัวกระตุ้น ทำให้นักเรียนเกิดข้อสงสัยหรือเกิดคำถาม และต้องการแสวงหาคำตอบในสิ่งที่ตนเองอยากรู้ นำไปสู่การแสวงหาความรู้ด้วยตนเองและที่สำคัญนักเรียนจะให้ความร่วมมือในการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเต็มกำลังและตั้งใจ

8.1.5 การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based Learning : PBL) ผู้สอนควร เลือกใช้สื่อที่ทันสมัยหลากหลายและมีความเหมาะสมกับเนื้อหาเพื่อกระตุ้นความสนใจของนักเรียนให้อยากที่จะเรียนรู้และช่วยสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ที่ดีได้

8.2 ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

8.2.1 จากการศึกษา พบว่าผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระและมี ความก้าวหน้าทางการเรียนเพิ่มขึ้น ดังนั้น ครูผู้สอนควรนำไปประยุกต์ใช้และพัฒนาแผนการจัดการ เรียนรู้ให้ทันสมัยอยู่เสมอ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการเรียนการสอนต่อไป

8.2.2 ครูควรมีการเตรียมความพร้อมในเรื่องของเนื้อหา รูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและสนุกกับการเรียน

8.2.3 ครูควรสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจากการมีส่วนร่วม และสร้างแรงจูงใจให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจและเกิดความเท่าเทียมกับสมาชิกในกลุ่ม

8.3 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

8.3.1 ควรนำการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based Learning : PBL) เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ไปใช้ในการพัฒนา ความสามารถในการคิดระดับสูงด้านอื่น เช่น การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดสร้างสรรค์ เป็นต้น

8.3.2 ควรนำการจัดการเรียนรู้แบบการใช้เทคนิคใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based Learning : PBL) ไปใช้ร่วมกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบอื่น เช่น การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีม หรือใช้ร่วมกับเทคนิคผังมโนทัศน์ ผังกราฟิก เป็นต้น

9. เอกสารอ้างอิง

ทิตนา แคมมณี. (2547). ศาสตร์การสอนองค์ความรู้เพื่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ทิตนา แคมมณี. (2552). สัมมนาอาารมณ : เวทีแห่งเรื่องราวของการแก้ปัญหาและพัฒนาตนเอง. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กระทรวงศึกษาธิการ. (2558). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551. กรุงเทพมหานคร : กระทรวงศึกษาธิการ.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2559). แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่สิบเอ็ด พ.ศ. 2555-2559. กรุงเทพฯ:คุรุสภาลาดพร้าว.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสาระภูมิศาสตร์ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

วารสาร วิชาการ อุตสาหกรรม ศึกษา, 14(2). พิเชษฐ ยังตรง. (2560). กลยุทธ์การพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในศตวรรษที่ 21 [การศึกษา, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต]. กรุงเทพมหานคร.

สสวท. (2560). สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). ตัวชี้วัดและหลักสูตรแกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัดกระทรวงศึกษาธิการ.

- ทิตนา แคมณี. (2560). ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 21. กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์
- กรชนก วุฒิชัยภูมิ. (2561). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับแผนผังความคิด[วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต]. 96-105.
- จิรพันธุ์ ทัศนศรี. (2561). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และเจตคติต่อวิทยาศาสตร์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3. ที่ได้รับการสอนโดยรูปแบบซิปปากับแบบสืบเสาะหาความรู้
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2562). การสร้างและพัฒนาแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์. กรุงเทพฯ :11 สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- สุวัฒน์ นิยมคำ. (2563). ทฤษฎีและทางปฏิบัติในการสอนวิทยาศาสตร์แบบสืบเสาะหาความรู้. เล่ม 1-2. กรุงเทพฯ: เจเนอรัลบุ๊กส์ เซนเตอร์.หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551) มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดฯ (ฉบับปรับปรุงพ.ศ.2560).
- อนันต์ ศรีโสภ. (2563). การวัดและการประเมินผลการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.พรทิพย์ ดิษฐปัญญาและสุนีย์เหมะ. (2563). ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์และความมั่นใจในตนเองของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5.
- วรางคณา หอยศรีจันทร์. (2564). ผลการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่องสิ่งแวดล้อมในชุมชนที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหา และเจตคติต่อสิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนชุมชนบ้านไทรย้อยจังหวัดพิษณุโลก. รายงานการประชุมวิชาการ เสนอผล งานวิจัยระดับ ชาติและนานาชาติ, 1(12), 225.
- กุหลาบ ปุริสาร. (2564). รูปแบบการจัดกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่ออกแบบการดำเนินการร่วมกับกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู. วิทยาลัยบัณฑิตเอเซีย.
- กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ. (2566). แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตร. การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- Norman (1992) อ้างถึง (นภารัตน์ ศรีคำเวียง, 2558) ได้เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์
- อิวัจ เดลานี. (2562). การศึกษาสำหรับศตวรรษที่ 21 การพัฒนาทักษะคือหัวใจสำคัญของการศึกษา. จาก <https://www.unicef.org/thailand/th/stories/การศึกษาสำหรับศตวรรษที่-21>
- Kamoltip Boriboon and Dr.Karntarat Wuttisela (2015) Learning Management by Demonstration Technique on Rate of Reaction to Develop Learning Achievement for Grade 11 Students Master of Science Program Major: Science Education, Faculty of Science, Ubon Ratchathani University
- Sarina Awae (2020) The Development of Learning Achievement by Using Demonstration Method on al-Fiqh Subject for Primary School Students, Year 1 MENARA : Journal of Islamic and Contemporary Issues (M-JICI)

กระแสดึกษาในมิติภาวะผู้นำทางการเมือง

The study of trends in the dimension of political leadership

รัชดาภรณ์ กาญจนเสถียร

Ratchadaporn Kanjanasatien

โรงพยาบาลขอนแก่น

Khon Kaen Hospital, Thailand

Corresponding author. Email: kanjanasatien@gmail.com

(Received: March 1, 2025; Revised: March 15, 2025; Accepted: March 18, 2025)

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่ออธิบายภาวะผู้นำทางการเมืองของศาสตราจารย์ ดร.นพ.กระแส ชนะวงศ์ ตามราชกิจจานุเบกษา พ.ศ. 2564 ประมวลจริยธรรมของข้าราชการการเมืองและการนำแนวทางภาวะผู้นำทางการเมืองของศาสตราจารย์ ดร.นพ.กระแส ชนะวงศ์ ไปประยุกต์ใช้

ผลการศึกษาพบว่า ผู้นำทางการเมืองเป็นผู้ที่สามารถกำหนดทิศทางและนโยบายที่ตอบสนองต่อความท้าทายของสังคมและประเทศชาติ ภาวะผู้นำทางการเมืองจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการสร้างความสมดุลระหว่างความหลากหลายทางวัฒนธรรม ความเชื่อ และอุดมการณ์ทางการเมือง การมีผู้นำทางการเมืองที่มีคุณธรรม จริยธรรมเป็นแบบอย่างแก่สังคม จะสามารถสร้างความเชื่อมั่นและความไว้วางใจจากประชาชน สร้างความสามัคคีและความร่วมมือในสังคมที่แตกแยกได้ถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยสร้างเสถียรภาพและความมั่นคงให้กับประเทศ

ศาสตราจารย์ ดร.นพ.กระแสชนะวงศ์ ในขณะที่ท่านดำรงตำแหน่งทางการเมือง ได้มีการประยุกต์ใช้ประมวลจริยธรรมของข้าราชการการเมือง ตามราชกิจจานุเบกษา พ.ศ. 2564 เพื่อใช้เป็นหลักเกณฑ์ในการประพฤติปฏิบัติอย่างมีคุณธรรมทั้ง 7 ข้อ ได้แก่ 1. ยึดมั่นในสถาบันหลักของประเทศ 2. ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต มีจิตสำนึกที่ดี และรับผิดชอบต่อหน้าที่ 3. กล้าตัดสินใจและกระทำในสิ่งที่ถูกต้อง ชอบธรรม 4. ยึดถือประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติ และความผาสุกของประชาชนโดยรวม และมีจิตสาธารณะ 5. ปฏิบัติหน้าที่โดยมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน 6. ปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นธรรมและไม่เลือกปฏิบัติ และ 7. ต้องดำรงตนเป็นแบบอย่างที่ดีและรักษาภาพลักษณ์ของทางราชการ แม้ว่าประมวลจริยธรรมของข้าราชการการเมือง พ.ศ. 2564 จะถูกประกาศใช้หลังจากที่ท่านได้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองแล้ว แต่หลักการและค่านิยมที่กำหนดในประมวลจริยธรรมดังกล่าวสอดคล้องกับแนวทางการปฏิบัติหน้าที่ของท่านในอดีต

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำทางการเมือง, กระแส

Abstract

This article aims to explain the political leadership of Professor Dr. Krasae Chanawongse, as outlined in the Royal Gazette (2021), and the ethical code for political officials. It also explores the application of his leadership approach in contemporary politics.

The study finds that political leaders play a crucial role in shaping policies and setting the direction that addresses societal and national challenges. Political leadership is essential for balancing cultural

diversity, beliefs, and political ideologies. A leader with strong moral and ethical values serves as a role model for society, fostering public trust and unity in a divided society. This, in turn, contributes to national stability and security.

During his tenure in political office, Professor Dr. Krasae Chanawongse adhered to the ethical code for political officials, as stipulated in the Royal Gazette (2021). His conduct aligned with the seven fundamental principles of ethical leadership: (1) unwavering commitment to the nation's core institutions, (2) integrity, honesty, and accountability in duty, (3) courage to make fair and just decisions, (4) prioritization of national interest and public well-being with a sense of civic duty, (5) outcome-oriented performance, (6) impartial and non-discriminatory governance, and (7) serving as a role model while upholding the public sector's reputation. Although the ethical code for political officials was formally enacted after his tenure, its principles and values reflect his long-standing approach to governance, demonstrating his commitment to ethical and responsible leadership.

Keywords : Political Leadership} Kras

1. บทนำ

ในยุคปัจจุบันที่สังคมโลกและสังคมไทยกำลังเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและซับซ้อน ทั้งในด้าน เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม เทคโนโลยี สิ่งแวดล้อมและการเมือง การเมืองไทยในปัจจุบันอยู่ในช่วงเวลาที่มีความท้าทายและการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ ต้องเผชิญกับความผันผวนและปัญหาหลายด้าน เช่น ความไม่เสถียรภาพทางการเมือง ความขัดแย้งระหว่างกลุ่มการเมืองต่าง ๆ และความท้าทายในการสร้างความเชื่อมั่นในระบบการปกครอง การเปลี่ยนแปลงผู้นำทางการเมืองหลายคน รัฐบาลต้องเผชิญปัญหาสถานการณ์โลก เศรษฐกิจ และปัญหาของประชาชนต้องเร่งแก้ไข ซึ่งมีผลกระทบต่อการพัฒนาและความมั่นคงของประเทศ ความสำคัญของผู้นำทางการเมืองจึงไม่สามารถมองข้ามได้ เพราะผู้นำทางการเมืองมีบทบาทสำคัญในการกำหนดทิศทางการพัฒนาของประเทศ ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์และความสามารถในการสร้างความสมานฉันท์ระหว่างกลุ่มต่าง ๆ จะสามารถผลักดันการปฏิรูปที่สำคัญและสร้างความมั่นคงให้กับประเทศได้ (พงษ์ศักดิ์ อุทัย, 2564).

ผู้นำทางการเมืองจึงได้กลายเป็นหัวใจสำคัญที่สามารถกำหนดทิศทางและนโยบายที่ตอบสนองต่อความท้าทายของสังคมและประเทศชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพ ภาวะผู้นำทางการเมืองมีความสำคัญอย่างยิ่งในการสร้างความสมดุลระหว่างความหลากหลายทางวัฒนธรรม ความเชื่อ และอุดมการณ์ทางการเมือง การมีผู้นำที่สามารถสร้างความสามัคคีและความร่วมมือในสังคมที่แตกแยกได้ถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยสร้างเสถียรภาพและความมั่นคงให้กับประเทศ (สมปอง สุวรรณภุมมา, 2565) ผู้นำที่มีความสามารถในการปรับตัวและตัดสินใจอย่างชาญฉลาด ผู้นำที่มีภาวะผู้นำที่เข้มแข็งไม่เพียงแต่ต้องมีความรู้และทักษะในการบริหารจัดการเท่านั้น แต่ยังต้องมีจริยธรรมและความสามารถในการสร้างความเชื่อมั่นและความไว้วางใจจากประชาชนอีกด้วย การเป็นผู้นำทางการเมืองที่มีคุณภาพไม่ได้หมายถึงเพียงการบริหารจัดการภายในประเทศ แต่ยังต้องมีความสามารถในการสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศ การรับมือกับวิกฤตการณ์ที่ซับซ้อน และการส่งเสริมความยั่งยืนในระยะยาว

ภาวะผู้นำทางการเมือง (Political Leadership) จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเป็นบุคคลแห่งการพัฒนา เป็นผู้มากด้วยความรู้ ความสามารถ มีองค์ความรู้ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีวิธีการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์และหลากหลาย มีแรงกายแรงใจที่มุ่งมั่นในการรับรู้ปัญหา รับฟังและพร้อมนำสู่การแก้ไข มีความสามารถในการคิด ตัดสินใจอย่างกล้าหาญ และยืดหยุ่นต่อ

สถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้น มากด้วยศรัทธาจากสังคม มีความรู้ความสามารถ เห็นคุณค่าของส่วนรวมและมีจิตวิญญาณของการพัฒนาเห็นการแก้ปัญหาเป็นที่ตั้ง (ธีระ รุญเจริญ, 2553 ; จุไรรัตน์ เชื้อสวาท, 2558) ในสภาพแวดล้อมทางการเมืองที่มีความหลากหลายและมีความขัดแย้งทางความคิด ผู้นำที่มีจริยธรรมและความซื่อสัตย์จะสามารถสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนและสร้างการสนับสนุนจากทุกภาคส่วนของสังคมได้ ผู้นำที่ดีจะต้องมุ่งเน้นการทำงานเพื่อส่วนรวม มากกว่าผลประโยชน์ส่วนตัว และต้องมีความสามารถในการตัดสินใจที่เป็นธรรมและโปร่งใส เพื่อให้การบริหารงานของรัฐบาลสามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ศาสตราจารย์ ดร.นพ.กระแส ชนะวงศ์ เป็นผู้หนึ่งที่มีบทบาทสำคัญในประวัติศาสตร์ด้านการเมือง ท่านได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดขอนแก่น และกรุงเทพฯ ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร และได้รับการโปรดเกล้าให้เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุข รัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ และรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ตลอดจนได้รับการแต่งตั้งให้ทำหน้าที่รองประธานกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ ในคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2558 และประธานอนุกรรมการพิจารณากรอบการจัดทำรัฐธรรมนูญ ด้านการกระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่น

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า ภาวะผู้นำทางการเมือง (Political Leadership) เป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาประเทศและการสร้างความมั่นคงในระบบการเมือง โดยเฉพาะในบริบทของประเทศไทยที่การเมืองมีความซับซ้อนและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว บทความนี้มุ่งเน้นการศึกษาบทบาทภาวะผู้นำของ ศาสตราจารย์ ดร.นพ.กระแส ชนะวงศ์ ในทางการเมือง ซึ่งเป็นตัวอย่างของผู้นำที่มีลักษณะโดดเด่น มีบทบาทสำคัญในประวัติศาสตร์การเมืองไทยที่สามารถสร้างความเปลี่ยนแปลงในเชิงบวกผ่านการบริหารที่มีวิสัยทัศน์ จริยธรรม และความสามารถในการสร้างความร่วมมือในวงการการเมืองไทย ผู้ที่แสดงให้เห็นถึงภาวะผู้นำที่สามารถปรับตัวให้เข้ากับบริบททางสังคมและการเมืองในยุคต่าง ๆ แนวคิดของเขาเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางการเมืองเป็นกรอบสำคัญที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในปัจจุบัน

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่ออธิบายภาวะผู้นำทางการเมืองของศาสตราจารย์ ดร.นพ.กระแส ชนะวงศ์ ตามราชกิจจานุเบกษา พ.ศ. 2564 ประมวลจริยธรรมของข้าราชการการเมือง

2.2 เพื่อสังเคราะห์ การนำแนวทางภาวะผู้นำทางการเมืองของศาสตราจารย์ ดร.นพ.กระแส ชนะวงศ์ ไปประยุกต์ใช้

3. วิธีการศึกษา

โดยการทบทวนเอกสารและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับ ภาวะผู้นำทางการเมืองและผลงานที่เกี่ยวข้องของ ศาสตราจารย์ ดร.นพ.กระแส ชนะวงศ์ โดยการสืบค้นข้อมูลจาก เอกสาร ตำรา ฐานข้อมูลต่างๆที่เกี่ยวข้อง

4. ผลการศึกษา

4.1 ความหมายของภาวะผู้นำทางการเมือง

ความสำคัญของภาวะผู้นำ

ผู้นำ เป็นบุคคลที่ได้มีโอกาสนำ ไม่ว่าเขาเหล่านั้นจะได้นำเสนอตามสถานการณ์หรือการแต่งตั้งทางกฎหมาย แต่ในขณะที่ ภาวะผู้นำ หมายถึง ความสามารถในการนำ ผู้นำที่สำคัญ คือ การสร้างแรงจูงใจต่อการทำงานอย่างเต็มกำลังความสามารถให้เกิดขึ้นกับผู้ใต้บังคับบัญชา พนักงานหรือผู้ตาม พร้อมๆไปกับการสร้างความเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นในองค์กร (กุหลาบ ปุริสาร, 2558)

“ผู้นำ” กับ “ภาวะผู้นำ” มีความแตกต่างกัน คำว่า “ผู้นำ” เป็นบทบาทที่ได้มาโดยตำแหน่งหรือการแต่งตั้ง แต่คำว่า “ภาวะผู้นำ” เกิดจากพฤติกรรมที่แสดงออกมาจากภายใน เป็นสิ่งที่พัฒนาได้ ผ่านการฝึกฝนและประสบการณ์ การเรียนรู้ภาวะผู้นำที่ดี เกิดจากการเรียนรู้จากตัวอย่างและประสบการณ์จริง ไม่ใช่การสอนโดยตรง (กระแสมโนธรรม, 2564)

ภาวะผู้นำทางการเมือง

ผู้นำทางการเมือง หมายถึงบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีอำนาจในการควบคุม ตัดสินใจ ริเริ่มประนีประนอม ชี้แนะ วินิจฉัย สั่งการและประสานงาน ในด้านการเมือง เศรษฐกิจและสังคม ทั้งเป็นลักษณะแบบเป็นพิธีการและไม่เป็นพิธีการ นอกจากนี้ยังสามารถใช้อิทธิพลให้ผู้ได้บังคับบัญชาปฏิบัติตามด้วยความเชื่อฟังและเต็มใจ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความสำเร็จตามความมุ่งหมายทั้งของตนและของชุมชน (ไชยา เทพา, 2564) ลิขิต อีริควิน (2548) กล่าวว่า ผู้นำทางการเมืองคือบุคคลที่ต้องมีคุณลักษณะพิเศษ สามารถเข้าถึงใจมวลชน บริหารประเทศได้โดยสามารถแก้ปัญหาทั้งปัญหาเฉพาะหน้าและปัญหาระยะยาวอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล มีความสามารถพิเศษในการใช้คนให้ถูกกับงาน ใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล มีวิสัยทัศน์ และมีวุฒิภาวะในการทำงาน รวมทั้งการดำรงชีวิตส่วนตัว คุณสมบัติของผู้นำในอุดมคติมีลักษณะเด่น ๆ อยู่ 4 ประการ ได้แก่ 1. ผู้นำทางการเมืองนั้นจะต้องมีความต้องการที่จะเป็นผู้นำทางการเมือง ต้องมีความอิสระ มีความต้องการและมีความกล้าหาญที่จะนำ 2. ผู้นำทางการเมืองจะต้องเป็นคนฉลาดในทางการเมือง (political acumen) ต้องมีความรู้ ความสามารถ เริ่มตั้งแต่การมองคน การใช้คน ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ได้บังคับบัญชาหรือผู้ร่วมงาน ความสัมพันธ์กับสังคม และความสัมพันธ์กับผู้นำต่างประเทศ 3. บุคลิกของผู้นำทางการเมืองจะต้องเป็นที่ยอมรับว่ามีลักษณะเป็นผู้นำ เรียกว่ามี charisma ผู้นำทางการเมืองที่ขาดบุคลิกความเป็นผู้นำย่อมยากที่จะมีความเชื่อมั่นและยากที่จะนำผู้อื่นได้ 4. ผู้นำทางการเมืองต้องมีความรู้ความสามารถในระดับหนึ่ง และต้องสามารถใช้คนที่มีความรู้ที่มีความเชี่ยวชาญให้เข้ามาทำงาน และ 5. ผู้นำทางการเมืองจะต้องมีความกล้าหาญ เด็ดขาดในการตัดสินใจบนพื้นฐานของความถูกต้องตามหลักนิยธรรม กล้าเสี่ยงที่จะถูกตำหนิ มีหลักการที่แน่วแน่ มีศรัทธาต่อการทำสิ่งที่ถูกต้อง มีจริยธรรม เห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตนเอง หรือพรรคพวก (พิมพ์ศนิดา จิงสุทธีวงศ์, 2558)

4.2 จริยธรรมนักการเมือง

จริยธรรม หมายถึง คุณสมบัติทางความประพฤติ ที่สังคมมุ่งหวังให้คนในสังคมนั้นประพฤติ มีความถูกต้องในความประพฤติ มีเสรีภาพภายในขอบเขตของมโนธรรม (Conscience) เป็นหน้าที่ที่สมาชิกในสังคมพึงประพฤติปฏิบัติต่อตนเอง ต่อผู้อื่น และต่อสังคม ทั้งนี้เพื่อก่อให้เกิดความเจริญรุ่งเรืองขึ้นในสังคม การที่จะปฏิบัติให้เป็นไปเช่นนั้นได้ ผู้ปฏิบัติจะต้องรู้ว่าสิ่งใดถูกสิ่งใดผิด (อัญธิษฐา อักษรศรี, 2564)

จริยธรรมทางการเมืองเป็นส่วนหนึ่งของจริยธรรมทางสังคม ดังนั้นคำว่า จริยธรรม (Ethics) ตามความหมายทางศาสนา หมายถึง ความดีงาม ความถูกต้อง ความเหมาะสม ที่คนในสังคมหนึ่ง ๆ ได้ยอมรับถือปฏิบัติเป็นหลักทางศีลธรรม หรือจะกล่าวอีกอย่างหนึ่งว่า จริยธรรม คือเครื่องมือในการวัดความดี ความไม่ดี ความถูก ความผิด ความเหมาะสมความไม่เหมาะสมแห่งพฤติกรรมของมนุษย์ในสังคม จริยธรรมไม่เป็นหลักสากล คือ จริยธรรมในสังคมหนึ่งอาจจะไม่ถูกยอมรับในอีกสังคมหนึ่งก็ได้ แต่จริยธรรมที่หมายถึง ความดีงาม ความถูกต้องและความเหมาะสมนั้นจะต้องมีลักษณะสำคัญ คือพฤติกรรมนั้นก่อให้เกิดประโยชน์แก่คนหมู่มาก หรือส่วนใหญ่ พฤติกรรมนั้นก่อให้เกิดความพอใจ การยอมรับของคนในสังคมนั้นเป็นส่วนใหญ่ พฤติกรรมนั้นทำให้เกิดประโยชน์ทั้งตนและผู้อื่นในสังคม และพฤติกรรมนั้นเหมาะสมกับกาลเวลา สถานที่และบุคคล เรียกว่า “ถูกกาลเทศะ” (พระคิลาคัฎฐ์ สุขเมธ, 2565)

สำหรับแนวความคิดทฤษฎีเกี่ยวกับจริยธรรมของนักปกครองนั้น เฟลโตซซึ่งเป็นหนึ่งในนักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ ได้กล่าวว่า ถ้าจิตของผู้ใดครอบงำด้วยเหตุผล เขาผู้นั้นเหมาะสมจะเป็นผู้ปกครอง เพราะเหตุผลก็คือคุณความดี คือ จริยธรรม โดยที่คุณความดีในทัศนะของเฟลโตนั้นมีอยู่ 4 ประการคือ 1. ความฉลาด เพราะจะทำให้การกระทำต่าง ๆ เป็นไป และสิ้นสุดลงตามธรรมชาติ 2. ความยุติธรรม เพราะทำให้ทุกสิ่งทุกอย่างเป็นไปตามความต้องการอันแท้จริงซึ่งตัดสินโดยเหตุ โดยผล 3. ความกล้าหาญ เพราะจะช่วยให้ผู้ปกครองยืนหยัดที่จะกระทำสิ่งที่ฉลาด 4. ความรู้จักประมาณ เพราะจะช่วยให้ประสานจิตใจต่าง ๆ ให้กลมกลืนไปกับเหตุผล (ขวัญชนก สายชมพู, 2566)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้กำหนดให้มี มาตรฐานทางจริยธรรม เพื่อให้ นักการเมืองมีคุณธรรมและจริยธรรม โดยการทำหน้าที่เน้นความซื่อสัตย์ สุจริต ยุติธรรม ความโปร่งใส ไม่ทุจริตคอร์รัปชัน รักษาผลประโยชน์ให้บ้านเมือง ทำหน้าที่ด้วยความเสียสละเห็นผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้งมาตรฐานทางจริยธรรม เป็นสิ่งที่ ถือเป็นหลักสำหรับกำหนดสภาพคุณงามความดี และข้อประพฤติปฏิบัติหรือศีลธรรมที่สอดคล้องกับความถูกต้องดีงามของ นักการเมือง ภาครัฐและเอกชนของผู้ดำรงตำแหน่งที่เป็นผู้บริหารและบุคลากรในหน่วยงานทุกระดับ ส่งเสริมสร้างด้าน คุณธรรมและจริยธรรมเป็นการสร้างจิตสำนึกในตนเอง เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาเพื่อประโยชน์ต่อชาติบ้านเมือง โดยเฉพาะนักการเมืองที่ต้องมีจริยธรรมทางการเมืองทั้งทางตรงและทางอ้อม เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับประชาชนต่อไป (อัญธิษฐา อักษรศรีและวัยชัย, 2564)

จากหนังสือราชกิจจานุเบกษา ว่าด้วย ประมวลจริยธรรมของข้าราชการการเมือง พ.ศ. 2564 ได้กำหนดให้มี ประมวลจริยธรรมตามกฎหมายว่าด้วยมาตรฐานทางจริยธรรมเพื่อใช้เป็นหลักเกณฑ์ในการประพฤติปฏิบัติอย่างมีคุณธรรมของ ข้าราชการการเมือง ได้แก่ 1. ข้าราชการการเมืองต้องยึดมั่นในสถาบันหลักของประเทศ อันได้แก่ ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข 2. ข้าราชการการเมืองต้องปฏิบัติหน้าที่ ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต มีจิตสำนึกที่ดี และรับผิดชอบต่อหน้าที่ 3. ข้าราชการการเมืองต้องกล้าตัดสินใจและกระทำในสิ่งที่ ถูกต้อง ชอบธรรม 4. ข้าราชการการเมืองต้องยึดถือประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติ และความผาสุกของประชาชน โดยรวม และมีจิตสาธารณะ 5. ข้าราชการการเมืองต้องปฏิบัติหน้าที่โดยมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน 6. ข้าราชการการเมืองต้อง ปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นธรรมและไม่เลือกปฏิบัติ และ 7. ข้าราชการการเมืองต้องดำรงตนเป็นแบบอย่างที่ดีและรักษา ภาพลักษณ์ของทางราชการ ในด้านการเมือง คุณธรรมและจริยธรรมถือว่าเป็นหลักสำคัญที่นักการเมืองต้องตระหนักและ นำไปใช้ เพราะการปฏิบัติหน้าที่ของนักการเมืองมีผลกระทบต่อประเทศชาติโดยตรง ดังนั้น คุณธรรมและจริยธรรมที่ แสดงออกถึงวุฒิภาวะของนักการเมืองจำเป็นจะต้องมีสำหรับนักการเมืองที่ต้องปฏิบัติในขณะที่บริหารบ้านเมือง (สำนักงาน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2564)

4.3 ศาสตราจารย์ ดร.นพ.กระแส ชนะวงศ์

ศาสตราจารย์ ดร.นพ.กระแส ชนะวงศ์ เกิดเมื่อวันที่ 1 มีนาคม พ.ศ. 2477 ที่อำเภอฟล จังหวัดขอนแก่น จบมัธยมศึกษาตอนปลายจากโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา กรุงเทพมหานคร สำเร็จการศึกษาแพทยศาสตรบัณฑิต ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล ปริญญาโทด้านสาธารณสุขเขตร้อน มหาวิทยาลัยลอนดอน ประเทศอังกฤษ และปริญญาเอกด้านสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยโคลัมเบีย ประเทศสหรัฐอเมริกา และได้รับปริญญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์อีกหลายสาขา อาทิ สาขามนุษยศาสตร์จากมหาวิทยาลัยบาเกีย ประเทศฟิลิปปินส์ สาขาสาธารณสุขศาสตร์จากมหาวิทยาลัยชินฮาน สาธารณรัฐเกาหลี สาขาผู้นำชุมชนจากมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ ท่านได้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการ อาทิ ศาสตราจารย์พิเศษ การสาธารณสุขมูลฐาน มหาวิทยาลัยมหิดล ศาสตราจารย์ที่ปรึกษาหลักสูตร ปริญญาเอกพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ศาสตราจารย์เกียรติคุณ มหาวิทยาลัยเมย์เซ ประเทศญี่ปุ่น (กระแส ชนะวงศ์, 2564). การทำงานเริ่มต้นที่เทศบาลตำบลเมืองพล จังหวัดขอนแก่น ในตำแหน่งนายแพทย์ตรีโท และเอกก่อนที่จะรับตำแหน่งผู้อำนวยการศูนย์อนามัยแม่และเด็กชนบทที่ 41 และได้รับพระราชทานโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้งเป็นสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ หลังจากนั้น ท่านก็ได้รับความไว้วางใจให้ดำรงตำแหน่งสำคัญตลอดมา อาทิ หัวหน้าคณะผู้เชี่ยวชาญองค์การสหประชาชาติ ในด้านประชากรและการวางแผนครอบครัว หรือ ยูเอ็นเอฟพีเอ ประจำประเทศบังกลาเทศ และผู้อำนวยการ ผู้ก่อตั้งสถาบันพัฒนาสุขภาพอาเซียน มหาวิทยาลัยมหิดล ท่านได้รับการยกย่องและรางวัลเกียรติยศหลายโอกาส อาทิ รางวัลแพทย์ชนบทดีเด่น และรางวัลสิทธิเก่าดีเด่น รางวัลมติดลยารณจากมหาวิทยาลัยมหิดล รางวัลปูชนียแพทย์จากแพทยสภา รางวัลรามอนแมกไซไซ สาขาผู้นำชุมชนจากประเทศฟิลิปปินส์ ตลอดจนได้รับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ เตะแกรนด์คอลดอน ออฟดิออเดอร์ ออฟ เดอะ ไลฟซีงซัน (The Grand Cordon of The Order of the Rising Sun) ระดับ 6 ชั้นสูงสุดจากสมเด็จพระจักรพรรดิญี่ปุ่น และเมื่อวันที่ 20 ธันวาคม พ.ศ. 2565 ท่านได้เข้ารับพระราชทานรางวัลพระธาตุนาดูนทองคำ ประเภทบุคคลดีเด่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือสาขาวิชาชีพ ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ประจำปี 2565 จากสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ปัจจุบันศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดอกเตอร์นายแพทย์กระแส ชนะวงศ์ ดำรงตำแหน่งอธิการบดี มหาวิทยาลัยเกริก นายกสมาคมวิทยาลัยนเรศวร นายกสภาสถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ ประธานมูลนิธิรักไทย และประธานศูนย์เตรียมความพร้อมป้องกันภัยพิบัติแห่งเอเชีย และในด้านการเมือง ท่านเคยได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดขอนแก่น และกรุงเทพฯ ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร และได้รับการโปรดเกล้า ให้เป็นรัฐมนตรีช่วยว่า

การกระทรวงสาธารณสุข รัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ และรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ตลอดจนได้รับการแต่งตั้งให้ทำหน้าที่รองประธานกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ ในคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2558 และประธานอนุกรรมการพิจารณากรอบการจัดทำรัฐธรรมนูญ ด้านการกระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่น (กระแส ชนะวงศ์, n.d.). ดังนั้นจะเห็นได้ว่า ท่านเป็นบุคคลสำคัญทางการเมืองของประเทศไทยคนหนึ่งที่มีภาวะผู้นำทางการเมือง

4.4 การประยุกต์ใช้ภาวะผู้นำทางการเมืองของศาสตราจารย์ ดร.นพ.กระแส ชนะวงศ์ ในการดำเนินชีวิต

ศาสตราจารย์ ดร.นพ.กระแส ชนะวงศ์ ได้แสดงให้เห็นถึงภาวะผู้นำทางการเมืองตามราชกิจจานุเบกษา พ.ศ. 2564 ประมวลจริยธรรมของข้าราชการการเมือง โดยกำหนดให้มีมาตรฐานทางจริยธรรม เพื่อใช้เป็นหลักเกณฑ์ในการประพฤติปฏิบัติอย่างมีคุณธรรมของข้าราชการการเมือง (สำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2564) ดังนี้ **1. ข้าราชการการเมืองต้องยึดมั่นในสถาบันหลักของประเทศ** อันได้แก่ ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ดร.นพ. กระแส ชนะวงศ์ ได้แสดงออกให้เห็น โดยท่านมักเน้นย้ำถึงความสำคัญของการทำงานเพื่อความมั่นคงของประเทศชาติ และการดำรงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ของความเป็นไทย ท่านได้แสดงถึงความรักชาติผ่านการสนับสนุนการพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะการพัฒนาสุขภาพและคุณภาพชีวิตของประชาชน ซึ่งถือเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาชาติ ท่านมีบทบาทในการนำเสนอโครงการสุขภาพระดับชุมชนที่ช่วยลดความเหลื่อมล้ำและส่งเสริมความเป็นธรรมในสังคม ได้แสดงออกถึงความเคารพและภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ผ่านการเข้าร่วมกิจกรรมสำคัญของชาติ เช่น การถวายงานในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ รวมถึงการสนับสนุนแนวทางการพัฒนาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเน้นย้ำ เช่น การพัฒนาที่ยั่งยืนและเศรษฐกิจพอเพียง (มูลนิธิชัยพัฒนา, 2563) **2. ข้าราชการการเมืองต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต มีจิตสำนึกที่ดี และรับผิดชอบต่อหน้าที่** เมื่อพลเอกเกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ลงสมัครรับเลือกตั้งและได้รับตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ท่านได้รับตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุข ท่านได้ฝากผลงานด้วยนโยบาย “คนเกิดมามีน้อย รัฐบาลต้องให้มาก” เมื่อพรรคพลังธรรมเข้าร่วมรัฐบาลนายชวน หลีกภัย ท่านได้รับตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ ท่านผลักดันให้เกิดศูนย์กีฬามหาวิทยาลัยที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์รังสิต จนได้เป็นสถานที่จัดการแข่งขันกีฬาเอเชียนเกมส์ และเมื่อร่วมรัฐบาลของ ดร.ทักษิณ ชินวัตร ท่านได้รับตำแหน่งรัฐมนตรีประจำสำนักนายก และเป็นที่ปรึกษานายกรัฐมนตรี จะเห็นได้ว่าผู้นำรัฐบาลหลายคนต่างให้ความเคารพ ยกย่อง ท่านเป็นนักการเมืองที่มีความสามารถ มีสะอาด และมีภาวะผู้นำสูงเด่นจนทำให้ท่านใหญ่และสำคัญของชาติบรรลุผลสำเร็จ ท่านให้ความสำคัญกับ

การบริหารงานด้วยความโปร่งใสและยึดมั่นในหลักธรรมาภิบาล ท่านมุ่งมั่นที่จะใช้ทรัพยากรที่ได้รับการจัดสรรอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด โดยหลีกเลี่ยงการกระทำที่อาจนำไปสู่การทุจริตหรือความขัดแย้งทางผลประโยชน์ ตัวอย่างที่ชัดเจนคือ การบริหารโครงการด้านสาธารณสุขที่มีการตรวจสอบและรายงานผลการดำเนินงานอย่างละเอียดเพื่อความโปร่งใสต่อสาธารณะ มุ่งมั่นในการพัฒนาสังคมด้วยจิตสำนึกที่มุ่งหวังให้เกิดความเท่าเทียมและความยั่งยืน ท่านได้ริเริ่มโครงการต่าง ๆ ที่มุ่งช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส เช่น การจัดบริการสาธารณสุขเคลื่อนที่ในพื้นที่ห่างไกล และการให้ความรู้ด้านสุขภาพแก่ชุมชน สิ่งเหล่านี้แสดงให้เห็นถึงความใส่ใจต่อความเป็นอยู่ของประชาชนและการทำงานด้วยหัวใจของผู้รับใช้สังคม ท่านได้รับการยอมรับในความซื่อสัตย์และความรับผิดชอบต่อนานาชาติ ซึ่งสะท้อนจากรางวัลและเกียรติยศที่ได้รับ เช่น รางวัลพนักงานเทศบาลดีเด่นประจำปี พ.ศ. 2507 จากสภานิติบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย

3. ข้าราชการการเมืองต้องกล้าตัดสินใจ และกระทำในสิ่งที่ถูกต้อง ชอบธรรม ในฐานะหัวหน้าพรรคพลังใหม่ ท่านได้เสนอแนวคิดและนโยบายที่มุ่งเน้นการพัฒนาสังคมและการเมืองไทย ท่านมีความกล้าหาญในการตัดสินใจดำเนินโครงการที่อาจเผชิญกับความท้าทายหรือการต่อต้านในระยะแรก แต่มีเป้าหมายเพื่อประโยชน์ระยะยาวของประชาชน ตัวอย่างเช่น การริเริ่มโครงการพัฒนาสาธารณสุขในพื้นที่ชนบทที่ห่างไกล ซึ่งต้องเผชิญกับข้อจำกัดด้านทรัพยากรและแรงสนับสนุน แต่ด้วยความมุ่งมั่นของท่าน โครงการเหล่านี้สามารถสร้างผลกระทบเชิงบวกต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ได้ ท่านแสดงให้เห็นถึงความกล้าที่จะยืนหยัดในหลักการแม้ในสถานการณ์ที่อาจมีแรงกดดันจากกลุ่มผลประโยชน์หรือความเห็นต่าง ท่านมักเลือกทางเลือกที่สอดคล้องกับจริยธรรมและกฎหมาย แม้ว่าจะต้องเผชิญกับความยากลำบาก ตัวอย่างเช่น การตัดสินใจปฏิเสธข้อเสนอสื่อที่ไม่โปร่งใสหรือขัดต่อประโยชน์สาธารณะ เพื่อรักษาความน่าเชื่อถือขององค์กรและตัวท่านเอง

4. ข้าราชการการเมืองต้องยึดถือประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติ และความผาสุกของประชาชนโดยรวม และมีจิตสาธารณะ ท่านได้มุ่งมั่นในการพัฒนาการศึกษาและสาธารณสุขในชนบท โดยได้มีคำกล่าวว่า “การศึกษาของชาวชนบทคืออนาคตของประเทศไทย” และท่านยังเคยกล่าวว่า “หากมีเรื่องสำคัญที่ต้องลำบากยุ่งยากในการตัดสินใจ ผู้นำที่ดีต้องพิจารณาว่า หนทางใดที่เมื่อเลือกแล้ว จะบังเกิดผลประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวมและประชากรผู้ด้อยโอกาส” ซึ่งแสดงให้เห็นถึง การทำงานโดยมุ่งผลประโยชน์ขององค์กร สังคมส่วนรวมละประเทศชาติเป็นสำคัญ (กุหลาบ ปุริสาร, 2562) ดังเช่นที่ท่านยังคงยึดมั่นในพระราชดำริของกรมหลวงสงขลานครินทร์พระบิดาแห่งวงการแพทย์ไทยอยู่เสมอว่า “จงนึกถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นอันดับแรก ประโยชน์ส่วนตนเป็นอันดับรอง แล้วจะเจริญรุ่งเรือง” (กระแส ชนวงษ์, 2565) นอกจากนี้ ท่านยังได้รับรางวัลแมกไซไซสาขาผู้นำชุมชน ประจำปี พ.ศ. 2516 จากมูลนิธิริามอน แมกไซไซ ประเทศฟิลิปปินส์ ซึ่งเป็นการยอมรับในความทุ่มเทและความสำเร็จในการทำงานเพื่อสังคมและประเทศชาติ

5. ข้าราชการการเมืองต้องปฏิบัติหน้าที่โดยมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน ท่านได้แสดงถึงความสามารถในการวางแผน บริหารจัดการ และติดตามผลการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเน้นความสำเร็จที่สร้างผลกระทบเชิงบวกและยั่งยืนต่อประเทศชาติและประชาชน ขณะที่ท่านดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุข ท่านได้เชิญ ดร. วายซี เจมส์ เย็น “บิดาแห่งการพัฒนาชนบทโลก” มาเป็นแขกของรัฐบาล พลเอกเกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ ให้ความรู้ในเรื่องการพัฒนาชนบทและวางรากฐานการพัฒนาชนบทไทย (กระแส ชนวงษ์, 2565) ท่านได้กำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนในทุกโครงการที่ดำเนินการ โดยใช้เกณฑ์วัดผลที่สามารถประเมินได้จริง ตัวอย่างเช่น ในโครงการพัฒนาสุขภาพชุมชน ท่านได้กำหนดตัวชี้วัดด้านสุขภาพ เช่น อัตราการลดลงของโรคเรื้อรังในชุมชน หรืออัตราการเข้าถึงบริการสาธารณสุขของประชาชนในพื้นที่ห่างไกล ให้ความสำคัญกับการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มั่นใจว่าโครงการที่ดำเนินการสามารถบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ และพร้อมปรับปรุงกระบวนการทำงานให้ดียิ่งขึ้น ตัวอย่างเช่น การใช้ข้อมูลเชิงสถิติเพื่อวิเคราะห์ผลกระทบของโครงการและรายงานความก้าวหน้าต่อสาธารณะ

6. ข้าราชการการเมืองต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นธรรมและไม่เลือกปฏิบัติ ท่านในฐานะหัวหน้าพรรคพลังใหม่ ได้ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการประชาธิปไตย และเน้นการพัฒนาสังคมที่เป็นธรรมและเท่าเทียม ได้ริเริ่มโครงการที่เน้นการเข้าถึงบริการสาธารณสุขอย่างเท่าเทียม โดยเฉพาะในกลุ่ม

ประชากรที่ด้อยโอกาส เช่น ผู้สูงอายุ ผู้พิการ และชุมชนในพื้นที่ห่างไกล จัดตั้งคลินิกเคลื่อนที่ในพื้นที่ชนบท เพื่อให้ประชาชนที่อยู่ห่างไกลสามารถเข้าถึงการรักษาพยาบาลได้โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ท่านยึดหลักการความเป็นธรรมในทุกการตัดสินใจ โดยเฉพาะในด้านการจัดสรรทรัพยากรสาธารณะ ท่านได้พัฒนาระบบที่โปร่งใสเพื่อให้มั่นใจว่าทรัพยากรจะถูกกระจายไปยังพื้นที่ที่มีความจำเป็นมากที่สุด ท่านใช้ข้อมูลเชิงสถิติเพื่อจัดลำดับความสำคัญในการกระจายงบประมาณสำหรับโรงพยาบาลในชนบทและ 7. **ข้าราชการการเมืองต้องดำรงตนเป็นแบบอย่างที่ดีและรักษาภาพลักษณ์ของทางราชการ** ซึ่งจะพบว่าที่ผ่านมา ท่านได้รับรางวัลเกียรติคุณต่างๆมากมาย เช่น พ.ศ. 2514 รางวัลในฐานะข้าราชการดีเด่นจากกรมการแพทย์และอนามัย กระทรวงสาธารณสุข , พ.ศ. 2515 รางวัลแพทย์ชนบทดีเด่น (คนแรก) จากคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล , พ.ศ. 2516 รางวัลแมกไซไซ สาขาผู้นำชุมชน จากมูลนิธิรามอน แมกไซไซ ประเทศฟิลิปปินส์ , พ.ศ. 2529 รางวัลนักสาธารณสุขดีเด่นระหว่างประเทศจาก Western Consortium in Public Health ประเทศสหรัฐอเมริกา , พ.ศ. 2536 รางวัลศิษย์เก่าดีเด่นจากคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล , พ.ศ. 2547 รางวัลศิษย์เก่าดีเด่น จากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ , พ.ศ. 2556 รางวัลนักทรัพยากรมนุษย์ดีเด่นแห่งประเทศไทย โดยสถาบันทรัพยากรมนุษย์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และในปี พ.ศ. 2565 รางวัลพระรัตนาคูทองคำ ประเทบุคคลดีเด่น ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สาขาวิชาชีพ4 และรางวัลเกียรติคุณอื่นๆอีกมากมาย

5. บทสรุป

ภาวะผู้นำทางการเมืองของ ศาสตราจารย์ ดร.นพ.กระแส ชนะวงศ์ ถือเป็นตัวอย่างของผู้นำทางการเมืองที่มีจริยธรรมที่มีความซื่อสัตย์และมีความรับผิดชอบสูง ท่านได้แสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นในการพัฒนาประเทศชาติ โดยยึดมั่นในหลักการที่ถูกต้องและมีความยุติธรรม ท่านไม่เคยใช้ตำแหน่งทางการเมืองเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัว แต่ยังมุ่งเน้นการพัฒนาสังคมและสาธารณสุขให้ดีขึ้นสำหรับประชาชนทุกคน ภาวะผู้นำของ ศาสตราจารย์ ดร.นพ.กระแส ชนะวงศ์ ไม่เพียงแต่เน้นผลสำเร็จในด้านการพัฒนา แต่ยังมีผลสำคัญในแง่ของจริยธรรมทางการเมืองที่ดี ท่านยึดมั่นในหลักการของความโปร่งใส ความซื่อสัตย์ และการทำงานเพื่อส่วนรวม ท่านมักจะคำนึงถึงผลประโยชน์ของประชาชนและประเทศชาติเป็นหลัก โดยไม่เอื้อประโยชน์ให้กับกลุ่มหรือบุคคลใดเป็นพิเศษ นอกจากนี้ ท่านยังเป็นผู้ที่สามารถสร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้ตาม ด้วยวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนและการตัดสินใจที่มุ่งเน้นการพัฒนาในระยะยาว ท่านมีความสามารถในการทำงานร่วมกับทีมงานและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้สามารถนำพาองค์กรและประเทศชาติไปสู่ความสำเร็จได้อย่างยั่งยืน การดำรงตำแหน่งของ ศาสตราจารย์ ดร.นพ.กระแส ชนะวงศ์ จึงเป็นตัวอย่างที่ดีของการเป็นผู้นำที่มีจริยธรรมทางการเมืองที่สูง ส่งผลให้ท่านได้รับความเชื่อมั่นจากประชาชนและสร้างความสำเร็จในการทำงานที่ยั่งยืนและมีคุณค่าต่อสังคมและประเทศชาติ แม้ว่าประมวลจริยธรรมของข้าราชการการเมือง พ.ศ. 2564 จะถูกประกาศใช้หลังจากที่ท่านได้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองแล้ว แต่หลักการและค่านิยมที่กำหนดในประมวลจริยธรรมดังกล่าวสอดคล้องกับแนวทางการปฏิบัติหน้าที่ของท่านในอดีต

6. เอกสารอ้างอิง

กระแส ชนะวงศ์. (13 กรกฎาคม 2564). ศ.ดร.นพ.กระแส ชนะวงศ์ บรรยาย "ภาวะผู้นำ" ณ จ.บึงกาฬ [วิดีโอ]. ยูทูบ.

<https://www.youtube.com/watch?v=bVkjbpugtDo&t=3s>

กระแส ชนะวงศ์. (2565). 85 ภาวะผู้นำแห่งอนาคต. (พิมพ์ครั้งที่ 3). บริษัทเอส อาร์ พรินติ้ง แมสโปรดักส์ จำกัด, นนทบุรี.

กระแส ชนะวงศ์. (n.d.). ประวัติศาสตราจารย์ดร. นพ. กระแส ชนะวงศ์ นายกสภามหาวิทยาลัยนเรศวร. สืบค้นจาก

https://archive.li.mahidol.ac.th/bitstream/handle/0280026809/4427/MH03-46.pdf?isAllowed=y&sequence=1&utm_source=chatgpt.com.

- กุหลาบ ปุรีสาร. (2558). ภาวะผู้นำที่ทรงพลัง (Resonant Leadership). วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเซีย, 5(1), (มกราคม - มิถุนายน); 7-16.
- กุหลาบ ปุรีสาร. (2562). ภาวะผู้นำที่มีประสิทธิภาพในศตวรรษที่ 21 ของ “คุณหมอแมกไซไซ”. วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเซีย, 9(1), (มกราคม - มิถุนายน); 136-141.
- ขวัญชนก สายชมพูและอภิรดี โกเฮง. (2566). คุณธรรมของผู้นำทางการเมืองตามแนวคิดของโสเครตีส เพลโต อริสโตเติลและพรหมวิหาร 4. วารสารวิชาการรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์, 5(2), (พฤศจิกายน - สิงหาคม); 41-48.
- คณะกรรมการการเลือกตั้ง. (2566). การเมืองไทย: การเปลี่ยนแปลงและความท้าทายในยุคปัจจุบัน. สำนักพิมพ์การเมืองไทย
- จุฬารัตน์ ฐิตะ, วิเชียร ชิวพิมาย, สุวกิจ ศรีปัดดา, ขวสิต หงส์ยนต์, พิชานนท์ สว่างโรจน์, และอาบจิต กอมาตร. (2566). นวัตกรรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ของ ศาสตราจารย์ ดร.นพ.กระแส ชนะวงศ์. วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเซีย, 13(3), (กรกฎาคม - กันยายน); 45-55.
- จุไรรัตน์ เชื้อสวาลี. (2558). ขบวนการก๊อปปี้ สดุดีภาวะผู้นำทางการเมือง (Political Leadership). วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ, 3(11), (เมษายน - มิถุนายน); 22-25.
- ไชยา เทพา. (2564). ภาวะผู้นำทางการเมืองในยุคโควิด-19. วารสารสหวิทยาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 4(3), (กันยายน - ธันวาคม); 1027-1044.
- พงษ์ศักดิ์ อุทัย. (2564). การเมืองไทยในยุคปัจจุบัน: การพัฒนาและความท้าทาย. วารสารการเมืองและสังคม, 12(3), 45-59.
- พระศัลยศักดิ์ สุเมธ, พระมหาไธยน้อย ญาณเมธี (สาลงสิงห์), วิมลพร สุวรรณแสนทวี และอุทัย ภูคดหิน (2565). จริยธรรมนักการเมืองไทยในปัจจุบัน. วารสารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 2(3); 129-137.
- พิมพ์ศนิดา จิงสุทวิช. (2558). ภาวะผู้นำทางการเมือง (Political Leadership): “สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อีสานหนึ่งเดียว พรรคเดียว 8 สมัย ไม่มีสอตกสู่ตำแหน่งรัฐมนตรี”. วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ, 3(11), (เมษายน - มิถุนายน); 26-32.
- มูลนิธิชัยพัฒนา. (2563). เศรษฐกิจพอเพียง. สืบค้นจาก <https://www.chaipat.or.th/publication/publish-document/sufficiency-economy.html>.
- ลิขิต ธีรเวิน. (2548). ผู้นำทางการเมืองในอุดมคติ. สืบค้น มกราคม 4, 2568 จาก <https://mgronline.com/daily/detail/9480000168398>.
- ลิขิต ธีรเวิน. (2555). ผู้นำทางการเมืองในอุดมคติ. สืบค้น มกราคม 4, 2568 จาก <https://www.dailynew.co.th/Content/Article/1899>.
- สมปอง สุวรรณภามา, ศักดิ์ดา ต้นขสสาร และพระมหาวรเมธ เตชธมโม (ดีสุรกุล). (2565) การสร้างเสริมคุณลักษณะที่ดีของผู้นำทางการเมืองเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น. วารสารสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. 6(2), (เมษายน-มิถุนายน); 294-300.
- สำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. (2564). ประมวลจริยธรรมของข้าราชการการเมือง พ.ศ. 2564. สืบค้น มกราคม 4, 2568 จาก https://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2564/E/258/T_0011.PDF.
- อัญชิษฐา อักษรศรีและวัยชัย. (2564). มาตรฐานจริยธรรมของนักการเมือง ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. วารสารธรรมวัตร, 2(2), (กรกฎาคม - ธันวาคม); 1-8.
- เอกภูมิ เจียมวิทยานุกูล. (2556). การนำเสนอแนวทางในการพัฒนาผู้นำทางการเมืองที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

**การพัฒนาสถานศึกษาพอเพียงสู่การเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ด้านการศึกษา โรงเรียนโคกสีพิทยาสรรพ์ ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม**
**The development of the Sufficiency School to become the Sufficiency Economy Learning
Center on education of Koksipittayasan School using the Participatory Action Research**

นิกัญชลาลันเหลื่อ

Nikanchala Lonlua

โรงเรียนโคกสีพิทยาสรรพ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

Koksipittayasan School, The Secondary Educational Service Area Office KhonKaen, Thailand

Corresponding author. Email: Lonlua_2517@hotmail.co.th

(Received: March 1, 2025; Revised: March 15, 2025; Accepted: March 18, 2025)

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการพัฒนาสถานศึกษาพอเพียงสู่การเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา โรงเรียนโคกสีพิทยาสรรพ์ ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยมีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานสถานศึกษาพอเพียงโรงเรียนโคกสีพิทยาสรรพ์ 2) เพื่อพัฒนาสถานศึกษาพอเพียงสู่การเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษา โรงเรียนโคกสีพิทยาสรรพ์ ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม 3) เพื่อศึกษาผลการพัฒนาสถานศึกษาพอเพียงสู่การเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา โรงเรียนโคกสีพิทยาสรรพ์ ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

ผลการวิจัยพบว่า

1) สภาพผลการดำเนินงานโครงการสถานศึกษาพอเพียงโรงเรียนโคกสีพิทยาสรรพ์ ในภาพรวมพบว่า ผลการดำเนินงานสถานศึกษาพอเพียง อยู่ในระดับมาก

2) การพัฒนาสถานศึกษาพอเพียงสู่การเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษา โรงเรียนโคกสีพิทยาสรรพ์ ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม 2 วงรอบ 10 ขั้นตอน พบว่า โรงเรียนมีการดำเนินการได้จัดทำโครงการในการพัฒนาสถานศึกษาทั้ง 3 ด้าน 8 องค์ประกอบตามกรอบการประเมินศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (ฉบับปรับปรุง) พ.ศ.2565) ประกอบด้วย 1) ด้านบุคลากร มี 4 องค์ประกอบคือ องค์ประกอบที่ 1 ด้านผู้บริหาร องค์ประกอบที่ 2 ครู/บุคลากร องค์ประกอบที่ 3 นักเรียน และองค์ประกอบที่ 4 คณะกรรมการสถานศึกษา พัฒนาโดยโครงการสถานศึกษาพอเพียงการดำเนินงานตามโครงการนี้ ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยตั้งเป้าหมายหรือสภาพที่คาดหวังไว้ที่ ระดับ 4.00 หรือ "มาก" ขึ้นไป ผลการดำเนินงานเมื่อประเมินผลแล้วมีระดับการดำเนินงานโดยเฉลี่ย "4.90" อยู่ในระดับมากที่สุด เป็นไปตามที่คาดหวัง 2) ด้านการจัดการสภาพแวดล้อมกายภาพ มี 2 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่ 1 อาคาร สถานที่ และสิ่งแวดล้อม และองค์ประกอบที่ 2 แหล่งเรียนรู้/ฐานการเรียนรู้ และ/หรือกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างอุปนิสัยอยู่อย่างพอเพียง ซึ่งพัฒนาโดยโครงการพัฒนาอาคาร สถานที่ แหล่งเรียนรู้/ฐานการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างอุปนิสัยอยู่อย่างพอเพียง ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยตั้งเป้าหมายหรือสภาพที่คาดหวังไว้ที่ ระดับ 4.00 หรือ "มาก" ขึ้นไป

ผลการดำเนินงานเมื่อประเมินผลแล้วมีระดับการดำเนินงานโดยเฉลี่ย "4.80" อยู่ในระดับมากที่สุด เป็นไปตามที่คาดหวัง และ 3) ความสัมพันธ์กับหน่วยงานภายนอกมี 2 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่ 1 ความสัมพันธ์กับสถานศึกษาศึกษาอื่นในการขยายผลการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษา และองค์ประกอบที่ 2 ความสัมพันธ์กับหน่วยงานที่สังกัดและ/หรือหน่วยงานภายนอก (ภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชน) พัฒนาโดยโครงการเสริมสร้างความร่วมมือภาคีเครือข่ายสถานศึกษาพอเพียง ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยตั้งเป้าหมายหรือสภาพที่คาดหวังไว้ ที่ ระดับ 4.00 หรือ "มาก" ขึ้นไป ผลการดำเนินงานเมื่อประเมินผลแล้วมีระดับการดำเนินงานโดยเฉลี่ย "4.70" อยู่ในระดับมากที่สุด เป็นไปตามที่คาดหวัง

3) ผลการพัฒนาสถานศึกษาพอเพียงสู่การเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษา โรงเรียนโคกสีพิทยาสรรพ์ ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมพบว่า ระดับความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อผลการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษ พบว่า ระดับความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

4) การเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากการพัฒนา ปรากฏผลที่เป็นเชิงประจักษ์ ดังนี้

4.1 ด้านบุคลากร

4.1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา มีความรู้และนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการบริหารสถานศึกษาจนสถานศึกษามีคุณภาพ

4.1.2 ครูทุกคนสามารถออกแบบการเรียนรู้จัดกระบวนการเรียนรู้ที่บูรณาการกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และครูแกนนำเป็นวิทยากรได้

4.1.3 นักเรียนมีคุณลักษณะพอเพียงเพิ่มขึ้น นักเรียนแกนนำกล้าแสดงออกมีอุปนิสัยพอเพียง และสามารถนำเสนอผลงานทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาได้

4.1.4 คณะกรรมการสถานศึกษารับรู้และให้การส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมการดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียน

4.2 ด้านการจัดการสภาพแวดล้อมกายภาพ มีการปรับปรุงพัฒนาห้องปฏิบัติการให้มีความพร้อมในการจัดการเรียนรู้ทั้งหมด 6 ห้อง สร้างฐานการเรียนรู้ 5 แห่ง

4.3 ด้านความสัมพันธ์กับหน่วยงานภายนอก โรงเรียนมีภาคีเครือข่ายสถานศึกษาพอเพียงทั้งที่เป็นหน่วยงานภายใน หน่วยงานภายนอกและองค์กรอื่นรวม 17 แห่ง เป็นพี่เลี้ยงในการพัฒนาโรงเรียนบ้านใหม่นาเพียง โรงเรียนบ้านโจดใหญ่ ผ่านการประเมินเป็นสถานศึกษาพอเพียง

4.4 โรงเรียนโคกสีพิทยาสรรพ์ได้รับประกาศเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษา จากกระทรวงศึกษาธิการ

คำสำคัญ : ศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

Abstract

This research was the development of the Sufficiency School to become the Sufficiency Economy Learning Center on education of Koksipittayasan School using the Participatory Action Research. There were three objectives, namely 1) to study the operating conditions of the Sufficiency School of Koksipittayasan Yai School 2) to develop the Sufficiency School to become the Sufficiency Economy Learning Center on education of Koksipittayasan School using the Participatory Action Research, 3) to study the success of the development of the Sufficiency School to become the Sufficiency Economy Learning Center on education of Koksipittayasan School using the Participatory Action Research.

The results showed that

1) The operating conditions of the Sufficiency School of Koksipittayasan School was at a high level in overall.

2) The development of the Sufficiency School to become the Sufficiency Economy Learning Center on education of Koksipittayasan School using the Participatory Action Research through a 2-cycle, 10-step, it was found that the school had implemented to develop in all 3 areas according to the framework of the evaluation of the Sufficiency Economy Learning Center on education consisting of 1) Personnel, there were 4 components: administrators, teachers, students, and school committees. Researchers and co-researchers set goals or expected conditions more than of 4.00 or "high". Result was expectedly at the highest level of "4.90", 2) Physical environment management, there were 2 components which were building and the environment, and learning resources/learning bases or learning activities to enhance the habit of living sufficiently, was developed by the building development project. Researchers and co-researchers set goals or expected conditions more than of 4.00 or "high". Result was expectedly at the highest level of "4.80" and 3) Relationships with external agencies, they consisted of 2 components: relationship with other schools in expanding the driving results, and relationships with affiliated agencies and/or external agencies (public, private, and community). Researchers and co-researchers set goals or expected conditions more than of 4.00 or "high". The result was expectedly the highest level of "4.70".

3) The Sufficiency Economy Learning Center on education found that the opinion was at a highest level in overall. And the evaluation of satisfactions to the successful condition of the Sufficiency Economy Learning Center on education was at a highest level.

4) Changes caused by the development appear empirical data as follows:

4.1) in term of Personnel.

4.1.1 Educational administrators have knowledge and apply the philosophy of sufficiency economy to become a quality school.

4.1.2 All teachers can design teaching and learning and integrate learning process with the philosophy of sufficiency economy and the master teacher can be a lecturer.

4.1.3 Students have more sufficient characteristics. Leading students are more courageous to express their Sufficient characters and able to present works both inside and outside the school.

4.1.4 The Board of school recognizes and supports activities of the school's philosophy of sufficiency economy center.

4.2 In terms of physical environment management. Six laboratories and nine learning bases have been improved to be ready for teaching and learning.

4.3 In terms of relations with external agencies. The school has a network of educational institutions of 19 internal agencies, external agencies and other organizations, has been mentors to develop Baan Mai Na Paeng School, Baan Jod Yai School, which passed evaluation to become a sufficient school.

4.4 Koksipittayasan School has been declared a learning center of the Philosophy of Sufficiency Economy in education from the Ministry of Education.

Keywords:

1. บทนำ

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy) เป็นแนวคิดที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระบรมราโชวาท และพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางดำเนินชีวิตของพสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า 30 ปีตั้งแต่อันเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจในปี 2540 และเมื่อภายหลังได้ทรงเน้นย้ำแนวทางเพื่อแก้ไขปัญหาให้สังคมไทยรอดพ้นจากภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจและสังคม และเพื่อช่วยให้สังคมไทยสามารถดำรงอยู่อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ของสังคม การทำความเข้าใจเกี่ยวกับพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวนั้นไม่ควรจะนำเฉพาะเนื้อความของพระราชดำรัสมาพิจารณาจำเป็นต้องเข้าใจบริบททางเศรษฐกิจสังคมและการเมืองในขณะที่มีพระราชกระแสรับสั่งซึ่งสะท้อนถึงความห่วงใยของพระองค์ท่านที่มีต่อสถานการณ์ของประเทศชาติพระองค์ท่านได้เน้นแนวทาง การพัฒนาบนหลักแนวคิดการพึ่งตนเองเพื่อให้เกิดความพอมีพอกินพอใช้ของคนส่วนใหญ่โดยใช้หลักความพอประมาณ การคำนึงถึงความมีเหตุผลการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว และทรงเตือนสติคนไทยไม่ให้ประมาท ตระหนักถึงการพัฒนาอย่างเป็นขั้นเป็นตอนที่ถูกต้องตามหลักวิชาและการมีคุณธรรมเป็นกรอบในการปฏิบัติและการดำรงชีพ (อภิชัย พันธเสน และคณะ, 2549)

กระทรวงศึกษาธิการในฐานะหน่วยงานหลักในการพัฒนาคนและสร้างเยาวชนให้มีคุณภาพของประเทศ ได้ตระหนักและเห็นคุณค่าในการกิจดังกล่าว จึงมีนโยบายที่จะเรียนรู้ตามรอยพระยุคลบาท เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงโดยอัญเชิญมาใช้เป็นหลักในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพสามารถพึ่งตนเองได้ เกิดความพอมีพอกิน พอมีพอใช้ โดยใช้หลักความพอประมาณ การคำนึงถึงความมีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว และมีคุณธรรมเป็นกรอบในการดำรงชีวิต และเป็นพลเมืองดีของชาติ ด้วยการสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสม และปลูกฝังปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ในการดำรงชีวิตให้อยู่บนพื้นฐานของเศรษฐกิจพอเพียง ตลอดจนนำไปสู่การปรับแนวทางการพัฒนาให้อยู่

บนพื้นฐานของเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งกำหนดนโยบายด้านการศึกษาโดยนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ใช้คุณธรรมเป็นพื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยง ความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษา สถาบันครอบครัวชุมชน สถาบันทางศาสนาให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ทักษะ และเจตคติสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ได้อย่างสมดุลและยั่งยืน

กระทรวงศึกษาธิการจึงมุ่งพัฒนาสถานศึกษาในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ส่งผลสู่การดำเนินชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของผู้เรียน ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยกำหนดเป็นโครงการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา โดยมีเป้าหมาย 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ปี 2550 กำหนดให้สถานศึกษาที่สามารถเป็นแบบอย่าง ในการจัดกระบวนการเรียนการสอน และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไม่ต่ำกว่าจำนวน 80 แห่ง ระยะที่ 2 ปี 2551-2552 พัฒนาและขยายเครือข่ายสถานศึกษาที่เป็นแบบอย่าง ในการจัดกระบวนการเรียนการสอน และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกจังหวัด เป็นจำนวน 800 แห่ง ระยะที่ 3 ปี 2553-2554 พัฒนาให้สถานศึกษาสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดกระบวนการเรียนการสอนและการบริหารจัดการที่เหมาะสมกับบริบทของแต่ละสถานศึกษาได้ครบทุกแห่งทั่วประเทศตามที่กระทรวงศึกษาธิการ ได้มีนโยบายการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาในทุกระดับ เพื่อให้ผู้บริหารองค์กร ครู ผู้บริหารสถานศึกษาศึกษาบุคลากรด้านการศึกษาและนักเรียน นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและสามารถนำหลักคิด หลักการปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาบูรณาการในการบริหารจัดการการเรียนการสอน ตลอดจนการประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ก่อให้เกิดความตระหนักและฝังรากลึกภายในตนเองและผู้อื่น อย่างยั่งยืนตลอดไปนั้น

กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายมุ่งพัฒนาสถานศึกษาทุกแห่ง ให้สามารถจัดกระบวนการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และเพื่อให้การพัฒนาเป็นไปอย่างมีคุณภาพด้วยความยั่งยืนจึงต้องมีการพัฒนา สถานศึกษาแบบอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง “สถานศึกษาพอเพียง” ให้เป็น “ศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา” เพื่อเป็นเครื่องมือสำคัญในการขยายผลการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและ/หรือเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับผู้เรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2565)

ดังนั้นเพื่อเป็นการพัฒนาอย่างยั่งยืนให้กับคุณภาพของคน ซึ่งเป็นทรัพยากรที่มีค่าที่สุดแผนการศึกษาชาติ พ.ศ. 2560-2579 จึงได้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางในการดำเนินงาน โดยกำหนดวิสัยทัศน์ไว้ว่า “คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของ โลกศตวรรษที่ 21” โดยกำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา 4 ประการซึ่งข้อ ที่ 3 ระบุว่า เพื่อพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณธรรม จริยธรรม รู้รักสามัคคี และร่วมมือผนึกกำลังมุ่งสู่การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) หลังจากนั้นหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาเริ่มขับเคลื่อนสู่สถานศึกษาอย่างชัดเจน เห็นได้จากหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 ได้นำเนื้อหาเกี่ยวกับ “หลักการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” บรรจุในหลักสูตร โดยระบุไว้ในมาตรฐานการเรียนรู้ของสาระการเรียนรู้กลุ่มสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระเศรษฐศาสตร์ กำหนดให้นักเรียนทุกระดับชั้นได้เรียนรู้ต่อมำสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 ให้มีความชัดเจนในเป้าหมาย และคุณภาพของผู้เรียน โดยประกาศใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ซึ่งได้กำหนด 1 ใน 5 เป้าหมายของหลักสูตร คือ “การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ มีวินัย และปฏิบัติตามหลักธรรม ของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตน

นับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” และกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนในข้อที่ 5 ไว้ว่าให้ผู้เรียนอยู่อย่างพอเพียง พร้อมทั้งการกำหนดมาตรฐานตัวชี้วัดในหลักสูตร พ.ศ. 2551 เป็นไปในทิศทางการปลูกฝัง และบ่มเพาะผู้เรียนให้ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการคิด การวางแผนและการปฏิบัติตนพร้อมกับคุณลักษณะอื่น ๆ ที่จำเป็นในการดำเนินชีวิตในศตวรรษที่ 21 หลังจากนั้นกระทรวงศึกษาธิการได้ร่วมกับมูลนิธิยุวสถิรคุณ ส่งเสริมให้สถานศึกษาได้น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ พร้อมกำหนดเกณฑ์การประเมินเพื่อพัฒนามาตรฐานของสถานศึกษาโดยได้จัดประเภทสถานศึกษาพอเพียงออกเป็น 3 ประเภท คือ 1) สถานศึกษาพอเพียง (สพ.) 2) สถานศึกษาพอเพียงที่มีผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (สปล.) และ 3) ศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษา (ศร.) ซึ่งเป็นระดับสูงสุด (มูลนิธิ ยุวสถิรคุณ, ออนไลน์, 2564)

โรงเรียนโคกสีพิทยาสรรพ์ ได้เล็งเห็นความสำคัญของการพัฒนาผู้เรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษาและสถานศึกษาให้สอดคล้องตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษา เห็นได้จากการรับรางวัล “สถานศึกษาพอเพียง 2558” จากกระทรวงศึกษาธิการ ให้ไว้ ณ วันที่ 23 มิถุนายน 2559 และได้กำหนดโครงการพัฒนาสถานศึกษาเศรษฐกิจพอเพียงไว้ในแผนพัฒนาสถานศึกษา และแผนปฏิบัติการประจำปี ตั้งแต่ปีการศึกษา 2563 ได้น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการและการจัดการศึกษา เห็นได้จากการกำหนดวิสัยทัศน์ของโรงเรียนไว้ว่า “โรงเรียนโคกสีพิทยาสรรพ์ เป็นสถานศึกษาที่จัดการศึกษาได้มาตรฐานชาติบูรณาการกับชุมชน คนตรี กีฬา เทคโนโลยีเป็นเลิศ เชิดชูคุณธรรม น้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” และได้ปรับหลักสูตรสถานศึกษาขึ้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ทั้งด้านการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษากระบวนการจัดการเรียนรู้การจัดการกิจกรรมตามหลักสูตร และกิจกรรมเสริมหลักสูตร โดยมีการบูรณาการกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องหลักสูตรสถานศึกษา และหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตลอดจนการจัดสภาพแวดล้อมแหล่งเรียนรู้และฐานการเรียนรู้ที่เอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนรู้โรงเรียนกึ่งมัธยมพัฒนาสถานศึกษามาอย่างต่อเนื่อง โดยได้นำเกณฑ์องค์ประกอบและรายการประเมินเกณฑ์คุณภาพสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (สถานศึกษาพอเพียง) ปี2554-2556 ใน 5 ด้าน 17 องค์ประกอบ 62 ตัวบ่งชี้ที่ระบุในเครื่องมือประเมินสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ปี2554-2556 ของกระทรวงศึกษาธิการ (กระทรวงศึกษาธิการ , 2554 : 25) มาเป็นต้นแบบในการพัฒนา โดยมีเป้าหมายที่จะพัฒนาให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษา ตามเกณฑ์การประเมินศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งจะเป็นการบ่งบอกถึงคุณภาพของผู้เรียน บุคลากรทางการศึกษาและสถานศึกษาแล้วยังเป็นการบ่งบอกถึงการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ยั่งยืน เป็นไปตามหลักสูตรแกนกลางการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551

จากเหตุผล ความสำคัญและความจำเป็นดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนโคกสีพิทยาสรรพ์ มีความมุ่งหวังที่จะพัฒนาสถานศึกษาพอเพียงสู่การเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษา โดยใช้ชื่องานวิจัยว่า “การพัฒนาสถานศึกษาพอเพียงสู่การเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษา โรงเรียนโคกสีพิทยาสรรพ์ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม”

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนาสถานศึกษาพอเพียงสู่การเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษารองเรียนโคสพิทยาสรรพ์ ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ซึ่งมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

2.1 เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานสถานศึกษาพอเพียงโรงเรียนโคสพิทยาสรรพ์

2.2 เพื่อพัฒนาสถานศึกษาพอเพียงสู่การเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษาโรงเรียนโคสพิทยาสรรพ์ ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

2.3 เพื่อศึกษาผลการพัฒนาสถานศึกษาพอเพียงสู่การเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษารองเรียนโคสพิทยาสรรพ์ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

3. ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนาสถานศึกษาพอเพียงสู่การเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษารองเรียนโคสพิทยาสรรพ์ ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ซึ่งขอบเขตการวิจัยแบ่งออกเป็นขั้นตอนการวิจัย กลุ่มเป้าหมาย ตัวแปรที่ศึกษาระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ขั้นตอนการวิจัย แบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพการดำเนินงานสถานศึกษาพอเพียงโรงเรียนโคสพิทยาสรรพ์ ปีการศึกษา 2562 โดยใช้เครื่องมือเป็นแบบสอบถาม นำข้อมูลที่ได้มาเป็นพื้นฐานประกอบการสังเคราะห์รูปแบบการวิจัยการพัฒนาสถานศึกษาพอเพียงสู่การเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษารองเรียนโคสพิทยาสรรพ์ ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมต่อไป

ระยะที่ 2 การพัฒนาสถานศึกษาพอเพียงสู่การเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษา ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนโคสพิทยาสรรพ์ จังหวัดขอนแก่น การดำเนินการโดยใช้โครงการ 3 โครงการ ขับเคลื่อนผ่านกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม 2 วงรอบ ดังนี้

วงรอบที่ 1

ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมการ (Preparation) จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ 1 วัน เพื่อชี้แจงหลักการ จรรยาบรรณ บทบาทของผู้วิจัย วิธีดำเนินการวิจัย และอื่น ๆ ร่วมกันจัดทำคู่มือและแผนที่การทำงาน (road map)

ขั้นตอนที่ 2 การวางแผน (Planning) จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ 3 วัน กำหนดประเด็นปัญหา แบ่งทีมรับผิดชอบ และจัดทำแผนปฏิบัติการ โครงการกิจกรรม

ขั้นตอนที่ 3 การปฏิบัติ (Acting) แต่ละทีมงานนำโครงการ แผนปฏิบัติการกิจกรรมที่จัดทำขึ้นไปปฏิบัติให้บรรลุผล มีการบันทึกส่วนตัวเป็นรายสัปดาห์การเสวนาติดตามความก้าวหน้าและปรับปรุงแก้ไข

ขั้นตอนที่ 4 การสังเกตผล (Observing) จัดประชุม เชิงปฏิบัติการ 1 วัน เพื่อประเมินผลที่เกิดขึ้น และการตีความปรากฏการณ์ระบอบองค์ความรู้ใหม่ หรือการเรียนรู้ใหม่ที่เกิดขึ้น

ขั้นตอนที่ 5 การสะท้อนผล (Reflecting) จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อสรุปผลการดำเนินงาน การเรียนรู้ และข้อเสนอแนะผู้วิจัยสังเคราะห์แล้วเขียนเป็นสรุปผล และจัดทำเป็นเอกสาร

วงรอบที่ 2

ขั้นตอนที่ 6 การวางแผนใหม่ (Re-Planning) จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ 1 วัน เพื่อถอดบทเรียนในขั้นตอนที่ 1-5 ศึกษาทบทวนผลการดำเนินงาน กำหนด ประเด็นปัญหา แบ่งทีมย่อยรับผิดชอบ และจัดทำแผนปฏิบัติการใหม่

ขั้นตอนที่ 7 การปฏิบัติการใหม่ (Re-Acting) แต่ละทีมงานโครงการนำแผนปฏิบัติการใหม่ที่ทำขึ้นไปปฏิบัติให้บรรลุผล มีแนวการดำเนินงานเหมือนกับขั้นตอนที่ 3

ขั้นตอนที่ 8 การสังเกตผลใหม่ (Re-Observing) จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ 1 วัน เพื่อประเมินผลที่เกิดขึ้น และการตีความปรากฏการณ์ระบอบองค์ความรู้ใหม่หรือการเรียนรู้ใหม่ที่เกิดขึ้น เหมือนกับขั้นตอนที่ 4

ขั้นตอนที่ 9 การสะท้อนผลใหม่ (Re-Reflecting) เหมือนขั้นตอนที่ 5 คือ จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ 1 วัน เพื่อสรุปผลการดำเนินงาน การเรียนรู้และข้อเสนอแนะ ผู้วิจัยสังเคราะห์แล้วเขียนเป็นสรุปผล และจัดทำเป็นเอกสาร

ขั้นตอนที่ 10 การสรุปผล (Conclusion) มีสองระยะ คือ จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ 1 วัน เพื่อถอดบทเรียน (After Action Review: AAR) ศึกษาทบทวนผลการดำเนินงานในขั้นตอนที่ 6-9 และระยะที่ 2 จัดประชุมเชิงวิชาการ “การพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษา โรงเรียนโคกสีพิทยาสรรพ์” 1 วัน

ระยะที่ 3 ศึกษาผลการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา โรงเรียนโคกสีพิทยาสรรพ์ ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเป็นการประเมินโดยใช้แบบสอบถาม และประเมินความพึงพอใจ หลังจากการวิจัยสิ้นสุดลงแล้ว

3.2 กลุ่มเป้าหมาย

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพการดำเนินงานสถานศึกษาพอเพียงโรงเรียนโคกสีพิทยาสรรพ์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 ผู้รับผิดชอบประกอบด้วยผู้อำนวยการโรงเรียน หัวหน้ากลุ่มงาน คณะกรรมการสถานศึกษา กลุ่มเป้าหมายประกอบด้วย ผู้บริหารและคณะครู 30 ท่าน คณะกรรมการสถานศึกษา 8 ท่าน รวม 38 คน

ระยะที่ 2 การพัฒนาสถานศึกษาพอเพียงสู่การเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษา ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนโคกสีพิทยาสรรพ์ การดำเนินการโดยใช้ 3 โครงการขับเคลื่อนด้วยกระบวนการการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม 2 วงรอบ กลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วย ผู้บริหารและคณะครู 30 ท่าน คณะกรรมการสถานศึกษา 8 ท่าน และนักเรียนแกนนำ 72 คน รวม 110 คน

ระยะที่ 3 การศึกษาผลการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา โรงเรียนโคกสีพิทยาสรรพ์ ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เป็นการศึกษาโดยใช้รูปแบบประเมินโดยใช้แบบสอบถาม และประเมินความพึงพอใจ หลังจากการวิจัยสิ้นสุดลงแล้ว กลุ่มเป้าหมายประกอบด้วย ผู้บริหาร และคณะครู 30 ท่าน คณะกรรมการสถานศึกษา 8 ท่าน และนักเรียนแกนนำ 72 คน รวม 110 คน

3.3 ตัวแปรการศึกษา

3.3.1 ตัวแปรต้น คือ การพัฒนาสถานศึกษาพอเพียงด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

3.3.2 ตัวแปรตาม คือ ศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา โรงเรียนโคกสีพิทยาสรรพ์ ซึ่งมี 3 ด้าน ดังนี้

1) ด้านบุคลากร ประกอบด้วย ผู้บริหาร ครู นักเรียนแกนนำ และคณะกรรมการสถานศึกษา

2) ด้านการจัดการสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ประกอบด้วย อาคารสถานที่สภาพแวดล้อม ฐานการเรียนรู้ และแหล่งเรียนรู้

3) ด้านความสัมพันธ์กับหน่วยงานภายนอก ประกอบด้วย ความสัมพันธ์กับสถานศึกษาอื่น หน่วยงานที่สังกัด หรือหน่วยงานภายนอก

3.4 ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพการดำเนินงานสถานศึกษาพอเพียงโรงเรียนโคกสีพิทยาสรรพ์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 เดือน ธันวาคม 2563 - เดือน กุมภาพันธ์ 2564

ระยะที่ 2 การพัฒนาสถานศึกษาพอเพียงสู่การเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษา โรงเรียนโคกสีพิทยาสรรพ์ เป็นการดำเนินการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ในวงรอบที่ 1 ระยะเวลา เดือน พฤษภาคม 2564 ถึง พฤศจิกายน 2564 วงรอบที่ 2 ระยะเวลา เดือน ธันวาคม 2564 ถึง มีนาคม 2565

ระยะที่ 3 ศึกษาผลการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษ ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนโคกสีพิทยาสรรพ์ระยะเวลา เดือน พฤษภาคม 2565 ถึง เดือน สิงหาคม 2565

4. ผลการวิจัยพบว่า

4.1 สภาพผลการดำเนินงานโครงการสถานศึกษาพอเพียงโรงเรียนโคกสีพิทยาสรรพ์ ในภาพรวมพบว่า ผลการดำเนินงานสถานศึกษาพอเพียง อยู่ในระดับมาก

4.2 การพัฒนาสถานศึกษาพอเพียงสู่การเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษา โรงเรียนโคกสีพิทยาสรรพ์ ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม 2 วงรอบ 10 ขั้นตอน พบว่า โรงเรียนมีการดำเนินการได้จัดทำโครงการในการพัฒนาสถานศึกษาทั้ง 3 ด้าน 8 องค์ประกอบตามกรอบการประเมินศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (ฉบับปรับปรุง) พ.ศ.2565) ประกอบด้วย 1) ด้านบุคลากร มี 4 องค์ประกอบคือ องค์ประกอบที่ 1 ด้านผู้บริหาร องค์ประกอบที่ 2 ครู/บุคลากร องค์ประกอบที่ 3 นักเรียน และองค์ประกอบที่ 4 คณะกรรมการสถานศึกษา พัฒนาโดยโครงการสถานศึกษาพอเพียงการดำเนินงานตามโครงการนี้ ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยตั้งเป้าหมายหรือสภาพที่คาดหวังไว้ที่ ระดับ 4.00 หรือ "มาก" ขึ้นไป ผลการดำเนินงานเมื่อประเมินผลแล้วมีระดับการดำเนินงานโดยเฉลี่ย "4.90" อยู่ในระดับมากที่สุด เป็นไปตามที่คาดหวัง 2) ด้านการจัดการสภาพแวดล้อมกายภาพ มี 2 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่ 1 อาคาร สถานที่ และสิ่งแวดล้อม และองค์ประกอบที่ 2 แหล่งเรียนรู้/ฐานการเรียนรู้ และ/หรือกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างอุปนิสัยอย่างพอเพียง ซึ่งพัฒนาโดยโครงการพัฒนาอาคาร สถานที่ แหล่งเรียนรู้/ฐานการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างอุปนิสัยอย่างพอเพียง ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยตั้งเป้าหมายหรือสภาพที่คาดหวังไว้ที่ ระดับ 4.00หรือ "มาก" ขึ้นไป ผลการดำเนินงานเมื่อประเมินผลแล้วมีระดับการดำเนินงานโดยเฉลี่ย "4.80" อยู่ในระดับมากที่สุด เป็นไปตามที่คาดหวัง และ 3) ความสัมพันธ์กับหน่วยงานภายนอกมี 2 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่ 1 ความสัมพันธ์กับสถานศึกษาอื่นในการขยายผลการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษา และองค์ประกอบที่ 2 ความสัมพันธ์กับหน่วยงานที่สังกัดและ/หรือหน่วยงานภายนอก (ภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชน) พัฒนาโดยโครงการเสริมสร้างความร่วมมือภาคีเครือข่ายสถานศึกษาพอเพียง ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยตั้งเป้าหมายหรือสภาพที่คาดหวังไว้ที่ ระดับ 4.00หรือ "มาก" ขึ้นไป ผลการดำเนินงานเมื่อประเมินผลแล้วมีระดับการดำเนินงานโดยเฉลี่ย "4.70" อยู่ในระดับมากที่สุด เป็นไปตามที่คาดหวัง

4.3 ผลการพัฒนาสถานศึกษาพอเพียงสู่การเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษา โรงเรียนโคกสีพิทยาสรรพ์ ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมพบว่า ระดับความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อผลการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษ พบว่า ระดับความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

4.4 การเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากการพัฒนา ปรากฏผลที่เป็นเชิงประจักษ์ ดังนี้

4.4.1 ด้านบุคลากร

4.4.1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา มีความรู้ ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างถูกต้อง สามารถอธิบายได้อย่างชัดเจน และนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา สามารถถ่ายทอด ประสบการณ์ในการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้อย่างเข้าใจและชัดเจน มีความมุ่งมั่นในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สามารถถอดบทเรียนการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้อย่างถูกต้อง ชัดเจน เป็นวิทยากรขยายผลการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาอื่น / ชุมชน/องค์กร/ภาคีเครือข่าย มีนวัตกรรม/รูปแบบ/วิธีการบริหารจัดการสถานศึกษาที่ดีตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและ บูรณาการศาสตร์การพัฒนา 3 ศาสตร์ ที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและเป็นแบบอย่างที่ดี มีการเผยแพร่นวัตกรรม/ รูปแบบ/วิธีการบริหารจัดการและการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่ดีตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีแนวทางการสืบสาน การขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ความยั่งยืน

4.4.1.2 ครูทุกคนมีความรู้ ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างถูกต้อง สามารถอธิบายได้ อย่างถูกต้อง ปฏิบัติตน ถอดบทเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สามารถออกแบบและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ใช้สื่อ และนวัตกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จนเห็นผล ดำเนินการพัฒนา หลักสูตร หน่วยการเรียนรู้ และจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับบริบท ภูมิ สังคม ผู้เรียน ท้องถิ่นและพหุวัฒนธรรม บูรณาการกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับวิถีชีวิต จริงและโลกในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทพื้นที่ ครูแกนนำทุกคนสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มี คุณลักษณะอย่างพอเพียง มีจิตสำนึกที่ดี เป็นพลเมืองที่ดีต่อสังคม สถาบันหลักของชาติ ครูแกนนำทุกคนถอดบทเรียนในการ จัดการเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของตนมาจัดทำสื่อขยายผลสู่สถานศึกษาอื่นๆ ชุมชน องค์กรและหน่วยงาน ภายนอก ครูแกนนำทุกคนมีนวัตกรรม รูปแบบ/วิธีจัดการเรียนรู้ที่ดีตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ประสบผลสำเร็จใน การจัดการเรียนรู้และเป็นแบบอย่างที่ดี มีการเผยแพร่นวัตกรรม รูปแบบ/วิธีจัดการเรียนรู้ที่ดีตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงที่ประสบผลสำเร็จ ผ่านวิธีการเผยแพร่ที่หลากหลายและเหมาะสม ครูแกนนำทุกคนเป็นวิทยากรขยายผลการขับเคลื่อน หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาอื่น ชุมชน องค์กรและหน่วยงานอื่นได้

4.4.1.3 นักเรียนทุกคนตระหนักในความสำคัญและเห็นคุณค่า มีความรู้ความเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงถูกต้อง นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำรงชีวิต นักเรียนแกนนำทุกคนมีความรู้ความเข้าใจหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงถูกต้อง เกิดการเรียนรู้และปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจนเห็นผล เห็นคุณค่า เกิดศรัทธาและสามารถถ่ายทอดได้อย่างชัดเจน มีทักษะการทำงาน ทักษะการคิดวิเคราะห์และมีอุปนิสัยอย่างพอเพียง นักเรียน แกนนำทุกคนสามารถถอดบทเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและศาสตร์การพัฒนา 3 ศาสตร์ในการทำกิจกรรมการ เรียนรู้ต่างๆได้อย่างถูกต้อง มีส่วนร่วมและเป็นหลักในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาและภายนอก

สถานศึกษา มีอุปนิสัยอยู่อย่างพอเพียงเพิ่มขึ้นตามเป้าหมาย ปฏิบัติตนตามพระบรมราโชบาย ด้านการศึกษา ของในหลวงรัชกาลที่ 10 และสามารถเป็นวิทยากรนำเสนอผลงานทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาได้ สามารถปรับตัวพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงของสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และอารยวัฒนธรรม ความภาคภูมิใจของท้องถิ่นและสถาบันหลักของชาติ

4.4.1.4 คณะกรรมการสถานศึกษาทุกคน ตระหนักในความสำคัญและเห็นคุณค่า ศรัทธา มีความรู้ความเข้าใจ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงถูกต้อง นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำรงชีวิต รับรู้ มีส่วนร่วม สนับสนุน และสืบสานกิจกรรมการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาให้มีความยั่งยืน

4.4.2 ด้านการจัดการสภาพแวดล้อมกายภาพ

4.4.2.1 อาคาร สถานที่และสิ่งแวดล้อม มีแผนงาน/โครงการ/งบประมาณในการปรับปรุงพัฒนาอาคาร สถานที่ แหล่งเรียนรู้/ฐานการเรียนรู้ มีห้องศูนย์รวบรวมข้อมูลการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่มีบรรยากาศและกิจกรรมที่เอื้อต่อการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างอุปนิสัยอยู่อย่างพอเพียงและการเสริมสร้างจิตสำนึกที่ดีและปฏิบัติตนต่อความเป็นพลเมืองที่ดี ต่อสังคมและสถาบันหลักของชาติอย่างเหมาะสม จำนวน 1 ศูนย์ มีแผนผังแสดงแหล่งเรียนรู้/ฐานการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 3 แผนผัง มีการจัดสภาพแวดล้อมที่สะอาด ร่มรื่น ปลอดภัย มีการจัดบรรยากาศการเรียนรู้ภายในสถานศึกษาที่ช่วยเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีอุปนิสัยอยู่อย่างพอเพียง มีห้องฐานการเรียนรู้ จำนวน 5 ห้องฐานการเรียนรู้ ครูและนักเรียนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม อาคาร สถานที่ ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงชุมชนองค์กร ภาคเครือข่ายหรือหน่วยงานอื่นมาใช้ประโยชน์ ศึกษาดูงาน ศูนย์รวบรวมข้อมูลการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

4.4.2.2 แหล่งเรียนรู้/ฐานการเรียนรู้และหรือกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างอุปนิสัยอยู่อย่างพอเพียง จำนวนแหล่งเรียนรู้ จำนวน 6 แหล่งเรียนรู้ ประกอบด้วย 1) สนามฟุตบอล 2) ห้องสมุดมีชีวิต 3) ห้องโรงเรียนธนาคาร 4) ห้องปฏิบัติการ 8 กลุ่มสาระ 5) ห้องเรียนอาเซียนวิถี 6) ห้องเรียน I-Classroom ฐานการเรียนรู้ จำนวน 5 ฐานการเรียนรู้ ประกอบด้วย 1) ฐานการเรียนรู้น้ำคือชีวิต (ทักษะอาชีพ) 2) ฐานการเรียนรู้พิชิตความจน (ทักษะอาชีพ) 3) ฐานการเรียนรู้ต้นไม้ของเรา (ทักษะวิชาการ) 4) ฐานการเรียนรู้หนทางพรวาย (ทักษะชีวิต) และ 5) ฐานการเรียนรู้เกษตรเพื่อชีวิต(ทักษะชีวิต) กิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างอุปนิสัยอยู่อย่างพอเพียง จำนวน 5 กิจกรรม คือ 1) แชนวิชโบราณและน้ำสมุนไพร 2) ผักปลอดสารสำราญใจ 3) Koksi water 4) การเลี้ยงปลาและเลี้ยงกบ 5) โครงการพอเพียง และ 6) โรงเรียนธนาคาร มีการประเมินผลและสรุปผลการประเมินผลทุกฐานการเรียนรู้ นำผลการประเมินมาปรับปรุงพัฒนา ต่อยอดฐานการเรียนรู้ให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น สถานศึกษาอื่น ชุมชน หน่วยงานองค์กร ภาคเครือข่าย ใช้ฐานการเรียนรู้ในการเสริมสร้างพัฒนาต่อยอดการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

4.4.3 ด้านความสัมพันธ์กับหน่วยงานภายนอก

4.4.3.1 ความสัมพันธ์กับสถานศึกษาอื่นในการขยายผลการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีเครือข่ายการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 17 โรงเรียน โรงเรียนระดับประถมศึกษาและขยายโอกาส 12 โรงเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 5 โรงเรียน มีการจัดทำบันทึกความเข้าใจ (MOU)กับเครือข่ายการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 5 โรงเรียน เป็นสถานศึกษาแกนนำและเป็นแหล่งศึกษาดูงานในการพัฒนาเครือข่ายการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 5 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนนครขอนแก่น โรงเรียนผางวิทยายน โรงเรียนขอนแก่นพัฒนศึกษา โรงเรียนโคกโพธิ์ไชยศึกษา

4.4.3.2 ความสัมพันธ์กับหน่วยงานที่สังกัดและ/หรือหน่วยงานภายนอก (ภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชน) มีเครือข่ายร่วมพัฒนาในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อาทิเช่น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น โรงพยาบาลขอนแก่น 2 องค์การบริหารส่วนตำบลโคกสี โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลโคกสี

4.4.4 โรงเรียนโคกสีพิทยาสรรพ์ได้รับประกาศเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษา จากกระทรวงศึกษาธิการ

5. อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัย การพัฒนาสถานศึกษาพอเพียงสู่การเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษา โรงเรียนโคกสีพิทยาสรรพ์ ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ผู้วิจัยได้อภิปรายผลที่เกิดขึ้นจากการวิจัยตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

5.1 การศึกษาสภาพการดำเนินงานสถานศึกษาพอเพียงโรงเรียนโคกสีพิทยาสรรพ์ เป็นการประเมินสภาพผลการดำเนินงานสถานศึกษาพอเพียง เพื่อให้ทราบถึงผลดำเนินงานตามตัวชี้วัดสถานศึกษาพอเพียง ผลจากการประเมิน พบว่า ในภาพรวม อยู่ในระดับ มาก โดยมีลำดับสูงสุด 3 อันดับคือ ด้านการบริหารจัดการ ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จากผลการประเมินดังกล่าวสรุปได้ว่าโรงเรียนประสบผลสำเร็จในการดำเนินงานโครงการ แสดงให้เห็นถึงการขับเคลื่อนโครงการสถานศึกษาพอเพียงมาอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอด ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนโคกสีพิทยาสรรพ์ ได้น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นหลักคิด หลักปฏิบัติในการพัฒนาสถานศึกษา และการบริหารจัดการสถานศึกษาในทุกมิติ มีการขับเคลื่อนกิจกรรมในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ พร้อมติดตามผลการดำเนินการอย่างเป็นใกล้ชิด มีการประเมินผลการดำเนินงานพร้อมปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จนส่งผลให้การดำเนินงานโครงการสถานศึกษาพอเพียงบรรลุตามเป้าหมาย ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ นฤมล นำจันทร์ (2560) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต ผลการวิจัย สรุปได้ดังนี้ 1) การใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า มีการใช้แหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนและแหล่งเรียนรู้ภายนอกโรงเรียน เช่น ศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ห้องสมุดมีชีวิต ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ ห้องปฏิบัติการทางภาษา 2) แนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า 2.1) การน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เข้ามาเป็นหลักการในการบริหารจัดการสถานศึกษาในทุกมิติ 2.2) การจัดการเรียนการสอนที่สอดแทรกกระบวนการปลูกฝังหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้เป็นหลักคิด และหลักปฏิบัติของผู้เรียนในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกระดับชั้น 2.3) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่หลากหลายสอดคล้องกับบริบท และภูมิสังคมของสถานศึกษา 2.4) การพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาให้ได้เรียนรู้พัฒนาการปฏิบัติตน และปฏิบัติหน้าที่ โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างต่อเนื่อง 2.5) การจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เอื้อต่อการบ่มเพาะอุปนิสัย “อยู่อย่าง พอเพียง” เช่น ความสะอาด ร่มรื่น ปลอดภัย มีแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ที่ใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด คำนวณสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา 2.6) การนำชุมชน หน่วยงาน องค์กรทั้งภาครัฐ และเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้กับผู้เรียน ขณะเดียวกันก็พบว่า การศึกษาของ จักรพงษ์ มัตสยะวนิชกุล (2561) ที่ศึกษากลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน ผลการวิจัย พบว่า แนวทางพัฒนาการบริหารจัดการหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พบว่าการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษาขั้น

พ.ศ. 2551 ต้องนำกรอบหลักสูตรท้องถิ่นมาประกอบเป็นหลักสูตรสถานศึกษาบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแบบสอดแทรกโดยใช้คำถามกระตุ้นคิดตามยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ส่งเสริมให้ครูออกแบบหน่วย การเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามมาตรฐานการเรียนรู้ มีการนิเทศติดตามประเมินผล การนำหน่วยการเรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ปรับปรุงพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หน่วยการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ จัดทำสื่อแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมในท้องถิ่น ส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ส่งเสริมให้ครูผลิตสื่อ นวัตกรรมทางการสอนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การจัดบรรยากาศและสถานที่ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้นำหลักคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้และจากการศึกษาของ พรสมบัติ ศรีไสย (2564) ได้ศึกษา การพัฒนาสถานศึกษาพอเพียงสู่การเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษา โรงเรียนชุมชนบ้านแวงใหญ่ ด้วยกระบวนการวิจัยแบบมีส่วนร่วม พบว่า สภาพผลการดำเนินงานโครงการสถานศึกษาพอเพียงโรงเรียนชุมชนบ้านแวงใหญ่ ในภาพรวมพบว่า ผลการดำเนินงานสถานศึกษาพอเพียง อยู่ในระดับมาก โดยมีลำดับสูงสุด 2 อันดับคือ ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและด้านผลลัพธ์

5.2 การพัฒนาสถานศึกษาพอเพียงสู่การเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา โรงเรียนโคกสีพิทยาสรรพ์ ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) 2 วงรอบ 10 ขั้นตอน โดยการพัฒนาด้านบุคลากร ด้านการจัดการสภาพแวดล้อมกายภาพและความสัมพันธ์กับหน่วยงานภายนอก ผู้วิจัยได้จัดทำโครงการในการพัฒนาสถานศึกษาทั้ง 3 ด้านตามกรอบการประเมินศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษาประกอบด้วย 1) ด้านบุคลากร มี 4 องค์ประกอบคือ องค์ประกอบด้านผู้บริหาร ครู นักเรียน และคณะกรรมการสถานศึกษา พัฒนาโดยโครงการสถานศึกษาพอเพียง 2) ด้านการจัดการสภาพแวดล้อมกายภาพ มี 2 องค์ประกอบ คือ อาคารสถานที่สิ่งแวดล้อม แหล่งเรียนรู้หรือฐานการเรียนรู้ และหรือกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างอุปนิสัยอยู่อย่างพอเพียง ซึ่งพัฒนาโดยโครงการพัฒนาอาคารสถานที่ และ 3) ความสัมพันธ์กับหน่วยงานภายนอก มี 2 องค์ประกอบ คือ ความสัมพันธ์กับสถานศึกษาศึกษาอื่นในการขยายผลการขับเคลื่อนและความสัมพันธ์กับหน่วยงานที่สังกัด หรือหน่วยงานภายนอก (ภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชน) พัฒนาโดยโครงการสร้างความร่วมมือภาคีเครือข่ายสถานศึกษาพอเพียง โดยมีการดำเนินงานดังนี้

ด้านบุคลากร ประกอบด้วย ผู้บริหาร ครู นักเรียนและคณะกรรมการสถานศึกษา พัฒนาโดยใช้โครงการสถานศึกษาพอเพียง การดำเนินงานโครงการนี้ ผลการดำเนินงานเมื่อประเมินผลโดยใช้แบบประเมินตัวชี้วัด มีระดับการดำเนินงานโดยเฉลี่ย “4.90”อยู่ในระดับ มากที่สุด เป็นไปตามที่คาดหวัง ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนโคกสีพิทยาสรรพ์ ได้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นกรอบหลักในการพัฒนา ดังจะเห็นได้จากแผนพัฒนาสถานศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปีที่มีการกำหนดไว้อย่างชัดเจน ประกอบกับกระทรวงศึกษาธิการได้มีนโยบายให้โรงเรียนในสังกัดได้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติจึงมีการพัฒนาการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง มีการกำกับติดตามการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ พร้อมทั้งการได้รับการสนับสนุนเป็นอย่างดีจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 3 อีกทั้งผู้บริหารสถานศึกษายังมีแนวทางในการส่งเสริมให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พร้อมนักเรียนและผู้ปกครองนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในชีวิตและการทำงาน ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนเชิงรุก นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ ประกอบกับผู้บริหาร คณะครู นักเรียน และคณะกรรมการสถานศึกษาต่างให้ความสำคัญ เห็นถึงประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นจากการพัฒนาเป็นศูนย์การเรียนรู้ จึงก่อให้เกิดพลังการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เป็นแรงผลักดันให้เกิดความตระหนักเห็นความสำคัญ มีการศึกษาข้อมูล

แนวทางการพัฒนาอย่างเป็นระบบ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทำให้คณะครูสามารถพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่บูรณาการกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้นักเรียนมีพัฒนาการทางการเรียนที่ดีขึ้นกล้าแสดงออก มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้มีภาวะผู้นำและมีความเสียสละ จากการดำเนินการดังกล่าวส่งผลให้ด้านบุคลากรมีการประเมินระดับมากที่สุด สอดคล้องกับมุลนิธิ ยูเนสกริคุณ (ออนไลน์, 2564) ที่ระบุไว้ถึงการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา ว่าเป็นการดำเนินการส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรในภาคการศึกษาทุกระดับ น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวันและการปฏิบัติภารกิจอย่างเช่น การบริหารการศึกษา การบริหารจัดการงบประมาณ การศึกษา การจัดสถานศึกษา การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การจัดกิจกรรมนักเรียน เพื่อท้ายที่สุดแล้วเกิดกระบวนการปรับเปลี่ยนวิธีคิด วิธีปฏิบัติ จนเป็นวิถีชีวิต เกิดการปลูกฝังและบ่มเพาะนักเรียน ให้มีจิตสำนึกและอุปนิสัย “พอเพียง” สอดคล้องกับผลการศึกษาของนฤมล นำจันทร์ (2559) ได้ศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต ประกอบด้วย ขวัญกำลังใจของครูและบุคลากรในสถานศึกษา การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน และด้านคุณภาพงานวิชาการของสถานศึกษา จากที่กล่าวมาข้างต้นเป็นการยืนยันได้ว่าการพัฒนาด้านบุคลากรส่งผลต่อการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาของสถานศึกษา

ด้านการจัดการสภาพแวดล้อมกายภาพ ประกอบด้วย อาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมแหล่งเรียนรู้ ฐานการเรียนรู้ และกิจกรรมการเรียนรู้ พัฒนาโดยใช้โครงการพัฒนาอาคารสถานที่ผลการดำเนินงานเมื่อประเมินผลโดยใช้แบบประเมินตัวชี้วัด มีระดับการดำเนินงานโดยเฉลี่ย “4.80” อยู่ในระดับมากที่สุด เป็นไปตามที่คาดหวัง ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนโคกสีพิทยาสรรพ์ได้จัดให้มีผู้รับผิดชอบงานอาคารสถานที่และการจัดการสภาพแวดล้อมสำหรับการเรียนรู้ที่เหมาะสม มีแผนงาน/โครงการ งบประมาณมีความเหมาะสม เป็นไปตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จัดให้มีศูนย์รวมข้อมูลการขับเคลื่อนของสถานศึกษาพร้อมแผนผังแสดงแหล่งเรียนรู้ไว้ในห้องศูนย์ การเรียนรู้สร้างฐานกิจกรรมการเรียนรู้ มีการจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้พัฒนาห้องปฏิบัติการต่างๆ ให้มีความพร้อมต่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้โดย ครูนักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครองมีส่วนร่วมระดมทุนในการจัดหาดูแลรักษา มีการจัดอาคารสถานที่เอื้อต่อการเรียนรู้ พร้อมทั้งให้บริการชุมชนหรือหน่วยงานอื่นได้ใช้ประโยชน์ร่วมกัน อาทิเช่นหอประชุม สนามกีฬาหรืออาคารเอนกประสงค์ จึงทำให้ชุมชนให้การส่งเสริมสนับสนุนการดูแลรักษาและพัฒนาอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมของสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ ประกอบกับโรงเรียนชุมชนบ้าน แวงใหญ่จัดให้มีแหล่งเรียนรู้หรือฐานการเรียนรู้ 9 ฐานการเรียนรู้ ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสร้างอุปนิสัยอยู่อย่างพอเพียงทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาที่สอดคล้องกับภูมิสังคมของสถานศึกษา มีสื่อประกอบการเรียนรู้ประจำฐานการเรียนรู้ที่เพียงพอ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องและบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ส่งเสริมพัฒนาการของนักเรียน พัฒนาครูให้มีความสามารถเป็นวิทยากรรับผิดชอบฐานการเรียนรู้ที่มีทักษะ อธิบายความรู้ได้อย่างถูกต้องชัดเจน จัดมีแผนการเรียนรู้ของแต่ละฐานการเรียนรู้ จัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลายพร้อมส่งเสริมบริการหน่วยงานหรือสถานศึกษาอื่นมาใช้ประโยชน์จากฐานการเรียนรู้หรือแหล่งการเรียนรู้ จัดกิจกรรมเพื่อการเสริมสร้างอุปนิสัยอยู่อย่างพอเพียงอย่างหลากหลาย ต่อเนื่องตลอดทั้งปีเช่น กิจกรรมจิตอาสา กิจกรรมการประหยัดอกดออม กิจกรรมอบรมคุณธรรม กิจกรรมห้องเรียนสีขาวเป็นต้น มีการประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ฐานการเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้ อย่างเป็นระบบพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างต่อเนื่องทั้ง 9 ฐานการเรียนรู้ พร้อมห้องเรียนและห้องปฏิบัติการประกอบด้วย ห้องเรียนเฉลิมพระเกียรติ ห้องปฏิบัติการคณิตศาสตร์ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ ห้องปฏิบัติการทาง

ภาษา จึงส่งผลให้โรงเรียนมีอาคารสถานที่ที่มีเหมาะสม เป็นแหล่งเรียนรู้และฐานการเรียนรู้ที่มีความพร้อมต่อการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับแนวคิดของ ปริญญา ธรรมปิก (2558) ได้ให้พรศนะไว้ว่าศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้าน การศึกษาเป็นสถานศึกษาพอเพียงที่มีศักยภาพ และมีความสามารถในการขยายผลการขับเคลื่อน ด้วยการเป็นสถานที่ศึกษาดูงาน มีบุคลากร ผู้บริหาร ครูและนักเรียนแกนนำที่สามารถเป็นวิทยากร เป็นพี่เลี้ยงให้กับสถานศึกษาอื่นได้จากการศึกษาของ ฐิติรัตน์ บุตรแก้ว (2559) ได้ศึกษา ปัจจัยตัวแบบการจัดการที่มีประสิทธิผลต่อหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการนํานโยบายไป ปฏิบัติในสถานศึกษา พบว่า ปัจจัยตัวแบบการจัดการในสถานศึกษาอยู่ในระดับมากทุกปัจจัยทั้งในภาพรวมและรายด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยดังนี้ ด้านโครงสร้างองค์กร ด้านบุคลากร ด้านสถานที่ ด้านงบประมาณ และด้านวัสดุอุปกรณ์ และเครื่องมือเครื่องใช้สอดคล้องกับการศึกษาของ วรณัฐ ปานคุ้ม (2560) ได้ศึกษาการจัดทำแผน กลยุทธ์การพัฒนาสถานศึกษา พอเพียงเพื่อเป็นศูนย์การเรียนรู้ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา พบว่า ด้านการจัดการสภาพแวดล้อม ภายนอก คือมีแหล่งการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและมีฐานการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนได้เรียนรู้จากการปฏิบัติ จริงถือเป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญ จากที่กล่าวมาข้างต้นเป็นการยืนยันได้ว่า การพัฒนาด้านการจัดการสภาพแวดล้อมภายนอก ส่งผล ต่อการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาของสถานศึกษา

ด้านความสัมพันธ์กับหน่วยงานภายนอก ประกอบด้วย ความสัมพันธ์กับสถานศึกษาอื่นในการขยายผลการ ขับเคลื่อนและความสัมพันธ์กับหน่วยงานที่สังกัดหรือหน่วยงานภายนอกพัฒนาโดยใช้โครงการสร้างความร่วมมือภาคีเครือข่าย สถานศึกษาพอเพียง ผลการดำเนินงานเมื่อประเมินผลโดยใช้แบบประเมินตัวชี้วัด ผลการประเมินโดยเฉลี่ย “4.70” อยู่ในระดับ มากที่สุดเป็นไปตามที่คาดหวัง ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนมีประสบการณ์ในการรับสถานศึกษาอื่นมาศึกษาดูงานอย่าง ต่อเนื่อง สามารถบริหารจัดการเพื่อรองรับการศึกษาดูงานจากสถานศึกษาอื่นโดยไม่กระทบภารกิจหลักของสถานศึกษา เป็น สถานศึกษาแกนนำของเครือข่ายขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ขอนแก่น อีกทั้งได้รับการสนับสนุนวิทยากรผู้มีความรู้จากภาคีเครือข่ายอาทิเช่น นายเรืองยศ แวดล้อม ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ โรงเรียนกัลยาณวัตร เข้ามาเป็นวิทยากรขับเคลื่อนสถานศึกษาพอเพียงสู่การเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง นายวันชัย แสงแพง ข้าราชการบำนาญ ซึ่งเป็นคณะกรรมการสถานศึกษา มาเป็นวิทยากรฐานการเรียนรู้ต้นไม้ของพ่อ ดร.อรรธรณ จุลมั่ง ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น เข้ามาเป็นวิทยากรฐาน เป็นต้น ก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนทั้งที่ร่วมลงนามความร่วมมือเป็นภาคีเครือข่ายและที่เป็นคณะทำงาน ส่งผลให้การ ทำงานประสบผลสำเร็จและเป็นไปอย่างมีคุณภาพ อีกทั้งยังสามารถเป็นพี่เลี้ยงในการพัฒนาสถานศึกษาอื่นให้เป็นสถานศึกษา พอเพียง ประกอบกับโรงเรียนบริหารจัดการความสัมพันธ์กับหน่วยงานต่าง ๆ ในการขับเคลื่อนได้อย่างเหมาะสม จนสามารถให้ การสนับสนุนการพัฒนาสถานศึกษาคือโรงเรียนบ้านใหม่นาเพียง โรงเรียนบ้านโจดใหญ่ ให้เป็นสถานศึกษาพอเพียง และโรงเรียน แวงใหญ่วิทยาคม ซึ่งเป็นหน่วยงานภายนอกที่ได้ลงนามความร่วมมือ กำลังขอรับการประเมินเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา ในปีการศึกษา 2564 เป็นไปตามแนวคิดของ จันทรานีสงวนนาม (2551) กล่าวไว้ว่า การ บริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นการจูงใจให้บุคคลผู้ร่วมปฏิบัติงานในองค์กรได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ร่วมรับผิดชอบและร่วมมือใน การพัฒนาองค์กรที่ปฏิบัติอยู่ด้วยความเต็มใจ ยังมีแนวคิดของ ไซยา ภาวะบุตร (2555) ที่กล่าวไว้ว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม มี ประโยชน์ต่อองค์กร การสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพ การบริหารแบบมีส่วนร่วมช่วยปรับปรุงการทำงานของทีมงานให้ดีขึ้น ซึ่ง ทีมงานมีความจำเป็นต่อการแก้ปัญหาที่ซับซ้อนที่เผชิญโดยองค์การส่วนใหญ่ทั้งในปัจจุบัน ประกอบกับแนวคิดของ เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2550, ออนไลน์) ได้ให้ข้อเสนอเกี่ยวกับการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงลงสู่สถานศึกษา พบว่า การสร้าง

เครือข่ายและใช้ประโยชน์จากการสร้างเครือข่ายเป็นกลไกหนึ่งที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการเรียนการสอนตามหลักสูตรเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาได้ เนื่องจากการสร้างเครือข่ายเป็นการดำเนินงานที่อาศัยการมีส่วนร่วม ซึ่งจะมีประโยชน์ในการแลกเปลี่ยนทรัพยากร องค์ความรู้ระหว่างกัน เพื่อให้เกิดประโยชน์กับทุกฝ่าย ซึ่งในความเป็นจริงสถานศึกษาแต่ละแห่งมีความจำกัดและความแตกต่างด้านทรัพยากรจากการศึกษาของ รสสุคนธ์ อินชัยเขา (2560) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาพอเพียงแห่งนวัตกรรมด้วยการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมผลการวิจัย พบว่า การพัฒนาการบริหารสถานศึกษาพอเพียงบรรลุผลสำเร็จตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ มีปัจจัยความสำเร็จ คือ ภาวะผู้นำของผู้บริหาร การสนับสนุนของภาคีเครือข่ายซึ่งสอดคล้องกับ อังคณา ตุงคสมิต, 2550) และพระตรีเนตร กิตติธโร (เขียวอ่อน) (2564) ที่ได้กล่าวถึงลักษณะเด่นของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ว่าผลจากการศึกษาวิจัยนำไปใช้และก่อให้เกิดผลในระยะเวลายาวนาน สะท้อนคุณค่าในเรื่องกระบวนการเปลี่ยนแปลง ทำให้เกิดความร่วมมือเพิ่มมากขึ้นระหว่างนักวิจัยและกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งสอดคล้องกับทรงงานที่ว่าด้วยหลักการประชาธิปไตย ว่าผู้มีส่วนร่วมหรือกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียจะมีบทบาทเป็นผู้กระทำการดำเนินการหรือเป็นสมาชิกชุมชนเพื่อสร้างสังคมและเป็นคนของสังคม ผลลัพธ์ที่ได้นอกจากจะแก้ปัญหาหรือพัฒนางานที่เกิดขึ้นได้แล้ว ยังเกิดการเรียนรู้ของผู้มีส่วนร่วม ได้ใช้ความสามารถของผู้มีส่วนร่วมอย่างหลากหลาย ก่อให้เกิดความพึงพอใจ ความภูมิใจและส่งเสริมวัฒนธรรมการพึ่งตนเอง (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2551) จากที่กล่าวมาข้างต้นเป็นการยืนยันว่า ความสัมพันธ์กับหน่วยงานภายนอก ส่งผลต่อการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษา

5.3 การศึกษาผลการพัฒนาสถานศึกษาพอเพียงสู่การเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษา โรงเรียนโคกสีพิทยาสรรพ์ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

5.3.1 จากการประเมินผลการพัฒนาสถานศึกษาพอเพียงสู่การเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษา ในภาพรวม พบว่า ระดับความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับสูงสุด 2 อันดับแรก ได้แก่ ด้านความสัมพันธ์กับหน่วยงานภายนอก อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาด้านการจัดการสภาพแวดล้อมทางกายภาพ อยู่ในระดับมากที่สุด ลำดับสุดท้ายได้แก่ ด้านบุคลากร อยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่ากระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ก่อให้เกิดความร่วมมือเพิ่มมากขึ้นระหว่างนักวิจัย และกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย ซึ่งสอดคล้องกับหลักการประชาธิปไตย ผู้มีส่วนร่วมหรือกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจะมีบทบาทเป็นผู้กระทำการดำเนินการ หรือเป็นสมาชิกชุมชนเพื่อสร้างสังคมและเป็นคนของสังคม ในขณะที่การวิจัยแบบดั้งเดิมคนของสังคมจะไม่เกี่ยวข้องกับนักวิจัย แต่คนจะถูกพิจารณาว่าเป็นสิ่งที่ถูกศึกษา (Objects) และหากนักวิจัยเป็นบุคลากรในสถานศึกษาก็จะทำให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดี ระหว่างสถานศึกษากับนักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน อีกทั้งผลการวิจัยสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ทันทีเนื่องจากการดำเนินการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนางานที่เกิดขึ้น โดยอาศัยการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายจึงทำให้แก้ปัญหาและพัฒนาที่เกิดขึ้นได้จึงส่งผลให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเกิดความภาคภูมิใจ ที่สัมผัสได้จากการเปลี่ยนแปลง ความร่วมมือจากทั้งภายในและภายนอก บริบทของสถานศึกษาที่สะอาด ร่มรื่น สวยงาม มีแหล่งการเรียนรู้และฐานการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ ที่เกิดจากการร่วมมือร่วมใจกันพัฒนา มีการนำภาคีเครือข่ายทั้งภายในและภายนอกมาร่วมพัฒนากิจกรรมตามโครงการมีการสนับสนุนกิจกรรมการขยายผลไปยังสถานศึกษาอื่นหรือหน่วยงานอื่นเพื่อสร้างภาคีเครือข่ายพอเพียง โดยมีจุดหมายที่สำคัญคือ ผู้เรียนครูบุคลากรผู้ปกครองและชุมชนมีอุปนิสัยพอเพียง โรงเรียนได้รับการพัฒนาและเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษา จึงส่งผลให้ระดับการประเมินอยู่ในระดับมาก เป็นไปตามแนวคิด สุธรรม ธรรมทัศนานนท์ (2554) ไชยา ภาวะบุตร (2555) ไพลิน ทิพย์ภรณ์ (2558) พรทิพย์แก้วมูลคำ (2559) และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2560) ที่ได้ระบุถึงประโยชน์ของการบริหารแบบมี

ส่วนร่วมไว้โดยสรุปว่า ทำให้องค์กรมีประสิทธิภาพมากขึ้น ผู้บริหารได้รับการสนับสนุน และการยอมรับจากทุกภาคส่วน องค์กรมีโอกาสนในการบรรลุเป้าหมายง่ายขึ้น ลดความขัดแย้งทั้งภายในและภายนอก เกิดทีมงานที่มีประสิทธิภาพ สมาชิกมีความรักและผูกพันในองค์กร เป็นไปตามหลักทรงงานในเรื่อง รู้ รัก สามัคคีที่พระองค์ท่านได้กล่าวว่า “รู้: การที่เราจะลงมือทำสิ่งใดนั้น จะต้องรู้เสียก่อน รู้ถึงปัจจัยทั้งหมด รู้ถึงปัญหาและรู้ถึงวิธีการแก้ปัญหา รัก : คือความรัก เมื่อเรารู้ครบถ้วนกระบวนความแล้ว จะต้องมีความรักการพิจารณาที่จะเข้าไปลงมือปฏิบัติแก้ไขปัญหานั้น ๆ สามัคคี: การที่จะลงมือปฏิบัตินั้นควรคำนึงเสมอว่าเราจะทำงานคนเดียวไม่ได้ต้องทำงานร่วมมือร่วมใจเป็นองค์กรเป็นหมู่คณะ จึงจะมีพลังเข้าไปแก้ปัญหาให้ลุล่วงไปได้ด้วยดี” และแนวพระราชดำริอีกอย่าง คือ เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ, 2551) สอดคล้องกับผลการศึกษาของ วีระพันธุ์ ดอนท้วม (2561) ที่ใช้การศึกษาเป็นโมเดลสมการโครงสร้างปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสำเร็จในการบริหารศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผลการวิจัย พบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสำเร็จในการบริหารศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงประกอบด้วย 5 ปัจจัย ได้แก่ ด้านนโยบาย ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านผู้บริหาร ด้านครู ด้านผู้เรียน โดยมีคะแนนเฉลี่ยระดับการรับรู้ของแต่ละปัจจัยอยู่ในระดับ มาก โมเดลสมการโครงสร้างปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสำเร็จในการบริหารศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสำเร็จในการบริหารศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย ด้านนโยบาย ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกด้านผู้บริหาร ด้านครู ด้านผู้เรียน โดยปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อผลสำเร็จที่มีขนาดอิทธิพลรวมสูงที่สุด ได้แก่ ปัจจัยด้านครูอีกทั้งการศึกษาของ วรณัฐ ปานคุ้ม (2560) ที่ศึกษาการจัดทำแผนกลยุทธ์การพัฒนาสถานศึกษาพอเพียงเพื่อเป็นศูนย์การเรียนรู้ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาของ โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 13 จังหวัดอุดรธานีได้ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา พบว่า ต้องอาศัยความร่วมมือในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านบุคลากร ประกอบด้วย ผู้บริหาร ครู นักเรียน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการจัดการสภาพแวดล้อมกายภาพ คือ มีแหล่งการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและมีฐานการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ด้านความสัมพันธ์กับหน่วยงานภายนอก คือ มีความสัมพันธ์กับสถานศึกษาอื่นและหน่วยงานที่สังกัดหรือหน่วยงานภายนอกจากที่กล่าวมาเป็นการยืนยันถึง ผลการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษา โรงเรียนโคกสีพิทยาสรรพ์ ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมประสบผลสำเร็จ มีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก

5.3.2 การประเมินความพึงพอใจต่อผลการพัฒนาสถานศึกษาพอเพียงสู่การเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษา โรงเรียนโคกสีพิทยาสรรพ์ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม พบว่า ระดับความพึงพอใจ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับสูงสุด 2 อันดับแรก ได้แก่ บทบาทของนักเรียนแกนนำมีส่วนร่วมในการขยายผลหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สู่ภายนอกสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงขยายผลสู่ภายนอกสถานศึกษาและชุมชนอยู่ในระดับ มาก ที่สุด ลำดับต่ำสุดได้แก่ บทบาทของสถานศึกษาในการเป็นเครือข่ายการเรียนรู้ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแหล่งศึกษาดูงานและเป็นพี่เลี้ยงในการพัฒนาสถานศึกษาอื่นให้เป็นสถานศึกษาพอเพียง อยู่ในระดับ มาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนโคกสีพิทยาสรรพ์ได้ดำเนินการพัฒนาสถานศึกษา ตามแนวทางการพัฒนาสถานศึกษาพอเพียงอย่างต่อเนื่อง โดยมีการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นปรัชญานำทางในการบริหารสถานศึกษาโดยกำหนดเป็นวิสัยทัศน์ของโรงเรียน พันธกิจ เป้าประสงค์แผนกลยุทธ์ โครงการและกิจกรรม โรงเรียนกำหนดนโยบายด้วยการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อน การบูรณาการในแผนปฏิบัติงานประจำปีมีการดำเนินการตามแผนอย่างเป็นระบบ การบริหารงานอาคารสถานที่ และ

จัดการแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประสานสัมพันธ์กับชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะ “อยู่อย่างพอเพียง” ของผู้เรียน พร้อมทั้งเป็นแหล่งเรียนรู้และศึกษาดูงานของโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษา จากนั้นคณะกรรมการสถานศึกษา คณะครู นักเรียน ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ร่วมมือกันในการพัฒนาสู่การเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษา ที่สำคัญคือ การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนและภาคีเครือข่ายสอดคล้องกับหลักทรงงานของ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราชบรมนาถบพิตร ที่ว่าด้วยการมีส่วนร่วม มีการศึกษาข้อมูลอย่างเป็นระบบ คณะกรรมการมีการศึกษาข้อมูลอย่างเป็นระบบก่อนที่จะมากำหนดโครงการหรือกิจกรรม ทรงมุ่งเน้นเรื่องการพัฒนาคน โดยตรัสว่า “ต้องระเบิดจากข้างใน” หมายความว่า ต้องสร้างความเข้มแข็งให้บุคลากรในโรงเรียนและชุมชนที่เราเข้าไปพัฒนาให้มีความพร้อมที่จะรับการพัฒนาเสียก่อนแล้วจึงค่อยออกมาสู่สังคมภายนอกและหลักทรงงานที่ว่าด้วย รู้รัก สามัคคี รู้ คือการที่เราจะลงมือทำสิ่งใดนั้น จะต้องรู้เสียก่อนรู้ถึงปัจจัยทั้งหมด รู้ถึงปัญหาและรู้ถึงวิธีการแก้ปัญหา รัก คือ คือความรัก เมื่อเรารู้ครบถ้วนกระบวนความแล้ว จะต้องมีความรักการพิจารณาที่จะ เข้าไปลงมือปฏิบัติแก้ไขปัญหานั้น ๆ สามัคคี คือ การที่จะลงมือปฏิบัติกัน ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงส่งผลให้ระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับแนวคิดของ ชิดชนก บุญรักษา (2551) จันทรา นิสวนนาม (2553) สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2553) และ ภารดี อนันต์นาวิ (2557) ที่สรุปถึงความสำคัญของการบริหารแบบมีส่วนร่วมไว้ว่ามีความสำคัญต่อกระบวนการบริหารงานที่จะส่งผลต่อความสำเร็จของการดำเนินงานในองค์กรทั้งทางตรงและทางอ้อมเกิดความรู้สึกถึงการเป็นเจ้าของการกำหนดเป้าหมาย การขับเคลื่อนองค์กรที่เกิดจากพลังของทุกภาคส่วน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ นฤมล นำจันทร์ (2559) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต ผลการวิจัยพบว่า ระดับการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา อยู่ในระดับ มาก ทั้งในภาพรวม และรายด้าน ส่วนระดับของปัจจัยที่ส่งผลต่อการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา โดยภาพรวมมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับ มาก ปัจจัยที่ส่งผลต่อการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา พบว่า ปัจจัยด้านขวัญกำลังใจของครูและบุคลากรในสถานศึกษาด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน และด้านคุณภาพงานวิชาการของสถานศึกษาส่งผลต่อการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้ยังมีการศึกษาของ โอภาส วุฒิสเลา (2560) การจัดการแบบมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัย พบว่า การจัดการแบบมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมี 4 ขั้นตอน ได้แก่ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในการวางแผนการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง และชุมชนในการดำเนินการ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง และชุมชนในการประเมินผลการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในการใช้ประโยชน์ โดยแบ่งเป็น 2 ด้านคือ ด้านที่ 1 การจัดการแบบมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษาและด้านที่ 2 การจัดการแบบมีส่วนร่วมโดยมีเงื่อนไขความสำเร็จคือ ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมด้วยความเต็มใจ มีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ จากที่กล่าวมาข้างต้นยืนยันได้ถึง ความพึงพอใจต่อผลสำเร็จในการพัฒนาสถานศึกษาพอเพียงสู่การเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษา โรงเรียนโคกสีพิทยาสรรพ์ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีความพึงพอใจ

6. ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย มี 3 ส่วนคือ ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป ผู้วิจัยนำเสนอ ดังนี้

6.1 ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

6.1.1 จากผลการวิจัยพบว่า รูปแบบกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) ที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นรูปแบบ 2 วงรอบ 10 ขั้นตอน ซึ่งผลการใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมดังกล่าว พบว่ามีความสำเร็จบังเกิดผลตามที่คาดหวังไว้ ทั้งนี้เนื่องจากใน การพัฒนารูปแบบผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดมาจากการวิเคราะห์สังเคราะห์แนวคิด และผลการวิจัยของผู้ทรงคุณวุฒิในระดับสากลทั้งในส่วนของ การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม และในส่วนของเทคนิคการพัฒนา ดังนั้น สถานศึกษาควรนำรูปแบบกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) 2 วงรอบ 10 ขั้นตอน มาใช้ในการพัฒนากิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ของสถานศึกษา เพื่อให้การดำเนินงานโครงการประสบผลสำเร็จ จากพลังของการมีส่วนร่วมอย่างยั่งยืน จากผลการวิจัยพบว่า การประเมินผลการดำเนินงานสถานศึกษาพอเพียง โรงเรียนโคกสีพิทยาสรรพ์ในภาพรวม การดำเนินงานสถานศึกษาพอเพียง อยู่ในระดับมาก โดยมีด้านเรียงลำดับสูงสุด 3 อันดับ คือ ด้านการบริหารจัดการ ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ลำดับต่ำสุดได้แก่ ด้านการพัฒนานุเคราะห์ ในประเด็นสถานศึกษาขยายผลและเผยแพร่ ผลการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนั้น สถานศึกษาควรส่งเสริมเผยแพร่ผลงานของครูแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศในรูปแบบที่หลากหลาย

6.1.2 จากการวิจัยพบว่า การพัฒนาสถานศึกษาพอเพียงสู่การเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษา โรงเรียนโคกสีพิทยาสรรพ์ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) 2 วงรอบ 10 ขั้นตอน โดยการพัฒนาด้านบุคลากร ด้านการจัดการสภาพแวดล้อมกายภาพ และความสัมพันธกับหน่วยงานภายนอก ผู้วิจัยได้จัดทำโครงการในการพัฒนาสถานศึกษาทั้ง 3 ด้าน 8 องค์ประกอบ 62 ตัวชี้วัด ตามกรอบการประเมินศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษา ขับเคลื่อนการดำเนินโครงการแบบมีส่วนร่วมโดยผู้บริหาร คณะครู นักเรียนแกนนำ และคณะกรรมการสถานศึกษา ซึ่งพบว่า บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ ดังนั้น สถานศึกษาควรนำรูปแบบกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) 2 วงรอบ 10 ขั้นตอน ไปพัฒนากิจกรรมอื่นที่จะเกิดพลังของการมีส่วนร่วมขับเคลื่อนโครงการสู่ความสำเร็จ เช่น โครงการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โครงการพัฒนาทักษะชีวิตทักษะอาชีพ โครงการโรงเรียนคุณภาพ เป็นต้น

6.1.3 จากการวิจัยพบว่า สภาพผลการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในภาพรวมพบว่า ระดับความคิดเห็น โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับสูงสุด 2 อันดับแรก ได้แก่ ด้านความสัมพันธ์กับหน่วยงานภายนอกอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาด้านการจัดการสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ลำดับต่ำสุดได้แก่ ด้านบุคลากร อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า ชุมชนหรือหน่วยงานภายนอกเห็นคุณค่ายอมรับ และให้ความร่วมมือในการขยายผลการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ภายนอกสถานศึกษา อยู่ในระดับต่ำสุด ดังนั้น สถานศึกษาจึงต้องสร้างการประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่าง ๆ อย่างทั่วถึง ครอบคลุมทั้งเนื้อหา กิจกรรม เป้าหมาย และผลสำเร็จ เพื่อให้ชุมชนเห็นความสำคัญ และให้การสนับสนุนกิจกรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาในทุกกิจกรรม

6.1.4 จากการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจที่มีต่อสภาพผลการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ระดับความพึงพอใจ โดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับสูงสุด 2 อันดับแรก ได้แก่ บทบาท

ของนักเรียนแกนนำมีส่วนร่วมในการขยายผลหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สู่ภายนอกสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงขยายผลสู่ภายนอกสถานศึกษาและชุมชน อยู่ในระดับมากที่สุด ลำดับต่ำสุดได้แก่ บทบาทของสถานศึกษาในการเป็นเครือข่ายการเรียนรู้ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแหล่งศึกษาดูงาน และเป็นพี่เลี้ยงในการพัฒนาสถานศึกษาอื่นให้เป็นสถานศึกษาพอเพียง ดังนั้น สถานศึกษาจึงต้องพัฒนา ความพร้อมในการเป็นฐานการเรียนรู้ เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับหน่วยงาน ชุมชน โรงเรียนอื่นหรือหน่วยงานอื่นพร้อมทั้งการ ประชาสัมพันธ์ให้เกิดการรับรู้ว่ามีแหล่งการเรียนรู้อะไรบ้างที่สามารถถ่ายทอดความรู้ได้ผ่านทางการสื่อสารที่หลากหลาย และ เข้าถึงได้ง่าย

6.1.5 จากผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาสถานศึกษาพอเพียงสู่การเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา โรงเรียนโคกสีพิทยาสรรพ์ ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม พบว่า ประสพผลสำเร็จตาม เป้าหมายที่วางเอาไว้ นอกจากนี้ยังก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นทั้งต่อนักเรียน คณะครู ผู้บริหารคณะกรรมการ สถานศึกษาและสถานศึกษา โดยเฉพาะหลักการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย ดังนั้นสถานศึกษาต้องตระหนักถึงศักยภาพที่มีอยู่ในตัว นักเรียน ครู คณะกรรมการสถานศึกษา และชุมชนว่าจะกระตุ้นออกมาใช้ประโยชน์ต่อการบริหารงานด้านใดของโรงเรียน โดยเน้น หลักความเป็นประชาธิปไตยในการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

6.1.6 จากผลการวิจัยพบว่า ความสำเร็จในการพัฒนาสถานศึกษาพอเพียงสู่การเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษา โรงเรียนโคกสีพิทยาสรรพ์ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในครั้งนี้ เกิดจากการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายที่ลงนามความร่วมมือกันไว้ ไม่ว่าจะเป็นบุคลากรของสถานศึกษา คณะกรรมการ สถานศึกษา นักเรียนหน่วยงานภายนอกร่วมแรงร่วมใจพัฒนากิจกรรมของศูนย์การเรียนรู้ร่วมกัน ดังนั้น โรงเรียนจึงต้องรักษา สัมพันธภาพที่ดีกับบุคคล หน่วยงาน และองค์กรต่าง ๆ อยู่เสมอ ส่งเสริมให้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง และยั่งยืน

6.1.7 จากผลการวิจัยพบว่า ความสำเร็จในการพัฒนาสถานศึกษาพอเพียงสู่การเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา โรงเรียนโคกสีพิทยาสรรพ์ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ด้านการ จัดการสภาพแวดล้อมกายภาพซึ่งประกอบด้วย อาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้หรือฐานการเรียนรู้ หรือกิจกรรมการ เรียนรู้เพื่อเสริมสร้างอุปนิสัยอยู่อย่างพอเพียง ประสพผลสำเร็จด้วยดีซึ่งเกิดจากความร่วมมือของคณะกรรมการสถานศึกษาภูมิ ปัญญาท้องถิ่น ผู้ปกครองนักเรียน และผู้เชี่ยวชาญจากหน่วยงานอื่นร่วมเป็นวิทยากรในฐานการเรียนรู้และให้การสนับสนุนการจัด กิจกรรม ดังนั้น โรงเรียนควรร่วมมือกับภาคีเครือข่ายในการพัฒนากิจกรรมในฐานการเรียนรู้เพื่อให้มีความหลากหลายสอดคล้อง กับความสนใจของนักเรียนและการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

6.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

6.2.1 โรงเรียนโคกสีพิทยาสรรพ์ ควรส่งเสริมให้ครูจัดทำวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในสาระการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ หรือกิจกรรมนักเรียน ทั้งในระดับช่วงชั้นหรือจัดทำเป็นรายสาระวิชา ในการสร้างพลังการมีส่วนร่วมในการ ผลักดันกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อเป็นการเสริมสร้างทักษะทางด้านการวิจัยแก่ครูผู้สอนและยังเป็นการ ส่งเสริมให้ครูพัฒนาผู้เรียนให้เต็มศักยภาพโดยใช้กระบวนการวิจัย

6.2.2 โรงเรียนโคกสีพิทยาสรรพ์ ควรส่งเสริมการจัดทำวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ในการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผ่านกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น ทางสื่อเทคโนโลยีสมัยใหม่ เพื่อสร้างบรรยากาศของการทำงานร่วมกันของครูผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาและผู้เชี่ยวชาญ โดยลดข้อจำกัดทางด้านอื่นที่ไม่พึงประสงค์

6.2.3 โรงเรียนโคกสีพิทยาสรรพ์ ควรส่งเสริมให้คณะครู คณะกรรมการสถานศึกษานักเรียนแกนนำ ผู้นำชุมชนและผู้ปกครองนักเรียน ร่วมกันดำเนินกิจกรรมของกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ในการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษอย่างต่อเนื่องต่อไปเพื่อสร้างความยั่งยืนและสร้างวัฒนธรรมของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

7. เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). ยุทธศาสตร์ขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา (2552- 2556). กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2565). แนวทางในการพัฒนาและประเมิน “ศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา”. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- มูลนิธิ ยูวสตรีคณ. (2564). พัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้, จัดการเครือข่ายและผลงาน, ข่าวสำคัญ, พัฒนาสื่อและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์, ขับเคลื่อนหลักพอเพียง, พอเพียงสู่สากล. สืบค้นจาก <http://www.sufficiency.nida.ac.th>
- อภิชัย พันธเสน. (2550). วิเคราะห์นโยบายมหากาของรัฐบาลในมิติต่างๆจากปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พ.ศ.2540-2549 (เล่มที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.